

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Ankestyrelsens svar til høring om lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed) – jeres j.nr. 2025-2832

Socialministeriet har ved mail af 29. juni 2026 bedt Ankestyrelsen om bemærkninger til udkast til ændringsforslag til lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer.

Ankestyrelsens bemærkninger til ændringsforslag til lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, herefter retssikkerhedsloven

Bemærkninger til forslagets § 2, nr. 1

a) Det fremgår af forslagets § 9 e, stk. 6, at udgifter til hjælp, jf. forslagets pkt. 1 og 2, afholdes af borgerens handlekommune, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1.

Efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 3, beholder en kommune handlepligten i sager efter serviceloven m.v., hvis kommunen eller anden offentlig myndighed har medvirket til borgerens ophold i en boform omfattet af bestemmelsen i en anden kommune. Efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 5, beholder en kommune handlepligten i sager efter serviceloven, hvis borgeren får ophold i et veterantilbud i en anden kommune. Den kommune, hvor tilbuddet er beliggende, har handlepligten efter øvrig lovgivning, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 1. To kommuner har dermed på samme tid handlepligten for borgeren efter forskellige regelsæt.

Den 21. august 2026

J.nr. 26-76045

Ankestyrelsen
Nytorv 7, 2. sal
9000 Aalborg

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid - reception:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-13.00

Åbningstid - telefon:
man-tors kl. 9.00-15.00
fre kl. 9.00-12.00

En borger, der søger hjælp i et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed kan have ophold på fx et forsorgshjem eller i et veterantilbud, hvorfor reglerne i retssikkerhedslovens § 9, stk. 3 eller 5, kan finde anvendelse.

Når det fremgår af det foreslåede § 9 e, stk. 6, at det er handlekommunen efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, der skal afholde udgifterne til hjælp efter den foreslåede § 9 e, stk. 2, vil det betyde, at det ikke er den kommune, der har bevaret handlepligten i sager efter serviceloven m.v. i forbindelse med borgerens ophold på fx et forsorgshjem, der skal afholde udgifterne til hjælpen.

Det følger af retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 2 og 3, at den kommune, hvor tilbuddet er beliggende, har ret til refusion for sine udgifter til hjælp til borgeren. Refusionen ydes af den kommune, der har bevaret handlepligten i sager efter serviceloven m.v.

Det fremgår ikke klart af lovforslaget og bemærkninger til lovforslaget, om det er hensigten, at det ikke er den kommune, der har bevaret handlepligten i sager efter serviceloven m.v., der har finansieringsansvaret efter det foreslåede § 9 e, stk. 6. Vi foreslår derfor, at det præciseres.

b) Det fremgår af bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 2, til nr. 1, til § 9 e, at hjælpen bevilget efter det foreslåede § 9 e, stk. 1, fortsætter, indtil kommunalbestyrelsen, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, eller borgerens handlekommune har truffet en ny afgørelse baseret på en konkret vurdering af, at borgerens situation og behov har ændret sig.

Det fremgår også, at hvis handlekommunen efter § 9, stk. 1, vurderer, at den eller de indsatser, der er truffet afgørelse om efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, ikke længere er passende i forhold til at hjælpe og støtte borgerens behov, vil handlekommunen i henhold til servicelovens § 148, stk. 2, kunne træffe en ny afgørelse om støtte og hjælp til borgeren.

Borgerens handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9, herunder midlertidige handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 8, kan have en anden vurdering af borgerens støttebehov og have et ønske om at sætte sin egen støtte i stedet for den støtte, som en kommunalbestyrelse, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. forslagens § 9 e, stk. 1, har iværksat efter det foreslåede stk. 2, uden at borgerens forhold har ændret sig.

Ankestyrelsen foreslår, at det præciseres i lovforslaget, hvordan kommunerne skal forholde sig i den situation, hvor borgerens handlekommune eller midlertidige handlekommune og kommunalbestyrelsen, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, er uenige om, hvilken støtte der opfylder borgerens behov.

c) Det fremgår af bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 2, til nr. 1, til § 9 e, at den kommunalbestyrelse, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil kunne opkræve refusion, der følger de gældende regler i retssikkerhedslovens § 9 c.

Ankestyrelsen bemærker, at adgangen til mellemkommunal refusion efter retssikkerhedslovens § 9 c forudsætter, at betingelserne for ret til refusion i § 9 c, stk. 2-9, er opfyldt.

Der er imidlertid ikke foreslået ændringer i retssikkerhedslovens § 9 c, således at en kommune, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, vil have tilsvarende ret til refusion. Vi foreslår, at det præciseres i selve lovteksten, hvilke regler der gælder for mellemkommunal refusion i det foreslåede § 9 e, stk. 6, jf. stk. 1.

Bemærkninger til forslagets § 2, nr. 2

a) Det fremgår af det foreslåede nye § 61, stk. 3, at fasttrack-ordningen, jf. det foreslåede § 61, stk. 2, skal omfatte borgere, som ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af følgende tre kriterier:

- Borgeren har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig
- Borgeren har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug
- Borgeren har en psykisk lidelse.

Det fremgår af det foreslåede stk. 4, at Ankestyrelsen skal lægge kommunalbestyrelsens oplysninger om borgeren til grund for behandlingen af sagen. Vi skal dermed ikke efterprøve, om borgeren er omfattet af målgruppen for fasttrack-ordningen.

Ankestyrelsen gør opmærksom på, at den kommune, som indbringer sagen for Ankestyrelsen, ikke nødvendigvis er bekendt med, om borgeren opfylder de beskrevne kriterier.

Vi vurderer, at der er en vis risiko for, at kommunerne i skemaet til indbringelse af sager efter retssikkerhedslovens § 61 for Ankestyrelsen vil angive, at der er tale om en sag omfattet af fasttrack-ordningen, uanset om borgeren er omfattet af målgruppen. Konstaterer vi under sagens behandling, at borgeren ikke er omfattet af målgruppen, vil vi ikke have mulighed for at afvise at behandle sagen som en fasttrack-sag.

Vi foreslår på denne baggrund, at der i de tilfælde, hvor det er åbenbart, at en sag falder uden for fasttrack-ordningen, fx fordi borgeren er under 18 år, gives Ankestyrelsen mulighed for at afvise at behandle sagen inden for ordningen.

b) Det fremgår af det foreslåede § 61, stk. 5, at Ankestyrelsen i sager omfattet af fasttrack-ordningen i forbindelse med modtagelsen af sagen meddeler til de involverede kommuner, hvilken kommune der fungerer som midlertidig handlekommune, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 8, medmindre Ankestyrelsen straks træffer afgørelse i sagen.

Det er beskrevet i bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, til § 2, til nr. 2, at Ankestyrelsen uden unødigt ophold skal oplyse sagen med henblik på at træffe afgørelse om midlertidig handlekommune, hvis spørgsmålet om midlertidig handlekommune ikke kan afgøres straks ved modtagelse af sagen på grund af mangelfulde oplysninger.

Det fremgår også, at i situationer, hvor Ankestyrelsen straks på det foreliggende grundlag uden partshøring træffer afgørelse om handlekommune, vil denne afgørelse overflødig gøre meddelelsen om midlertidig handlekommune. I disse situationer skal Ankestyrelsen ikke give meddelelse om midlertidig handlekommune.

Vi bemærker, at der kan være sager, hvor spørgsmålet om handlekommune ikke kan afgøres straks uden partshøring, men vil kunne afgøres før eller på samme tid som spørgsmålet om midlertidig handlekommune.

En afgørelse om midlertidig handlekommune vil også i disse situationer blive overflødiggjort. Det er imidlertid ikke reguleret i de foreslåede ændringer af retssikkerhedslovens § 61, at Ankestyrelsen i disse situationer heller ikke vil skulle give meddelelse om midlertidig handlekommune.

Vi foreslår derfor, at det reguleres i det foreslåede § 61, stk. 5, at Ankestyrelsen også kan undlade at afgøre spørgsmålet om midlertidig handlekommune i sådanne situationer.

Økonomiske bemærkninger

Forslag til ændring af retssikkerhedslovens § 61 - fasttrack-ordning

Det fremgår af lovforslaget, at der afsættes 1,5 mio. kr. årligt til Ankestyrelsens behandling af sager omfattet af fasttrack-ordningen. Den økonomiske ramme er fastsat med henblik på, at Ankestyrelsen skal træffe én afgørelse om handlekommune pr. uenighed.

Venlig hilsen

Mette Bygvraa Jønsson

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

21-08-2026

Høringssvar fra Blå Kors Danmark vedrørende lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen

Blå Kors Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen.

I Blå Kors Danmark arbejder vi for, at mennesker i udsatte livssituationer mødes med håb, værdighed og fællesskab. Gennem vores væresteder, herberger, botilbud og behandlingsindsatser møder vi dagligt mennesker, som oplever, at barriererne for hjælp ofte ligger i systemets kompleksitet.

Derfor hilser vi lovforslagets ambition velkommen. Vi støtter etableringen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, fordi hjælpen skal være tilgængelig der, hvor mennesker er – ikke først, når de har fundet vej gennem et komplekst system. Samarbejdet mellem kommuner, regioner og civilsamfund kan blive et vigtigt skridt mod en mere sammenhængende, værdig og tilgængelig indsats for samfundets mest udsatte borgere.

Civilsamfundets rolle bør styrkes yderligere

Blå Kors Danmark hilser det velkomment, at civilsamfundsorganisationer nævnes som samarbejdspartnere ved etableringen af Gadens Huse.

Vi anbefaler dog, at civilsamfundets rolle beskrives tydeligere i lovens bemærkninger. Civilsamfundets styrke ligger netop i den tillidsfulde relation, den frivillige tilgang og evnen til at skabe kontakt til mennesker, som ofte ikke har tillid til myndighedssystemet. Netop fordi vi ofte møder mennesker, før de er klar til myndighedskontakt, kan vi bygge bro mellem borger og kommune. Det potentiale bør tænkes aktivt ind i implementeringen af reformen.

Det er afgørende, at civilsamfundet ikke alene betragtes som leverandør af aktiviteter, men som en ligeværdig samarbejdspartner med særlige kompetencer i arbejdet med de mest udsatte borgere.

Retssikkerhed og værdighed hænger sammen

Blå Kors Danmark forstår ønsket om hurtige afgørelser, men finder det samtidig vigtigt, at borgernes retssikkerhed ikke svækkes.

Muligheden for at afvise borgere med henvisning til kapacitet kombineret med manglende klageadgang kan skabe usikkerhed for en gruppe mennesker, som i forvejen ofte oplever at stå uden reel adgang til hjælp.

Vi anbefaler derfor, at der etableres mekanismer, som sikrer gennemsigtighed, dokumentation og mulighed for uafhængig opfølgning på afgørelser, uden at den akutte hjælp forsinkes.

Reformens succes afhænger af implementeringen

Lovforslaget rummer et betydeligt potentiale, men den reelle forandring vil afhænge af, hvordan reformen omsættes i praksis.

Det kræver:

- tilstrækkelig og varig finansiering
- klare samarbejdsaftaler mellem kommuner, regioner og civilsamfund
- fælles kompetenceudvikling
- fokus på relationel kvalitet frem for alene aktivitet og produktion
- systematisk evaluering med udgangspunkt i borgernes oplevede livskvalitet og adgang til hjælp.

Afsluttende bemærkninger

Blå Kors Danmark ser lovforslaget som et vigtigt skridt mod en mere værdig og sammenhængende indsats for mennesker i de mest udsatte livssituationer. Forslaget rummer et betydeligt potentiale for at mindske barrierer, styrke samarbejdet mellem civilsamfund og offentlige myndigheder og sikre, at hjælpen tager udgangspunkt i borgerens aktuelle behov frem for kommunegrænser.

Vi opfordrer samtidig til, at lovforslaget understøttes af stærke rammer for samarbejde, fagligt skøn, relationel kontinuitet og retssikkerhed, så intentionerne om øget værdighed omsættes til en reel forbedring af de mest udsatte borgers livsvilkår.

Blå Kors Danmark står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående

Med venlig hilsen

Morten Skov Mogensen, Generalsekretær Blå Kors Danmark

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk)
Cc: Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Fra: Maria Bjørklund (MBJ@da.dk)
Titel: Udenfor: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen
E-mailtitel: Udenfor: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)
Sendt: 29-06-2026 15:04
Bilag: Lovforslag om værdighedsreform.pdf; Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Signaturbevis.txt;

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Til Socialministeriet

Vi takker for muligheden for at besvare jeres høringer om ovenstående.

Dansk Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger hertil.

Med venlig hilsen

Maria Bjørklund
Administrativ koordinator

Vester Voldgade 113
1552 København V
Mobil +45 29 20 02 84
Mail mbj@da.dk
Web da.dk

Denne mail er tilsigtet en bestemt modtager og kan indeholde fortrolige oplysninger. Er du ikke den rette modtager, beder vi dig om at orientere os ved at besvare denne mail og derefter slette den. Det er ikke tilladt at beholde, kopiere, videresende eller bruge oplysninger fra denne mail, hvis du ikke er den rette modtager.

Fra: Udsatte Voksne <udsattevoksne@sm.dk>
Sendt: 29. juni 2026 13:10
Emne: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Du får ikke ofte mails fra udsattevoksne@sm.dk. [Få mere at vide om, hvorfor dette er vigtigt](#)

Til høringsparterne

Socialministeriet sender hermed udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed) i offentlig høring. Vi henviser til vedlagte høringsbrev.

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til udsattevoksne@sm.dk med kopi til ckkj@sm.dk senest den 21. august 2026.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

udsattevoksne@sm.dk / ckkj@sm.dk

21. august 2026

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Indledning

Dansk Erhverv takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget.

Dansk Erhverv støtter den politiske aftale om værdighedsreformen og hilser lovforslaget velkommen. Vi ser særligt positivt på, at lovforslaget skaber de nødvendige lovgivningsmæssige rammer for etableringen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, og at civilsamfundets organisationer får en central rolle i indsatsen for samfundets mest udsatte borgere. Lovforslaget understøtter ambitionen om en mere helhedsorienteret indsats, hvor sociale, sundhedsfaglige og civilsamfundsbaseerede tilbud bringes tættere sammen til gavn for borgerne.

Civilsamfundet spiller allerede i dag en afgørende rolle på udsatteområdet gennem blandt andet herberger, væresteder, kontaktsteder og stofindtagelsesrum. Dansk Erhverv finder derfor, at reformens ambition om at styrke samarbejdet mellem kommuner, regioner og civilsamfund udgør et vigtigt skridt mod mere sammenhængende og tilgængelige indsatser.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv finder det positivt, at lovforslaget anerkender civilsamfundets organisationer som en central samarbejdspartner i etableringen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Civilsamfundet bidrager med specialiseret viden, stærke relationer til målgruppen og mangeårige erfaringer med at udvikle og levere indsatser til mennesker i udsatte positioner. Disse kompetencer bør indgå som et bærende element i de nye tilbud.

For Dansk Erhverv er det afgørende, at samarbejdet mellem kommuner, regioner og civilsamfund bygger på reelle og ligeværdige partnerskaber, hvor de enkelte aktørers kompetencer bringes i spil til gavn for borgerne. Civilsamfundets organisationer bør ikke alene betragtes som leverandører af sociale tilbud, men som strategiske samarbejdspartnere i udviklingen og den løbende drift af Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder.

Dansk Erhverv finder samtidig, at implementeringen bør understøtte et tæt samspil mellem de nye tilbud, eksisterende civilsamfundsindsatser, sundhedsvæsenet og psykiatrien, så reformen styrker de indsatser, der allerede fungerer, frem for at skabe parallelle strukturer.

Endelig finder Dansk Erhverv det væsentligt, at implementeringen ledsages af bæredygtige rammer for finansiering. Langsigtede partnerskaber mellem kommuner, regioner og civilsamfundsorganisationer forudsætter stabile rammevilkår, som understøtter kontinuitet, kvalitet og udvikling af indsatsen over tid.

Specifikke bemærkninger

Til § 111 c – Etablering af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Dansk Erhverv finder det positivt, at lovforslaget forudsætter et samarbejde mellem kommuner, regioner og civilsamfundsorganisationer om etableringen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Det understøtter intentionerne i den politiske aftale om at samle indsatserne omkring borgeren i et tværsektorielt samarbejde.

Dansk Erhverv finder dog, at lovteksten med fordel kan tydeliggøre, at civilsamfundets organisationer indgår som egentlige og ligeværdige samarbejdspartnere i etableringen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder.

Dansk Erhvervs forslag til ændring

§ 111 c, stk. 1:

"Kommunalbestyrelsen kan i partnerskab med en eller flere civilsamfundsorganisationer og det stedlige regionsråd oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder og her samle indsatser til de mest udsatte borgere."

Til § 9 f – Samarbejde om Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Dansk Erhverv finder det positivt, at lovforslaget fastlægger rammerne for koordinering mellem kommunerne i forbindelse med indsatser efter forsøgsordningen.

Dansk Erhverv finder imidlertid, at lovforslaget bør sikre, at de partnerskaber, som etableres mellem kommuner, regioner og civilsamfundsorganisationer om Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, kan fungere på ligeværdige vilkår. Loven bør ikke utilsigtet skabe barrierer for civilsamfundets deltagelse i samarbejdet.

Dansk Erhvervs forslag til ændring

Efter § 9 f indsættes som nyt stk. 3:

"Kommunalbestyrelsen skal ved tilrettelæggelsen af samarbejdet efter stk. 1 og 2 sikre, at de civilsamfundsorganisationer, der indgår i etablering og drift af Gadens Huse eller mobile udsatte-enheder, kan indgå i samarbejdet på ligeværdige vilkår inden for rammerne af den øvrige lovgivning."

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

Afsluttende bemærkninger

Dansk Erhverv støtter lovforslaget og ambitionen om at skabe en mere sammenhængende og værdig indsats for samfundets mest udsatte borgere.

Dansk Erhverv ser særligt positivt på, at civilsamfundets organisationer får en central rolle i reformen. Reformens succes afhænger imidlertid af, at samarbejdet mellem kommuner, regioner og civilsamfund bygger på reelle og ligeværdige partnerskaber, og at lovgivningen understøtter disse partnerskaber i praksis.

Dansk Erhverv står gerne til rådighed for en videre dialog vedrørende implementeringen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Bech', with a stylized, cursive script.

Tony Bech
Branchedirektør – Velfærd & Samfund

Høringssvar til Gennemførelse af værdighedsreformen fra Dansk Socialrådgiverforening

Dansk Socialrådgiverforening (DS) takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til lovforslaget om gennemførelse af værdighedsreformen.

Vi anerkender lovforslagets mål om at skabe en mere værdig og helhedsorienteret indsats for landets mest udsatte borgere. Flere af forslagets elementer adresserer nogle af de reelle barrierer, vi som socialrådgivere møder i praksis.

For i højere grad at understøtte det høje politiske ambitionsniveau, der ligger i reformen, anbefaler vi justeringer. Overordnet er det med værdighedsreformen vigtigt at justere reformen, så der i endnu højere grad arbejdes med en *varig forandring* af borgernes udsatte position. Det kalder på strukturelle initiativer i form af adgang til betalige boliger for målgruppen, sagslofter eller anden styring, der sikrer, at medarbejdere kan arbejde relationsbåret og opsøgende, samt et mere helhedsorienteret tværsektorielt samarbejde, der inkluderer beskæftigelsesindsatsen. Desuden bør det sikres, at de borgere, der er i målgruppen for midlertidige eller varige botilbud, visiteres hertil.

Samtidig bør lovforslaget koordineres med andre initiativer og reformer på det sociale område, herunder fx hjemløse reformen, en 10 års plan for psykiatrien mv.

1. Etablering af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder (§111 c)

DS finder det positivt, at lovforslaget skaber en lovhjemmel til at etablere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder som tværfaglige lavtærskeltilbud. Det er desuden positivt, at det er lederen af Gadens Huse, der vurderer om en borger er i målgruppen eller ej, spørgsmålet er om dette ikke bør være en afgørelse, der kan påklages.

DS har følgende bemærkninger:

- DS bakker op om ønsket om at kunne møde borgeren på anden og mere helhedsorienteret måde end i dag. Det vil kræve, at socialrådgiverne møder

borgerne der hvor de er, og at de i det opsøgende arbejde har myndighedskompetence i alle servicelovens paragraffer. Gadens Huse og de mobile udsatte enheder er et skridt i denne retning, men der er endnu et skridt, hvis vi skal helt i mål:

- Loven bør således suppleres af **en egentlig ret til en opsøgende myndighedsindsats**. Rettigheden kan indføres i lov om retssikkerhed og administration med en § 4 a, der kan få følgende ordlyd: *"Kommunen har pligt til at sikre opsøgende myndighedsindsats overfor borgere i udsatte positioner såsom sindslidelse, hjemløshed, misbrug"*. Kommunerne bør tilføres finansiering til at omsætte denne rettighed i praksis. Dette vil desuden understøtte et no wrong door princip. Det er desuden vigtigt at være opmærksom på, at borgerne bevæger sig ind og ud af målgruppen.
- Socialrådgiverne på voksensocialområdet er den gruppe, der har de højeste sagstal overhovedet (i gennemsnit 75 sager ved seneste opgørelse). Det harmonerer dårligt med at hjælpe målgruppen af udsatte voksne, som har brug for en vedvarende og kontinuerlig indsats for at der kan skabes tillid til at socialrådgiveren kan og vil hjælpe borgeren. Målgruppen har i høj grad brug for at socialrådgiveren har mulighed for at skabe fremdrift i sagen, så snart borgeren udviser handleparathed. Dansk Socialrådgiverforening anbefaler derfor at alle kommuner – og ikke kun dem, der ansøger om Gadens Huse – forpligtes til at vedtage et lokalt fastsat loft over sagstal, også på voksensocialområdet. Det vil i høj grad skabe større værdighed i mødet med den enkelte udsatte borger. De lokalt fastsatte sagstal bør følges af en tilgang, hvor der samarbejdes med borgeren på borgerens egne præmisser og hvor der er en forpligtelse til at arbejde fremskudt og opsøgende, jf. ovenfor.
- En stor del af hjemløse borgere kan profitere af en helhedsorienteret indsats, herunder beskæftigelsestilbud og ydelser, men Gadens Huse lægger desværre ikke op til at inkludere beskæftigelses- og ydelsesområdet. Dermed kan Dansk Socialrådgiverforening være bekymret for, at man forpasser muligheden for at give de udsatte borgere den værdi og tilknytning til arbejdsfællesskabet, som de fleste vil kunne profitere af. Det kan fx være gennem sociale frikort, borgerstyrede budgetter eller gennem at oprette et såkaldt udviklingsfleksjob som foreslået af Dansk Socialrådgiverforening, og som Gadens Huse ville kunne visitere til.

2. Forsøgsordningen "Borger i Danmark" (§9 e og §9 f)

Lovforslaget åbner for en 3-årig forsøgsordning, hvorefter kommuner med et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, får kompetence til at igangsætte en række udvalgte sociale indsatser efter lov om social service til de mest udsatte borgere

(undtagen de mest varige), uanset at borgeren er bopælsregistreret i en anden kommune.

DS vurderer at der klart er et problem med at de allermest udsatte borgere ikke altid møder op i den kommune, der er deres handlekommune, for at få hjælp, og at mellemkommunale tvister kan udgøre en barriere for at få hjælp for de mest udsatte. Det er en barriere, som er uhyre vanskelig at finde en egnet løsning på. Med lovforslaget forsøges problemstillingen løst forsøgsvist, hvilket er positivt – men i sagens natur rummer den foreslåede løsning dilemmaer.

DS har følgende bemærkninger til forsøgsordningen fsva. Borger i Danmark:

- Socialrådgiverne på hjemløseområdet er ofte i kontakt med borgere, der er i målgruppen for et §107 eller §108 botilbud. Borger i Danmark ordningen gælder imidlertid ikke for disse tilbud, hvilket kan udgøre en barriere i forhold til at nå helt i mål med de i øvrigt gode intentioner.

3. Fast-track ordning i Ankestyrelsen

For det tredje foreslås det at etablere en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen for hurtig sagsbehandling af mellemkommunale sager om handlekommuneansvaret for udsatte borgere, der lever op til de i lovforslaget definerede målgruppekriterier. Som noget nyt vil Ankestyrelsen ved modtagelsen af sagen desuden skulle træffe afgørelse om hvilken kommune, der er midlertidig handlekommune i den pågældende sag.

DS støtter lovforslagets intention om at reducere ventetider ved tvister om handlekommune-ansvaret. Overordnet set er udfordringen i dag, at ansvaret er delt på flere kommuner; at nogle kommuner ikke efterlever deres ansvar som fungerende midlertidig handlekommune og at der er en lang sagsbehandlingstid i Ankestyrelsen.

Ved både at udpege en midlertidig handlekommune hurtigt og sikre en hurtig afgørelse af den reelle tvist går lovforslaget tilsyneladende både med livrem og seler, idet spørgsmålet er, hvor hurtigt den midlertidige handlekommune alligevel kan nå at sætte indsatser i gang, inden tvisten er afklaret.

Helt overordnet er vurderingen at lovforslaget vil være positivt for de borgere, der er i målgruppen. Men der er efterhånden en del undtagelser og særregler i retssikkerhedslovens regelsæt, når det gælder handlekommune-ansvaret, og det betyder, at det sociale arbejde kan blive særdeles komplekst og svært at overskue for både borgere, sagsbehandlere og jurister, og at det medfører risiko for at borgerne kommer i klemme. Det kunne derfor være en ambition at simplificere regelsættet til gavn for alle borgere i Danmark – både for dem, der i målgruppen og dem, der ikke er. Det vil desuden have den fordel, at den snævre målgruppeafgrænsning ikke bliver

en barriere for at få hjælp, idet det er vigtigt at være opmærksom på, at borgerne ofte bevæger sig ind og ud af målgruppen.

4. Ændringer i reglerne om besiddelse af euforiserende stoffer (§3 i lov om euforiserende stoffer)

DS støtter intentionen om at lempe strafforfølgelse for borgere med stærk afhængighed, som ofte befinder sig i en ekstremt udsat position.

Det er en klar forbedring med straffritagelse frem for tiltalefrafald. Politiets mulighed for at undlade sigtelse skaber større sammenhæng mellem social- og retspolitikken.

Med venlig hilsen

Signe Færch

Forkvinde

Dansk Socialrådgiverforening

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den: 3. juli 2026

Høringssvar til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Dansk Sygeplejeråd

Sankt Annæ Plads 30
DK-1250 København K

mandag-torsdag 9.00-16.00
fredag 9.00-15.00

Tlf: +45 33 15 15 55

www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Dansk Sygeplejeråd takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslag til gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen.

Bemærkninger

Dansk Sygeplejeråd bakker grundlæggende op om værdighedsreformens overordnede ambition om at skabe mere sammenhængende, tilgængelige og værdige indsatser for de mest socialt udsatte borgere. Det er positivt, at der med lovforslaget skabes en klarere organisatorisk og juridisk ramme for indsatser, der i højere grad tager udgangspunkt i borgerens faktiske livssituation.

Samtidig finder DSR det afgørende, at værdighedsreformens intentioner omsættes til praksis på en måde, der reelt styrker kvaliteten, kontinuiteten og den sundhedsfaglige tyngde i indsatsen for socialt udsatte borgere.

De mest socialt udsatte borgere har ofte komplekse og sammensatte problemstillinger med samtidige sociale, psykiske og somatiske udfordringer. En helhedsorienteret og værdig indsats forudsætter derfor adgang til specialiserede sundhedsfaglige kompetencer, som sygeplejersker, som kan bygge bro mellem sektorer, forebygge forværring og sikre, at indsatser faktisk gennemføres.

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Dansk Sygeplejeråd ser meget positivt på, at det i lovforslaget anføres, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder "*...skal både være*

tværsektorielle (dvs. med inddragelse af både region, kommune og civilsamfundet) og tværfaglige (dvs. med både social og sundhedsfaglige indsatser og evt. andre relevante indsatser)".

Dansk Sygeplejeråd finder imidlertid, at denne intention bør forpligtes tydeligere i lovgivningen, idet effekten af Gadens Huse og de mobile udsatte enheder i afgørende grad afhænger af de faglige kompetencer i tilbuddene.

Dansk Sygeplejeråd anbefaler derfor, at der i den nye § 111 c, stk. 1, skrives ind, at Gadens Huse og mobile udsatte-enheder skal have ansat sundhedsfagligt personale, herunder bl.a. sygeplejersker, med kompetencer til at varetage socialt udsatte borgeres komplekse somatiske, psykiske og misbrugsrelaterede sundhedsbehov. Med en fast sundhedsfaglig forankring kan borgeren modtage kvalificeret behandling, vejledning og støtte til gavn for den samlede sundhedstilstand.

Slutteligt vil vi kraftigt opfordre til tidlig udmøntning af de afsatte evalueringsmidler i forbindelse med Gadens Huse/mobile enheder. Det er essentielt at kunne følge initiativerne og deres effekt fra begyndelsen. DSR opfordrer derfor til, at der etableres følgeforskning i relation til tilbuddene.

Med venlig hilsen

Kristina Robins
2. næstforkvinde

Vedr. høring – Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen

DASYS har modtaget høringsbidrag fra Fagligt Selskab for Psykiatriske Sygeplejersker

Til Kapitel 20b

Der henstilles til, at etableringen af Gadens Huse sker med inddragelse af erfaringer fra stofscenen i København. Det anbefales, at kommunen indleder dialog med de kommende naboer, så Gadens Huse kan blive en integreret del af et trygt og bæredygtigt naboskab. Kommunalbestyrelsen opfordres til at tage aktivt ansvar for denne proces, så både brugere og lokalsamfund får de bedst mulige rammer.

Kapitel 20b, stk. 4

Der henstilles til, at brugerne sikres almindelige retskrav, herunder mulighed for at klage. Hvis dette ikke vurderes muligt inden for rammerne af Gadens Huse, bør der være adgang til at henvise brugerne til anden relevant og retmæssig instans.

§9 stk. 1(82a), 2(82a), 3(83), 4(83a), 5(85), 6(86), 8(98), 9(99), 10(100), 11(101)

Der henstilles kraftigt til, at der ved visitation til Gadens Huse tages højde for, at målgruppen ofte har en høj grad af kompleksitet i deres udfordringer. Det drejer sig om borgere med samtidige somatiske, psykiatriske, sociale og kulturelle problemstillinger, som kræver en tværfaglig og højt kvalificeret indsats.

På den baggrund anbefales det, at alt personale, der arbejder efter de nævnte paragraffer, har en formel uddannelse på minimum bachelorniveau inden for det relevante fagområde. Dette vurderes nødvendigt for at sikre, at borgere med omfattende og sammensatte behov modtager kvalificeret støtte og behandling, der kan skabe reel progression og stabilitet i deres livssituation.

§9e stk. 6

Der henstilles til, at der fastsættes et loft for antallet af ydelser fra den afholdende kommune, så der ikke opstår mulighed for strategisk økonomisk tilpasning. Hvis der opstår behov for at øge antallet af ydelser, bør dette ske i dialog med handlekommunen. Det anbefales desuden, at beslutning om døgnbehandling efter §101 kun kan træffes, når der er opnået enighed mellem afholdende kommune og handlekommune.

På vegne af DASYS's bestyrelse

Danske
Regioner

Høringssvar

Danske Regioners høringssvar vedr. lovforslag om gennemførelse af værdighedsreformen

20-08-2026

EMN-2025-00777

1874869

Julie Kjærgaard

Danske Regioner modtog d. 29. juni 2026 høring over Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen).

Danske Regioner støtter intentionerne med værdighedsreformen og de tiltag, der skal bidrage til, at samfundets mest udsatte får et mere værdigt liv. Danske Regioner ser derfor positivt på, at den nye regering har videreført arbejdet med at implementere den relevante lovgivning.

Danske Regioner bakker op om, at værdighedsreformen lægger op til en systematik i samarbejdet mellem civilsamfund, kommuner og regioner, som hver især kan bidrage med relevant faglighed. Civilsamfundsorganisationer besidder en særlig viden, tillid og adgang til målgruppen, som det offentlige system ofte har svært ved at opnå alene.

Etableringen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder er et godt skridt i retning af mere helhedsorienterede, lavtærskelbaserede og sammenhængende indsatser. Det er samtidig væsentligt for os, at samarbejdet sker i klare og forpligtende rammer, hvor roller, ansvar og beslutningskompetence er tydelig mellem parterne. Det understøtter både retssikkerheden for borgerne og et bæredygtigt samarbejde mellem sundhedspersonalet, offentlige myndigheder og civilsamfundsaktører.

Det fremgår af lovforslaget, at det er kommunerne, der skal ansøge den oprettede pulje om etablering af Gadens huse og mobile enheder. Danske

Regioner ser frem til, at regionerne bliver inddraget i arbejdet med at beskrive tilbuddet forud herfor.

Endelig lægger vi vægt på, at både regionernes og civilsamfundets erfaringer og perspektiver inddrages løbende i implementering og evaluering af reformen, så indsatsen kan justeres og udvikles på baggrund af de sundhedsprofessionelles viden og praksisnære erfaringer. I den forbindelse har Danske Regioner en særlig opmærksomhed på, at der ikke skal opbygges indsatser, der overlapper de mange udgående og opsøgende indsatser, der allerede er igangsat.

Konkrete bemærkninger til lovforslaget

Hjemmel til sundhedsopgaver i Gadens huse og mobile enheder

Lovforslaget indeholder et forslag om at indføre en hjemmel til, at kommunerne sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder med henblik på at samle indsatser på tværs af kommune, region og civilsamfund, så de allermest udsatte borgere fremover kan møde op ét sted for at få adgang til basal hjælp og støtte. Indledende bemærker Danske Regioner, at det er uklart, hvad der i lovforslaget forstås ved ”større byer”, og dermed hvilke geografiske områder der forventes omfattet af ordningen med Gadens Huse.

Kommunernes myndighedsansvar og indsatser i den forbindelse er beskrevet i lovforslaget, men Danske Regioner bemærker, at regionernes indsats og bidrag til det påtænkte samarbejde ikke er beskrevet nærmere i lovforslaget. Danske Regioner lægger til grund, at regionernes deltagelse i samarbejdet skal ligge inden for de eksisterende rammer i sundhedsloven. Det er imidlertid Danske Regioners vurdering, at de juridiske rammer for regionernes samarbejde med andre myndigheder og civilsamfundsorganisationer er uklare og levner plads til en del fortolkning og skøn, hvorfor der er behov for at skabe en mere klar hjemmel i sundhedsloven.

Samtidig bemærkes det, at lovforslaget ikke forholder sig til sundhedsrådenes rolle, selv om sundhedsrådene udgør en central samarbejdsstruktur mellem kommuner og regioner.

Endelig finder Danske Regioner, at der kan være behov for en klar hjemmel til udveksling af data mellem parterne i samarbejdet. Lovforslaget beskriver mulighederne for udveksling af oplysninger kommunerne imellem, men beskæftiger sig ikke med rammerne for deling af data mellem de øvrige parter, hvilket også bør behandles.

Konfiskering af euforiserende stoffer

Danske Regioner støtter forslagens intentioner om at sikre mere værdighed for personer med stærk afhængighed af bl.a. euforiserende stoffer bl.a. ved straffritagelse for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Danske Regioner mener dog, at der er en problematik i, at beboere på sociale tilbud får tilbageleveret stoffer, idet brugen af stoffer ofte medfører en uhensigtsmæssig adfærd, også på fællesarealer, hvormed det vil gå udover andre beboeres ro og tryghed. Uanset at der i bemærkningerne er beskrevet, at ophold på tilbuddets fællesarealer kan reguleres ved husordener, som beskrevet i servicelovens § 123, er disse kun vejledende, og kan ikke håndhæves ved brug af fysisk magt, hvis den misbrugende beboer ikke vil rette sig efter husordensreglerne. Tilbuddets personale har derfor ikke mulighed for at sikre, at tilbuddets øvrige beboere ikke generes af en misbrugende beboer på tilbuddets fællesarealer, hvis denne opfører sig uhensigtsmæssigt og/eller har gæster, der opfører sig uhensigtsmæssigt.

Politiet vil ofte ikke have mulighed for at vide, om den borger de i en konkret situation står over for, er beboer på et bosted, hvor det vil være uhensigtsmæssigt for de øvrige beboere, at stofferne tilbageleveres. Det foreslås derfor, at bosteder på linje med psykiatriske afdelinger, får lovgivningssikret mulighed for at konfiskere stoffer, hvis det vurderes hensigtsmæssigt, idet denne hjemmel ikke findes i dag.

Økonomiske konsekvenser

Det fremgår af lovforslaget, at der er afsat økonomiske puljemidler til oprettelse af Gadens huse og mobile enheder. Danske Regioner lægger til grund, at disse midler vil dække de udgifter, som de deltagende regioner vil have ved tiltaget. I så fald dette ikke er tilfældet tager Danske Regioner forbehold for, at der kan være behov for at tilføre yderligere midler.

Med venlig hilsen
Tommy Kjelsgaard

T. Kjelsgaard

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

E-mail: udsattevoksne@sm.dk & ckkj@sm.dk

Høringssvar vedr. Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Dato:
21. august 2026

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
ads@danskepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/4

Danske Patienter takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om gennemførelse af værdighedsreformen.

Vi anerkender reformens ambition om at styrke indsatsen for de mest udsatte borgere. Mange af de borgere, som reformen retter sig mod, lever med betydelige sundhedsproblemer, herunder psykisk sygdom og afhængighed, og har samtidig svært ved at navigere i et komplekst system af myndigheder og tilbud. Der er derfor et stort behov for løsninger, der samler hjælpen og gør den mere tilgængelig. For at reformen kan lykkes, er det imidlertid afgørende, at de sociale indsatser tænkes tæt sammen med sundhedsvæsenet, og at der skabes klare rammer for ansvar, samarbejde, retssikkerhed og opfølgning.

Samling af indsatser kan styrke værdighed og adgang til hjælp

Danske Patienter ser positivt på forslaget om at etablere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, hvor indsatser fra kommuner, regioner og civilsamfund, herunder patient- og pårørendeforeninger, samles. For borgere med komplekse sociale og sundhedsmæssige problemer er det afgørende, at hjælpen er let tilgængelig og ikke kræver, at man selv kan navigere mellem flere myndigheder og sektorer.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder skal være tværfaglige og rumme både social- og sundhedsfaglige indsatser. Det fremgår imidlertid ikke nærmere, hvilke sundhedsfaglige kompetencer der som minimum skal være tilgængelige. Mange af de mest socialt udsatte borgere lever med både psykisk sygdom og afhængighed, og vi ser derfor et behov for, at der også indgår medarbejdere med relevante psykiatriske kompetencer, så borgerne kan mødes med den nødvendige faglighed og få en mere sammenhængende indsats.

Sammenhæng og ansvar på tværs af kommuner

Danske Patienter ser positivt på, at forsøgsordningen kan gøre det lettere at iværksætte hjælp på tværs af kommunegrænser for nogle af de mest udsatte borgere. Samtidig bemærker vi, at ordningen efter lovforslaget navnlig er indrettet til at understøtte akutte og midlertidige indsatser, mens ansvaret for de længerevarende indsatser fortsat er forankret i handlekommunen.

Side 2/4

For mange borgere med sociale problemer, afhængighed og psykisk sygdom er behovet imidlertid ikke alene akut, men kan også være længerevarende og kræve en stabil indsats. Det gør det afgørende, at overgangen fra den akutte eller midlertidige indsats til en eventuel længerevarende indsats i handlekommunen sker uden brud i hjælpen.

Danske Patienter anbefaler derfor, at der fastlægges klare procedurer og ansvar for denne overgang, så borgeren ikke selv bliver ansvarlig for at skabe sammenhæng mellem kommunerne.

Målgruppen bør også kunne omfatte borgere med fysisk, neurologisk eller kognitiv funktionsnedsættelse

Den foreslåede § 9 e, stk. 3, afgrænser målgruppen for forsøgsordningen til borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder mindst to af tre kriterier: at borgeren har særlige sociale problemer og ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, har et stof- eller alkoholmisbrug eller har en psykisk lidelse. Fysisk, neurologisk eller kognitiv funktionsnedsættelse indgår ikke som et selvstændigt kriterium.

Danske Patienter er bekymrede for, at denne afgrænsning kan betyde, at nogle borgere med meget omfattende støttebehov falder uden for ordningen. En borger med betydelig fysisk, neurologisk eller kognitiv funktionsnedsættelse kan eksempelvis være hjemløs eller have meget vanskeligt ved at navigere i hjælpesystemet, men vil efter de foreslåede kriterier ikke nødvendigvis være omfattet, hvis vedkommende hverken har en psykisk lidelse eller et stof- eller alkoholmisbrug.

Vi opfordrer derfor til, at målgruppeafgrænsningen justeres, så borgere, hvis alvorlige sociale udsathed hænger tæt sammen med en betydelig fysisk, neurologisk eller kognitiv funktionsnedsættelse, også kan omfattes af forsøgsordningen.

Klageadgang ved afgørelser om målgruppertilhørsforhold

Efter lovforslaget kan hverken lederens afgørelse om adgang til et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed efter § 111 c, stk. 3, eller kommunalbestyrelsens afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen efter § 9 e, stk. 4-5, påklages til anden administrativ myndighed. Det fremgår desuden, at en borger, der

opfylder målgruppekriterierne, kan afvises alene som følge af kapacitetsmangel.

Danske Patienter finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at borgere i en i forvejen meget sårbar situation kan afskæres fra adgang til tilbuddet eller forsøgsordningen uden mulighed for at få afgørelsen prøvet administrativt. Vi opfordrer derfor til, at der etableres en gennemskuelig og reelt tilgængelig klage- eller genvurderingsadgang for disse afgørelser, herunder når en borger, der opfylder målgruppekriterierne, afvises alene som følge af kapacitetsmangel.

Side 3/4

Der synes desuden at være en uoverensstemmelse i den foreslåede § 9 e, stk. 5. Lovteksten henviser til kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 1, mens det af bemærkningerne fremgår, at det alene er afgørelsen om målgruppeetilhørsforhold efter stk. 4, der ikke skal kunne påklages. Danske Patienter anbefaler, at henvisningen præciseres, så der ikke opstår tvivl om, at afgørelser om konkrete indsatser fortsat kan påklages efter de almindelige regler.

Videregivning af oplysninger uden samtykke kræver tydelige rammer

Den foreslåede § 9 f, stk. 2, giver mulighed for, at den kommune, der har iværksat en indsats, og borgerens handlekommune løbende kan udveksle oplysninger af betydning for indsatsen uden borgerens forudgående samtykke. Udvekslingen kan også omfatte helbredsoplysninger.

Danske Patienter anerkender, at hurtig og sammenhængende sagsbehandling for denne målgruppe kan forudsætte udveksling af oplysninger uden forudgående samtykke. Det er positivt, at lovforslagets bemærkninger fastslår, at der alene må udveksles oplysninger, som er relevante og nødvendige for den konkrete sag, og at de almindelige databeskyttelsesretlige principper, herunder dataminimering og formålsbegrænsning, skal iagttages.

Danske Patienter lægger generelt vægt på, at nødvendig datadeling går hånd i hånd med transparens om, hvordan og af hvem oplysningerne anvendes. Borgeren bør derfor som udgangspunkt informeres på en enkel og forståelig måde om, hvilke oplysninger der deles, med hvem og til hvilket formål, medmindre konkrete og tungtvejende hensyn taler imod dette.

Handicapkompenserende indsatser og overgangen til handlekommunen

Forsøgsordningen omfatter en afgrænset række indsatser efter serviceloven. Centrale handicapkompenserende og længerevarende indsatser som BPA efter §§ 95-96, boligindretning efter § 116 og botilbud efter §§ 107-108 er ikke generelt omfattet af ordningen.

Døgnbehandling efter § 101, jf. § 107, stk. 2, nr. 2, er dog særskilt omfattet.

Danske Patienter anerkender lovforslagets overordnede begrundelse om, at forsøgsordningen skal omfatte udvalgte akutte og midlertidige indsatser, mens ansvaret for længerevarende indsatser fortsat ligger hos handlekommunen. Vi savner imidlertid en nærmere begrundelse for afgrænsningen i forhold til de konkrete handicapkompenserende indsatser. For borgere med omfattende fysisk, neurologisk eller kognitiv funktionsnedsættelse kan disse indsatser være afgørende for at opnå og fastholde en stabil tilværelse.

Side 4/4

Vi anbefaler derfor, at det nærmere begrundes, hvorfor disse indsatser ikke er omfattet af forsøgsordningen. Uanset afgrænsningen bør der som minimum fastlægges en klar og hurtig procedure for overlevering til handlekommunen, når det konstateres, at en borger har behov for en indsats, som ikke kan bevilges gennem ordningen. Borgeren må ikke opleve brud i hjælpen eller unødigt ventetid, mens ansvar og videre indsats afklares.

Behov for systematisk evaluering af forsøgsordningen

Forsøgsordningen om "Borger i Danmark" er tidsbegrænset til tre år, og det fremgår af lovforslaget, at erfaringerne med ordningen løbende skal drøftes mellem socialministeren og KL. Danske Patienter savner imidlertid en tydelig forpligtelse til en samlet evaluering af forsøgsordningen, inden der tages stilling til dens videre fremtid.

Vi anbefaler, at en sådan evaluering særskilt belyser erfaringerne for borgere med kronisk sygdom og fysisk, neurologisk eller kognitiv funktionsnedsættelse, herunder om den foreslåede målgruppeafgrænsning betyder, at borgere med omfattende støttebehov falder uden for ordningen eller i praksis får sværere ved at få den nødvendige hjælp. Dette vil give et bedre grundlag for at vurdere, om ordningen fremadrettet bør justeres, så den også reelt understøtter denne gruppe.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

DANSKE PSYKOMOTORISKE TERAPEUTER

Medlem af Sundhedskartellet og Fagbevægelsens Hovedorganisation

HQ: ORDRUP JAGTVEJ 44A, DK-2920 CHARLOTTENLUND
LYNFABRIKKEN: VESTERGADE 49B, DK-8000 ÅRHUS C

TLF.: +45 3379 1260
MAIL: DAP@DAP.DK
WEB: DAP.DK
CVR-NR.: 84024716

Til Folketingets Sundheds- og ældreudvalg

12. august 2026
Ordrup

Høringssvar til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Danske Psykomotoriske Terapeuter (DAP) har følgende bemærkninger:

Bemærkninger til lovforslaget

Gældende ret pkt. 2.1.1.2: Sociale indsatser efter lov om social service

Der fremhæves i forbindelse med servicelovens § 102 psykologhjælp, fysioterapeutisk behandling og tandbehandling. Denne opstilling risikerer at lægge op til en for snæver læsning, der kan risikere at spænde ben for indsatser i civilsamfundet:

"Ifølge servicelovens § 102 kan kommunalbestyrelsen ud over tilbud efter § 85 give tilbud af behandlingsmæssig karakter, f.eks. psykologhjælp, fysioterapeutisk behandling eller tandbehandling til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. "

Vi foreslår at rækken af eksempler udvides således, at formuleringen afspejler bedre den bredde der er, og bør være i tilbuddene til målgruppen af meget udsatte. Målgruppen har fx typisk en høj forekomst af komplekse traumer, hvilket gør bestemmelsen vigtig for indsatser, som målgruppen ikke kan få adgang til efter sundhedsloven:

“Ifølge servicelovens § 102 kan kommunalbestyrelsen ud over tilbud efter § 85 give tilbud af behandlingsmæssig karakter, f.eks. psykologhjælp, fysioterapeutisk behandling, psykomotorisk terapi, traume- og kropsbaserede forløb og tandbehandling, mv. til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.”

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, Til nr. 1

I bemærkningerne til § 1, fremgår det, at nærmere krav og betingelser vil fremgå af puljekriterierne.

Vi vil gerne opfordre til opmærksomhed på, at der i udarbejdelsen af puljekriteriernes kompetencekrav *ikke* tages udgangspunkt i *autorisation*, men tages udgangspunkt i funktion eller kompetencer.

Krav om autorisation vil udelukke for eksempel psykomotoriske terapeuter, der er en yderst relevant sundhedsfaglig professionsbachelor, der i dag bidrager på området i private tilbud og civilsamfundsorganisationer.

En sådant krav vil modarbejde reformens ønske om at inddrage civilsamfundet i opgaveløsningen.

Med venlig hilsen

Anne Marie Horn, Forkvinde Danske Psykomotoriske Terapeuter

Høringssvar til udkast til gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen

Hermed Dataproc.es' høringssvar i anledning af udkastet til "Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fast-track-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)" offentliggjort på Høringsportalen under følgende link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/71279>

Dataproc.es har nogle tekniske bemærkninger til lovforslaget.

Formulering af reglerne om betaling – herunder muligheden for refusion

Muligheden for refusion

Af det med lovforslaget foreslåede §9e, stk. 6 til retssikkerhedsloven fremgår, at:

"udgifter til indsatser, som en kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om efter stk. 1, afholdes af borgerens handlekommune, jf. § 9, stk. 1".

Heri ligger efter lovforslaget, at borgerens handlekommune efter retssikkerhedslovens §9, stk. 1 overtager de direkte betalinger til indsatsen, når den faktisk begynder at handle i sagen. Men der ligger også heri, at de udgifter, som den kommune, der har et Gadens Hus eller mobil udsatte-enhed, og som har truffet afgørelsen vedrørende borgeren, har afholdt i forbindelse med opstarten af indsatsen, kan kræves refunderet af borgerens rette handlekommune ifølge retssikkerhedslovens §9, stk. 1. Dette fremgår af forarbejderne på side 55 i lovforslaget.

Den øvrige systematik i den kommunale lovgivning er, at den kommune, der bevilliger en indsats, selv afholder udgifterne forbundet dermed, medmindre der rent konkret er hjemmel i lovgivningen til refusion for udgifterne.

Således fremgår det f.eks. af retssikkerhedslovens §9, stk. 1:

Pligten til at yde hjælp til en borger og afholde udgifterne hertil påhviler handlekommunen...

Denne regel suppleres så herefter af refusionsreglerne i §9c.

Tilsvarende systematik anvendes også i sundhedsloven (sundhedsloven anvender i øvrigt et bopælskommuneprincip fremfor et handlekommuneprincip, men dette påvirker ikke denne systematik).

Af sundhedslovens regler i §§247-263 fremgår således, at:

Bopælskommunen afholder udgifter til... [de indsatser, den er ansvarlig for]

I de få tilfælde, hvor bopælskommunen har ret til mellemkommunal refusion for en sundhedsudgift (§238, stk. 7 og §247a, stk. 2), fremgår herefter en særskilt refusionsregel.

Ellers er udgangspunktet i dansk ret, at den kommune, der træffer afgørelse om en indsats – herunder som stedligt inkompetent – afholder udgifterne i henhold til afgørelsen, indtil denne kan omgøres eller bortfalder efter sit indhold. Dette gælder, uanset at den bevilgende kommune ikke var "handlekommune" i lovens forstand, og at det er "handlekommunen", der efter loven skal afholde udgifterne til indsatsen.

Som det foreslåede §9e, stk. 6 i retssikkerhedsloven efter lovforslaget er formuleret, vil den nærliggende fortolkning af bestemmelsen være, at borgerens handlekommune kun afholder udgifterne til indsatsen, når den selv er begyndt at afholde de direkte udgifter til indsatsen (hvilket der efter lovforslaget ikke er nogen tidsfrist for), mens den kommune, der har bevilget indsatsen efter §9e, stk. 1, ikke umiddelbart har ret til refusion for de udgifter, den er begyndt at afholde efter tilkendelsen. Det er kun i kraft af forarbejderne på side 55, at en sådan refusionsret kan infereres.

Måske kunne det overvejes i lovteksten at tydeliggøre, at borgerens handlekommune efter retssikkerhedslovens §9, stk. 1 overtager udgifterne til den bevilligede indsats hurtigst muligt, og herefter indsætte et nyt §9e, stk. 7, hvorefter den kommune, som har truffet afgørelse efter §9e, stk. 1 og i den forbindelse har afholdt udgifter til indsatsen, har ret til refusion for denne udgift.

Da de foreslåede regler er sat til at forsvinde i medfør af en solnedgangsklausul, er det fornuftigt – som sket – ikke at indsætte de foreslåede særlige handlekommune- og refusionsbestemmelser som nye stykker i retssikkerhedslovens §9 og §9c.

Forældelsesregler for og beregning af refusionen

Mellemkommunal refusion efter retssikkerhedsloven følger normalt sit eget regelsæt i retssikkerhedslovens §9c, som er distinkt fra forældelseslovens regelsæt. Se hertil f.eks. Højesterets domme i U 2019.3264 H og U 2024.2949 H.

Dette regelsæt adskiller sig især ved, 1) at refusion for udgifter efter serviceloven, barnets lov og ældreloven forældes efter 12 måneder, modsat normalt 3 år og 2) at refusionen forældes fra tidspunktet for ydelsen af støtten til borgeren og ikke først

det tidspunkt, hvor kommunen har udgiften til støtten. Begge disse regler følger af retssikkerhedslovens §9c, stk. 14.

Efter retssikkerhedslovens §9c, stk. 14 gælder disse principper refusionskrav efter retssikkerhedslovens §9c, stk. 2-9, men de vil efter de foreslåede regler *ikke* komme til at gælde for den kommende §9e.

I stedet vil refusionskrav efter §9e være omfattet af forældelseslovens regler, jfr. tilbagefaldsreglen i forældelseslovens §1.

Dette vil virke overordentligt forvirrende i alle mellemkommunale sager efter den foreslåede §9e.

Det må derfor stærkt anbefales, at der i §9e indføres en bestemmelse om, at refusionskrav efter §9e behandles efter reglerne i §9c. Alternativt bør der indføres en henvisning til §9e i §9c, stk. 14, men af hensyn til solnedgangsklausulen er det formentlig bedre ikke at lave ændringer i §9c.

Af hensyn til ensformigheden i reglerne om mellemkommunal refusion kan det også anbefales, at der i refusionsreglen i §9e henvises til principperne for refusionsberegning i §9c, stk. 10, da det ellers i udgangspunktet kun er de faktiske udgifter til støtten til borgeren – og ikke et priskrav eller en takst – der kan kræves. I disse tilfælde er §9e-kommunen nødt til at operere med 2 forskellige beregninger for egne tilbud – en faktisk udgift til §9e-sager og en takst til alle andre mellemkommunale krav.

Som reglerne er formuleret, gælder §9c, stk. 10 kun mellemkommunale krav efter retssikkerhedslovens §9c, stk. 2-7 og 9 – ikke tillige §9e.

Ret til refusion i uenighedssager

Som reglerne vil blive formuleret, er det ikke sikkert, at der vil være ret til refusion for udgifter efter §9e i en eventuel uenighedsperiode.

Med de foreslåede regler indføres en fasttrack-ordning for uenigheder om rette handlekommune i en sag, hvor §9e er i spil.

En sådan sag vil typisk vedrøre en problemstilling, hvor borgeren opholder sig som hjemløs i A Kommune, som har et Gadens Hus. A Kommune træffer herefter afgørelse i forhold til borgeren i medfør af §9e. Herefter opstår der uenighed mellem A Kommune og B Kommune, hvor borgeren boede inden hjemløshedsperioden, om, hvorvidt borgeren har erhvervet ny handlekommune i A Kommune, eller om B Kommune fortsat er rette handlekommune. Denne sag er omfattet af fasttrack-ordningen.

I perioden, indtil uenighedssagen er afgjort af Ankestyrelsen, handler A Kommune på indsatsen til borgeren i medfør af §9e og afholder udgifterne hertil. Det vil sige, at A

Kommune *ikke* handler på borgeren som borgerens midlertidige handlekommune i medfør af retssikkerhedslovens §9, stk. 8, hvilket er betingelsen for refusion efter §9c, stk. 9.

Hvis Ankestyrelsen træffer afgørelse om, at B Kommune må anses for borgerens rette handlekommune i uenighedssagen, finder retssikkerhedslovens §9c, stk. 9 ikke efter sin ordlyd anvendelse på udgifter afholdt i medfør af §9e, idet A Kommune ikke handlede som midlertidig handlekommune efter §9, stk. 8 med direkte med egen hjemmel i §9e.

Det er derfor uvist, om A Kommune har ret til refusion for udgifter efter §9e i en uenighedsperiode, som reglerne vil blive formuleret efter udkastet.

Regler om overtagelse af handleforpligtelsen i sagen samt spørgsmålet om dobbelt kompetence

Formålet med lovforslaget er, at udsatte borgere, som opfylder 2 af de 3 kriterier i det foreslåede §9e, stk. 3 i retssikkerhedsloven, hurtigt kan få den nødvendige støtte.

Det foreslås derfor, at en kommune, som har etableret et Gadens Hus eller mobil udsatte-enhed, kan træffe afgørelse om de indsatser, der er opført i §9e, stk. 2. Meningen er herefter, at borgerens handlekommune skal orienteres efter §9f, stk. 1 og overtage den løbende administration af bevillingen.

Det kan dog tage tid at overtage administrationen heraf. Det er muligt, at der opstår en uenighedssag. Denne vil så være omfattet af den foreslåede nye fasttrack-ordning i retssikkerhedslovens §61. Men selv med denne regel – og selv i sager, hvor der ikke opstår uenighed – er der ikke foreslået nogen tidsfrist for den rette handlekommunes faktiske overtagelse af administrationen af sagen.

Bl.a. derfor har det også været nødvendigt på side 55 i forarbejderne at fastslå, at den kommune, der har truffet afgørelsen om indsatsen, kan kræve mellemkommunal refusion for de faktiske udgifter, den har pådraget sig ved administration af indsatsen.

Ligeledes fremgår det af side 51:

I de tilfælde hvor kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, har truffet afgørelse om og iværksat en indsats til borgeren efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, vil den indsats, der er visiteret og iværksat, fortsætte, indtil kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, eller borgerens handlekommune efter § 9, stk. 1, måtte træffe en ny afgørelse baseret på en konkret vurdering af, at borgers situation og behov har ændret sig.

I de tilfælde hvor kommunalbestyrelsen, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 1, har truffet afgørelse om og iværksat en indsats til borgeren efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, og der samtidig eller efterfølgende indbringes en sag for Ankestyrelsen med henblik på at fastslå borgerens handlekommune, vil den indsats,

der er visiteret og iværksat, fortsætte, indtil den af Ankestyrelsen udpegede handlekommune måtte træffe en ny afgørelse baseret på en konkret vurdering af, at borgerens situation og behov har ændret sig.

Noget tilsvarende fremgår af side 53.

Heraf kan konkluderes, at den kommune, der har truffet afgørelsen, også vil kunne indgå f.eks. leverandørkontrakter for indsatserne i det omfang, denne leveres af en ekstern leverandør. Den rette handlekommune vil i så fald langt henad vejen være bundet af denne kontrakt.

Omvendt vil den kommune, der har truffet afgørelsen efter §9e, stk. 1, ikke have det personrettede tilsyn med borgeren efter servicelovens §148, idet dette kun påhviler borgerens handlekommune efter retssikkerhedslovens §§9-9b og ikke tillige §9e.

Tilsvarende vil forpligtelsen til at udarbejde handleplan e.l. efter servicelovens §141 formentlig tillige kun påhvile handlekommunen efter retssikkerhedslovens §9.

Der vil således kunne være situationer, hvor der er bevilget og iværksat en ydelse, men hvor det er uvist, i hvilket omfang der gælder en tilsyns- eller opfølgingsforpligtelse for indsatsen.

Det kunne overvejes, om det på baggrund heraf kunne være fornuftigt at indsætte en tidsfrist for den rette handlekommunes overtagelse af administrationen af sagen.

Endelig skal spørgsmålet om dobbelt kommunal kompetence berøres.

Af lovforslaget fremgår, at både kommunen med et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed (§9e-kommunen) og borgerens normale handlekommune (§9-kommunen) på samme tid har kompetencen til at bevilge en af de omhandlede ydelser.

I det omfang, §9e-kommunen bevilger ydelsen, er det forudsat, at §9-kommunen overtager administrationen af støtten, uden at der er fastsat en tidsfrist herfor.

§9e-kommunens kompetence indskrænker sig ikke blot til den initiale bevilling, men omfatter tillige til iværksættelse af støtten, administration af støtten og løbende ændringer af støtten – både i op- og nedadgående retning.

Denne kompetence strækker sig utvivlsomt, indtil borgerens §9-kommune overtager administrationen af støtten, men som lovforslaget er formuleret, bevarer §9e-kommunen også en kompetence i sagen herefter, så længe borgeren bare opfylder 2 af de 3 kriterier i §9e, stk. 3, og så længe §9e-kommunen har et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed.

Dette skaber mulighed for forum-shopping fra borgerens side i forhold til begge kommuner i sager, hvor borgeren har fået helt eller delvist afslag på en ændring i støtten i opadgående retning af den ene kommune.

Nibe, august 2026

I det hele taget er forholdet med dobbelt kompetence et principielt brud med den hidtidige tankegang, hvorefter en borger til enhver tid kun har én kompetent handlekommune.

Det kunne overvejes at indføre en regel om udslettelse eller begrænsning af §9e-kommunens kompetence, når først administrationen af en sag er overgået til §9-kommunen. Men problemet er selvfølgelig, at der hele tiden kan opstå en væsentlig ændret situation for den udsatte borger.

Disse bemærkninger overgives hermed til ministeriets overvejelse. Jeg anerkender på forhånd vanskelighederne ved at finde den rette balancegang i dette delikate lovgivningsværk.

Med venlig hilsen

Esben Schmidt, advokat

Dataprocess

Social- og Boligministeriet
Holmens Kanal 22,
1060 København K

Att. Cecilie Kjærgaard Kristiansen

Odense, den 20. marts 2026

Høringssvar over Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Den Sociale Udviklingsfond takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Den Sociale Udviklingsfond (SUF) er en nonprofit almennyttig fond med mere end 30 specialiserede afdelinger spredt over hele landet. Vores ydelser dækker over alt fra botilbud med døgnforanstaltning til målrettede autismitilbud, socialøkonomiske virksomheder og beskæftigelsesrettede forløb.

Herudaf driver vi aktuelt i alt 24 forsorgshjemspladser, hvoraf 4 pladser drives hos vores afdeling på Djursland, hvor der særligt modtages unge hjemløse fra lokalområdet. Pladserne blev etableret med baggrund i et konkret samarbejde med Syddjurs kommune.

De resterende 20 pladser er specialiseret ift. skaderamte veteraner/tidligere udsendte samt folk fra beredskabet, som har brug for aflastning, omsorg og aktiverende støtte i forhold til boligforhold, familieforhold, økonomi og psykiske og fysiske vanskeligheder.

Ift. det aktuelle lovudkast møder vi målgruppen i flere af vores afdelinger, flere har meget komplekse og ofte langvarige livskriser.

Mange lever med PTSD og andre psykiske belastninger, nogle med misbrugserfaringer, flere med hjemløshed, brudte relationer og en grundlæggende mistillid til systemet.

Reformens ambition om at styrke værdigheden for de mest udsatte er derfor både relevant og nødvendig set fra vores praksis. For os er værdighed imidlertid tæt forbundet med stabilitet, tydelighed og sammenhæng, og med relationer, der holder over tid.

Mange af de borgere, vi møder, har allerede været igennem gentagne skift mellem tilbud, sagsbehandlere og indsatser. Hver overgang indebærer risiko for brud i tillid og progression. Det er derfor afgørende, at nye initiativer ikke skaber yderligere parallelle strukturer, men bidrager til én tydelig retning og oplevelsen af sammenhæng i borgerens liv.

Gadens Huse kan potentielt blive et vigtigt lavtærskeltilbud - særligt for borgere med svag eller ingen kontakt til det etablerede system. For vores målgruppe er det dog afgørende, at tilbuddene kobles tydeligt til myndighedsansvar, handleplan og systematisk opfølgning.

Vores erfaring er, at borgere med traumer og dobbeltdiagnoser har behov for høj faglighed og relationel kontinuitet. Uden denne sammenhæng er der risiko for, at midlertidige løsninger udvikler sig til uafklarede og langvarige forløb.

Mobile udsatte-enheder kan styrke kontakten til borgere, der ellers ikke opsøger hjælp. Samtidig ved vi, at tillid, særligt hos veteraner, opbygges langsomt og gennem vedholdende relationer. Overgange mellem indsatser bør derfor ske med relationel overlevering og tæt koordinering med kendte aktører, så borgeren ikke gentagne gange skal begynde forfra eller oplever uklarhed om ansvar og retning.

Forsøgsordningen "Borger i Danmark" adresserer en problemstilling, vi allerede ser i praksis. Uklarhed om opholds- og handlekommune medfører forsinkelser og usikkerhed og kan betyde tab af momentum i behandlings- eller boligforløb. Ordningen bør derfor sikre, at én kommune fra starten får et tydeligt og entydigt ansvar.

En fasttrack-ordning i Ankestyrelsen kan få stor betydning i akutte og komplekse sager, hvor lange sagsbehandlingstider skaber stagnation. Samtidig er det vigtigt, at hurtigere behandling ikke sker på bekostning af den nødvendige grundighed - særligt i sager med sammensatte og traumbetingede problemstillinger.

SUF Veteran & Beredskab er et stof- og alkoholfrit tilbud, og der indskrives ikke borgere i aktivt misbrug. Spørgsmålet om besiddelse af stoffer til eget forbrug vil derfor ikke umiddelbart ændre vores visitationspraksis. Alligevel finder vi det væsentligt at forholde os til forslaget, da mange i vores målgruppe har en historik med misbrug eller befinder sig i sårbare rehabiliteringsforløb.

For disse borgere er tydelige og forudsigelige rammer en del af fundamentet for stabilitet og recovery.

Eventuelle lovændringer bør derfor ledsages af klare og entydige retningslinjer, så der ikke opstår usikkerhed om ansvar, pædagogisk praksis og hensynet til fællesskabets tryghed og medarbejdernes arbejdsmiljø.

Samlet vurdering:

Vi vurderer, at reformen vil have størst effekt for vores målgruppe, hvis den:

- Styrker relationel kontinuitet og reducerer antallet af brud i borgerens forløb
- Sikrer én tydelig indgang og ét entydigt myndighedsansvar fra start

Giver ovenstående anledning til yderligere spørgsmål eller belysning er I meget velkomne til at kontakte os.

Med venlig hilsen

Vinnie Loft Holdt
Projektleder

Høringssvar: Værdighedsreformen — unge i overgang

5. august 2026

Jakob Rømer, FADD

Til Socialministeriet

Fremsendt på mail til udsattevoksne@sm.dk og med kopi til ckkj@sm.dk

Høringssvar vedr.: Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, “Borger i Danmark”, fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

FADD (Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge) takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovenstående lovforslag.

FADD er en interesseorganisation, der repræsenterer døgn- og dagtilbud for udsatte børn og unge i Danmark. Vi arbejder for at sætte og påvirke den socialpædagogiske og specialpædagogiske diskurs på området, og vi har et særligt fokus på de overgange, mange af de unge vores medlemmer arbejder med står i — ikke mindst overgangen fra ung til voksen.

Overordnet vurdering

FADD anerkender og støtter grundlæggende intentionen i værdighedsreformen om at skabe en mere sammenhængende, opsøgende og værdig indsats for de mest udsatte borgere. Gadens Huse, de mobile udsatte-enheder og forsøgsordningen “Borger i Danmark” adresserer et reelt behov for at samle indsatser på tværs af myndigheder og civilsamfund om borgere, der i dag ofte tabes mellem systemer.

FADD vil imidlertid pege på, at lovforslaget i sin nuværende form ikke forholder sig til en gruppe, der er særligt udsat for netop den type systemsvigt, lovforslaget søger at afhjælpe: unge, der er i overgangen fra ungeområdet (anbringelse og ungestøtte efter §§ 114-116 i barnets lov) til voksenområdet.

Konkrete bemærkninger

1. Målgruppens afgrænsning omfatter reelt unge fra 18 år — uden at det anerkendes

Lovforslagets kriterier for den udsatte målgruppe (§ 111 c, stk. 2, § 9 e, stk. 3, og § 61, stk. 3, alle med enslydende formulering) er formuleret funktionelt: borgeren er ikke i ordinær beskæftigelse og opfylder 2 ud af 3 kriterier om boligløshed/særlige sociale problemer, misbrug eller psykisk lidelse. Denne definition vil i praksis kunne ramme unge, der er lige fyldt 18 år og enten modtager ungestøtte eller for nylig er udsluset fra en anbringelse, og som oplever boligusikkerhed, misbrug eller psykisk mistrivsel — en velkendt risikoprofil for netop denne gruppe. Det fremgår dog hverken af lovteksten eller bemærkningerne, at denne undergruppe er overvejet, og der er intet i lovforslaget, der kobler indsatserne til den unges tidligere anbringelsessted, kontaktperson eller ungestøtteforløb.

FADD anbefaler, at det eksplicit anerkendes i bemærkningerne, at unge i overgangen fra anbringelse/ungestøtte til voksenlivet er en del af målgruppen, og at det tydeliggøres, hvordan

Gadens Huse og de mobile enheder forventes at samarbejde med anbringelsessteder og ungestøtteindsatser om denne overgang.

2. Manglende overgangsmekanisme mellem barnets lov og servicelovens voksenbestemmelser

Den eneste kontinuitets- og videregivelsesbestemmelse i lovforslaget (ny § 9 f i retssikkerhedsloven) regulerer alene informationsudveksling mellem to kommuner i voksensystemet — ikke overgangen fra det system, den unge kommer fra. Der er dermed en reel risiko for, at viden om den unges historik, behov og igangværende indsatser går tabt netop i det øjeblik, den unge fylder 18 år eller ungestøtten ophører, og vedkommende i stedet visiteres til en indsats efter dette lovforslag.

FADD anbefaler, at der indføres en tilsvarende oplysnings- og samarbejdsforpligtelse mellem den unges hidtidige anbringelsessted/ungestøtteindsats og et evt. Gadens Hus eller en mobil udsat-enhed, så overgangen sker med kontinuitet frem for et brud.

3. Uklar aldersafgrænsning i retten til at beholde stoffer til eget forbrug (§ 3, stk. 4)

FADD bemærker, at den gældende bestemmelse i § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer eksplicit kræver, at borgeren er "fyldt 18 år". Denne aldersgrænse gælder ikke for § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer — hverken i den gældende bestemmelse eller i lovforslaget, som ikke ændrer på kriterierne for den omfattede personkreds. Det nye ved lovforslaget er, at retsvirkningen for denne personkreds skærpes fra tiltalefrafald (hvor stofferne fortsat konfiskeres) til fuld straffrihed uden konfiskation. Det gør det efter FADDs opfattelse mere presserende at få afklaret, om og hvordan bestemmelsen finder anvendelse på borgere omkring 18-årsalderen, eftersom målgruppen for §§ 111 c og 9 e (jf. pkt. 1 ovenfor) i praksis vil kunne omfatte unge, der er lige fyldt 18 år og fortsat er tilknyttet et anbringelsessted eller en ungestøtteindsats.

FADD anbefaler, at det præciseres, om og hvordan § 3, stk. 4 forholder sig til borgere omkring 18-årsalderen, herunder unge der fortsat er omfattet af foranstaltninger efter barnets lov.

4. Opfordring til aktiv opsøgning af unge i overgange

FADD vil afslutningsvis pege på, at værdien af Gadens Huse og de mobile enheder for denne specifikke gruppe forudsætter, at kommunerne opsøger unge i overgangen aktivt — fremfor at vente på, at de selv henvender sig. Unge, der forlader en anbringelse eller et ungestøtteforløb, henvender sig erfaringsmæssigt sjældnere selv til nye, ukendte tilbud. FADD foreslår, at det indskrives i bemærkningerne, at kommunerne bør sikre en direkte og varm overlevering fra den unges hidtidige kontaktperson/anbringelsessted til det nye tilbud.

Afsluttende bemærkning

FADD stiller sig gerne til rådighed for en uddybende dialog om, hvordan lovforslaget og dets bemærkninger kan komme til at understøtte netop denne gruppe unge bedre, herunder gennem konkrete input fra vores medlemmers praksiserfaring med ungestøtte og overgange.

Med venlig hilsen
Hanne Dalsgaard
Formand for FADD

Spørgsmål rettes til:
Tore Kargo
Direktør FADD
2921 6840 eller tore@fadd.dk

Til Social- og Boligministeriet

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om værdighedsreform

Gadejuristen takker for muligheden for at afgive høringssvar, og vi ser overordnet positivt på udspillet til værdighedsreformen, herunder etablering af Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, samt fast track hos Ankestyrelsen.

Gadejuristen arbejder for og med mennesker i meget udsatte livssituationer, herunder personer med hjemløshed, afhængighed, psykiske lidelser, fattigdom, manglende myndighedskontakt og gentagne møder med straffesystemet. Lovudkastet berører derfor en målgruppe, som Gadejuristen har betydelig praktisk og retlig erfaring med.

Gadejuristen støtter overordnet op om, at lovforslaget har til formål at sikre de mest udsatte borgere et mere værdigt liv, og at der foreslås en hjemmel til Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, hvor kommuner, regioner og civilsamfundsorganisationer kan samle indsatser til de mest udsatte borgere.

Gadejuristen støtter også den foreslåede ændring af lov om euforiserende stoffer, hvorefter den relevante målgruppe ikke længere kun skal meddeles tiltalefrafald, men ikke skal strafforfølges og som udgangspunkt ikke skal have konfiskeret stoffer til eget forbrug.

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Gadejuristen støtter op om, at hjælpen til de mest udsatte borgere gøres mere tilgængelig og i højere grad knyttes til borgerens faktiske opholdssted frem for til en ofte vanskelig afklaring af handlekommune. Efter gældende ret påhviler pligten til at yde hjælp og afholde udgifter som udgangspunkt handlekommunen. Det er positivt, at lovudkastet søger at afbøde de praktiske retssikkerhedsproblemer, som handlekommunetvister kan skabe for mennesker uden stabil bolig eller myndighedskontakt.

Gadejuristen støtter op om etableringen af mobile udsatte-enheder. Det er en særlig interesse for Gadejuristen, at få mulighed for at nå og afdække udsatte borgere i hele landet, og ikke kun de større byer. Med stor opbakning til de mobile udsatte-enheder, ønsker Gadejuristen derfor at indgå i en videre dialog om implementeringen af forslaget.

Gadejuristen anbefaler dog, at adgang til Gadens Huse og mobile udsatte-enheder ikke begrænses for snævert. Lovudkastet lægger op til, at målgruppen afgrænses til personer uden ordinær beskæftigelse, som opfylder to ud af tre kriterier om hjemløshed/boligusikkerhed, stof- eller alkoholmisbrug og psykisk lidelse. Det bør præciseres, at vurderingen skal være lavtærskel, helhedsorienteret og ikke dokumentationskrævende på en måde, der i praksis udelukker de mest udsatte. Det understreges, at kriteriet om, at bruger skal være udenfor

ordinær beskæftigelse risikerer at afskære en del af målgruppen for tilbuddet, da der er masser af ordinært beskæftigede der også har misbrug. Gadejuristen ønsker derfor at denne målgruppe bliver afspejlet.

Afskåret klageadgang til anden administrativ myndighed

Gadejuristen er betænkelig ved, at afgørelsen om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen, kan træffes af lederen eller en bemyndiget medarbejder, samtidig med at afgørelsen ikke kan påklages til en anden administrativ myndighed.

For en målgruppe med begrænset adgang til retshjælp og begrænsede muligheder for at navigere i myndighedssystemet bør der som minimum indføres krav om skriftlig begrundelse, vejledning om muligheden for genvurdering samt adgang til en enkel intern revurdering.

Det er desuden særligt vigtigt, at vurderingen træffes af en sagkyndig person. Gadejuristen stiller spørgsmålstegn ved, om en forstander eller anden bemyndiget medarbejder altid besidder den fornødne juridiske indsigt til at træffe en retlig afgørelse og fortolke bestemmelserne korrekt, navnlig når den eksterne klageadgang er afskåret.

Handlekommune og "Borger i Danmark"

Gadejuristen støtter forsøgsordningen, hvorefter kommuner med Gadens Hus eller mobil udsatte-enhed kan træffe afgørelse om visse sociale indsatser, uanset om borgeren har en anden handlekommune. Ordningen adresserer et centralt problem i praksis, nemlig at borgere i meget udsatte positioner risikerer at falde mellem kommunale ansvarsplaceringer.

Det anbefales, at forsøgsordningen ledsages af klare nationale retningslinjer om, at der ikke må ske afvisning alene med henvisning til tvivl om handlekommune, og at etablering af støtte til borgerne uanset om kommunerne er uenige om handlekommuneproblematikken, iværksætter den relevante og nødvendige støtte. Retssikkerhedslovens gældende regler om midlertidig handlekommune viser allerede, at lovgivningen søger at undgå stilstand ved kommunal uenighed. Den samme hensigt bør udtrykkeligt bære den nye ordning.

Gadejuristen ser et generelt problem med, at kommunernes budgetmæssige og økonomiske hensyn kan føre til forsinkede afgørelser på udsatteområdet. Der ses desuden en risiko for, at Ankestyrelsens lange sagsbehandlingstider anvendes som begrundelse for at udskyde kommunale afgørelser om tilbud til udsatte borgere.

Gadejuristen støtter Ankestyrelsens frist på 10 dage for at træffe afgørelse, men er betænkelig ved, at partshøring og øvrig nødvendig sagsoplysning ikke er omfattet af fristen. Det kan svække borgerens retssikkerhed og medføre yderligere forsinkelser i sagsbehandlingen.

Gadejuristen foreslår derfor, at der afsættes særskilt finansiering til problemstillinger om handlekommune, da der efter Gadejuristens erfaring ses et generelt og tilbagevendende mønster på området.

Stofdefinition og afspejling af målgruppe

Gadejuristen støtter op om at lovteksten uddyber definitionen af farlige og skadelige stoffer efter § 3, stk. 2 i lov om euforiserende stoffer, men mangler at benzodiazepiner bliver inkluderet i gruppen af farlige og stærkt vanedannende stoffer.

Vi anbefaler at definitionen af andre farlige stoffer skal skrives frem i lovgivningen og ikke kun fremgå i bemærkningerne. Hermed styrker man lovgivningen og understøtter, at myndighederne har det fornødne kendskab til gruppen af euforiserende stoffer.

Straffritagelse for besiddelse til eget forbrug

Gadejuristen støtter ændringen af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer fra en regel om tiltalefrafald til en regel om, at besiddelse til eget forbrug ikke strafforfølges, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen skyldes stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer. Ændringen er et vigtigt skridt væk fra unødvendig kriminalisering af mennesker, hvis stofbesiddelse er tæt forbundet med afhængighed, fattigdom og social udsathed.

Gadejuristen anbefaler, at det i lovbemærkningerne præciseres, at politiets vurdering skal foretages ud fra et skånsomt og tillidsbaseret udgangspunkt. Lovudkastet forudsætter allerede, at politiet skal vejlede personer om muligheden for straffritagelse, og at tvivlstilfælde skal oplyses nærmere frem for at blive afgjort med bøde eller tiltalefrafald. Denne pligt bør indskrives i nationale instrukser til politiet, så borgerens manglende evne til at dokumentere udsathed på stedet ikke fører til sigtelse, beslaglæggelse eller unødigt sagsoprettelse.

Gadejuristen anbefaler desuden, at der udarbejdes enkle og klare retningslinjer for, hvornår besiddelse af euforiserende stoffer må anses for at være til eget forbrug for personer med stærk afhængighed.

Uden klare retningslinjer er der risiko for uens praksis og for, at de mest marginaliserede personer fortsat mødes med strafferetlige indgreb. Det kan navnlig være tilfældet, hvis politiet alene tager udgangspunkt i de almindelige mængdegrænser for besiddelse, uden at der foretages en konkret vurdering af borgerens afhængighed og sociale situation.

Dette bør ses i sammenhæng med § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, hvorefter der skal meddeles tiltalefrafald ved besiddelse til eget forbrug, når sociale forhold taler for det, og besiddelsen skyldes en stærk afhængighed efter længerevarende misbrug.

Databeskyttelse og tillid

Gadejuristen bemærker, at lovudkastet lægger op til udveksling af både almindelige og følsomme personoplysninger uden samtykke i visse situationer. For målgruppen er tillid afgørende. Hvis Gadens Huse eller de mobile udsatte-enheder opleves som indgange til registrering, kontrol eller politiindsats, risikerer ordningen ikke at nå alle de borgere, den er tiltænkt.

Det bør derfor overvejes, om tilbuddene kan indrettes, så borgerne i videst muligt omfang kan henvende sig anonymt. En betydelig del af målgruppen har som følge af psykiske udfordringer begrænset tillid til politi og myndigheder og vil derfor kunne foretrække at benytte tilbuddet anonymt.

Samlet anbefaling

Gadejuristen støtter lovforslagets ambition om at sikre en mere værdig, sammenhængende og differentieret indsats for mennesker i stærkt udsatte livssituationer. Gadejuristen bakker navnlig op om en tilgang, der møder mennesker med afhængighed med forståelse, støtte og relevante sociale indsatser frem for straf og sanktioner.

Gadejuristen anbefaler, at lovforslaget fremmes, men at følgende ændringer og præciseringer indarbejdes:

- Adgangen til Gadens Huse og mobile udsatte-enheder bør være lavtærskel og uden uforholdsmæssige dokumentationskrav.
- Målgruppen bør ikke afgrænses på en måde, der udelukker personer i ordinær beskæftigelse med alvorlige misbrugsproblemer.
- Afslag på adgang til Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed bør ledsages af en skriftlig begrundelse, vejledning om genvurdering og mulighed for en enkel intern revurdering.
- Der bør fastsættes klare nationale retningslinjer, som sikrer, at uenighed om handlekommune ikke forsinker akut eller nødvendig social støtte.
- Der bør afsættes særskilt finansiering til håndtering af handlekommunesager, så økonomiske hensyn ikke forsinker hjælpen til borgeren.
- Politiets vejledningspligt og en skånsom, tillidsbaseret praksis ved vurderingen af straffritagelse bør præciseres i bindende instrukser.

Dato: 20. august 2026

- Der bør udarbejdes klare retningslinjer for vurderingen af, hvornår stofbesiddelse må anses for at være til eget forbrug for personer med stærk afhængighed.
- Reglerne om datadeling bør ledsages af tydelige garantier om nødvendighed, dataminimering, gennemsigtighed og mulighed for anonym henvendelse, hvor det er muligt.

Gadejuristen står gerne til rådighed for yderligere uddybning af høringssvaret og for dialog om lovforslagets praktiske konsekvenser for målgruppen.

Med venlig hilsen

Gadejuristen

Socialministeriet

København den 21. august 2026

Hjem til Alle takker for høring vedr. Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen).

Hjem til Alle kvitterer for et lovforslag, som har til hensigt at adressere nogle af barriererne for, at mennesker i svær social udsathed kan modtage den støtte, de har brug for, der hvor de opholder sig.

Hjem til Alle har en række bemærkninger og anbefalinger til lovforslaget, som fremgår på de følgende sider.

Med venlig hilsen

Kira West

Direktør i Hjem til Alle alliancen

Hjem til Alle bemærkninger og anbefalinger til lovforslagets enkelte dele

Oprettelse af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Det anbefales, at der i udmøntningen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder fastsættes klare rammer for organisering og fagligt indhold i tilbuddene. Det bør være den kommune, hvori tilbuddene er etableret, der er projektejer, og indgår samarbejdsaftale om indsatser med regioner og relevante civilsamfundsorganisationer. Der bør stilles krav om tydelig ansvars- og opgavefordeling på tværs af kommuner, regioner og civilsamfund, så borgerne får en integreret, helhedsorienteret indsats i tilbuddene, og så tilbuddene fungerer som én indgang til det etablerede hjælpesystem.

Det anbefales, at den geografiske placering af tilbuddene baseres på en kortlægning af målgruppen (fx VIVE's kortlægninger af socialt udsatte), så det sikres at indsatserne etableres, hvor der er behov, og giver en passende geografisk dækning på landsplan. Dertil bør etablering baseres på kortlægning af eksisterende tilbud til målgruppen (både offentlige, private og civilsamfund), så eksisterende kapacitet og tilbud så vidt muligt udnyttes og der sikres sammenhæng og undgå parallelle indsatser.

Det anbefales, at der fastsættes krav til faglig kvalitet og evidens i indsatserne i tilbuddene. Konkret anbefales det, at indsatserne baseres på den evidensbaserede Assertive Community Treatment (ACT) metode. Målgruppen for ACT er netop den målgruppe, der beskrives som målgruppe for Værdighedsreformen, som både har problemer knyttet til rusmidler, psykiatri, hjemløshed mv. ACT er en intensiv, fleksibel og opsøgende/fremskudt støtteindsats, hvor et tværfagligt team hjælper borgeren i hverdagen, dér hvor borgeren opholder sig. Det tværfaglige team er sammensat af medarbejdere på tværs af kommune (sagsbehandling, social støtte mm.) og region (psykiatri og sygepleje) og kan dertil suppleres med fx kontaktperson fra herberg, værested eller lign. ACT flugter således i høj grad med intentionerne i Værdighedsreformen. ACT blev desuden med hjemløshedsreformen fra 2023 skrevet ind i serviceloven, og der er derfor i forvejen lovhjemmel til indsatsen. Indsatsen er velbeskrevet i manualer fra Social- og boligstyrelsen, herunder hvordan indsatsen organiseres, nødvendige faggrupper, caseload osv. Metoden er således afprøvet, velbeskrevet og har dokumenteret effekt, hvilket giver et godt grundlag for implementering. (<https://www.sbst.dk/udgivelser/2022/act-metodemannual-til-anvendelse-paa-hjemloeshedsomraadet-1>, <https://www.social.dk/tvaergaende/social-indsatser/assertive-community-treatment-act-hjemloeshed>).

Se i øvrigt notat fra VIVE med beskrivelse af evidens og beregninger af samfundsøkonomisk effekt af ACT <https://www.vive.dk/media/pure/dv4n1plz/23876005>.

Endelig anbefales det, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder monitoreres systematisk af registerbaseret forskning om de borgere, der modtager indsatser i tilbuddene, samt at denne data bruges til at evaluere effekten af tilbuddene og danner grundlag for beslutning om, hvorvidt tilbuddene skal forankres, udvikles eller andet. Dertil anbefales det at inddrage borgerne i evaluering.

Anbefalinger til styrkelse af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Som nævnt fik ACT i 2023 hjemmel i serviceloven og bør derfor tilbydes til målgruppen for indsatsen. ACT bliver dog anvendt i alt for lille omfang, da rammerne for indsatsen er vanskelige pga. barrierer, der knytter sig til sektorskel, opgavefordeling, lovgivning, økonomi mv. på tværs af kommuner og regioner. Det er derfor oplagt, at Værdighedsreformen, og en efterfølgende styrkelse af reformen, bruges som anledning til at skabe de rammer, der skal til, for at ACT kan bruges bedre og i større omfang til målgruppen.

Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder vil kunne danne ramme om en ACT-indsat til en del af målgruppen i nogle kommuner/områder. Men for at sikre et styrket fundament for ACT, kræver det en styrkelse af de strukturelle og økonomiske rammer for ACT, hvis indsatsen skal blive det naturlige valg til målgruppen i alle landets kommuner.

En oplagt mulighed er at placere ansvaret for ACT i de nye sundhedsråd, hvor kommuner og regioner har fælles lovgivning og budget. Her kan Værdighedsreformen bruges som afsæt til udvikling og implementering af en reelt integreret ACT-indsats på tværs af kommune og region. Alternativt eller supplerende hertil kan der skabes lovgivningsmæssige rammer at sikre læge- og psykiatrifaglige ressourcer ind i de kommunalt forankrede ACT-indsatser.

Hjem til Alle ser ligeledes en nødvendighed og et potentiale i, fra centralt hold, at koordinere og skabe sammenhæng mellem de gode initiativer i reformer der skal styrke indsatsen til de mest udsatte borgere (bl.a. Værdighedsreformen og Psykiatraftalen). Der er bl.a. behov for at koordinere implementeringen og udførelsen af "Løft af regionens udkørende teams" og "Mere opsøgende kommunalt gadeplansarbejde" fra psykiatraftalen med indsatserne i Gadens Huse og de Mobile udsatteenheder. Indsatserne har overlappende målgrupper og formål og kalder af den grund på koordinering. Samlet set kan initiativerne benyttes til at sikre en koordineret platform for samarbejde mellem kommuner og regioner i tværsektorielle ACT-teams. Herved vil de mest udsatte mennesker i vores land kunne modtage den sammenhængende indsatser som de har brug for – på tværs af socialområdet, sundhedsområdet, psykiatrien og beskæftigelsessystemet.

"Borger i Danmark"

Hjem til Alle ser gode perspektiver i forsøgsordningen "Borger i Danmark", som har potentiale til at reducere nogle af de barrierer, der er relateret til handlekommune-problematikken og sikre hurtigere adgang til hjælp for mennesker i social udsathed. Hjem til Alle mener dog, at der er brug for mere varige strukturelle løsninger på handlekommune-problematikken og mener derfor, at der vil være et væsentligt større potentiale i at bruge de kommende forhandlinger om en udligningsreform som ramme for at gøre op med handlekommune-problematikken. Der findes allerede mellemkommunale refusionsordninger og lign. for bl.a. borgere på førtidspension, der flytter kommune, ligesom der bl.a. findes centrale refusionsordninger for dyre enkeltsager. Disse eksisterende ordninger kan bruges som grundlag for at udvikle og forbedre refusionsordninger og lign., der kan gøre op med problemerne. Rådet for Socialt Udsatte har udarbejdet følgende notat, som vi henviser til: <https://udsatte.dk/viden/handlekommuneproblematikker-forslag-til-loesninger>.

Hvad angår det konkrete forslag om forsøgsordningen "Borger i Danmark", har Hjem til Alle følgende anbefalinger:

Hjem til Alle anbefaler, at der udover de nævnte indsatser gives lovhjemmel til at borgerne får en § 141 handleplan. Handleplanen skal danne ramme for de midlertidige ydelser i den midlertidige handlekommune, men skal ligeledes sikre kontinuitet for borgeren. Handleplanen er et nødvendigt redskab til at sikre det langsigtede perspektiv på borgerens behov og ønsker. Det skal ligeledes sikres, at handleplanen koordineres med den tidligere og eller nye handlekommune, samt at indsatsen for borgeren ikke må afsluttes før en tidligere/ny handlekommune har taget over.

I forlængelse heraf anbefales det, at der sikres klare rammer for samarbejde og overdragelse mellem kommuner, herunder hvem der har ansvar for opfølgning på borgerens forløb.

Fasttrack-ordning for afklaring af mellemkommunale tvister om placering af handlekommuneansvar

Hjem til Alle finder det positivt, at der indføres en fasttrack-ordning for afklaring af handlekommune, samt at der i tilfælde af kommunale stridigheder udpeges en midlertidig handlekommune. Hjem til Alle anbefaler, at der i udvælgelsen af midlertidig handlekommune lyttes til borgerens ønske samt at det vægtes, i hvilken kommune borgeren tager ophold.

Endelig anbefaler Hjem til Alle, at borgere selv kan indbringe sager vedrørende handlekommune til Ankestyrelsen, således, at det ikke skal ske igennem en kommune. Dette skal sikre, at borgere som ikke har en tæt kontakt til en kommunal kontaktperson også tilgodeses af denne mulighed.

Ret til at besidde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte borgere med stærk afhængighed

Hjem til Alle støtter intentionen om en mere værdig og skadesreducerende tilgang til mennesker med stofafhængighed, herunder initiativerne om straffritagelse for besiddelse af stoffer til eget forbrug og udvidelse af skadesreducerende indsatser. For at sikre en ensartet og effektiv implementering anbefales det, at skadesreducerende indsatser – herunder stofindtagelsesrum og udlevering af sterilt injektionsudstyr – forpligtes til at indgå i tæt samarbejde med øvrige sociale og sundhedsfaglige tilbud, så de fungerer som indgang til recovery-orienterede og behandlingsrettede indsatser så som abstinensbehandling.

HK Kommunal - Høringsskrivelse

Til Socialministeriet

Den 20. august 2026

Høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

HK Kommunal takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, forsøgsordningen "Borger i Danmark", en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed.

HK Kommunal organiserer bl.a. de socialformidlere, sagsbehandlere og administrative medarbejdere der arbejder med økonomi, visitation, sagsbehandling og koordinering på social-, beskæftigelses- og ydelsesområdet i landets kommuner – herunder medarbejdere, der forventes at få opgaver i eller i tilknytning til Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder, og medarbejdere, der skal håndtere den administrative og datamæssige side af "Borger i Danmark"-ordningen og fasttrack-ordningen.

Vores bemærkninger tager derfor bl.a. afsæt i konsekvenserne for disse medarbejdergrupper - og i ønsket om en forsvarlig og værdig sagsbehandling i forhold til de relevante borgergrupper. Vi bakker overordnet op om reformens overordnede ambition om mere værdighed, og en bedre og mere tilgængelig hjælp til de allermest udsatte borgere.

HK Kommunal skal indledningsvist bemærke, at reformens gode intentioner forudsætter, at der reelt følger tilstrækkelige ressourcer, kompetenceudvikling og administrativ understøttelse med til de medarbejdere, der skal gennemføre implementeringen i praksis. Uden det risikerer lovforslaget at flytte pres og retssikkerhedsmæssige dilemmaer fra borgeren til den enkelte medarbejder i stedet for at løse presset og dilemmaerne.

1. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder (§ 111 c i serviceloven)

HK Kommunal hilser det velkommen, at der skabes en klar lovhjemmel til at etablere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder som tværfaglige og tværsektorielle lavtærskeltilbud, hvor de mest udsatte borgere kan møde relevant og kompetent hjælp ét sted. Det er en indsatsform, som mange af vores medlemmer i forvejen efterspørger bedre rammer for.

Bemyndigelse og kompetenceudvikling

Det følger af den foreslåede § 111 c, stk. 3, at afgørelsen om, hvorvidt en borger er i målgruppen, kan træffes af "lederen – eller en medarbejder på bemyndigelse fra lederen". HK Kommunal finder det afgørende, at det i bemærkningerne eller i de kommende puljekriterier præciseres, hvordan en sådan afgørelseskompetence kan uddelegeres. Samtidig bør kommunerne – om nødvendigt – forpligtes til at sikre relevant oplæring og tydelige beslutningsrammer, inden kompetencen uddelegeres.

Mange af de medarbejdere, der i praksis vil sidde i Gadens Huse og de mobile enheder – f.eks. pædagogisk personale og medarbejdere med en HK-relevant baggrund – besidder afgørende vigtig praksisnær erfaring i forhold til arbejdet med målgruppen, men de bør ikke stilles i en situation, hvor de forventes at træffe indgribende afgørelser, uden de nødvendige faglige forudsætninger og en klar forvaltningsmæssig og ledelsesmæssig rammesætning og opbakning.

Det bør samtidig præciseres, at afgørelsen om, hvorvidt en borger er i målgruppen for selve Gadens Hus eller den mobile udsatte-enhed, ikke er det samme som en afgørelse om en konkret social indsats.

I forsøgsordningen "Borger i Danmark" er der tale om en særskilt myndighedsafgørelse om målgruppen for forsøgsordningen, og herefter en afgørelse om den konkrete indsats. Den kommunale handlekommune består samtidig som selvstændig myndighed. Denne opdeling vil formentlig skabe risiko for parallelle vurderinger og i praksis risiko for dobbelt sagsbehandling, hvis det ikke præciseres, hvordan oplysninger, vurderinger og afgørelser skal spille sammen på tværs af de involverede kommuner.

Manglende klageadgang og arbejdsmiljø

Det foreslås i § 111 c, stk. 4, at lederens (eller den bemyndigede medarbejders) afgørelse om målgruppetilhørsforhold ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

HK Kommunal er opmærksom på, at hensynet til hurtig og fleksibel adgang til hjælp taler for en enkel afgørelsesstruktur, men vil samtidig pege på, at den manglende klageadgang lægger et betydeligt ansvar – og potentielt et stort konfliktniveau – direkte over på den enkelte medarbejder, der skal meddele afvisninger ansigt til ansigt med en ofte sårbar og presset borgergruppe.

Vi opfordrer derfor til, at der som minimum etableres en form for intern, hurtig second opinion-ordning (f.eks. en fast kollegial eller ledelsesmæssig vurdering) i tvivlstilfælde, og at der samtidig stilles krav om, at kommunerne sikrer tilstrækkelig normering, tryghed og supervision til medarbejdere, der varetager denne opgave.

Når målgruppeafgørelsen kan meddeles mundtligt og samtidig ikke kan påklages administrativt, bør der fastsættes klare krav til dokumentation og journalisering.

Det bør som minimum fremgå, hvem der har truffet afgørelsen, hvornår den er truffet, hvilket faktisk og retligt grundlag afgørelsen bygger på, og hvad borgeren er blevet orienteret om. Det bør samtidig sikres, at medarbejderen ikke personligt kommer til at bære risikoen for efterfølgende uenighed om, hvad der er besluttet eller meddelt.

Kapacitetshensyn

Muligheden for at lægge vægt på kapacitet i afgørelsen (§ 111 c, stk. 3, 2. pkt.) er forståelig, men indebærer reelt, at det bliver den enkelte medarbejder, der i praksis skal administrere en prioritering mellem udsatte borgere, når kapaciteten i nogle tilfælde ikke slår til. HK Kommunal finder det derfor vigtigt, at ansøgningspuljerne til Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder i praksis kan sikre en bemanding, der står mål med det forventede antal borgere i målgruppen i det pågældende geografiske område, så kapacitetsafvisninger ikke ender med at blive hovedreglen.

2. Forsøgsordningen "Borger i Danmark" (§§ 9 e og 9 f i retssikkerhedsloven)

HK Kommunal støtter grundlæggende intentionen om, at de allermest udsatte borgere ikke skal opleve at blive afvist hjælp, fordi de befinder sig uden for egen handlekommune. Ordningen rummer imidlertid en administrativ kompleksitet, som vi i det foreliggende høringssvar finder det væsentligt at pege på.

Administrativ og datamæssig belastning

Det foreslåede § 9 f pålægger den kommune, der har truffet afgørelse om en indsats, at orientere borgerens handlekommune og løbende udveksle oplysninger – herunder følsomme helbredsoplysninger – uden borgerens samtykke, når det er nødvendigt for sagens behandling.

HK Kommunal vil her pege på, at det i praksis ofte er administrative medarbejdere og sagsbehandlere, der skal udmønte denne løbende, mellemkommunale videregivelse korrekt og rettidigt. Det forudsætter klare, ensartede retningslinjer for, hvilke oplysninger der er "nødvendige", samt it-understøttelse, der kan håndtere sikker og sporbar udveksling af oplysninger på tværs af kommunegrænser. Uden dette er der en reel risiko for både retssikkerhedsmæssige fejl og et unødigt administrativt merarbejde, hvilket ingen af de involverede parter kan have en interesse i.

Mellemkommunal refusion

Efter § 9 e, stk. 6, skal udgifterne til de iværksatte indsatser afholdes af borgerens handlekommune, som opkræves mellemkommunal refusion. Denne konstruktion er administrativt tung og kræver ressourcer i økonomifunktionerne i både den kommune, der har etableret Gadens Hus/den mobile enhed, og i handlekommunen.

HK Kommunal opfordrer derfor til, at der stilles fælles, digitale værktøjer til rådighed for kommunerne til denne opgave, så merarbejdet ikke ender som en ren tidskrævende manuel opgave for det administrative personale.

Ordningen indebærer samtidig en risiko for, at den samme borgers behov i praksis skal vurderes og håndteres af flere kommunale myndigheder. Når én kommune træffer afgørelse om en konkret indsats, mens en anden kommune fortsat er handlekommune og finansieringsansvarlig, er det ikke tilstrækkeligt at fastslå, at der alene er tale om mellemkommunal refusion.

Der bør derfor være klare regler og arbejdsgange for, hvornår handlekommunen skal foretage en selvstændig vurdering, hvordan allerede foretagne vurderinger kan lægges til grund, og hvordan unødvendig parallel sagsbehandling undgås.

Afgrænsningen af indsatser

HK Kommunal noterer sig – i lighed med bl.a. Dansk Socialrådgiverforening – at ordningen ikke omfatter botilbud efter servicelovens §§ 107-108. Det kan udgøre en barriere for at hjælpe de borgere i målgruppen, som reelt har brug for et botilbud, og bør efter vores opfattelse indgå i den varslede evaluering af ordningen.

3. Fasttrack-ordning i Ankestyrelsen (§ 61, stk. 2-5, i retssikkerhedsloven)

HK Kommunal bakker op om, at mellemkommunale tvister om handlekommuneansvaret afklares hurtigere, så udsatte borgere ikke oplever unødigt ventetid på hjælp. Vi vil dog pege på, at den foreslåede 10-dages frist for Ankestyrelsen – og kravet om, at Ankestyrelsen ved modtagelsen skal udpege en midlertidig handlekommune – i praksis også skærper kravene til de kommunale medarbejdere, der skal levere fyldestgørende sagsoplysning hurtigt nok til, at fristen kan overholdes.

Der er alene afsat 1,5 mio. kr. årligt til Ankestyrelsens sagsbehandling i forbindelse med ordningen. HK Kommunal opfordrer til, at det i den forbindelse sikres, at presset for hurtig sagsbehandling ikke blot flyttes fra Ankestyrelsen til kommunale sagsbehandlere og administrative medarbejdere uden den nødvendige tilsvarende ressourceindsats dér.

HK Kommunal finder det desuden væsentligt at fremhæve, at den reelle tidsmæssige belastning ikke nødvendigvis er begrænset til Ankestyrelsens 10 arbejdsdage. Når partshøring og øvrig sagsoplysning hos kommunerne ikke medregnes i fristen, kan kommunerne i praksis blive mødt af meget korte frister for at fremskaffe, kvalitetssikre og fremsende fyldestgørende oplysninger. Der er derfor en reel risiko for, at fasttrack-ordningen flytter en væsentlig del af tidspresset fra Ankestyrelsen til de kommunale sagsbehandlere og øvrige involverede medarbejdere.

4. Ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed (lov om euforiserende stoffer)

HK Kommunal har ikke medlemmer med egentlige politimæssige opgaver og har derfor ikke bemærkninger til den strafferetlige del af forslaget. Vi vil dog pege på, at ændringen fra tiltalefrafald til straffritagelse i praksis også kan få betydning for medarbejdere på kommunale bo- og dagtilbud, herunder administrative medarbejdere, som er med til at fastlægge og administrere de vejledende husordener, jf. servicelovens § 123, som tilbuddene fortsat kan opretholde.

HK Kommunal opfordrer til, at der udarbejdes klar vejledning til tilbuddene om samspillet mellem husordener og den nye straffritagelsesregel, så medarbejdernes retsstilling og handlemuligheder i konkrete situationer er klare og tydelige.

5. Generelle bemærkninger om ressourcer, kompetenceudvikling og implementering

- Finansiering og bemanning: I lovforslaget anføres det, at der ikke er direkte økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner ud over de kommuner, der vælger at etablere Gadens Huse eller mobile udsatte-enheder. HK Kommunal vil understrege, at den administrative og datamæssige understøttelse af "Borger i Danmark" og fasttrack-ordningen i praksis også berører kommuner, der ikke selv har etableret et Gadens Hus, men som fungerer som handlekommune for borgere i målgruppen. Det bør indgå i de kommende økonomiforhandlinger med KL.
- Kompetenceudvikling: Der bør stilles midler til rådighed til efteruddannelse og oplæring af de medarbejdere – herunder administrative medarbejdere og sagsbehandlere – der får nye opgaver og eventuelt afgørelseskompetence i forbindelse med reformen.
- IT-understøttelse: Hjemlen til at udveksle oplysninger uden samtykke og til at opkræve mellemkommunal refusion bør følges af fælles digitale løsninger, så opgaverne kan løses sikkert, ensartet og uden unødigt manuelt merarbejde.
- Arbejdsmiljø: Medarbejdere i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder vil ofte arbejde tæt på og opsøgende med en meget udsat og til tider ustabil borgergruppe. HK Kommunal opfordrer til, at der som en del af puljekriterierne stilles krav om normering, tryghed og adgang til supervision for medarbejderne.
- Evaluering: HK Kommunal opfordrer til, at den varslede evaluering af de enkelte initiativer – herunder forsøgsordningen om "Borger i Danmark" og straffritagelsesreglen – også omfatter konsekvenserne for medarbejdernes arbejdsvilkår, herunder om delegationen af afgørelseskompetence til bl.a. HK-grupperne fungerer forsvarligt i praksis.

Afsluttende bemærkninger

HK Kommunal støtter overordnet reformens ambition om at give landets mest udsatte borgere en mere værdig og lettilgængelig hjælp. Skal ambitionen indfries i praksis, er det imidlertid afgørende, at de medarbejdere, der skal bære reformen – herunder de administrative medarbejdere og sagsbehandlere, som HK Kommunal organiserer – får de nødvendige rammer, ressourcer og kompetencer til at løse opgaverne forsvarligt. Vi står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'K' followed by a long, sweeping horizontal stroke.

Kasper Ejlertsen
Næstformand HK Kommunal

Til: Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Cc: Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Fra: Julie Agger Johannessen (julie@husforbi.dk)
Titel: 21. august Høringssvar fra Hus Forbi vedr. lovforslag til gennemførelse af Værdighedsreformen
Sendt: 21-08-2026 12:08

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Høringssvar fra Hus Forbi vedr.: *Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer. (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)*

Hus Forbi takker for endnu en gang at blive inviteret med som høringspart i processen omkring Værdighedsreformen.

Overordnet set er vi positive og håbefulde omkring mulighederne og den nye fleksibilitet i Gadens Huse og de medfølgende ændringer, som adresserer nogle velkendte problemstillinger i vores samfund. Vi har dog nogle kommentarer.

Vi mener stadig helt overordnet, at Gadens Huse ikke alene bør være et sted for midlertidige eller akutte løsninger, men også skal tænkes tæt sammen med langsigtede løsninger – herunder bolig, økonomisk stabilitet og beskæftigelsesmuligheder.

Vi vil i det følgende fremhæve en række opmærksomhedspunkter og forslag til justeringer med afsæt i vores praksiserfaringer – noget af det er også nævnt i vores høringssvar fra 20. marts 2026:

Ift. målgruppedefinition:

For det første læser vi det som en utilsigtet, teknisk fejl i lovforslaget, at man udelukker alle socialt udsatte der arbejder på socialt frikort, da dette tæller som ordinært arbejde. Frijobbere er ofte mennesker med behov for akut hjælp.

For det andet mener vi ikke man bør ekskludere mennesker der i mange tilfælde kan opfylde to ud af de tre andre kriterier, fx psykisk lidelse og stofmisbrug, selvom de samtidig passer et ordinært arbejde (i dette tilfælde ikke-socialt frikort). Dermed mister vi muligheden for at forebygge en eskalering i deres udsathed. Man kan godt have brug for akut hjælp, selvom man er i ordinært arbejde. Vi anbefaler derfor en større fleksibilitet i målgruppebeskrivelsen så tilbuddet kommer alle de mest udsatte til gode i Danmark og ikke kun nogle af dem.

Ift. adgang og kontakt:

I forlængelse af målgruppebeskrivelsen er vi opmærksomme på formuleringen om *kontakt*: "... hvis en udsat borger kommer i kontakt med en kommunal medarbejder i et Gadens Hus eller i en mobil udsatte-enhed, så vil de kunne få tildelt...".

Vi forstår det sådan at man kan ringe ind til et Gadens Hus eller en mobil udsat enhed fra hvor som helst i landet og dermed få hjælp. Dette vil være en stor forbedring af den nuværende geografiske ulighed i adgang til hjælp.

I Hus Forbi forestiller vi os, at man i praksis kunne etablere en slags "Gadens Huse netværk", hvor sociale tilbud, varmestuer osv. Rundt om i landet havde en officiel samarbejdsaftale med Gadens Huse, sådan at brugere af de sociale tilbud kan komme i kontakt med et Gadens Hus med hjælp fra ansatte på deres lokale

værested. Det kunne også være at kontakt kunne etableres via en online-version af Gadens Huse.

Ift. klageadgang:

Som vi i tidligere høringssvar har fremhævet, er der risiko for manglende gennemsigtighed og retssikkerhed grundet fraværet af klageretten. Vi mener det går imod ånden og formålet i Værdighedsreformen.

Vi har forståelse for ønsket om smidige arbejdsgange, men anbefaler, at man får ret til at klage over afgørelser. I stedet kan man arbejde med muligheden for at regulere adgang til Gadens Huse med uddeling af karantæner, hvis der skulle opstå behov for det. Derudover anbefaler vi at der arbejdes med tydelige kriterier for visitation, mulighed for faglig sparring eller second-opinion samt generel transparens i afgørelser.

Ift. Borger i Danmark:

Som nævnt i tidligere høringssvar imødeser Hus Forbi dette som et tiltrængt og nødvendigt tiltag, for at undgå at mennesker tabes i systemet mellem kommuner. Men vi mener ordningen bør styrkes yderligere.

Hus Forbis praksiserfaring viser os, at der er behov for et sted hvor borgere med komplekse problemstillinger kan gå hen og få hjælp til alt på én gang og vi kan se intentionerne og potentialet i Værdighedsreformen. Men det vil være en spildt mulighed, hvis ikke man tænker så holistisk som overhovedet muligt.

Derfor vil det være oplagt, at man i viften af tilbud hos Gadens Huse også inkluderer og/eller medtænker fx Aktivloven, Socialfrikortsloven og Sundhedsloven. Økonomisk stabilitet, alkohol-og substitutionsbehandling og beskæftigelsesmuligheder er i vores øjne afgørende elementer i at sikre akut hjælp og støtte nu og her.

Ift. Akut boligmangel:

I forlængelse af hvilke tilbud man skal kunne få som Borger i Danmark, vil vi også plædere for at man arbejder på en akut nødløsning på den boligpolitiske undtagelsestilstand vi befinder os i. Antallet af hjemløse er ikke faldet siden indførslen af Housing First. Der mangler både herbergspladser til gadesovere og boliger til de borgere der indstilles til at komme i egen bolig med § 85 a boligstøtte. Vi mener altså at man skal indtænke akutte og midlertidige boligløsninger i de tilbud der skal være i Gadens Huse.

Der bør arbejdes for opstilling af akut overnatning og midlertidige boliger. Der er mange forskellige løsninger man kan overveje. Fx flytbare *sleeping pods* som man kan tilgå med en form for ID-kort eller nødherbergsbusser med køjesenge i små kabiner med egen indgang. Af mindre akut karakter kan man tænke i cykler med sovekabiner til mennesker der venter på skæve boliger og § 110 tilbud med minimal pædagogisk støtte til mennesker der er blevet så stabile i deres tilværelse efter ophold på et almindeligt §110 tilbud, at de kan "udsluses", mens de afventer egen bolig.

By-og boligudvikling sker ikke fra den ene dag til den anden, men det har vores hjemløse ikke tid til at vente på. Slet ikke når efterår og vinter står for døren.

Ift. Dataudveksling:

Muligheden for udveksling af oplysninger uden samtykke kan understøtte en smidig indsats, men rejser også spørgsmål om tillid.

Vi anbefaler, at der arbejdes aktivt med gennemsigtighed overfor borgeren i forhold til, hvordan oplysninger anvendes og deles.

Ift. Afkriminalisering af besiddelse til eget forbrug:

Hus Forbi ser positivt på intentionen om at reducere kriminalisering af besiddelse af rusmidler for personer med stærk afhængighed. Det er et vigtigt skridt i retning af øget værdighed, som i vores optik også bør indbefatte personer med omfattende brug af cannabis.

Samtidig bør initiativet ses i sammenhæng med adgang til behandling, sundhedstilbud og social støtte.

Afsluttende bemærkning:

Vi ser et stort potentiale i lovforslaget og stiller os fortsat gerne til rådighed for det videre arbejde – både i forhold til implementering og løbende erfaringsopsamling.

Bedste hilsener
Julie Agger Johannessen

Fundraiser & Udviklingskonsulent
Mobil: 53 73 04 94
Mail: julie@husforbi.dk

Foreningen Hus Forbi
Jernbane Allé 68
2720 Vanløse

Justitias høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatteenheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Socialministeriet har sendt den tidligere regerings udkast til lovforslag til gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen i høring, men har samtidig meddelt, at Ministeriet sideløbende er i gang med et arbejde, der skal føre frem til en styrket værdighedsreform.

Justitia bakker op om lovforslagets initiativer og ser et stort behov for at sikre en bedre retsstilling og mere værdighed for borgere i udsatte positioner. Det er positivt, at både den tidligere regering og den nuværende regering ønsker at skabe nye indsatser på dette vigtige område.

Justitia vil i dette høringssvar kommentere på det konkrete lovforslag (del 1), men vil samtidig også komme med bud på andre initiativer, der efter Justitias opfattelse bør indgå i en styrket værdighedsreform (del 2).

Anbefalingerne til det konkrete lovudkast kan opsummeres således:

- *Udvid værdighedsreformens målgruppe og hold øje med målgruppevurderingerne*
- *Udvid forsøgsordningen "Borger i Danmark" til alle landets kommuner*
- *Udvid opgaverne og indsatserne i Gadens Huse og Mobile Udsatte-enheder*
- *Stram reglerne for maksimal sagsbehandlingstid ved Ankestyrelsen*
- *Overvej forbedring af reglerne for stofbrugere*
- *Lav solnedgangsklausul til en revisionsbestemmelse*

Anbefalingerne til en styrket værdighedsreform kan opsummeres således:

- *Øg retssikkerheden for udsatte inuit/grønlandere i Danmark*
- *Gør borgerrådgiverordningen obligatorisk og effektiv i alle kommuner*
- *Registrer og offentliggør sagsbehandlingstider ved kommunerne*
- *Reformer klageprocesserne i det kommunale system og indfør godtgørelsesordning*
- *Tilføj et digitalt perspektiv til værdighedsreformen*
- *Tilføj et voldsperspektiv til værdighedsreformen*
- *Øg mulighederne for indsigt i den kommunale forvaltnings praksis på socialområdet*
- *Udvid reformen med helhedsorienterede indsatser for borgere med komplekse problemer*
- *Udbyg retshjælpsystemet*

Justitia er en juridisk tænketank, der gennem forskning og analyser arbejder for at øge retssikkerheden i Danmark. anbefalingerne til en styrket værdighedsreform er således baseret på en række af Justitias tidligere rapporter, hvori Justitia løbende over flere år har undersøgt hvorledes retssikkerheden for samfundets mest udsatte grupper kan styrkes. anbefalingerne er yderligere uddybet i disse rapporter, som der henvises til løbende i dette høringssvar.

De konkrete anbefalinger til den allerede foreslåede værdighedsreform er især baseret på en snarligt kommende rapport, hvori Justitia over de seneste to år har undersøgt vilkårene i private sociale tilbud, herunder særligt i stofindtagelsesrum, væresteder og mobile indsatser. Denne rapport forventes udgivet indenfor få uger, hvor disse anbefalinger også vil være uddybet.

Del 1: Justitias konkrete bemærkninger til det udsendte lovudkast

Det udsendte lovudkast indeholder bl.a. initiativer, der omhandler etablering af

- "Gadens Huse" i større byer, der skal fungere som en samlet indgang til hjælp og støtte.
- "Mobile udsatte-enheder" udenfor de større byer, der i et vist omfang har samme opgaver som Gadens Huse, men er udkørende og opsøgende enheder.
- "Borger i Danmark", en treårig national forsøgsordning, hvorefter kommunale sagsbehandlere i Gadens Huse samt i de mobile udsatte-enheder kan iværksætte en række akutte og midlertidige indsatser efter serviceloven til borgere i målgruppen, uanset hvor i landet borgeren kommer fra og har sin adresse.
- En fasttrack-ordning i Ankestyrelsen, til afklaring af uenigheder om handlekommuneansvaret for borgere i udsatte positioner.
- Nye regler for konfiskation af stoffer, så de allermest udsatte med stærk afhængighed af hårde stoffer får ret til at beholde stoffer til eget forbrug, uanset om de er på vej til et stofindtagelsesrum eller ej.

I de følgende punkter kommer Justitia med sine anbefalinger direkte rettet mod disse fem initiativer, herunder med konkrete forslag til, hvordan disse initiativer kan styrkes yderligere. Anbefalingerne er inspireret af det foreløbige arbejde med Justitias kommende rapport om vilkårene i private sociale tilbud, der snart forventes udgivet og vil indeholde en række øvrige og mere uddybede anbefalinger.

1.1 Udvid værdighedsreformens målgruppe og hold øje med målgruppevurderingerne

Lovudkastet lægger op til, at Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, fast-track behandling i Ankestyrelsen og forsøgsordningen "Borger i Danmark" kun skal gælde for de borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som samtidig opfylder to ud af følgende tre kriterier: 1) har særlige sociale problemer og ikke har egen bolig eller ikke kan opholde sig i denne, 2) har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug, 3) har en psykisk lidelse.

Lovbemærkningerne beskæftiger sig stort set ikke med, hvordan borgerne skal kunne dokumentere at være i denne målgruppe, ligesom definitionerne af disse kriterier ikke er nærmere specificeret i lovudkastet. Det er således uklart, i hvilket omfang begreberne skal forstås på samme måde som i anden lovgivning. Det fremgår således for eksempel ikke klart, om funktionel hjemløshed, hvor en borger har en bolig, men ikke føler sig hjemme i denne, falder ind under kriteriet om, at en borger "ikke kan opholde sig" i sin bolig. Det fremgår heller ikke, om borgeren skal være diagnosticeret med en psykisk lidelse eller også uden en diagnose kan falde ind under dette kriterie. Det må samtidig antages, at visse borgere ikke har et udpræget ønske om at oplyse kommunale sagsbehandlere om, at de har et stof- eller alkoholmisbrug. Ligeledes fremgår det ikke klart, hvorvidt udsatte borgere med socialt frikort i denne sammenhæng anses for at være i ordinær beskæftigelse, og dermed er udelukket fra tilbuddene.

Justitia har derfor en bekymring for, at en række af de borgere, som loven er tiltænkt at hjælpe, risikerer at stå i situationer, hvor de ikke kan dokumentere at leve op til hele to ud af tre kriterier. I

praksis forekommer de tre kriterier meget ofte samtidig, hvorfor det må antages, at personer der både lever op til det generelle kriterie om ikke at være i ordinær beskæftigelse, og som samtidig lever op til et af de tre specifikke kriterier, reelt befinder sig indenfor den tilsigtede målgruppe.

Justitia anbefaler derfor, at værdighedsreformens målgruppe udvides, så initiativerne kommer til at omfatte alle, der lever op til ét af forslagets tre kriterier i stedet for kun at gælde borgere, der lever op til to ud af tre kriterier. Der bør samtidig angives langt mere detaljerede lobemærkninger til vurderingskriterierne, der afhjælper fortolkningstvív og lægger op til en bred forståelse af kriterierne.

Det bemærkes, at lovudkastet allerede indeholder en klar bestemmelse om, at lederne af Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder kan tage hensyn til kapacitet i målgruppevurderingen, hvorved denne udvidelse af målgruppe ikke kommer til at overbelaste tilbuddene. Den vil i stedet sikre fleksibilitet i sagsbehandlingen og mulighed for at åbne tilbuddene op for flere borgere.

Kommunernes målgruppevurderinger kan ifølge lovudkastet ikke påklages til anden administrativ myndighed. Dette er blandt andet begrundet i, at indsatsen omhandler basal og akut hjælp, hvorved forventningen er, at borgerens situation kan være en anden, når klagesagen afgøres. Justitia anerkender disse betragtninger om at langsommelig sagsbehandling ikke harmonerer med målgruppen, men anbefaler, at der alligevel etableres en mulighed for kontrol af ordningen og kommunernes vurderinger.

Justitia anbefaler, at der indføres mulighed for klageadgang over målgruppevurderingerne og at disse sikres en hurtig sagsbehandling af disse klager. Alternativt, hvis en sådan fri klageadgang for alle borgere ikke vurderes hensigtsmæssig i forsøgsperioden, anbefaler Justitia, at Ankestyrelsen fører kontrol med kommunernes målgruppevurderinger, samt at landets retshjælpskontorer gives mulighed for at indrapportere de problemer, som de oplever i praksis, direkte til Ankestyrelsen.

1.2 Udvid forsøgsordningen "Borger i Danmark" til alle kommuner

Forsøgsordningen "Borger i Danmark", som lovudkastet lægger op til, giver kommuner *"som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed"* mulighed for at træffe afgørelse efter visse paragraffer i serviceloven, hvis en borger er i målgruppen, uanset om de har en anden handlekommune. I lobemærkningerne er beskrevet, at de *"allermest udsatte skal derved opleve at være "borgere i Danmark" i stedet for at bruge ressourcer på at navigere i, hvilken kommune der er deres handlekommune"*.

Dermed kommer ordningen dog kun til at finde anvendelse i de kommuner, som samtidig vælger at oprette Gadens Huse eller mobile udsatte-enheder.

Justitia ser ikke nogen klar begrundelse for, hvorfor det kun skal være ved disse enheder, at kommunerne skal få mulighed for at kunne tilkende trængende borgere hjælp. Dermed er øvrige kommuner tvunget til at afvise at give en sådan hjælp. Det risikerer at skabe mere forvirring for denne gruppe borgere, at man kun ved visse kommuner kan få hjælp uanset ens tilhørsforhold til kommunen.

Justitia anbefaler derfor, at den med lovudkastet foreslåede forsøgsordning "Borger i Danmark" ændres, så alle landets kommuner – også dem uden et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed – kan anvende ordningen, der giver borgere i udsatte positioner mulighed for at få visse velfærdsydelser tildelt, selvom de ikke befinder sig i deres handlekommune. Alternativt, hvis dette

ikke anses for hensigtsmæssigt, anbefaler Justitia, at der etableres en landsdækkende ordning, f.eks. en onlineløsning, hvor borgere f.eks. via væresteder rundt i landet kan komme i kontakt med Gadens Huse i andre byer og dermed få den samme hjælp.

Justitia anbefaler ligeledes, at der i forbindelse med værdighedsreformen sikres en klar overdragelsespligt mellem kommunerne, så hjælp påbegyndt i én kommune ikke ophører før en ny handlekommune har taget stilling til, hvilken hjælp borgeren skal have hos dem.

1.3 Udvid opgaverne og indsatserne i Gadens Huse og Mobile Udsatte-enheder

Justitias kommende rapport om vilkårene i private sociale tilbud viser, at civilsamfundstilbuddene har en betydelig samfundsopgave med at hjælpe borgere i udsatte positioner med at anvende de digitale systemer, som det offentlige forventer, at de anvender. Justitia mener, at denne samfundsopgave også bør kunne løses i Gadens Huse samt af de mobile udsatte-enheder.

Justitia anbefaler derfor, at det skal tilføjes til de obligatoriske aktiviteter i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder, at der også skal tilbydes hjælp og vejledning til målgruppen til at håndtere offentlige digitale systemer.

Der er i lovforslaget oplistet de indsatser i serviceloven, som kommunerne gennem denne forsøgsordning vil kunne tilkende borgere, der ellers har en anden handlekommune. En af de mest oplagte steder at udvide værdighedsreformen ville være ved at tilføje yderligere indsatser der. Det kunne f.eks. overvejes, om sundhedsydelser eller tildeling af ydelser efter aktivloven kunne komme med på listen. Det vil dog formentligt kræve nærmere overvejelser.

Justitia anbefaler, at der igangsættes en hurtig evaluering af, hvorvidt ordningen kan udvides med andre ydelser, herunder f.eks. sundhedsydelser, ydelser efter aktivloven, samt flere indsatser efter serviceloven. Det kunne i den forbindelse også overvejes at ændre den foreslåede § 9 e, stk. 1, fra en kan-bestemmelse til en skal-bestemmelse, så borgere i målgruppen som udgangspunkt har krav på at få hjælp. Dette ændrer ikke på, at det stadig vil afhænge af den konkrete bestemmelse i serviceloven (eller evt. anden lovgivning), i hvilket omfang borgeren har krav på at få den konkrete hjælp.

1.4 Stram reglerne for maksimal sagsbehandlingstid ved Ankestyrelsen

Justitia ser positivt på, at der indføres en maksimal sagsbehandlingstid på 10 arbejdsdage ved behandling af mellemkommunale tvister omhandlende de mest udsatte borgere.

Fristen omhandler dog kun Ankestyrelsens egen sagsbehandling. Når Ankestyrelsen f.eks. anmoder en kommune om at udlevere oplysninger, tæller kommunens sagsbehandlingstid ikke med. Dermed kan sagerne potentielt fortsat tage lang tid. Hvis ændringen skal have reel betydning for borgerne, skal det også sikres, at sagerne indbringes hurtigt af kommunerne til Ankestyrelsen, samt at kommunerne har klare frister for, hvor hurtigt de skal besvare henvendelser fra Ankestyrelsen.

Justitia anbefaler, at der indføres klare regler for, hvor hurtigt en kommune skal træffe afgørelse om, at den ikke anser sig selv for den rette handlekommune, samt at kommunen skal have pligt til selv at indbringe en sådan afgørelse for en klagemyndighed indenfor en fastlagt tidsfrist, når det står klart, at der er uenighed mellem kommunerne om dette eller mellem borgeren og kommunen. Ligeledes bør hele sagsbehandlingen ved Ankestyrelsens klagebehandling underlægges klare regler for processkridt, så det samlede sagsforløb gennemføres hurtigst muligt.

Justitia anbefaler ligeledes, at der foretages en hurtig evaluering af, hvorvidt andre afgørelsestyper end sager om mellemkommunale tvister omhandlende borgere i udsatte positioner, ligeledes bør underlægges klarere frister for sagsbehandling.

1.5 Overvej forbedring af reglerne for stofbrugere

Justitia ser positivt på, at der med lovforslaget sker en udvidelse af reglerne for, hvornår stofbrugeres stoffer til eget forbrug ikke skal konfiskeres.

I den nugældende lov om euforiserende stoffer er der to relevante regler om dette. Det følger af § 3, stk. 4, 1. pkt., at tiltalefrafald skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. I disse sager sker der dog fortsat konfiskation af stofferne. Derimod følger det af § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, hvis den pågældende er fyldt 18 år, besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer, og den pågældende 1) befinder sig i eller i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, hvis besiddelsen sker med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet, eller 2) er på vej til et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stoffet. I disse situationer sker der ikke konfiskation af stofferne.

En af de primære forskelle er således, hvorvidt stofbrugeren er i nærheden af et stofindtagelsesrum. Når dette er tilfældet, sker der ikke konfiskation. Lovudkastet foreslår dog dette ændret, så § 3, stk. 4, 1. pkt. ikke længere vil medføre konfiskation.

Justitia bakker op om denne ændring, der dog bør følges op af andre initiativer. Justitias empiriske undersøgelser i den kommende rapport om vilkårene i private sociale tilbud har vist, at der i miljøet er en opfattelse af, at politiet ikke altid anvender de eksisterende regler korrekt. Det betyder, at det opleves som om, at politiet rejser tiltale/udsteder bøder, selvom forholdet kunne falde ind under en af de nugældende regler. Da lovudkastet udvider reglernes betydning for stofbrugere, ved at der fremover i et større geografisk område ikke vil ske strafforfølgning og dermed heller ikke konfiskation, skabes et endnu større behov for at sikre, at alle dele af politiet, der kan komme i kontakt med sådanne stofbrugere, er bekendt med betingelserne.

Justitia anbefaler derfor, at der i landets politikredse igangsættes en indsats med det formål at sikre, at kravene til politiets sagsoplysning efterleves i alle disse sager.

Justitia anbefaler også, at der igangsættes en hurtig evaluering af, hvorvidt de nye regler i fornødent omfang sikrer, at stofbrugere ikke unødvendigt får konfiskeret stoffer til eget brug.

Justitia anbefaler også, i lyset af Justitias kommende rapport om vilkårene i private sociale tilbud, at der etableres alternative stofindtagelsesrum til unge stofbrugere (over 18 år), der vurderes i lavere grad at have gavn af de nuværende stofindtagelsesrum. Justitias kommende undersøgelse viser således, at der er behov for mere målrettede stofindtagelsesrum til disse brugere både for at beskytte dem mod den hårdere del af miljøet, og fordi de oplever ikke at have let adgang til de nuværende tilbud.

1.6 Lav solnedgangsklausulen til en revisionsbestemmelse

I det nuværende lovudkast er indført en solnedgangsklausul, hvorefter hjemlen til at hjælpe disse borgere på tværs af kommuner automatisk ophæves den 1. juni 2030. Forsøgsordningen træder imidlertid først i kraft 1. juni 2027 og skal evalueres efter 3 år. Samtidig skal der afholdes folketingsvalg senest i marts 2030. Dette medfører samlet en meget stor risiko for, at hjemlen bortfalder, inden ordningen er evalueret og en ny lovgivning vedtaget.

Justitia anbefaler derfor, at solnedgangsklausulen erstattes af en revisionsbestemmelse. Dermed vil det sikres, at lovens indsatser ikke ophører pludseligt og uden offentlig debat. Efter evalueringen er foretaget, vil forsøgsordningen herefter kunne fjernes ved en lovændring, hvis den ikke længere vurderes hensigtsmæssig. En sådan ændring er væsentlig for ikke at ende med at tabe samfundets svageste på gulvet ved ophør af denne ordning, uden at noget andet er stablet på benene for at gribe dem.

Del 2: Justitias forslag til en styrket værdighedsreform

2.1 Øg retssikkerheden for udsatte inuit/grønlandere i Danmark

Justitia har i 2026 udgivet rapporten *“Retssikkerhed for inuit/grønlandere i Danmark”*. Rapporten blev til på opdrag af Den Nordatlantiske pulje, som uddeles af de nordatlantiske folketingsmedlemmer på Finansloven.

Rapporten undersøger retssikkerheden i landets kommuner for inuit/grønlandere. Fokus er ikke kun på udsatte inuit/grønlandere, men gruppen indgår i undersøgelsen, fordi især denne gruppe kommer i kontakt med kommunerne. Rapportens anbefalinger er især rettet til kommunerne, men der er også flere anbefalinger, som skal løses på statsligt niveau, og som naturligt kan indgå i en styrket værdighedsreform.

Justitia anbefaler således i rapporten, at socialministeren

- tager initiativ til at sikre, at Ankestyrelsen fremover udarbejder et retssikkerhedsbarometer om inuit/grønlanderes møde med kommunerne og fører konkret tilsyn med gruppens retssikkerhed. Dette skal bl.a. sikre korrekt sagsbehandling i kommunerne og øget fokus på uddannelse af medarbejdere, tolkebistand og sociale indsatser.
- sammen med beskæftigelsesministeren tager initiativ til at oprette et særligt velkomstforløb for tilflyttende inuit/grønlandere, med kurser om danske samfundsforhold målrettet denne gruppes behov, hvor kommuner kan tilkende inuit/grønlandere relevante kurser og programmer, der øger deres muligheder i det danske samfund. Det skal være et frivilligt tilbud, som inuit/grønlandere kan vælge, om de ønsker at deltage i.

Justitia anbefaler herudover i rapporten, at regeringen sænker kravene til, hvornår kommunerne skal tilbyde inuit/grønlandere danskundervisning og modersmålsundervisning, samt at socialministeren tager initiativ til at ændre barnets lov § 171 c, så der fastsættes klare tidsfrister for indsendelse af de sager om anbringelse af grønlandske børn, hvor der grundet standardiserede tests er behov for at undersøge anbringelsessagerne nærmere i den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

Anbefalingerne er yderligere uddybet og begrundet i rapporten.

2.2 Gør borgerrådgiverordningen obligatorisk og effektiv i alle kommuner

Justitia har allerede i rapporten *“Borgerrådgivere – en sikring af borgernes retssikkerhed”* fra 2020 anbefalet, at borgerrådgiverordningen gøres obligatorisk i alle kommuner. Denne anbefaling er også understøttet i efterfølgende rapporter, herunder den nedenfor nævnte rapport om vejledningspligten fra 2024, hvori Justitia anbefaler at ordningen gøres obligatorisk som led i en reform af socialområdet, da det særligt er ressourcensvage borgere, der benytter sig af borgerrådgiverne, som kan hjælpe dem med at varetage deres interesser og retssikkerhed. Anbefalingen er uddybet i de nævnte rapporter.

Justitia anbefaler, at det i forbindelse med indførslen af en obligatorisk borgerrådgiverordning sikres, at ordningen også fungerer effektivt. Dette vil bl.a. kræve at borgerrådgiverne kan agere reelt uafhængige af kommunerne, at de har de fornødne ressourcer, herunder ekstra ressourcer i de større kommuner, samt at der er en borgerrådgiver for hver kommune i stedet for den nuværende situation, hvor en borgerrådgiver i flere tilfælde dækker flere kommuner samtidig.

2.3 Registrer og offentliggør sagsbehandlingstiderne ved kommunerne

Kommunernes sagsbehandlingstider har store konsekvenser for især de mest udsatte borgere. Lange sagsbehandlingstider kan have betydelige konsekvenser for borgerens helbred, økonomi og bolig. Det kan også i sig selv fremkalde psykiske og sociale problemer, hvis udsatte borgere skal afvente kommunens sagsbehandling i månedsvis. Justitia udgav i 2022 rapporten *“Problemerne med kommunernes sagsbehandlingstider”*. Her viste det sig, at ingen af landets kommuner var i stand til at udlevere oplysninger om de gennemsnitlige sagsbehandlingstider på alle de sagsområder, der hører under retssikkerhedsloven. Det må på denne baggrund anses for tvivlsomt, om kommunerne reelt har tilstrækkelig mulighed for at opfylde deres forpligtelse til at holde øje med, om de fastsatte sagsbehandlingsfrister overholdes, og til at revidere fristerne, hvis de overskrides i en væsentlig andel af sagerne. Når kommunerne ikke engang selv kender deres sagsbehandlingstider, medfører det et manglende fokus på hurtig sagsbehandling og på mulighederne for at gøre sagsbehandlingstiderne kortere. Det bemærkes i rapporten, at kommunerne tilsyneladende ikke har nogen problemer med at måle på (og offentliggøre) de faktiske gennemsnitlige sagsbehandlingstider, når det gælder miljøgodkendelser og byggetilladelser.

Justitia anbefaler derfor i rapporten:

- at kommunerne bør forpligtes til at måle og årligt indberette oplysninger om deres faktiske sagsbehandlingstider til Ankestyrelsen på de sagsområder, der er omfattet af retssikkerhedslovens § 3
- at kommunerne ligeledes bør forpligtes til at offentliggøre deres faktiske gennemsnitlige sagsbehandlingstider på disse områder.
- at der ved lov indføres mulighed for, at Ankestyrelsen kan tilkende borgere økonomisk godtgørelse for urimelig lang sagsbehandlingstid i ansøgninger om ikke-økonomiske ydelser.

- at sagsbehandlingstiderne inkorporeres i det eksisterende danmarkskort over omgørelsesprocenter, samt at kommunerne skal følge op på disse registrerede sagsbehandlingstider, evt. med handleplaner når nødvendigt

Anbefalingerne er yderligere uddybet og begrundet i rapporten.

2.4 Reformer klageprocessene i det kommunale system og indfør godtgørelsesordning

Det er gennem mange år blevet kritiseret, at der er fejl og mangler i mange kommunale afgørelser. Der er høje omgørelsesprocenter for påklagede afgørelser. Samtidig viser Ankestyrelsens undersøgelser gennem bl.a. Børnesagsbarometeret og Handikapsagsbarometeret, at der også i en stor andel af de ikke-påklagede afgørelser er alvorlige fejl og mangler. Der er desuden rejst alvorlig kritik af Ankestyrelsens sagsbehandling. Dermed er både førsteinstansafgørelserne og klagesystemet under stærk kritik, og der er fremsat mange forslag til forbedringer.

I øjeblikket behandles et forslag om en folketingsbeslutning, der søger at igangsætte en undersøgelse af etablering af forvaltningsdomstole i Danmark.

Justitia anbefaler, at der nedsættes en ekspertgruppe til undersøgelse af, hvordan både førsteinstansafgørelser og klagesystemet i det kommunale system kan forbedres. En sådan undersøgelse bør efter Justitias mening ikke på forhånd have lagt sig fast på, at løsningen skal være forvaltningsdomstole. I stedet bør den allerede foreslåede undersøgelse udvides til med et bredere mandat at identificere, hvad der vil være den bedste måde at forbedre eller erstatte det nuværende klagesystem, samt hvad der kan gøres for at forbedre sagsbehandlingen allerede i første instans. Efter Justitias opfattelse bør det i den forbindelse også indtænkes, hvorvidt der kan indføres en godtgørelsesordning for situationer, hvor en kommunes grove tilsidesættelse af sine pligter har medført et velfærdstab for borgeren.

Justitia har beskæftiget sig med dette område over mange år, men har også igangsat en ny undersøgelse af dette område, som forventes udgivet i en kommende rapport. Justitia står således til rådighed, hvis der er behov for input eller ekspertbistand til en arbejdsgruppe eller et lovforberedende udvalg.

2.5 Tilføj et digitalt perspektiv til værdighedsreformen

Justitia udgav i 2022 rapporten "**Retssikkerhed for digitalt udsatte borgere**". Mange af de mest socialt udsatte borgere er også digitalt udsatte og har svært ved at begå sig i de digitale systemer.

Justitia anbefaler i rapporten bl.a.:

- at der skal være bedre adgang til personlig digital hjælp til borgere, som ikke er i stand til at blive digitale, men alligevel ønsker at benytte sig af de digitale muligheder uden involvering af et eventuelt personligt netværk. Dette kan f.eks. være i form af digitale støttepersoner, der placeres strategisk i kommunerne, på herberger for hjemløse, retshjælpskontorer og lignende.
- at der skal være bedre adgang til at få personlig digital træning til borgere, som gerne vil lære at anvende digitale selvbetjeningssystemer mv.

- at digitale selvbetjeningssystemer generelt skal være et tilbud til borgerne i stedet for en pligt, eller det alternativt som minimum skal være frivilligt at anvende systemer, som omfatter et ikke ubetydeligt antal digitalt udsatte borgere, og hvor manglende anvendelse kan få mærkbare konsekvenser for borgerne. Subsidiært skal det være muligt at ansøge om et "digitalt fripas", eller de gældende fritagelsesregler skal udvides til at omfatte en større gruppe borgere.

Anbefalingerne er yderligere uddybet og begrundet i rapporten.

2.6 Tilføj et voldsperspektiv til værdighedsreformen

Mange socialt udsatte borgere rammes også af vold, hvilket det nuværende lovudkast ikke kommer med initiativer om. Justitia har specifikt udgivet en rapport i 2023 om **"Retsstilling for ofre for økonomisk vold"**, der netop pga. det økonomiske perspektiv er særlig relevant at inddrage i værdighedsreformen.

Justitia anbefaler i rapporten bl.a:

- at der findes løsninger, som skal sikre, at ofre for økonomisk vold får den nødvendige økonomiske hjælp til at gøre deres ret gældende ved domstolene, når de vil anlægge en civil sag om erstatning mod gerningspersonen. Det samme gælder, når långiver eller andre kreditorer anlægger sager mod offeret om gæld, som kan henføres til straffesagen.
- at der oprettes et nationalt forum for deling af viden om økonomisk vold, bestående af bl.a. politiet, krisecentre, banksektoren, gældsrådgivere og andre relevante myndigheder.
- at der nedsættes en ekspertgruppe el.lign., som skal udarbejde en kommissionsbetænkning om forbedring af retsstillingen for ofre for økonomisk vold, der bl.a. skal inddrage den nugældende kompensationsordning for misbrug af digital signatur samt udfordringerne ved kviklån, herunder om udbydere bør ligestilles med betalingstjenesteudbydere og underlægges samme grad af hæftelses- og ansvarsforpligtelser for at reducere risikoen for gældsforpligtelser når gerningspersonen optager kviklån i offerets navn.
- at adgangen til gældssanering gøres lettere for ofre for økonomisk vold

Anbefalingerne er yderligere uddybet og begrundet i rapporten.

2.7 Øg mulighederne for indsigt i den kommunale forvaltnings praksis på socialområdet

Det er for forskere, tænketanke og journalister ikke kun vigtigt at kunne følge med i de store politiske beslutningsprocesser. Det er også vigtigt at kunne følge med i, hvorvidt den almindelige administration, f.eks. af sociallovgivningen, anvendes korrekt ved landets myndigheder. I disse sammenhænge kan forskere, tænketanke og journalister have brug for at kunne få dataudtræk fra myndighedernes systemer eller aktindsigt i enten et systematisk udsnit af sager eller i stikprøver, men dette kræver, at myndighederne anonymiserer sagerne, idet myndighederne naturligvis ikke kan udlevere følsomme personoplysninger om borgerne, og derfor ikke vil kunne imødekomme aktindsigtsanmodningen uden at foretage anonymisering først.

Justitia udgav i 2025 rapporten ***"Offentlighedslov og aktindsigt – brug for mere åbenhed"***, der undersøgte hvordan aktindsigtsreglerne blev anvendt i praksis. Politisk set har fokus på dette område i mange år været på mulighederne for aktindsigt i regeringsbeslutninger, jf. ministerbetjeningsreglen og folketingspolitikerreglen. Justitia fandt imidlertid også et stort behov for at kigge på reglerne om aktindsigt i den kommunale forvaltning, især når det omhandler forskere, tænketanke og NGO'ers muligheder for at føre tilsyn med kommunernes håndtering af sociale sager.

Justitia fandt således store forskelle i kommunernes tilgange, hvor nogle kommuner udviste grundighed og samarbejdsvilje, mens andre afslog anmodninger på juridisk tvivlsomt grundlag. Justitia fandt samtidig at reglerne om adgang til anonymiseret materiale var underlagt en uklar retsstilling, ligesom der i praksis var et manglende kendskab til denne ret blandt sagsbehandlere. Ligeledes fandt Justitia at offentlighedslovens regler om dataudtræk er stærkt begrænsede.

Justitia anbefaler således i rapporten,

- at den eksisterende ret til at få anonymiseret materiale udleveret ved aktindsigt, der i dag kun fremgår i forarbejderne, lovfæstes, og at den særligt snævre ressourceregel på dette område afskaffes for personer med særlig interesse (journalister, forskere, tænketanke og NGO'er), samt at der udvikles klarere regler for ret til adgang til myndighedernes materiale mod accept af fortrolighedsklausuler
- at kravet om "få" kommandoer i de eksisterende dataudtræksregler ophæves, så der tidsmæssigt gælder samme ressourceregler som for aktindsigter, og at der indføres en klar dialog- og vejledningspligt, så myndighederne er forpligtiget til at vejlede om, hvordan et dataudtræk vil kunne udføres, samt at myndighedernes journalregister omfattes af retten til dataudtræk. Det kan overvejes, om nogle af disse udvidelser af mulighederne for dataudtræk kun skal gælde for personer med særlig interesse (journalister, forskere, tænketanke og NGO'er).

Begge ovenstående ændringer vil gøre det langt lettere for journalister, forskere, tænketanke og NGO'er at afdække kommunernes faktiske praksis på socialområdet.

Justitia anbefaler i tillæg til dette, at der indføres bøder for myndigheder, der groft tilsidesætter deres forpligtigelser efter offentlighedsloven, samt at der indføres en maksimal sagsbehandlingstid for aktindsigtsanmodninger.

Anbefalingerne er yderligere uddybet og begrundet i rapporten.

2.8 Udvid reformen med helhedsorienterede indsatser for borgere med komplekse problemer

Justitia udgav i 2024 rapporten ***"Vejledningspligten på socialområdet – Borgere med komplekse problemer"***. Rapporten viste alvorlige mangler i kommunernes vejledning af udsatte borgere, herunder at udsatte borgere mødes med en kompleks og ineffektiv proces, der kan hindre dem i at få den hjælp de har ret til.

Justitia anbefaler i rapporten bl.a., at arbejdet med at lave en "lov om helhedsorienteret indsats" genoptages. Tidligere regeringer var meget langt med arbejdet med en sådan lov, idet der i både 2018 og 2022 blev indgået brede aftaler i Folketinget om dette. Tanken dengang var, at sektoropdelt lovgivning og silotænkning i kommunerne stod i vejen for at hjælpe borgere med komplekse behov.

Den primære målgruppe i aftaleteksten fra 2022, som var indgået mellem 11 af Folketingets daværende partier, var afgrænset til voksne over 25 år, der allerede modtog både sociale indsatser og beskæftigelsesindsatser, og som kommunen vurderede havde et koordinationsbehov. Aftaleteksten indeholdt planer for, at disse borgere efter en ny lov skulle tilbydes en sammenhængende og tværgående udredning, som udarbejdes i samarbejde med borgeren og tager udgangspunkt i borgerens samlede og aktuelle livssituation. På baggrund af udredningen udarbejdes i samarbejde med borgeren en helhedsorienteret plan, som danner grundlaget for afgørelser og indsatser. Den nye lov skulle indeholde indsatser fra både social-, beskæftigelses-, sundheds- og uddannelsesområdet under et samlet formål om øget mestring af eget liv og beskæftigelse. I forbindelse med afgørelser skulle borgerens samlede og aktuelle hjælpebehov på tværs af fagområder og livssituation tages i betragtning for at sikre fornøden sammenhæng mellem indsatser. Borgeren ville med HOI-loven få ret til en koordineret sagsbehandling, der inddrager den relevante specialiserede viden, og hvor det sikres, at borgeren har kontakt til få myndighedspersoner. Regeringens foreslåede værdighedsreform har på nogle punkter valgt en anden løsning, men det vil også fortsat kunne overvejes at indtænke elementer fra den tidligere plan, som der blev arbejdet på henover flere år.

Justitia anbefaler i rapporten, at arbejdet genoptages, men også at reformplanerne bliver udvidet til at ramme de mest udsatte borgere, herunder borgere uden et afklaret beskæftigelsespotentiale. Justitia anbefaler ligeledes, at alle kommuner skal udvide brugen af koordinerende sagsbehandlere kendt fra blandt andet beskæftigelsesområdet til andre grupper, herunder i særdeleshed til de borgere, der efter gældende lovgivning kan tilbydes en helhedsorienteret plan på grund af "komplekse og sammensatte problemer".

Justitia anbefaler herudover i rapporten bl.a.

- at der indføres en forsøgsordning med certificering af socialrådgivere, der arbejder på det specialiserede voksenområde,
- at der oprettes en central opdateret vidensplatform med en løbende ajourført oversigt over relevant lovgivning og praksis på det kommunale socialområde,
- at socialrådgiveruddannelserne forpligtiges til at øge mængden af undervisning i anvendelsesorienteret jura herunder forvaltningsret,
- at det sikres, at alle kommuner tilknytter specialiserede juridiske kompetencer til at bistå sagsbehandlere på det specialiserede voksenområde med undervisning og bistand i sager, hvor borgerens udsatte livssituation og støttebehov er karakteriseret ved høj kompleksitet,
- at det sikres, at alle kommuner udvikler en handlingsplan for nedsættelsen af tværfaglige teams i sociale sager med høj kompleksitet, så sagsbehandlere på tværs af afdelinger og forvaltninger har bedre forudsætninger for at arbejde tættere sammen om koordineringen i komplekse sociale sager,
- at det sikres, at alle kommuner implementerer opsøgende sagsbehandling i deres socialforvaltninger, i overensstemmelse med servicelovens § 12, stk. 1, således at borgerkontakten og sagsbehandlingen i højere grad finder sted der, hvor borgerne opholder

sig, samt at alle kommuner igen gør det muligt for borgerne at henvende sig på Borgerservice eller anden åben rådgivning uden forudgående aftale og i den forbindelse modtage indledende vejledning og anvisning til videre opfølgning i andre dele af kommunen,

- at det undgås at borgere tabes i overgangen mellem indsatser, der går på tværs af ressortområder. Derfor bør sundhedsministeren og socialministeren udarbejde en fælles handlingsplan, der skal sikre kontinuiteten af sociale indsatser, når borgere i udsatte positioner udskrives fra behandling i sundhedsvæsenet. Justitsministeren og socialministeren bør tilsvarende udarbejde en fælles handlingsplan, der skal sikre kontinuiteten af sociale indsatser, når borgere i udsatte positioner påbegynder afsoning eller løslades efter afsoning, og
- at der indføres en bestemmelse i retssikkerhedsloven om, at kommunerne ved afgørelser på det sociale område skal gøre borgeren opmærksom på reglerne om realudligning. Dermed øges muligheden for, at borgerne bliver opmærksomme på, at de kan have lidt et retstab på grund af myndighedernes vejledning.

Anbefalingerne er yderligere uddybet og begrundet i rapporten.

2.9 Udbyg retshjælpssystemet

Justitia har i adskillige år og gennem flere rapporter belyst, hvordan der er store udfordringer i den nuværende retshjælpsordning. Særligt kan fremhæves Justitias udgivelse fra 2019: ***“Den Danske Retshjælpsmodel – Retshjælp, retshjælpsforsikring og fri proces”***.

Justitia anbefaler i denne rapport en række reformer af retshjælpssystemet samt reglerne om retshjælpsforsikring og fri proces. Justitia indgår tillige i dag i en retshjælpsalliance med en række øvrige organisationer, der senest har fremsat følgende anbefalinger:

- Et sammenhængende og gennemsigtigt retshjælpssystem, hvor borgerne kan gennemskue både adgang, regler og dækning.
- Et samlet løft af hele retshjælpsområdet – fra lokale retshjælpskontorer og opsøgende retshjælp på gadeplan for særligt udsatte borgere til rammerne for fri proces-sager ved domstolene – med færre bureaukratiske barrierer og bedre og mere bæredygtige økonomiske rammer.
- Økonomiske og strukturelle rammer, der gør det muligt at føre sager forsvarligt og med tilstrækkelig tid til kvalificeret juridisk repræsentation.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen planlægger en sådan reform af retshjælpssystemet. Her vil et fokus på de svageste grupper kunne sikre en styrkelse af værdighedsreformen.

Justitia er i færd med at opdatere sin tidligere analyser af retshjælpsmodellen og forventer at udgive en opdateret analyse indenfor få måneder.

Det er vores håb, at socialministeren vil indtænke ovenstående anbefalinger i det videre arbejde med en styrket værdighedsreform. Vi står til rådighed for besvarelse af spørgsmål, uddybning og sparring om den praktiske udformning af ovenstående anbefalinger.

Med venlig hilsen

Mikele Schultz-Knudsen
Juridisk Chef, Justitia Danmark

og

Birgitte Arent Eiriksson
Direktør, Justitia Danmark

JUSTITIA

E-mail: info@justitia-int.org
<http://www.justitia-int.org>

Socialministeriet

21. august 2026

Udsattevoksne@sm.dk

Sagsnr. 2025-3832

KFUKs Sociale Arbejde takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer. Vi bakker grundlæggende op om værdighedsreformens ambition om, at mennesker i den mest komplekse udsathed skal mødes med hjælp frem for sanktioner, og at hjælpen skal være lettere tilgængelig, mere sammenhængende og i højere grad kunne gives dér, hvor borgeren befinder sig.

Lovforslaget rummer væsentlige skridt i den retning. Samtidig ser vi en risiko for, at reformens enkle og borgernære intention i den praktiske udmøntning udfordres af en relativt kompleks juridisk og administrativ konstruktion. Jo mere komplekst samspillet mellem kommuner, regioner, civilsamfund, handlekommuner, ledelser i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder bliver, desto vigtigere er det, at kompleksiteten bæres af systemet og ikke ender hos borgeren.

En særlig opmærksomhed bør rettes mod det nu veldokumenterede faktum, at alt for mange udsatte udsættes for vold. Socialministeriets redegørelse for levevilkår for personer, som sælger sex (februar 2026) og VIVEs analyse af vold mod sexsælgere (juni 2026) gør det tydeligt, at mennesker, som sælger sex fra udsatte positioner, er helt ekstremt voldsudsatte, men at adgangen til retfærdighed opleves meget begrænset.

En styrket værdighedsreform bør derfor adressere hvordan vi kan styrke indsatsen mod vold mod udsatte og deres adgang til sundheds- og retssystem. På baggrund af Socialministeriets rapport om levevilkår for personer, som sælger sex, udgav vi sammen med en række andre civilsamfundsorganisationer 10 anbefalinger til forbedring af levevilkår for personer, der sælger sex, som vi håber, vil indgå i forhandlingerne om en styrket værdighedsreform.

Væsentligste opmærksomhedspunkter

- Der bør fastsættes tydelige nationale minimumsrammer for indhold og tilgængelighed i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, så reformens effekt ikke bliver væsentligt forskellig afhængigt af geografi.
- Målgruppeafgrænsning, afgørelseskompetence og klageadgang bør præciseres og styrkes. Det gælder både adgangen til Gadens Huse/mobile enheder og forsøgsordningen "Borger i Danmark".
- Sociale og sundhedsmæssige indsatser bør tænkes sammen som én integreret indsats. Psykiatri, somatik og rusmiddelbehandling må ikke blive parallelle spor, som borgeren selv skal navigere imellem.
- Reglerne om handlekommune, mellemkommunal finansiering og fasttrack skal indrettes, så de faktisk reducerer konflikter og ventetid frem for at skabe nye økonomiske og administrative kamppladser.
- Undtagelsen fra straffritagelsen på Udlændingestyrelsens indkvarteringssteder bør genovervejes eller begrundes væsentligt tydeligere ud fra reformens egne sociale og sundhedsmæssige hensyn.

Nedenfor følger vores mere detaljerede bemærkninger.

KFUKs Sociale Arbejde

Niels Hemmingsens Gade 10,2
1153 København K

Tel +45 35 26 30 33
post@kfukssocialearbejde.dk

www.kfukssocialearbejde.dk

Konto 4440 - 817 0037

CVR nr. 27093612

1. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Lovforslaget foreslår med en ny § 111 c i serviceloven hjemmel til, at kommunalbestyrelsen sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og det stedlige regionsråd kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Målgruppen afgrænses til borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse og opfylder to af tre udsathedskriterier vedrørende bolig/socialt problemer, stof- eller alkoholmisbrug og psykisk lidelse.

1.1. Reformens intention er rigtig – men konstruktionen må ikke blive en ny barriere

Vi støtter ambitionen om at samle hjælpen og gøre den mere tilgængelig. Lovbemærkningerne beskriver Gadens Huse som tværsektorielle og tværfaglige tilbud med deltagelse af kommune, region og civilsamfund samt både social- og sundhedsfaglige indsatser. De mobile udsatte-enheder skal tilsvarende være opsøgende, integrerede og helhedsorienterede.

Netop derfor er det vigtigt at holde fast i reformens grundidé, når den omsættes til styring, puljekonstruktioner, lokale samarbejdsaftaler og afgørelseskompetencer. Målgruppen er karakteriseret ved vanskeligheder med at navigere i almindelige systemer. En reform, der skal reducere barrierer, må ikke i praksis opbygge et nyt lag af visitation, koordinering og myndighedsafklaring omkring borgeren.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at implementeringen får et udtrykkeligt enkelhedsprincip: Borgeren skal kunne møde én indgang med handlekraft, mens spørgsmål om myndighed, finansiering og kompetence afklares bagved uden at forsinke den nødvendige hjælp.

1.2. Nationale minimumsstandards for tilgængelighed og indhold

Lovforslaget giver hjemmel til oprettelsen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, mens den konkrete organisering og en stor del af indholdet i praksis vil blive formet gennem ansøgningspuljer og lokale samarbejder. Det giver nødvendig lokal fleksibilitet, men indebærer også risiko for stor variation i den hjælp, der faktisk er tilgængelig.

Københavns Kommunes Udsatteråd, Københavns Kommunes Frivilligråd og Region Hovedstadens Udsatteråd har tilsvarende peget på muligheden for en landsdækkende minimumsstandard eller garantiordning, så betegnelsen Gadens Huse signalerer et kendt kvalitets- og tilgængelighedsniveau.

Vi mener ikke, at en national minimumsstandard skal føre til standardiserede organisationsmodeller. Tværtimod kan der være gode grunde til netværksbaserede modeller i store byer og andre modeller i landdistrikter. Men borgeren bør kunne forvente et fælles bundniveau.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at der fastsættes nationale minimumskrav til bl.a. faktisk og akut tilgængelighed, opsøgende kapacitet, socialfaglig og sundhedsfaglig hjælp, brobygning, støtte til myndighedskontakt og digital adgang samt kontinuitet og mulighed for opfølgning. Kravene bør gælde funktionelt, uanset om indsatsen organiseres i et fysisk hus, en netværksmodel eller en mobil enhed.

1.3. Mobile enheder skal supplere – ikke erstatte – fysiske tilbud

Vi har tidligere anbefalet, at matrikelløse indsatser suppleres og samtænkes med permanente fysiske tilbud, så mennesker i udsathed altid har et sted at henvende sig, og at mobile indsatser bygger videre på eksisterende civilsamfundstilbud som varmestuer og væresteder. Det synspunkt er fortsat centralt.

For en målgruppe med ustabile livsvilkår er fleksibilitet vigtig, men genkendelighed og kontinuitet er mindst lige så vigtig. Hjælpen skal kunne komme ud til borgeren, men borgeren skal også have et sted at vende tilbage til.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at mobile udsatte-enheder i pulje- og implementeringskrav forpligtes til at have en tydelig kobling til fysiske, stabile kontaktpunkter og eksisterende specialiserede tilbud i området.

1.4. Sociale og sundhedsmæssige indsatser skal være reelt integrerede

Mange i reformens målgruppe lever samtidig med sociale problemer, alvorlig somatisk sygdom, psykisk sygdom og rusmiddelafhængighed. Lovbemærkningerne lægger op til både social- og sundhedsfaglige indsatser, hvilket vi støtter. Men effekten afhænger af, at sundhed ikke bliver et tilvalg eller et parallelt henvisningsspor.

I vores tidligere indspil anbefalede vi direkte og reel adgang til specialiserede læger eller erfarne – gerne psykiatriske – sygeplejersker med lægefaglig backup i både Gadens Huse og mobile enheder. Udsatterådene i København har tilsvarende fremhævet, at både psykiatri og somatik bør tænkes systematisk ind, og at tværfaglige teams bør være en forudsætning.

Det er afgørende, at en borger ikke først skal "løses socialt", før sundhedsvæsenet kan komme til, eller omvendt. Den samlede indsats bør kunne følge borgerens behov, også når de skifter hurtigt.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at det sundhedsfaglige element gøres til en tydelig minimumsforpligtelse i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, herunder adgang til somatisk og psykiatrisk vurdering, rusmiddelbehandling, medicin håndtering og aktiv brobygning. Tværfaglige teams bør være hovedmodellen frem for parallelle organisatoriske spor.

1.5. Målgruppeafgørelsen og adgangen til hjælp

Efter den foreslåede servicelovs § 111 c, stk. 3, træffer lederen af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed – eller en bemyndiget medarbejder – afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen. Der kan i afgørelsen tages hensyn til kapacitet. Efter stk. 4 kan afgørelsen ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Ministeriet begrundet bl.a. den manglende klageadgang med tilbuddenes akutte karakter og med, at borgerens behov kan have ændret sig, inden en klage er behandlet. Vi forstår hensynet til hurtighed. Men hurtighed og retssikkerhed er ikke modsætninger. Tværtimod gør fraværet af klageadgang det endnu vigtigere, at der er ensartede kriterier, transparens og en enkel mulighed for genvurdering.

Vi er særligt bekymrede for sammenblandingen af målgruppevurdering og kapacitet. Hvis en person opfylder de materielle kriterier, men afvises på grund af manglende kapacitet, bør det være klart, at der er tale om et kapacitetsproblem og ikke om, at vedkommende er uden for målgruppen. Ellers risikerer lokal økonomi og kapacitet indirekte at påvirke definitionen af, hvem der anses for at være blandt de mest udsatte.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at målgruppevurdering og kapacitetsvurdering adskilles tydeligt i praksis og dokumentation; at afslag begrundes; at der udarbejdes en national praksisvejledning; og at der etableres en hurtig, lavtærskel mulighed for genvurdering, selv hvis der ikke etableres almindelig administrativ klageadgang.

2. Forsøgsordningen "Borger i Danmark"

KFUKs Sociale Arbejde støtter grundideen i "Borger i Danmark": At udvalgte akutte og midlertidige indsatser efter serviceloven kan iværksættes i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, selv om borgeren har en anden handlekommune. Det er et vigtigt forsøg på at få hjælpen til at følge mennesket frem for kommunegrænsen.

2.1. Et relevant udvalg af indsatser – men helheden skal fastholdes

Lovudkastets foreslåede retssikkerhedslov § 9 e omfatter en række indsatser efter serviceloven, bl.a. støtte efter §§ 82 a-b og 85, personlig hjælp og pleje efter § 83, behandling efter §§ 101-102, aktivitets- og samværstilbud efter § 104 samt hjælpemidler og befordring. Det er positivt, at ordningen favner bredt.

Vi fastholder imidlertid vores tidligere pointe om, at mennesker i kompleks udsathed sjældent passer ind i én lovgivnings søjle. I vores indspil til værdighedsreformen anbefalede vi, at Gadens Huse også kan understøtte ydelser og kontakt efter anden relevant lovgivning, og at den digitale adgang styrkes.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at forsøgsordningen evalueres på, om borgerne faktisk oplever en samlet indgang på tværs af social-, sundheds-, beskæftigelses- og øvrige relevante myndhedsområder – ikke alene på, hvor mange servicelovsafgørelser der træffes.

2.2. Hvem afgør målgruppen – og hvem kan efterprøve afgørelsen?

For "Borger i Danmark" skal kommunalbestyrelsen i den kommune, der har etableret Gadens Hus eller den mobile enhed, træffe afgørelse om, hvorvidt borgeren er omfattet af forsøgsordningens målgruppe, jf. den foreslåede § 9 e, stk. 4. Afgørelsen om målgruppen kan efter lovudkastet ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Det betyder, at reformen opererer med mindst to centrale målgruppeafgørelser: én om adgang til Gadens Hus/mobile enhed, som træffes af lederen eller en bemyndiget medarbejder, og én om adgang til "Borger i Danmark", som træffes af kommunalbestyrelsen. De materielle kriterier er i vidt omfang de samme, men kompetencen er forskellig. Det øger risikoen for uklarhed i praksis – særligt i samarbejder, hvor kommune, region og civilsamfund arbejder integreret.

Der er samtidig et økonomisk incitament i konstruktionen, fordi udgiften til den bevilgede indsats afholdes af borgerens handlekommune. På tværs af landet kan forskellige fortolkninger derfor få både adgangsmæssige og økonomiske konsekvenser.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at løvbemærkninger eller efterfølgende vejledning tydeliggør kompetencefordelingen og sikrer ensartet praksis; at afslag på målgruppetilhørsforhold altid begrundes; og at ministeriet genovervejer fraværet af en hurtig prøvelsesmulighed for selve målgruppeafgørelsen.

2.3. Handlekommunens økonomiske ansvar må ikke blive en ny kampplads

Efter den foreslåede § 9 e, stk. 6, afholdes udgifter til indsatser truffet efter forsøgsordningen af borgerens handlekommune. Den kommune, der har truffet afgørelsen, skal orientere handlekommunen, og kommunerne kan efter § 9 f være forpligtet til at udveksle relevante oplysninger uden borgerens samtykke, når det er nødvendigt for sagen.

Vi forstår hensynet til at fastholde det eksisterende handlekommuneansvar. Men konstruktionen kan også skabe et klassisk spænd: én kommune træffer en afgørelse, mens en anden kommune betaler. Det giver risiko for nye uenigheder om målgruppe, indsatsens nødvendighed, omfang, varighed og pris.

Vi har allerede i vores indspil til reformen peget på, at kommunerne ofte ender i konflikt om ansvarsfordelingen for denne målgruppe, og at sådanne konflikter ikke må stå i vejen for hjælpen. Reformen bør derfor ikke blot flytte den mellemkommunale konflikt fra spørgsmålet "hvem skal hjælpe?" til spørgsmålet "hvem skal betale for den hjælp, der allerede er besluttet?".

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at der fra forsøgets start fastsættes klare procedurer for orientering, refusion og uenighed om indsatser; at der etableres en hurtig tvistløsningsmekanisme for andet end selve handlekommunespørgsmålet; og at evalueringen særskilt måler omfanget og typen af mellemkommunale tvister.

3. Fasttrack-ordningen i Ankestyrelsen

Vi hilser fasttrack-ordningen velkommen. Lovforslaget lægger op til, at Ankestyrelsen i målgruppesager træffer afgørelse om handlekommune inden for 10 arbejdsdage fra indbringelsen, dog således at tid til partshøring og øvrig sagsoplysning fra andre end Ankestyrelsen ikke medregnes. Ankestyrelsen skal samtidig meddele, hvilken kommune der fungerer som midlertidig handlekommune.

Det er en væsentlig forbedring i forhold til langvarige mellemkommunale tvister. Men ordningen afklarer alene, hvilken kommune der er handlekommune. Den afklarer ikke nødvendigvis de øvrige tvister, som kan opstå om økonomi, målgruppe, indsatsens omfang eller videreførelse. Derudover betyder undtagelsen for partshøring og ekstern sagsoplysning, at den faktiske kalenderperiode kan blive længere end 10 arbejdsdage.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at fasttrack følges med data om faktisk samlet sagsbehandlingstid og ikke kun den formelle 10-dagesfrist; at den midlertidige handlekommunes handlepligt beskrives tydeligt; og at det vurderes, om en tilsvarende hurtig tvistløsningsmekanisme er nødvendig for andre mellemkommunale uenigheder, som ellers kan forsinke borgerens forløb.

4. Straffrihed ved besiddelse af stoffer til eget forbrug

Vi støtter ændringen af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, så de omfattede personer ikke længere først skal gennem en straffesag med efterfølgende tiltalefrafald, men som udgangspunkt fritages fra strafforfølgning ved besiddelse til eget forbrug, når de fastsatte betingelser er opfyldt. Det ligger klart i forlængelse af reformens princip om hjælp frem for straf.

4.1. Implementering er afgørende

Vores tidligere indspil pegede på, at den eksisterende ordning med tiltalefrafald kun blev anvendt i et begrænset antal sager og derfor krævede et særligt implementeringsfokus. En lovændring skaber kun den tilsigtede værdighed, hvis politi, anklagemyndighed og øvrige relevante aktører har en fælles og operationel forståelse af kriterierne.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at ændringen ledsages af tydelige nationale retningslinjer, kompetenceudvikling og systematisk monitorering af anvendelsen fordelt geografisk, så man kan opdage uens praksis tidligt.

4.2. Undtagelsen på Udlændingestyrelsens indkvarteringssteder

Lovforslaget indsætter et nyt § 3, stk. 5, hvorefter straffritagelsen ikke finder anvendelse på indkvarteringssteder efter udlændingelovens § 42 a, stk. 5. Lovbemærkningerne præciserer, at en person, der ellers opfylder betingelserne, på et sådant indkvarteringssted fortsat forudsættes at få tiltalefrafald efter de almindelige regler, mens stofferne fortsat kan beslaglægges og konfiskeres.

I praksis betyder det altså ikke, at den stærkt stofafhængige person nødvendigvis straffes, men at vedkommende ikke får den nye direkte straffrihed og heller ikke samme mulighed for at beholde stoffer til eget forbrug. Det er en væsentlig forskel.

Vi savner en tydelig social- og sundhedsfaglig begrundelse for, hvorfor den samme stærke afhængighed og udsathed skal føre til forskellig retlig håndtering afhængigt af, om personen befinder sig på et indkvarteringssted. Hvis hensynet bag reformen er, at beslaglæggelse og strafforfølgning kan forværre situationen og bidrage til ny kriminalitet eller risikoadfærd, bør det fremgå klart, hvorfor dette hensyn tillægges mindre vægt netop her.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at undtagelsen genovervejes. Hvis den fastholdes, bør lovbemærkningerne tydeliggøre de konkrete hensyn, proportionaliteten og hvordan man i praksis vil forebygge de sociale og sundhedsmæssige skadevirkninger af beslaglæggelse for personer med stærk afhængighed på indkvarteringssteder.

4.3. Sociale tilbud og husordener

Det fremgår af lovbemærkningerne, at straffritagelsen som udgangspunkt også vil gælde for personer på tilbud efter serviceloven, men at tilbuddene fortsat kan fastsætte vejledende husordener for fællesarealer. Det er en vigtig sontring. Straffrihed er ikke det samme som et krav om, at alle tilbud skal acceptere besiddelse eller indtagelse overalt.

Vi anbefaler, at denne sontring formidles meget tydeligt i implementeringen, så hverken borgere, medarbejdere eller politi kommer i tvivl om forskellen mellem den strafferetlige regel og den enkelte institutions ordens- og sikkerhedsregler.

5. Sammenhæng, kvalitet og implementering på tværs

5.1. Civilsamfundets rolle skal være reel og fagligt forankret

Værdighedsreformen lægger op til et forpligtende samarbejde mellem kommuner, regioner og civilsamfund. Det støtter vi. Civilsamfundets styrke på området er bl.a. de langvarige relationer, den lave tærskel og muligheden for at skabe kontakt til mennesker, som ellers ikke bruger de offentlige systemer.

Vi har tidligere formuleret det bærende princip, at myndigheder og civilsamfund i Gadens Huse skal være "på besøg hos gadens folk" – ikke omvendt. Pointen er ikke organisatorisk symbolik, men at tilbuddene skal opleves som reelt tilgængelige og trygge for målgruppen.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at samarbejdsaftaler og puljekriterier stiller krav om reel medindflydelse til civilsamfundsaktører og brugere i både design, drift og evaluering, samtidig med at myndighedsansvar og afgørelseskompetence er entydigt beskrevet.

5.2. Ensartethed i rettigheder – fleksibilitet i organisering

Vi ser en vigtig balance mellem lokal fleksibilitet og national lighed. Standardiserede løsninger kan ikke ukritisk overføres mellem København, en mellemstor by og et landdistrikt. Men borgerens grundlæggende adgang til hjælp bør ikke afhænge af postnummer.

Derfor bør minimumsstandarden være funktionelle: Hvad skal en borger kunne få adgang til? Hvor hurtigt? Med hvilke fagligheder? Hvordan sikres sammenhæng og opfølgning? Den konkrete organisationsform kan derefter tilpasses lokalt.

5.3. Evalueringen bør måle borgerens oplevelse – og systemets friktion

Lovforslaget og aftalen lægger op til evaluering af flere af reformens elementer. Vi anbefaler, at evalueringen ikke alene måler aktivitet og økonomi, men også om reformen faktisk har reduceret den friktion, den er sat i verden for at fjerne.

KFUKs Sociale Arbejde anbefaler: at evalueringen som minimum belyser: geografiske forskelle i adgang; afvisninger og begrundelser; brug af målgruppekriterier; faktisk tid fra henvendelse til hjælp; mellemkommunale tvister og deres varighed; sammenhæng mellem sociale og sundhedsmæssige indsatser; kontinuitet i borgerforløb; samt borgernes egen oplevelse af tilgængelighed, værdighed og sammenhæng.

6. Afsluttende bemærkninger

Værdighedsreformen rummer et betydeligt potentiale. Den tager fat på en reel og veldokumenteret udfordring: At mennesker med de mest komplekse problemer ofte møder det mest fragmenterede system.

Vores hovedbekymring er derfor ikke reformens retning, men om dens juridiske og administrative konstruktion bliver enkel og robust nok til at bære ambitionen i praksis. Når hjælpen skal være lettere for borgeren, må systemet tage ansvaret for kompleksiteten. Det kræver klare kompetencer, fælles minimumsstandards, reelt integrerede social- og sundhedsindsatser, en retssikker målgruppepraksis og mekanismer, der forebygger, at mellemkommunale økonomiske uenigheder bliver nye barrierer.

KFUKs Sociale Arbejde står gerne til rådighed for den videre dialog om lovforslaget, den praktiske udmøntning af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder samt udviklingen og evalueringen af forsøgsordningen "Borger i Danmark".

Med venlig hilsen

Laura Kirch Kirkegaard
Generalsekretær
KFUKs Sociale Arbejde

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høringssvar vedrørende forslag til gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen

I KFUM's Social Arbejde vil vi gerne starte med at takke for reformen. Vi bakker fuldt op om intentionerne og vi er med Social Drive Out allerede i fuld gang med implementeringen og udbredelsen til nye områder af landet. Vi kan se de gode effekter, og vi kan tydeligt se værdien af at tænke det som sammenhængende indsatser.

KFUM's Sociale Arbejde takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Vi bakker overordnet op om værdighedsreformens retning. Det er positivt, at hjælpen samles og gøres mere tilgængelig gennem Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, og at mennesker i svær udsathed skal kunne få hjælp dér, hvor de befinder sig. Reformens fokus på sammenhængende og helhedsorienterede indsatser er et vigtigt skridt mod at sætte mennesket før systemet.

Civilsamfundet skal inddrages forpligtende

Det er afgørende, at civilsamfundsorganisationer og brugerorganisationer inddrages ligeværdigt og forpligtende i reformens udmøntning, drift og evaluering. Civilsamfundet har langvarige relationer til målgruppen, lokalkendskab og erfaring med at nå mennesker, som ikke selv opsøger offentlige tilbud.

KFUM's Sociale Arbejde foreslår derfor, at reformen udmøntes gennem en "social firepart" mellem stat, regioner, kommuner og civilsamfund. Det vil styrke koordineringen, forebygge silotænkning og sikre, at eksisterende velfungerende NGO-tilbud bygges ind i løsningerne frem for at blive erstattet af parallelle indsatser.

Vi kan se, at der er behov for at binde indsatsen sammen og derfor bemærker vi, at en eller flere kommuner sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Vi oplever allerede interesse fra kommuner for at indgå i samarbejder om at skalere Social Drive Out. Vi anbefaler, at det tydeliggøres, at Gadens Huse og mobile udsatte-enheder skal oprettes i samarbejde med civilsamfundsorganisationer.

Vi anbefaler endvidere, at der etableres et formaliseret og forpligtende samarbejde mellem kommuner, regioner, stat og civilsamfund bag alle Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Et sådant samarbejde kan sikre, at mennesker i social udsathed får en sammenhængende hjælp på tværs af velfærdssystemerne, eksempelvis i forhold til sundhed, beskæftigelse og rusmiddelproblematikker.

Værdighedsreformen skal gælde i hele Danmark

Udsathed ser forskellig ud i storbyer, mindre bysamfund og landdistrikter. Derfor kan den samme model ikke anvendes overalt. KFUM's Sociale Arbejdes erfaringer med Social Drive Out viser, at

mobile, opsøgende og lokalt tilpassede indsatser kan skabe kontakt og bygge bro til hjælp og fællesskaber i områder, hvor der er langt mellem tilbuddene.

De mobile udsatte-enheder bør derfor have stabile og langsigtede økonomiske rammer og kunne tilrettelægges fleksibelt efter lokale behov i samarbejde med lokale civilsamfundsaktører.

Vi noterer os med glæde intentionen om, at forslaget om en forsøgsordning om "Borger i Danmark" vil bidrage til, at de mest udsatte borgere alt andet lige vil få lettere adgang til udvalgte eksisterende indsatser, uanset hvor i landet de befinder sig.

I forbindelse med skaleringen af Social Drive Out møder vi en praksisudfordring, at mange kommuner er udfordret på hvordan man skal være med i indsats der går på tværs af kommunegrænser, fordi de har svært ved at afgrænse deres egne økonomiske midler. Vi hilser derfor mekanismen i "§ 9 e" velkommen og opfordrer til, at den også kan anvendes til at afbøde situationer, hvor forankringskommuner har svært ved at se den mobile indsatser kører på tværs af kommunegrænser.

Vi bemærker, at lederen af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed eksempelvis ved kapacitetsmangel kan afvise borgere, der er i målgruppen for initiativerne, og at lederen i sådanne tilfælde i videst muligt omfang skal hjælpe borgeren videre til en anden relevant indsats. Vi anbefaler, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder fungerer efter "No wrong door"-princippet, og at borgere, der afvises på trods af, at de er i målgruppen, altid hjælpes videre til en anden relevant indsats. Det er afgørende, at der sker noget for det enkelte menneske, når vi har fået kontakt og bygget en relation til vedkommende.

Vi håber at den tænkning og tilgang til at støtte og hjælpe de mest socialt udsatte mennesker i landet er et første skridt i at brede denne tænkning ud til en bredere målgruppe jf. Lars Benjaminsens Definition af de socialt udsatte grupper (Tabel 4.3) i "Socialt Udsatte borgeres brug af velfærdssystemet (VIVE, 2018).

Målgruppen ser forskellig ud i land og by

Kriterier for at være i målgruppen (jf. § 111 c, stk. 2) – her bør inklusionskriterierne afspejle særligt boligforholdene i hele landet og at den sociale udsathed kommer til udtryk på forskellig vis. Vores erfaring er, at boligforholdene kan se markant anderledes ud i landdistrikterne end i de (11) større byer i landet. De fleste socialt udsatte mennesker vil have en bolig og måske et stille misbrug, men kan samtidig gradvist være "gået i hundene". I Social Drive Out møder vi de mest komplekst socialt udsatte borgere, som bor uden vand og varme i huset og med jordgulv i entréen. De har ubehandlet psykisk sygdom og misbrug og nærer stor mistillid til offentlige myndighedspersoner, herunder også i sundhedsvæsenet. Vi opfordrer til, at inklusionskriterierne i højere grad og tydeligere indfanger disse mere usynlige forhold. Vi ønsker endvidere, at det ikke lægges til grund for vurderingen af inklusionskriterierne, herunder Ankestyrelsens behandling af denne vurdering, at borgere skal være

diagnosticeret eller i behandling for psykisk sygdom eller misbrug. Vurderingen bør alene bero på en individuel vurdering af lederen af indsatsen.

KFUM's Sociale Arbejde anbefaler, at vurderingen af, hvorvidt en borger er i målgruppen for indsatser under værdighedsreformen, herunder den lovgivningsmæssige regulering af adgangen til Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder, indrettes efter samme principper som adgangen til tilbud efter servicelovens § 110. Dette indebærer, at det er lederen af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen, og at borgeren kan påklage afgørelsen ved at indgive klage til lederen med henblik på genvurdering. Hvis lederen fastholder afgørelsen, bør klagen videresendes til Ankestyrelsen.

Fokus på det udkørende, opsøgende, relationsopbyggende, brobyggende og frivillighed

Intentionen med værdighedsreformen er, at hjælpen skal komme til de borgere, som ikke selv kan eller vil opsøge den, og ikke omvendt. Derfor bør intentionen om en udkørende og opsøgende indsats gennemsyre hele lovforslaget, eksempelvis når der anvendes formuleringer som "kunne henvende sig til et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed".

Der er et stort fokus på, hvilke indsatser der skal være til stede i de mobile enheder og Gadens Huse (jf. afsnittet "2.1.1.2 Sociale indsatser efter lov om social service"). Vi opfordrer til, at der i stedet arbejdes mere målrettet med, at kerneopgaven i de mobile enheder og Gadens Huse er at opbygge relationer til borgere, som ikke selv opsøger hjælp i det offentlige velfærdssystem, og at bygge bro til den rette hjælp i de offentlige velfærdssystemer, herunder sundhedsvæsenet. Dette vil samtidig kunne bidrage til at undgå opbygningen af parallelle hjælpe- og behandlingssystemer, som vanskeligt kan gøres økonomisk bæredygtige. Vi opfordrer ligeledes til, at civilsamfundsaktører medtænkes i leveringen af de ydelser, som muliggøres i Gadens Huse og mobile enheder (jf. § 9 e, stk. 2).

Vi opfordrer til, at loven har blik for, hvordan særligt civilsamfundet kan bidrage med frivillighed, som kan have særlig stor betydning i mødet med de mest socialt udsatte borgere i samfundet. Her kan frivillige bidrage til relations-opbygning med mennesker, som skyer kontakt til det offentlige velfærdssystem, og som nærer stor mistillid til offentlige myndighedspersoner, jf.

"Eksklusionsgruppen" i Fællesskabsmålingen, figur 9.3 "Ikke tillid til at kunne få hjælp fra lægen og hospitalet" og figur 9.4 "Ikke tillid til at kunne få hjælp og service fra kommunen" (VIVE, Fællesskabsmålingen 2022).

Hypoteser og høvdinge

Vi opfordrer til, at særligt de mobile enheder udbredes på et kvantitativt og kvalitativt datagrundlagt informeret af kvantitative sogndata fra Danmarks Statistik og kvalitative datakilder fra ansatte og frivillige i kirker, kommuner og købmænd.

Intentionen med værdighedsreformen er at nå de borgere, som ikke selv opsøger hjælpen. Vi opfordrer derfor til en datadrevet tilgang til at opsøge disse borgere, som kombinerer kvantitative datakilder på sogneniveau med kvalitativt lokalkendskab hos kommuner, kirker og købmænd. Vi

opfordrer til en systematisk nysgerrighed på, hvilke datakilder der kan understøtte, at indsatsen målrettes, så målgruppen bedst muligt opses i områder af landet, hvor udsathed er mere usynlig end i de 11 større byer, og med særligt blik for landdistrikterne, jf. sognekategoriseringen i Regional- og landdistriktpolitisk redegørelse (2024). Dette vil muliggøre, at den samlede indsats i værdighedsreformen i højere grad kan koordineres og justeres over tid.

Til at målrette indsatsen for de mobile enheder opfordrer vi til at anvende sognekategoriseringen i Regional- og landdistriktpolitisk redegørelse (2024), som tilsiger, at indsatsen målrettes sogne, som ligger mere end en halv times kørsel fra et større byområde (en by med 45.000 indbyggere eller mere), og hvor mindre end halvdelen af indbyggerne i sognet bor i byer med over 3.000 indbyggere.

Vi opfordrer til at der etableres et ensartet måltal- og registreringsregime for de aktiviteter, som finder sted ude i de mobile enheder, med systematisk indsamling af data om aktiviteterne hver uge og på hvert sted.

Sammenkobling med økonomi- og gældsrådgivning samt retshjælp

Vi opfordrer til, at indsatser i Gadens Huse og de mobile enheder så vidt muligt sammentænkes med KFUM's Sociale Arbejdes landsdækkende vederlagsfri frivilligbåret økonomi- og gældsrådgivning samt retshjælp, og at midler i værdighedsreformen også tilgodeser, at sådanne indsatser kan være en aktiv del af den samlede indsats analogt så vel som digitalt.

Andre bemærkninger og anbefalinger

KFUM's Sociale Arbejde opfordrer til, at den tidligere særlige støtte til høje boligudgifter efter lov om aktiv socialpolitik §34 genindføres for kontanthjælpsmodtagere. En rettighedsbaseret støtte vil kunne forebygge huslejerestancer, udsættelser og hjemløshed samt gøre det muligt for mennesker i hjemløshed at flytte i og fastholde en bolig. Midlertidige og geografisk afgrænsede puljer giver ikke den samme tryghed og forudsigelighed. En værdighedsreform bør også sikre, at mennesker på de laveste ydelser reelt har råd til et hjem.

Vi anbefaler, at de mobile udsatte-enheder har fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere, ligesom der er krav om i Gadens Huse. Dette skal sikre, at der let kan iværksættes indsatser under Borger i Danmark fra de mobile udsatte-enheder.

Et eventuelt følgeforskningsdesign bør tage hensyn til, at værdighedsreformen først og fremmest søger at imødekomme behov hos de mest socialt udsatte mennesker, som ikke selv opsøger hjælpen i det offentlige velfærdssystem. Vores erfaring er, at disse borgere vil afholde sig fra at være en del af indsatser under værdighedsreformen, hvis de eksempelvis skal oplyse CPR-nummer i forskningsøjemed for at benytte de mobile enheder.

Vi glæder os over bestemmelsen i § 9 e, som gør det muligt for en kommunalbestyrelse at træffe afgørelse om indsatser over for en borger i målgruppen, uanset om borgeren har en anden handlekommune. Denne mekanisme findes allerede i Flexklinikken, og der kan med fordel hentes inspiration herfra til implementeringen i praksis.

Det glæder os, at Ankestyrelsen har krav om inden for kort tid at træffe afgørelse (inden for 10 arbejdsdage), hvis der opstår uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er handlekommune for en borger (jf. § 61, stk. 2).

Det glæder os, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, når sociale forhold taler herfor.

Endelig anbefaler KFUM's Sociale Arbejde, at initiativerne i lovforslaget koordineres med initiativer i andre reformer og aftaler med betydning for mennesker i social udsathed, herunder hjemløse-reformen, sundhedsstrukturen og en samlet 10-årsplan for psykiatrien. Derudover anbefaler KFUM's Sociale Arbejde, at der tages højde for samspillet mellem forskellige reformer og aftaler, herunder hvorvidt kontanthjælpsreformen risikerer at forværre livssituationen for den gruppe af borgere, som værdighedsreformen har til formål at hjælpe. Værdighed for mennesker i social udsathed forudsætter bl.a. et løft af levegrundlaget, så de eksempelvis får bedre mulighed for at komme i bolig.

Med venlig hilsen

Peder Meisner

Generalsekretær, KFUM's Sociale Arbejde

& Michael Aagaard Seeberg

Udviklingschef og stedfortrædende generalsekretær

Til Social- og Boligministeriet

August 2026

Høringssvar vedrørende:

Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Kirkens Korshær takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget vedrørende gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen.

Der er et massivt behov for ambitiøse løsninger, som sikrer værdighed for mennesker i udsathed. Det ser vi hver dag i vores sociale arbejde landet over. Derfor er vi utroligt glade for, at værdighedsreformen rummer vigtige initiativer, som vi tror på, vil gøre en reel forskel.

Initiativerne i værdighedsreformen vil sikre kortere og hurtigere veje til hjælp. Det er nødvendigt. Og det ligger i direkte forlængelse af de gode erfaringer, vi i Kirkens Korshær har, med at samle flere sociale tilbud med høj faglig kvalitet under samme tag. Når hjælpen er samlet ét sted, behøver mennesker i udsathed kun at gå ind ad én dør for at få støtte til de mange komplekse udfordringer, de lever med. Det er værdighed. For det giver os mulighed for at se udsatte som hele mennesker og sætte ind med hjælp på flere fronter.

På baggrund af de mange vigtige tiltag hilser vi værdighedsreformen hjerteligt velkommen. Vi anbefaler dog også en række ændringer, så værdighedsreformen i højere grad kommer til at leve op til intentionerne i den politiske aftale. Samtidig peger vi på styrkende initiativer, der bidrager til større værdighed for mennesker i udsathed.

Anbefalinger til lovforslagets del om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder samt forsøgsordning "Borger i Danmark"

Giv mennesker i udsathed klageadgang ved afvisninger i Gadens Huse, mobile udsatte-enheder og "Borger i Danmark"

Lovforslaget lægger op til, at mennesker i udsathed ikke kan klage over afgørelser om, hvorvidt de tilhører målgruppen for Gadens Huse, mobile udsatte-enheder eller forsøgsordningen "Borger i Danmark".

Kirkens Korshær anbefaler, at der sikres klageadgang, og at stk. 4 i den foreslåede §111c derfor udgår. Klageadgang er en grundlæggende retssikkerhedsgaranti – særligt når en afvisning kan betyde, at et menneske mister adgang til væsentlig støtte.

Ministeriet begrundet blandt andet den manglende klageadgang med, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder primært skal yde basal og akut hjælp, mens længerevarende sociale indsatser fortsat varetages af handlekommunen. Efter Kirkens Korshærs erfaring er denne sondering for skarp. Den akutte hjælp er ofte første skridt i et længere forløb, hvor kontinuitet og tillid er afgørende for, at mennesker i udsathed kan modtage og fastholde den nødvendige støtte. I praksis vil de nye initiativer forhåbentligt komme til at udgøre en central del af et længerevarende socialfagligt arbejde, som kan have afgørende betydning for det enkelte menneskes livssituation.

Ministeriet peger også på, at borgerens behov kan have ændret sig, inden en klage er afgjort. Det taler efter vores opfattelse ikke imod klageadgang, men for en hurtigere klagesagsbehandling for denne målgruppe.

Endelig fremhæves det af ministeriet, at kapacitet skal kunne indgå i vurderingen af, om et menneske i udsathed kan få adgang til tilbuddet. Kapacitet kan godt være et sagligt hensyn uden at udelukke klageadgang. En klagemulighed betyder alene, at afgørelsen kan efterprøves – ligesom det i dag er tilfældet på §110-tilbud.

Giv mennesker med socialt frikort mulighed for at få hjælp i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Målgruppen for Gadens Huse, mobile udsatte-enheder og forsøgsordningen "Borger i Danmark" omfatter mennesker, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre yderligere kriterier.

Kirkens Korshær anbefaler, at det præciseres i både lovtekst og bemærkninger, at indtægt via socialt frikort eller salg af sociale aviser ikke betragtes som ordinær beskæftigelse og derfor ikke begrænser adgangen til initiativerne eller rettighederne i forsøgsordningen.

Det er afgørende, at muligheden for at tage del i et arbejdsfællesskab og tjene egne penge ikke får negative konsekvenser for mennesker i udsathed. Socialt frikort og salg af sociale aviser skal være en vej til større deltagelse og livsmestring – ikke en barriere for at få den basale hjælp, støtte og sociale indsats, som den enkelte har behov for – og ofte har manglet alt for længe.

Giv kommuner med Gadens Huse eller en mobil udsatte-enhed ret til at træffe afgørelse og iværksætte indsatser efter bestemmelser i sundhedsloven samt aktivloven overfor målgruppen

Med den treårige forsøgsordning "Borger i Danmark" får kommuner med et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed mulighed for at iværksætte udvalgte indsatser efter serviceloven, selvom der måtte være en anden handlekommune. Det er et vigtigt skridt mod mere tilgængelig hjælp til mennesker i udsathed. Men de foreslåede bestemmelser i lovforslaget er ikke tilstrækkelige.

Først og fremmest bør forsørgelse blive omfattet af forsøgsordningen. I Kirkens Korshær møder vi mennesker, der står helt uden indtægt og dermed uden mulighed for at betale for basale fornødenheder som fx mad og medicin. Når man ikke ved, hvor det næste måltid skal komme fra, fylder det – helt forståeligt – alt.

Den manglende indtægt skyldes ofte, at kontanthjælpen er blevet stoppet eller ikke bevilget, fordi mennesket i udsathed opholder sig i en anden kommune, eller fordi vedkommende har vanskeligt ved at leve op til kommunens dokumentationskrav om ophold. For eksempel ved at møde op på jobcenteret.

Mennesker i udsathed bør ikke stå uden forsørgelse, fordi kommuner er uenige om, hvem der har pligt til at hjælpe. Kirkens Korshær anbefaler derfor, at kontanthjælp og enkelttydelser efter lov om aktiv socialpolitik tilføjes til listen over indsatser i §9e, stk. 2.

Adgang til nødvendig og receptpligtig medicin bør ligeledes sikres. I dag er vederlagsfri medicin med 100 procent tilskud knyttet til modtagelse af kontanthjælp, mens andre kan søge om hjælp til medicinudgifter som enkeltydelse. Kirkens Korshær anbefaler, at alle i målgruppen for Gadens Huse og "Borger i Danmark" sikres 100 procent tilskud til medicin uanset forsørgelsesgrundlag

Endelig bør lægelig behandling for stofmisbrug efter sundhedslovens §142 omfattes af forsøgsordningen. Lovforslaget giver mulighed for at iværksætte social behandling af mennesker med stofbrug efter serviceloven, men ikke den lægelige behandling, der ofte er en nødvendig del af indsatsen. Det bør derfor være muligt at iværksætte lægelig behandling, herunder akut substitutionsbehandling, uden først at skulle indhente tilsagn fra handlekommunen.

Adgang til medicin og behandling for stofbrug og substitutionsbehandling er afgørende for, at intentionerne bag værdighedsreformen kan blive realiseret.

Gør det muligt for mennesker i udsathed at indbringe egen sag under fasttrack-ordningen

Lovforslaget giver kommuner mulighed for, enten på egne vegne eller på vegne af et menneske i udsathed, at indbringe en sag for Ankestyrelsen under fasttrack-ordningen. Samtidig fremgår det, at mennesker i udsathed, der oplever uenighed imellem to eller flere kommuner om, hvem der er ansvarlig handlekommune for den pågældende, vil kunne anmode en af kommunerne om at indbringe sagen for Ankestyrelsen.

Kirkens Korshær bakker op om tiltaget, men ser et behov for, at mennesker i udsathed, som er i målgruppen for fasttrack-ordningen, også selv får mulighed for at indbringe egen sag under ordningen, uanset hvad kommunen ønsker. En alternativ løsning kunne være at forpligte kommunerne til at indbringe sager, som mennesker i udsathed har anmodet om at få behandlet.

Anbefalinger til initiativet vedrørende mennesker i udsathedes ret til at besidde stoffer til eget brug ved stærk afhængighed

Sørg for, at reglerne om straffritagelse bliver anvendt

Når de mest udsatte mennesker med stofbrug får konfiskeret stoffer til eget brug, skal stofferne skaffes med det samme igen. Det ender ofte i desperation, yderligere udsathed og kriminalitet. Konfiskering gør kun ondt værre. Derfor bakker Kirkens Korshær op om, at de allermest udsatte stofbrugere bliver undtaget fra strafforfølgelse og får ret til at beholde stoffer til eget brug.

Samtidig er der behov for at understrege, at virkningen af de nye tiltag afhænger af, om politiet er klædt på til at anvende reglerne og foretage de nødvendige vurderinger i praksis. I den forbindelse anbefaler Kirkens Korshær, at der bliver etableret en forsøgsordning med socialbetjente. Betjentenes arbejde skal være målrettet mennesker i udsathed frem for et geografisk område. Ved organiseringen kan der skeles til ordninger med socialsygeplejersker.

Juster målgruppen for undtagelsen, så den også omfatter mennesker i udsathed med en stærk afhængighed af hash alene

Det fremgår af forslaget, at mennesker i udsathed med stærk afhængighed af hårde stoffer skal være omfattet af straffritagelsen. På vores sociale tilbud landet over møder vi dog også mennesker i udsathed, der har en længerevarende og stærk afhængighed af hash alene.

Med den viden stiller vi os undrende overfor, at disse mennesker, med den foreslåede undtagelse, ikke vil være omfattet af undtagelsen. Og vi anbefaler, at målgruppen

for undtagelsen bliver justeret, så den også omfatter mennesker i udsathed med en stærk afhængighed af hash alene.

Anbefalinger til en styrkelse af værdighedsreformen

Skab en permanent og udvidet vej for forsøgsordningen "Borger i Danmark"

I aftale om værdighedsreform fremgår det, at der skal laves en evaluering af "Borger i Danmark" i 2029. På den baggrund skal aftalepartierne træffe beslutning om en eventuel fortsættelse eller justering af ordningen samt drøfte, om ordningen eventuelt på sigt skal udbredes.

Kirkens Korshær bakker op om "Borger i Danmark". Samtidig er vi bekymrede for, om de gode intentioner bag ordningen vil blive til virkelighed, eller om der er bureaukratiske og økonomiske hensyn, der vil spænder ben for det. Af den grund er det vigtigt, at "Borger i Danmark" ikke slutter med evalueringen.

I stedet er der brug for, at evalueringen bliver set som et skridt mod, at ordningen bliver permanentgjort, tilpasset og udvidet til hele landet med udgangspunkt i de erfaringer, der er gjort i den treårige periode. Så der kommer en reel løsning på, at mennesker i udsathed landet over alt for ofte ender som kastebold mellem kommuner og andre myndigheder. Og så mennesker i udsathed får en nemmere vej til hjælp og støtte, uanset hvor i landet, de befinder sig eller hvilken lov eller myndighed, de har brug for hjælp fra.

Derudover ser vi et behov for, at civilsamfundsaktører og brugerorganisationer bliver inddraget i de løbende drøftelser om erfaringer med forsøget med socialministeren på samme måde, som der bliver lagt op til, at KL bliver.

Etabler en følgegruppe til værdighedsreformen

Værdighedsreformen lægger op til et tæt samarbejde mellem kommuner, regioner og civilsamfund for at sikre mere værdige vilkår for mennesker i udsathed. Blandt initiativerne i reformen er nye tiltag, som ikke har været prøvet før, og som kan have gavn af løbende erfaringsudveksling og problemløsning på tværs af sektorerne.

For at understøtte initiativerne i reformen foreslår vi derfor, at der under Socialministeriet bliver oprettet en følgegruppe bestående af KL, Danske Regioner og civilsamfundsorganisationer, herunder brugerorganisationer.

Følgegruppen skal følge implementeringen af initiativerne i værdighedsreformen tæt, identificere udfordringer undervejs samt sikre løbende erfaringsudveksling. Samtidig kan følgegruppen komme med konkrete anbefalinger til den videre udvikling og styrkelse af reformen. Arbejdet kan foregå med inspiration fra Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed, som udløb i 2025.

En følgegruppe på tværs af myndigheder og organisationer kan bidrage til at sikre, at der udvikles en god og ensartet praksis på tværs af både aktører og kommunegrænser.

Tid til udmøntning og etablering af initiativerne

Det bliver en stor og svær øvelse, når kommuner, regioner og civilsamfundsorganisationer skal gå sammen om at oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Det kommer til at tage tid at finde den bedst mulige model lokalt for samlingen af indsatser for mennesker i udsathed. Derfor opfordrer vi til, at der bliver sat god tid af til både ansøgning, udmøntning og etablering af initiativerne.

Afsæt flere midler til Gadens Huse

De nuværende 100 mio. kr., der er afsat årligt, er næppe tilstrækkeligt til at etablere og drive fagligt stærke og helhedsorienterede Gadens Huse i både København, Aarhus, Aalborg og Odense. Hvis tilbuddene skal rumme den brede vifte af indsatser, som den politiske aftale lægger op til, er der behov for yderligere investeringer. Behovet for flere midler bliver derudover kun styrket af, at det er relevant med Gadens Huse i andre større byer, hvor målgruppen er betydelig – fx i Vejle, Esbjerg og Randers.

Muliggør flere stofindtagelsesrum i hele landet

Stofindtagelsesrum er livsreddende og værdighedsskabende tilbud til mennesker i udsathed med stofbrug. Desuden spiller de en afgørende rolle i brobygningen til andre indsatser.

Derfor er det positivt, at der med aftalen om værdighedsreformen blev oprettet en pulje, hvorfra kommuner kunne ansøge om statslig medfinansiering, dels til at etablere og drive nye stofindtagelsesrum, dels til at udvide kapaciteten i eksisterende stofindtagelsesrum.

Puljen har ført til længere åbningstider i de eksisterende rum, hvilket gør en stor forskel for mennesker med stofbrug. Men det har desværre endnu ikke ført til etablering af nye rum i nye byer. Det betyder, at der fortsat er kommuner med større stofscener, hvor stofbrugere ikke har adgang til den hjælp, der kan betyde liv eller død.

I Kirkens Korshær mener vi, at det er uacceptabelt. Alle mennesker med et stofbrug har ret til værdige og trygge rammer. Derfor foreslår vi to løsninger til at sikre oprettelsen af flere stofindtagelsesrum:

1. Indfør en forsyningsforpligtelse på stofindtagelsesrum, så kommuner med en stofscene af en vis størrelse er forpligtet til at etablere og drive et stofindtagelsesrum.
Stofindtagelsesrum er en dokumenteret livsreddende og skadesreducerende indsats, som bør være en obligatorisk kommunal opgave – ikke et frivilligt tilbud afhængigt af lokal prioritering.
2. Omlæg den eksisterende pulje, så den i højere grad understøtter kommuner, der ønsker at etablere stofindtagelsesrum for første gang. Indfør en etableringspakke med støtte til anlæg og indretning samt et forhøjet statsligt driftstilskud – fx 75 procent af driftsudgifterne de første to år. Det vil fjerne nogle af de økonomiske barrierer, som i dag afholder kommuner fra at oprette stofindtagelsesrum, og sikre, at mennesker med et stofbrug får adgang til trygge og værdige rammer flere steder i landet.

Forkort sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen for målgruppen for initiativerne i værdighedsreformen

Målgruppen for værdighedsreformen oplever ofte dårlig retssikkerhed på grund af mellemkommunal uenighed om handlekommuneansvar og lange sagsbehandlingstider i Ankestyrelsen.

Som værdighedsreformen er skruet sammen nu, er der allerede foreslået en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen for mellemkommunale sager om handlekommuneansvaret for mennesker i udsathed, som indebærer, at Ankestyrelsen samlet set har 10 arbejdsdage til sagsbehandlingen.

Kirkens Korshær bakker op denne ordning, men foreslår, at den udbredes til sager om andre forhold end mellemkommunale tvister for målgruppen for værdighedsreformen. Så vi sikrer, at mennesker i stor udsathed får den hjælp, de har behov for hurtigere. Særligt for denne målgruppe kan og vil behovet for hjælp ofte have ændret sig undervejs i de nuværende, lange sagsbehandlingsperioder.

Desuden anbefaler vi, at der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal undersøge, hvordan retssikkerheden for mennesker i udsathed generelt kan forbedres, herunder hvordan kommunerne kan hjælpes til at øge andelen af korrekt afgjorte sager, og hvordan sagsbehandlingstider effektivt nedbringes i de sager, der påklages til Ankestyrelsen.

Giv gratis offentlig transport til målgruppen

For mennesker i udsathed kan prisen på en billet være forskellen på at komme til behandling, til lægen, at få adgang til fællesskaber – eller at blive hjemme. Gratis transport gør det lettere at få den hjælp, man har brug for – fx i det nærmeste Gadens hus. Derfor foreslår Kirkens Korshær at sikre gratis offentlig transport for målgruppen for værdighedsreformen i hele landet.

I Odense har man gode erfaringer med Frikort Odense, som giver mennesker i udsathed gratis adgang til offentlig transport i kommunen. Her er det ansatte og frivillige fra udvalgte sociale tilbud i Odense Kommune, som kan udlevere kortet til de personer, de vurderer, har væsentlige sociale udfordringer.

Værdighedsreformen er et solidt skridt – men vi er ikke i mål endnu

Værdighedsreformen er et stort skridt i forhold til at sikre bedre hjælp til nogle af de allermest udsatte mennesker i Danmark. Og det bliver kun bedre, hvis en styrkelse af værdighedsreformen kommer igennem. Samtidig er det afgørende for Kirkens Korshær at understrege, at vi ikke alene med værdighedsreformen når i mål. Der er stadig basale behov, der ikke bliver dækket. Det er ikke værdigt.

Der skal sættes ind på flere fronter. I følge VIVE har omkring 60 procent af mennesker i hjemløshed ikke mulighed for at betale en husleje på 3500 kr. Vi skal sikre, at der er boliger, der er til at betale for mennesker i hjemløshed. Samtidig skal vi sikre et værdigt levestandard. Det kræver, at de laveste ydelser i kontanthjælpssystemet bliver løftet, og at kommunerne igen får mulighed for at yde kontant støtte til mennesker i udsathed, der ikke kan få økonomien til at hænge sammen.

Desuden skal vi sikre ordentlige vilkår for de mennesker, som endnu ikke kan mestre at komme i egen bolig. Det kræver, at det nederste sikkerhedsnet er spændt ud med nok nødovernatningspladser fx gennem en kommunal forsyningspligt samt tilstrækkelig kapacitet på landets herberger og botilbud.

Kirkens Korshær står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Jonas Jakobsen

Konstitueret chef for Kirkens Korshær

Socialministeriet
Udsatte voksne
Holmens Kanal 22
1060 København K

KL's bemærkninger til lovforslag om værdighedsreformen sendt i høring den 29. juni 2026

KL har modtaget udkast til lovforslag om lov om ændring af lov om socialservice, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (værdighedsreformen) i høring.

Ministeriet udbeder sig KL's bemærkninger senest den 21. august 2026.

Grundet den korte høringsfrist har det ikke været muligt at færdigbehandle lovforslaget politisk.

KL tager derfor forbehold for eventuelle senere politiske bemærkninger. KL mener derudover, at der er grundlag for at rejse en sag om kompensation efter DUT-princippet.

Generelle bemærkninger

KL anerkender formålet med reformen, som handler om at give de mest udsatte borgere i vores samfund et mere værdigt liv.

KL er dog bekymret over, at lovforslaget (forsøgsordningen om Borger i Danmark) bryder med det grundlæggende princip om, at den, der bestiller, er den, der betaler. Og finder generelt, at et brud med det princip vil være udgiftsdrivende.

Derudover er KL ikke enig, at lovforslaget ikke giver anledning til at rejse en DUT-sag i forbindelse med den lovgivning, der hjemler forsøgsordningen.

Dette uddybes i de specifikke bemærkninger nedenfor.

Det bemærkes, at der ikke er lavet substantielle justeringer siden udkastet blev sendt i høring 26. februar 2026, og siden tilbagetrukket som følge af Folketingsvalget.

Regeringen har siden da lovet en styrket værdighedsreform. KL ser gerne en inddragende proces omkring styrkelsen, og vil gerne bidrage hertil.

Dato: 18-08-2026

Sags ID: SAG-2025-03896
Dok. ID: 3714704

E-mail: raf@kl.dk
Direkte: +45 3370 3486

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

Specifikke bemærkninger

KL's bekymringer er *de/s* knyttet til bruddet med princippet om, at den der bestiller, også er den der betaler, *de/s* til nogle formuleringer der er knyttet til de enkelte §§ i lovforslaget.

En ændring af reglerne, hvor der sker en adskillelse af "bestiller" og "betaler" vil vanskeliggøre kommunernes budgetlægningsarbejde og styringsmuligheder, idet kommunerne vil opleve at få betydelige regninger på ydelser til borgere, hvor kommunen ikke har foretaget visitation og gennemført en vurdering af borgerens behov. Særlige paragraffer i Serviceloven - fx døgnbehandling på rusmiddelområdet efter SL §101 og 107 - er dyre indsatser, hvor man kan frygte en opdrift i udgifterne.

I lovforslaget er der derudover udfordringer i forhold til formuleringen vedr. servicelovens § 102 og § 104.

Det fremgår af lovforslaget, at kommunen ifølge servicelovens § 102 kan give tilbud af behandlingsmæssig karakter, f.eks. psykologhjælp, fysioterapeutisk behandling eller tandbehandling til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Tilbuddet gives, når dette er nødvendigt med henblik på at bevare eller forbedre borgerens fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og når dette ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der kan tilbydes efter anden lovgivning.

Hverken sektoransvars- eller subsidiaritetsprincipperne er nævnt i lovforslaget. KL mener, at det er vigtigt at det fremgår af lovforslaget, at relevante behandlingsmæssige tilbud under bl.a. sundhedsloven i regi af almen praksis eller regionen skal være afprøvet inden behandlingsmæssige tilbud efter servicelovens §102 kan iværksættes, og at sektoransvars- eller subsidiaritetsprincipperne begge nævnes og beskrives eksplicit, så der ikke er tvivl om, at disse også gælder, når en kommune, som har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed skal træffe afgørelse om hjælp efter forslaget til ny § 9e i retssikkerhedsloven.

I forhold til servicelovens § 104 står der: "Det følger af servicelovens § 104, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Det kan for eksempel være et værested. Aktivitets- og samværstilbud skal medvirke til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene. Tilbuddene kan være i samarbejde med en lokal forening, en landsorganisation eller et kommunalt eller regionalt drevet tilbud".

KL foreslår, at sætningen "Det kan for eksempel være et værested" slettes. Tilbud efter servicelovens §104 kræver en visitation. Det følger af ministeriets orienteringskrivelse nr. 9014 af 15/11/2023 om uvisiterede aktivitets- og samværstilbud. Ordet "værested" kan give indtryk af, at tilbuddet kan være et åbent uvisiteret tilbud.

Dato: 18-08-2026

Sags ID: SAG-2025-03896
Dok. ID: 3714704

E-mail: MAMA@kl.dk
Direkte: +45 3370 3352

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

Bemærkninger vedr. økonomi

Ministeriet begrundet i lovforslagets pkt. 4 om vurderingen af de økonomiske konsekvenser, at der ikke er tale om nye indsatser eller materielle ændringer af eksisterende indsatser, og at forslaget ikke medfører nye rettigheder efter serviceloven. KL er enig i, at indsatsernes indhold og de materielle betingelser for at modtage dem ikke ændres med forslaget.

Det besvarer imidlertid ikke spørgsmålet om de økonomiske konsekvenser. Disse følger ikke af ændringer i indsatserne, men af, at afgørelseskompetencen adskilles fra betalingsansvaret, og af de pligter, forslaget pålægger både etableringskommunen og handlekommunen. En konklusion om, at dette er udgiftsneutralt for kommunerne, kan efter KL's opfattelse kun nås, hvis følgende tre forhold lægges til grund:

- at målgruppen og indsatserne er begrænsede. Der er ikke foretaget noget skøn over størrelserne, mens kriterierne for at være i målgruppen synes, at være skredet
- at de indsatser, der iværksættes efter forsøgsordningen, træder i stedet for indsatser, handlekommunen alligevel skulle have leveret, og
- at koordinationen mellem etableringskommune og handlekommune kan varetages uden ressourcetræk.

Ingen af de tre forhold er belyst i lovforslaget.

Ad 1. Der er ikke foretaget et skøn over antallet af borgere i målgruppen, over hvor stor en andel af dem der vil have en anden handlekommune, eller over det forventede antal afgørelser. Værdighedsmålgruppen er tidligere opgjort til ca. 12.000 borgere på grundlag af registerdata, men den opgørelse er foretaget på den politiske aftales kriterier, dvs. borgere over 18 år, *uden for arbejdsstyrken og med svær psykisk lidelse*. Lovforslagets §§ 111 c, stk. 2, 9 e, stk. 3 og 61, stk. 3 er bredere, idet de omfatter borgere, som ikke er i *ordinær beskæftigelse*, og som har en *psykisk lidelse*, ligesom hverken alderskrav eller krav om lovligt ophold fremgår af lovteksten. Målgruppen for forsøgsordningen er dermed bredere end den, den politiske aftale omfatter, og de 12.000 vil således udgøre en nedre grænse. KL vil appellere til, at lovteksten bringes i overensstemmelse med aftalen, og at opgørelsen genberegnes på lovtekstens kriterier.

Ad 2. Forsøgsordningen retter sig efter aftalens egen beskrivelse mod borgere, der i dag ikke får den hjælp, de har behov for. Det kan derfor ikke lægges til grund, at borgeren under alle omstændigheder ville have modtaget samme hjælp på samme tidspunkt. Hertil kommer, at etableringskommune vil anvende sit eget serviceniveau på en anden kommunes borger, og at flere af de omfattede bestemmelser ikke har nogen substitut. Det gælder navnlig §§ 82 a og 82 b, der retter sig mod borgere, som ikke opfylder kriterierne for § 85, og som derfor typisk vil komme i tillæg til og ikke i stedet for lovpligtig hjælp. Endelig omfatter

forsøgsordningen social stofmisbrugsbehandling efter § 101, herunder som døgnbehandling, jf. § 107, stk. 2, nr. 2, dvs. en af de mest udgiftstunge enkeltindsatser på området.

Ad 3. § 9 f, stk. 1 og 2 pålægger samtlige kommuner – også dem, der ikke selv etablerer et hus eller en enhed – pligt til at modtage orientering og til løbende at udveksle oplysninger, og handlekommunen bevarer samtidig opfølgningsforpligtelsen. Hertil kommer, at det af lovforslagets bemærkninger, pkt. 2.1.3, fremgår, at en iværksat indsats fortsætter, indtil der træffes en ny afgørelse, og at handlekommunen i givet fald må anvende servicelovens § 148, stk. 2 hertil. Handlekommunen skal dermed afholde udgiften som udgangspunkt og kan alene bringe den til ophør ved selv at gennemføre en fornyet sagsoplysning, vurdering og afgørelse. Den samme sag behandles således i to kommuner parallelt. Denne administration er ikke omtalt i pkt. 4.

Til sammenligning er der i lovforslagets pkt. 4 afsat 1,5 mio. kr. årligt til Ankestyrelsens sagsbehandling i de samme sager. Kommunernes arbejde i de samme sager er derimod ikke tillagt nogen udgift.

De kommuner, der opretter et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, får hjemmel til at yde hjælp efter følgende *kan-bestemmelser* i servicelovens §§ 82 a, 82 b, 102, 113 a, 113 b og 117

KL har set en udvikling i Ombudsmandens og Ankestyrelsens praksis, der giver en risiko for, at der kommer et udgiftspres til *kan-ydelser*, både generelt og som følge af lovforslaget her.

Endelig vil der være udgifter forbundet med den meradministration én eller flere kommuner vil opleve i forbindelse med afklaring og placering af handlekommuneansvaret via Ankestyrelsens fasttrack ordning.

Med venlig hilsen

Janet Samuel

Dato: 18-08-2026

Sags ID: SAG-2025-03896
Dok. ID: 3714704

E-mail: MAMA@kl.dk
Direkte: +45 3370 3352

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4

Høringssvar fra Kofoeds Skole

21. august 2026

Vedrørende forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (gennemførelse af værdighedsreformen).

Det sociale tilbud Kofoeds Skole takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovenstående lovforslag.

Kofoeds Skole støtter i høj grad værdighedsreformens ambition om, at mennesker i udsatte positioner skal hjælpes, der hvor de er. Har du brug for hjælp, skal du mødes med værdighed, sammenhæng og tilgængelighed frem for krav og strukturelle barrierer. Kofoeds Skole har bl.a. via Københavns Kommunes Udsatteråd bidraget aktivt med udarbejdelse af et samlet høringssvar. Kofoeds Skole ønsker at supplere med endnu et høringssvar for at give en åben invitation til et besøg, der særligt vil kunne inspirere til Gadens Huse i København.

Kofoeds Skole: Gadens Hus på Holmbladsgade – Åben invitation til inspiration, viden, erfaring og effekt

På Holmbladsgade på Amager ligger en af Kofoeds Skoles afdelinger, der årligt møder tusindvis af mennesker i udsatte livssituationer. Kofoeds Skole tilbyder også boliger til unge hjemløse i København og har derudover afdelinger i Aarhus, Aalborg og i Nuuk.

Som det fremgår af høringssvar fra Udsatterådet i København, mener Kofoeds Skole ikke, at ét samlet Gadens Hus vil være hensigtsmæssigt i en by som København. Byens store geografiske udstrækning og de forskellige udsatte målgruppers meget forskellige behov taler for, at der etableres flere huse (eller satellitter) forskellige steder i byen, som hver især kan tilpasses de borgere, der bruger dem, frem for at én model skal dække alle.

Kofoeds Skole på Holmbladsgade er et stort, uvisiteret, multifacetteret og gratis tilbud. På mange måder er Kofoeds Skoles afdeling på Holmbladsgade derfor et rigtigt Gadens Hus - med mange års praktisk indsamlet viden og erfaring. Det er den erfaring, vi med dette høringssvar gerne vil bidrage med i det kommende arbejde med værdighedsreformen – og herunder i overvejelserne om, hvordan Gadens Huse med fordel kan etableres, når værdighedsreformen skal udmøntes.

De tusindvis af elever, der årligt kommer på Kofoeds Skole på Holmbladsgade, lever i hjemløshed, med psykisk sårbarhed, ensomhed, økonomiske problemer eller andre former for social udsathed. Størstedelen er arbejdsløse, førtidspensionister eller på anden overførselsindkomst og fælles for alle er, at de har brug for et uvisiteret, åbent og gratis tilbud, hvor de kan komme direkte fra gaden og få den hjælp, de har brug for – når de har brug for den. Det betyder også, at Kofoeds Skole på Holmbladsgade modtager mennesker fra en bred vifte af forskellige kommuner.

Gadens Hus – få den hjælp, du har brug for

På Holmbladsgade kan man på én og samme matrikel uvisiteret få dækket en række forskellige behov og samtidig tage del i aktiviteter, der peger videre og styrker det enkelte menneskes livssituation. Kofoeds Skole på Holmbladsgade tilbyder helt gratis, at man kan komme direkte fra gaden og tage et bad, vaske sit tøj og få et måltid mad. Man kan få ordnet sine tænder, tale med en læge og få uvildig socialrådgivning og juridisk hjælp. Man kan få hjælp med brobygning til myndigheder og andre relevante samarbejdspartnere og man kan træne i et fitness-rum, deltage i sociale og kulturelle aktiviteter, arbejde på 16 forskellige værksteder eller tilmelde sig et eller flere af de over 100 forskellige kurser, som Kofoeds Skole tilbyder.

Alt i Gadens Hus på Holmbladsgade er gratis og kræver ingen visitation. Kom direkte som du er, bliv mødt med anerkendelse og nysgerrighed, og vær en del af Kofoeds Skoles åbne tilbud for mennesker i udsatte positioner. Tilgangen på Kofoeds Skole i Holmbladsgade er princippet om hjælp til selvhjælp, hvor eleverne støttes i at bidrage til fællesskabet med afsæt i deres forskellige og individuelle evner og ressourcer.

Kofoeds Skole er på den måde et bredt og sammensat tilbud af en række forskellige muligheder, hvor professionelle ansatte møder mennesker i meget udsatte positioner. Dette møde lykkedes ofte med at skabe nye, relevante og udviklende rammer og forløb med blik for det enkelte menneskes ressourcer, ønsker og muligheder. På den måde lykkedes det i al beskedenhed for Kofoeds Skole i Holmbladsgade at være et Gadens Hus, der tilbyder et relevant og værdigt rum for mennesker i udsatte positioner – og det er netop den erfaring, vi meget gerne vil dele ud af.

Kære samarbejdspartnere, politikere, embedspersoner og andre gode folk. Kom og besøg Kofoeds Skole i Holmbladsgade og se et velfungerende Gadens Hus. Mød medarbejderne og se værkstederne, undervisningen og fællesskaberne. Få viden om, hvordan vores åbne rådgivning, sundhedstilbud, praktisk hjælp og deltagelse kan eksistere side om side, og lad os tale om, hvad der virker, hvad der er svært, og hvad næsten 100 års erfaring har lært os.

Velkommen til Kofoeds Skole!

Mange hilsner – på vegne af Kofoeds Skoles store hold

Stinne Hjorth-Andersen
Forstander

Kofoeds Skole
Holmbladsgade 120
2300 København S
CVR: 15 74 65 13
Konto: 9541 9118 845

Tlf.: 3268 0200
www.kofoedsskole.dk

Til Socialministeriet

9. juli 2026

Sendt til: udsattevoksne@sm.dk og ckkj@sm.dk

Høringssvar fra Kommunale Velfærdschefer til Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Kommunale Velfærdschefer takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Generelle betragtninger

Kommunale Velfærdschefer genkender behovet for en reform målrettet gruppen af borgere i komplekse og udsatte positioner. Foreningeng anerkender fuldt ud behovet for mere tilgængelig og samlet hjælp fremfor sanktioner af målgruppen.

Samtidigt er det væsentligt at være opmærksom på, at der er store regionale og kommunale forskelle på, hvordan reformen kan udmøntes i praksis primært på grund af:

1. Det kan være vanskeligere at opbygge specialiserede tilbud i mindre kommuner
2. Mindre kommuner kan blive afhængige af samarbejder og udvikling af fælles tilbud, som i sidst ende kan medføre, at nærhedsprincippet udestår.
3. Der er risiko for uklare ansvarsgrænser, betalingsforpligtelse, samt at mindre kommuner er i risiko for at skulle afgive handleforpligtelsen til større byer og kan blive sat uden for indflydelse.
4. Der er risiko for at ressourceforbruget i de opholdskommuner hvor Gadens Huse er placeret, vil være betydeligt i forbindelse med sagsoplysning, visitation og den løbende sagsbehandling. Det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget, hvordan dette ressourceforbrug håndteres økonomisk. Beskæftigelses- og sundhedsområdet er ikke omfattet af den mellemkommunale refusionsordning, og da målgruppen forventeligt vil have betydelige behov på disse områder, kan konstruktionen medføre et øget pres på de kommuner, hvor Gadens Huse etableres. Derfor anbefaler foreningen, at der i den videre udmøntning af ordningen tages højde for opholdskommunens afledte ressourceforbrug (både på udfører og myndighed).
5. Endelig bemærkes det, at målgruppens størrelse og dermed de forventede økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne, kan være vanskeligt at vurdere for mange kommuner.

Målgruppe

Målgruppen står beskrevet som mennesker med to ud af tre følgende udsatteheds-parametre: hjemløshed, misbrug og svær psykisk lidelse. Det kan overvejes om borgere i risiko for hjemløshed også bør være en del af målgruppen.

Det skal igen bemærkes, at det er meget vanskeligt at vurdere målgruppens størrelse og dermed de forventede økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne.

Gadens huse og mobile udsatte-enheder

Mobile enheder

Generelt er det afgørende, at de enkelte kommuner kan tilrettelægge enhederne, så de er tilpasset lokale forhold, og for eksempel giver mulighed for at booste eksisterende tilbud (som fx væresteder), som borgerne kender og er trygge ved i stedet for at opbygge og etablere nye enheder.

Dette kan stille den enkelte kommune over for at skulle afsætte ekstra midler til medarbejdere og generel udvidelse af tilbud til målgruppen.

Det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde kan virkelig gavne borgere i udsatte livspositioner. Det er afgørende, at den regionale tilstedeværelse på en udsatte-enhed suppleres af mulighed for følgeskab til eventuelle aftaler i sundhedsvæsenet, ligesom der på større sygehuse bør ses på, hvordan gruppen af borgere i udsatte positioner modtages og behandles.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at behovene for sundhedsfaglig (og regional) støtte i denne borgergruppe er mangeartet (somatik og psykiatri, pleje og undersøgelser). Det kan være svært for en regional repræsentant at repræsentere hele spektret, og derfor er det vigtigt, at der afsættes ressourcer til ledsagelse og bisidning. Det er desuden vigtigt at sætte fokus på udvikling af den generelle organisatoriske sundhedskompetence i kommune såvel som region ift. at møde og hjælpe denne målgruppe.

Gadens huse (København)

Det fremgår af lovforslaget, at nærmere krav og betingelser for etablering af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder vil fremgå af de kommende puljekriterier. Vi finder det hensigtsmæssigt, at rammerne for organisering, samarbejde og ledelse præciseres yderligere i lovarbejdet. Dette gælder særligt ift. hvilke krav, der stilles til ledelsen af Gadens Huse, som jf. udkastet kan være en ikke-kommunal ansat, som får en delegeret ret til at træffe afgørelse om optag i Gadens Hus (og mulighed for at delegere denne til en medarbejder uden myndighedskompetence).

Foreningen bemærker, at der kan opstå situationer, hvor en leder i Gadens Hus vurderer, at borgeren er i målgruppen for huset, hvorefter den kommunale sagsbehandler vurderer, at borgeren ikke er omfattet af forsøgsbestemmelsen i den foreslåede § 9 e i retssikkerhedsloven.

Foreningen bemærker desuden, at det er problematisk, hvis borgere, der er beskæftiget via socialt frikort, der betragtes som ordinær beskæftigelse, ekskluderes fra at kunne være i målgruppen fra Gadens Hus og/eller omfattet af den foreslåede § 9 e i retssikkerhedsloven

Borger i Danmark og fast track-ordning i Ankestyrelsen

Det vil gøre en stor forskel for den enkelte borger, at det er muligt at få hurtig hjælp der, hvor de befinder sig. Det er vigtigt at sagerne bliver behandlet hurtigt i Ankestyrelsen.

Et opmærksomhedspunkt er, at det kan komme til at give ekstra omkostninger i form af administration i de enkelte kommuner

Lovforslaget indebærer, at sagsbehandlere i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder vil kunne visitere til hjælp inden for en række forskellige paragraffer efter serviceloven uden om borgers hjemkommune.

Foreningen bemærker, at det bryder med princippet om, at den kommune, der træffer afgørelse/visiterer, også er den der har betalingsansvar. Foreningen finder, at forsøgsordningen

rummer potentiale for at skabe en mere sammenhængende indsats for borgere med meget komplekse sociale problemstillinger, men at den foreslåede konstruktion også rejser retssikkerhedsmæssige og styringsmæssige spørgsmål.

Derfor foreslår foreningen, at følgende præciseres i det videre lovarbejde:

- Handlekommunens klageadgang ift. opholdskommunens afgørelser.
- Hvem der har det overordnede ansvar for borgerens samlede indsats, herunder borgerens handleplan, koordinering af indsats mv.
- Om kommunerne kan vælge kun at lade dele af de oplistede ydelser i § 9 e, stk. 2 indgå i forsøgsordningen, eller om samtlige oplistede ydelser skal indgå i forsøgsordningen.
- Hvordan borgerens videre bolig- eller botilbudssituation forventes håndteret efter endt herbergophold, herunder præcisering af ansvar mellem opholdskommune og handlekommune.
- Lovforslaget giver også mulighed for opsøgende indsatser. I den forbindelse bør det tydeliggøres, hvordan situationer, hvor borgeren ikke ønsker kontakt eller ikke ønsker at medvirke til sagens oplysning, herunder i hvilket omfang der kan ske udveksling af oplysninger mellem kommuner, håndteres.

Retten til at beholde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte med stærk afhængighed

Det er vigtigt vigtigt, at denne målgruppe ikke føler, at de bliver jaget vildt. Deres tillid til systemet bør styrkes. Det er imidlertid vigtigt ift. dette element ikke kun at have fokus på det juridiske grundlag. Hvis det er borgere, der er i rusmiddelbehandling, kan sidemisbrug være livsfarligt. Det er derfor vigtigt også at tage højde for sundhedsmæssige risici. I de tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen, er det desuden fortsat ikke tydeligt, hvordan borgeren er stillet i det konkrete møde med myndighederne. Foreningen bemærker i den forbindelse, at det bør tydeliggøres, at der skal foretages en målgruppevurdering, hver gang en borger har stoffer på sig til eget brug

Med venlig hilsen

Jakob Bigum Lundberg

Formand for Kommunale Velfærdschefer

Socialministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 26/18524

Den 30. juni 2026

Ved mail af 29. juni 2026 har Socialministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne ikke ønsker at udtale sig om forslaget.

Der henvises til J.nr. 2025/3832.

Med venlig hilsen

Nikolaj Aarø-Hansen

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk), Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Fra: Maria Jørgensen (XN07@kk.dk)
Titel: Bemærkninger til udkastet til lovforslag
Sendt: 21-08-2026 14:15

Til rette vedkommende

Vedrørende forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, ”Borger i Danmark”, fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Lovforslaget omhandler en målgruppe af meget udsatte borgere og berører bl.a. handlekommune spørgsmål for målgruppen både i punkt:

- 2.1. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder samt forsøgsordning om ”Borger i Danmark”, hvor udsatte kan få sociale indsatser uanset handlekommune
- 2.2 Fast track-ordning for afklaring af mellemkommunale tvister om placering af handlekommuneansvar

Følgende fremgår bl.a. af punkt 2.2: *”De allermest udsatte borgere kan i dag opleve, at sagsbehandlingstiden i Ankestyrelsen i sager om uenighed mellem to eller flere kommuner om, hvilken kommune der er borgerens handlekommune, kan udgøre en barriere for, at de modtager hjælp og støtte efter serviceloven i rette tid. Uenigheden om handlekommuneansvaret mellem kommunerne kan opstå som resultat af, at den udsatte borger, eksempelvis på grund af hjemløshed, opholder sig på skift i andre kommuner, end borgerens handlekommune.”*

Københavns kommune, Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsforvaltningen, skal i forbindelse med lovforslaget gøre opmærksom på, at det også foreligger andre udfordringerne i forhold til handlekommuneproblematikker for udsatte:

- **Under fængselsophold:** Ifølge retssikkerhedsloven (RTL), så er hovedreglen, at en borger skal have hjælp fra den kommune, hvor vedkommende har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig, jf. RTL § 9, stk. 1. I forhold til borgere, som er indsatte, har loven en undtagelse, jf. RTL § 9, stk. 3. Undtagelsen er, at en kommune vedbliver at være handlekommune for en borger i sager efter bl.a. lov om social service og lov om almene boliger m.v., når denne kommune eller en anden offentlig myndighed har medvirket til, at borgeren i en anden kommune har fået ophold i bl.a. et fængsel. Ved fængsling vil handlekommunen efter serviceloven ofte være en anden kommune end fængselskommunen. Det betyder, at handlekommuneansvaret derfor ofte tilfalder forskellige kommuner, når der både er behov for indsatser efter serviceloven og anden lovgivning, herunder beskæftigelsesloven og lov om pension (herunder førtidspension). Endvidere betyder det, at handlekommuneansvaret på beskæftigelsesområdet ofte skifter før, under og efter indsættelse. Retssikkerhedslovens regler tager ikke hensyn til, at der for nogen indsatte vil være behov for afdækning af ret til f.eks. førtidspension under indsættelsen. Endelig er der ikke i retssikkerhedsloven tænkt på den situation, hvor kommunen ønsker at samarbejde med borger og kriminalforsorgen om en *God løsladelses* plan, hvor der både tages stilling til beskæftigelsesmæssige og sociale indsatser.
- **Udsatte borgere med ustabil tilknytning til kommuner:** Udsatte borgere kan ofte have en ustabil tilknytning til kommuner. I forbindelse med indflytning på eksempelvis herberg og udflytning til hjemløshed opleves det, at den udsatte borger hyppigt flytter fra en kommune til en anden. Borger får på den baggrund ofte en ustabil tilknytning til kommunen på beskæftigelsesområdet, da beskæftigelsesloven ikke er omfattet af undtagelsen i RTL § 9 stk. 3. Dette skaber længere sagsforløb mhp. at afklare borgerens forsørgelsesgrundlag. Samtidigt er det vanskeligt for kommunen at tilrettelægge en helhedsorienteret sagsbehandling for borgeren med indsatser fra både beskæftigelsesloven og serviceloven.

På vegne af Centerchef Maria Boje,

Med venlig hilsen

Maria Jørgensen
Chefkonsulent
Center for Beskæftigelse og Afklaring

KØBENHAVNS KOMMUNE
Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsforvaltningen
CBA Stab

Gammel Køge Landevej 43, B, 1.sal, B1
2500 Valby

Mobil 2046 2362
E-mail XN07@kk.dk
EAN 5798009710246

[Læs om, hvordan Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervsforvaltningen behandler personoplysninger \(åbner på kk.dk\)](#)

Opdateret høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (gennemførelse af værdighedsreformen)

Københavns Kommunes Socialforvaltning takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag om gennemførelse af værdighedsreformen. Forvaltningen fremsender et opdateret høringssvar til lovudkastet på baggrund af de lovtekniske justeringer, der er foretaget i udkastet i den fornyede høring.

Socialforvaltningen støtter generelt ambitionen om at styrke indsatsen for de mest socialt udsatte borgere og forslaget om værdighedsreformen.

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Socialforvaltningen finder det hensigtsmæssigt, hvis rammerne for organisering, samarbejde og ledelse præciseres yderligere i lovarbejdet. Det fremgår fx af lovforslaget, at nærmere krav og betingelser til oprettelsen af Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder vil fremgå af de kommende puljekriterier.

Socialforvaltningen efterspørger endvidere at de nærmere krav og betingelser, herunder evt. krav om udbud, ift. valg af civilsamfundsorganisation, præciseres i selve loven.

Forvaltningen bemærker desuden, at det er problematisk, hvis borgere, der er beskæftiget via socialt frikort, der betragtes som ordinær beskæftigelse, ekskluderes fra at kunne være i målgruppen fra Gadens Huse og/eller omfattes af den foreslåede § 9 e i retssikkerhedsloven.

Forsøgsordning med "Borger i Danmark"

Lovforslaget indebærer, at en sagsbehandler i Gadens Huse og de mobile enheder vil kunne visitere til hjælp inden for en række forskellige paragraffer efter serviceloven uden om borgers hjemkommune.

Forvaltningen finder, at forsøgsordningen rummer potentiale for at skabe en mere sammenhængende indsats for borgere med meget

20-08-2026

Sagsnummer I F2

Dokumentnummer i F2
11647776

Sagsnummer i eDoc

Sagsbehandler
Maria Catrin Nøhr

komplekse sociale problemstillinger, men at den foreslåede konstruktion også rejser retssikkerhedsmæssige og styringsmæssige spørgsmål. Forvaltningen bemærker dog, at det bryder med princippet om, at den kommune, der træffer afgørelse/visiterer, også er den der har betalingsansvar. Dette udfordres yderligere af handlekommunens manglende klageadgang i sager, hvor opholdskommunen har iværksat indsatser, som handlekommunen skal finansiere.

Forvaltningen foreslår på den baggrund, at følgende præciseres i det videre lovarbejde:

- Afklaring ift. muligheden for at etablere mere end ét Gadens Hus, hvor kommunens størrelse og målgruppens specifikke behov tilsiger det.
- I tilfælde af at der kan etableres flere Gadens Huse, ønskes en afklaring omkring, hvorvidt alle huse skal rumme samtlige indsatser, som loven beskriver at Gadens Hus skal indeholde.
- Præcisering ift., hvem der har det overordnede ansvar for borgerens samlede indsats, herunder borgerens handleplan, koordinering af indsats mv.
- Om kommunerne kan vælge kun at lade dele af de oplyste ydelser i § 9 e, stk. 2 indgå i forsøgsordningen eller om samtlige oplyste ydelser skal indgå i forsøgsordningen.
- Hvordan borgerens videre bolig- eller botilbudssituation forventes håndteret efter endt herbergophold, herunder præcisering af ansvar mellem opholdskommune og handlekommune.
- Socialforvaltningen noterer sig, at lovudkastet nu indeholder en bestemmelse om løbende udveksling af oplysninger uden samtykke. Forvaltningen efterlyser fortsat en nærmere beskrivelse af rammerne for denne udveksling, særligt i situationer hvor borgeren ikke ønsker kontakt eller at medvirke.

Ressourceforbrug i opholdskommunen

Forvaltningen bemærker, at opholdskommunen – hvor Gadens Hus er placeret – vil have et betydeligt ressourceforbrug i forbindelse med sagsoplysning, visitation og den løbende sagsbehandling.

Det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget, hvordan dette ressourceforbrug håndteres økonomisk. Samtidig bemærker forvaltningen, at beskæftigelses- og sundhedsområdet ikke er omfattet af den mellemkommunale refusionsordning. Da målgruppen forventeligt vil have betydelige behov på disse områder, kan konstruktionen medføre et øget pres på de kommuner, hvor Gadens Huse etableres. Forvaltningen anbefaler, at der i den videre udmøntning af ordningen tages højde for opholdskommunens afledte ressourceforbrug (både på udfører og myndighed) f.eks. via DUT-midler.

Endelig bemærker forvaltningen, at det er vanskeligt at vurdere målgruppens størrelse og dermed de forventede økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne.

Ret til at besidde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte borgere med stærk afhængighed

Forvaltningen er positiv over for, at det ny-affattes i § 3, stk. 4, 1. pkt., i lov om euforiserende stoffer, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf.

Forvaltningen er ligeledes positiv over for, at ændringen medfører, at persongruppen ikke skal have beslaglagt og konfiskeret de euforiserende stoffer, som de besidder til eget forbrug.

I de tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen, er det dog fortsat ikke tydeligt, hvordan borgeren er stillet i det konkrete møde med myndighederne. Forvaltningen bemærker i den forbindelse, at det bør tydeliggøres, at der skal foretages en målgruppevurdering, hver gang en borger har stoffer på sig til eget brug. Desuden bør det fremgå hvordan målgruppevurderingen skal foretages i praksis, herunder hvilke oplysninger der kan indgå i vurderingen.

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk)
Fra: Arkivar (arkivar@Retshjaelpen1885.dk)
Titel: SV: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen
E-mailtitel: SV: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)
Sendt: 03-07-2026 09:36

Tak for den tilsendte høring.

Københavns Retshjælp har ingen bemærkninger til denne høring.

Med venlig hilsen,
Niels Jacob Hansen
Arkivar, Københavns Retshjælp

Fra: Udsatte Voksne <udsattevoksne@sm.dk>

Sendt: 29. juni 2026 13:07

Emne: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Til høringsparterne

Socialministeriet sender hermed udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed) i offentlig høring. Vi henviser til vedlagte høringsbrev.

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til udsattevoksne@sm.dk med kopi til ckkj@sm.dk senest den **21. august 2026**.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Med venlig hilsen

Cecilie Kjærgaard Kristiansen

Souschef

Kontor for Udsatte Voksne

Mobil: 41 85 12 01

Mail: ckkj@sm.dk

Socialministeriet

Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 33 92 93 00

www.sm.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

HØRINGSSVAR

Landsforeningen af Væresteder
Karetmagervej 11, 1
7000 Fredericia
7592 4000
lvsinfo@lavs.dk
www.vaeresteder.dk
29055009

Modtager: Social- og Boligministeriet samt
Justitsministeriet

Afsender: Landsforeningen af Væresteder
(LVS)

Sagsnr.: 2025-2832 / Socialministeriet

Dato: 19. august 2026

1. Indledning og overordnet indstilling

Landsforeningen af Væresteder (LVS) takker for muligheden for at afgive høringssvar over lovforslaget om gennemførelse af initiativerne i Værdighedsreformen.

LVS roser regeringen og aftalepartierne for at sætte et markant og nødvendigt politisk fokus på at sikre et mere værdigt liv for de mest sårbare mennesker i vores samfund. Vi bakker grundlæggende op om lovforslagets overordnede intentioner: At gøre op med det til tider stive bureaukrati, skabe "én samlet indgang" til tværfaglig hjælp samt at indføre reel straffritagelse for besiddelse af stoffer til eget forbrug for borgere med stærk afhængighed.

Med vores kendskab til målgruppen gennem undersøgelser og konkrete aktiviteter, samt vores kontakt med knap 200 væresteder i landet, der hver eneste dag danner rammen om det bærende lavtærskelarbejde for tusindvis af mennesker i socialt udsatte positioner, skal LVS dog hejse et opmærksomheds-flag i forhold til den konkrete model og udformning. Der er en risiko for, at lovforslaget skaber en for snæver parallelstruktur, der overser den brede skare af borgere i udsatte situation, skaber barriere for hjælp ved store institutioner og glemmer at tage højde for den mistillid og de reelle behov, der ligger i målgruppen, og dermed undergrave intentionen i loven.

Vi har data og kendskab til målgruppen og hele området, og vil indledningsvis også gerne invitere os selv ind til nærmere dialoger og drøftelser omkring værdighedsreform eller i andet lovforberedende arbejde, når det omhandler borgere i udsatte positioner. Vi kender dem og ved noget om deres behov og hvad de tænker.

2. Lovforslagets positive nybrud

LVS ser særligt tre centrale meget positive nybrud i lovforslaget:

A. Civilsamfundet skrevet ind som ligeværdig partner

Det er et historisk og særdeles glædeligt skridt, at civilsamfundsorganisationer lovfæstes som en bærende og ligeværdig part i oprettelsen og driften af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder sammen med kommuner og regioner. Det anerkender civilsamfundets unikke metoder, værdibaserede tilgang og faglige tyngde.

B. Opgør med bureaukratiet – (§ 9 e)

Princippet om, at akutte og midlertidige sociale indsatser (f.eks. bostøtter, misbrugsbehandling og værestedstilbud) kan visiteres og igangsættes dér, hvor borgeren reelt opholder sig, uanset hvilken kommune der har det finansielle handlekommuneansvar, er et afgørende opgør med kassetænkning. Det understøtter værestedernes DNA om umiddelbar hjælp og lav tærskel.

Landsforeningen af Væresteder
Karetmagervej 11, 1
7000 Fredericia
7592 4000
lvsinfo@lavs.dk
www.vaeresteder.dk
29055009

C. Straffritagelse og øget tryghed på stofområdet (§ 3 i lov om euforiserende stoffer)

Ændringen fra en regel om tiltalefrafald til en egentlig straffritagelsesregel for besiddelse af stoffer til eget forbrug hos borgere med stærk afhængighed er et skridt mod øget værdighed. Det beskytter borgerne mod gentagne ransagninger og konfiskationer, hvilket vil dæmpe konfliktniveauet i gaderummet og omkring værestederne markant.

3. Bekymringer og udfordringer

A. Snæver målgruppe: Risiko for at svinge den brede gruppe af udsatte

Lovforslagets målgruppe afgrænses til borgere over 18 år, der står uden for ordinær beskæftigelse og samtidig opfylder mindst 2 ud af 3 specifikke kriterier: 1) Boligløshed/særlige sociale problemer, 2) Stof- eller alkoholmisbrug, 3) Psykisk lidelse.

Man har afgrænset målgruppen til ca. 12.000 personer, hvilket er et tal for den allermest udsatte gruppe med multiple udfordringer. I hverdagen på værestederne ved vi, at mørketallet er enormt, både i forhold til antallet af udsatte borgere generelt og at mange udsatte borgere, slet ikke har registrerede diagnoser eller kontakt til et herberg.

Bare en række andre tal til at underbygge argumentet:

- **Udsathed generelt:** VIVE anslår, at der findes ca. 280.000 mennesker, som har psykisk sygdom, misbrugsforløb og perifer tilknytning til arbejdsmarkedet over en længere periode
- **Hjemløshed:** Kortlægges hvert andet år af VIVE. Den seneste nationale hjemløsetælling viste ca. 6.000 personer i hjemløshed i den pågældende tælleuge, men VIVE anslår, at der i løbet af et år er omkring **15.000 personer**, der oplever hjemløshed.
- **Misbrug:** Sundhedsstyrelsen anslår, at omkring **140.000 danskere** har et behandlingskrævende alkoholmisbrug/afhængighed, mens cirka **30.000–35.000 personer** har et stofmisbrug af mere vedvarende/ alvorlig karakter.
- **Svær psykisk sygdom:** Cirka **150.000–200.000 voksne** er i løbende kontakt med det psykiatriske behandlingssystem eller praktiserende læge for svære eller moderate psykiske lidelser (f.eks. skizofreni, svær bipolar lidelse eller svær depression).
- **Svær ensomhed:** Ifølge Sundhedsstyrelsens nationale sundhedsprofiler føler **over 350.000 voksne danskere** sig svært ensomme, og ensomheden er markant overrepræsenteret blandt borgere uden for arbejdsmarkedet og folk med kronisk sygdom.

Så kun at arbejde med en kapacitet på 12.000 personer gør, at den brede målgruppe udelukkes, og der er langt flere borgere, som både fortjener værdighed, en indgang, tværfagligt arbejde og har brug for målrettet og individuel tilrettelagt hjælp, støtte og fællesskab.

LVS har siden 2011 løbende lavet holdningsundersøgelser blandt ca. 1.500 værestedsbrugere, og et par nedslag er, at gruppen af værestedsbrugere er blevet

markant ældre, dårlig økonomi fylder markant mere og mere, men psykiske udfordringer er stadig topscoren. Det sætter nogle andre krav til form og indhold i de tilbud, som ønsker at hjælpe mennesker i udsathed med værdighed og gruppen er meget større end 12.000. LVS bidrager gerne med yderlige dokumentation fra vores løbende undersøgelser af målgruppen.

Landsforeningen af Væresteder
Karetmagervej 11, 1
7000 Fredericia
7592 4000
lvsinfo@lavs.dk
www.vaeresteder.dk
29055009

B. Risiko for nyt bureaukrati frem for brug af eksisterende lavtærskel væresteder

Vi ved fra vores holdningsundersøgelser og kendskab, at der blandt mennesker i socialt udsatte positioner ofte er en mistillid til offentlige systemer og magtudøvelse, hvilket især gælder "kommunen" og politiet. Hvis Gadens Huse bliver for store og systemprægede, vil der være en stor risiko for at målgruppen fravælger dem.

Danmarks væresteder udgør i dag det stærkeste og mest velfungerende lavtærskeltilbud, vi har. Her findes tilliden, relationerne og rummeligheden.

Det vil således risikere ikke at understøtte intentionen bag reformen at bruge mange ressourcer på at opbygge nye parallelstrukturer, frem for ikke også at bygge ovenpå og styrke de tilbud, der allerede har kontakten til målgruppen og som målgruppen er tryk ved.

C. Målgruppen har brug for fællesskab og generel fremskudt sagsbehandling

Fra vores holdningsundersøgelse og vores tætte kontakt til borgerne og værestederne i Danmark ved vi, at borgerne efterspørger det uvisiterede fællesskab, den menneskelige relation, tilpassede aktiviteter samt reelt fremskudt sagsbehandling, hvor myndighedspersoner rykker ud i borgerens trygge rammer på de eksisterende værestederne, fremfor at de skal møde op på et kommunekontor til faste tidspunkter og med mange andre mennesker. Der kan være en risiko for, at Gadens huse bliver visiterede tilbud, der ikke matcher målgruppens situation, og dermed mister den ønskede effekt på målgruppens liv og situation.

4. Forslag fra LVS

1. Gør eksisterende væresteder til supplement for Gadens Huse og mobile enheder

Som supplement bør puljemidlerne også anvendes til at opskalere og integrere konkrete tværfaglige tiltag direkte i de eksisterende, velafprøvede væresteder. Det sikrer øjeblikkelig forankring i et miljø, som borgerne har tillid og kendskab til i forvejen.

2. Blødgør målgruppekriterierne (§ 111 c & § 9 e)

Det bør være det faglige skøn og det konkrete, akutte hverdagsbehov på gaden og værestedet, der afgør, om en borger skal hjælpes uanset om vedkommende har 1, 2 eller ingen registrerede diagnoser i systemet. Målgruppen af borgere i udsathed er langt større end 12.000 personer

3. Bevar samtykkekravet og sikre retsgarantien

Retten til at give samtykke bør fastholdes for at bevare tilliden. Hvis en borger afvises fra et tilbud pga. kapacitet, skal der være en klar forpligtelse til at følge borgeren fysisk videre til et relevant alternativt tilbud.

4. Ekstrem fleksibilitet og uvisiteret adgang

Udmøntningen af loven skal sikre fleksibilitet i åbningstider, tilgængelighed og rammer, så tilbuddene tilpasses borgernes komplekse livsførelse og ikke omvendt.

5. Afslutning og invitation til dialog

I Landsforeningen af Væresteder råder vi over mange års samlet viden, stærke metoder og den direkte kontakt til præcis de mennesker, som dette lovforslag omhandler.

Vi stiller os meget gerne til rådighed med viden og kendskab til målgruppen i forbindelse med uddybende møder og dialog med ministeren, forligskredsen og Folketingets udvalgsmedlemmer med henblik på at forme denne og fremtidige lovforslag, bekendtgørelser og ansøgningspuljer, så gode intentioner rent faktisk bliver til virkelighed for dem man ønsker at hjælpe.

Med venlig hilsen

Lars Thidemann Jensen

Generalsekretær Landsforeningen af Væresteder (LVS)

lars@lavs.dk - 28949735

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk)
Cc: Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Fra: LAP (lap@lap.dk)
Titel: Høringssvar LAP: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen
E-mailtitel: Høringssvar LAP: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)
Sendt: 10-08-2026 14:24

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

10.08.2026

Høringssvar LAP: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Allerførst tak for, at LAP - Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere må blive hørt i dette lovudkast om Værdighedsreformen og dens betydning for de mest udsatte borgere i samfundet.

- Gadens huse og de mobile enheder er gode tiltag, som vi stærkt støtter.
- Godt at to ud af tre kriterier giver adgang.
- Vi har ønske om, at borgeren kan få revurderet et muligt afslag i en instans ovenover lederens eller dennes stedfortræder mulige afslag, af en opmand eller dennes stedfortræder valgt på forhånd mellem 13 hjemløse/udsatte.

Samtidig er det godt, at kommunalbestyrelsen kan beslutte ibrugtagningen af faciliteterne i Gadens Huse eller de mobile enheder for en borger.

- Vi er bekymret for om mennesker, som er uden opholdskommune, kan få behandling, hvis det ønskes af borgeren. Hvem betaler for de mennesker, som har et sygesikringskortet (- 9999 ukendte - uden adresse -) danske borgere. Afgøres det af Ankestyrelsen?

- Flot med tiltag som indebærer, at folk uden hjem eller med en eller flere lidelser, som psykiske lidelser eller misbrugsproblemer, nu kan få behandling for det. Det støtter vi. Ved at deltage i gruppeforløb eller individuelle forløb. Og at kunne få midler til hjælpemidler og til etablering af et fungerende hjem. Og at man kan få kørsel individuelt er et godt tiltag.

- At man må beholde til eget forbrug, for personer som er stærkt afhængige af stærkt narkotika, uden politiindsats ved Gadens huse og mobile enheder støtter vi, da indtagelsen foregår under bemandet opsyn.

Vi støtter derfor Værdighedsreformen i sin nuværende form med disse to enkle ændringer:

- 1: Opmandsråd til lederens beslutning eller dennes stedfortræder
- 2: Omkring de personer med 9999- ukendt adresse

Med venlig hilsen

På vegne af LAP's Landsledelse

Hanne Martha Carlsen

LAP Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere
Store Glasvej 49
5000 Odense C.
Tlf.: 66 19 45 11
E-mail: lap@lap.dk

Fra: Udsatte Voksne <udsattevoksne@sm.dk>
Sendt: 29. juni 2026 13:07

Emne: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Til høringsparterne

Socialministeriet sender hermed udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed) i offentlig høring. Vi henviser til vedlagte høringsbrev.

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til udsattevoksne@sm.dk med kopi til ckkj@sm.dk **senest den 21. august 2026.**

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Med venlig hilsen

Cecilie Kjærgaard Kristiansen

Souschef

Kontor for Udsatte Voksne

Mobil: 41 85 12 01

Mail: ckkj@sm.dk

Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 33 92 93 00

www.sm.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Social- og Boligministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att.: udsattevoksne@sm.dk og ckkj@sm.dk

20. august 2026

Tilføjelse til fornyet høring over Forslag til Lov om værdighedsreformen – sagsnr. 2025-3832

LOCHI genfremsender hermed sit høringssvar fra den tidligere høring med nedenstående tilføjelser.

LOCHI vil gerne fremhæve, at etableringen af nye samarbejdsstrukturer må forventes at medføre en betydelig koordineringsopgave. Der bør derfor være opmærksomhed på de ressourcemæssige konsekvenser ved implementering.

LOCHI ønsker en nærmere beskrivelse af, hvordan de økonomiske mellemkommunale processer forventes at blive håndteret i praksis.

LOCHI ønsker en nærmere beskrivelse af, hvordan borgerens retsstilling sikres, herunder i særlig grad hvor der ikke er adgang til administrativ prøvelse af afgørelser.

LOCHI står gerne til rådighed for yderligere drøftelse.

Venlig hilsen

Jakob May
Formand

20. marts 2026

Høringssvar over Forslag til Lov om værdighedsreformen – sagsnr. 2025-3832

LOCHI kvitterer positivt for det fremsendte lovforslag om værdighedsreform i aftalen mellem Regeringen, Socialistisk Folkeparti og Konservative Folkeparti. LOCHI har følgende bemærkninger:

Lovforslaget til gennemførelse af værdighedsreformen skaber en nødvendig juridisk ramme for et andet perspektiv i arbejdet med borgere, der lever på kanten af det eksisterende samfund. Reformens princip om at ret skal komme før pligt, og at hjælp skal gives ud fra en realistisk forståelse af borgerens livssituation, ligger i forlængelse af en praksisnær forståelse af det sociale arbejde med borgere i udsathed. Borgere, der i dag risikeres tabt i systemets krav og regler, kan nu i højere grad mødes med omsorg, tillid og en indsats, der tager afsæt i deres aktuelle situation.

Da Gadens Hus er tænkt som tilbud til alle udsatte borgere i en by eller et område, støtter vi, at kommunetilhørsforholdet skal afklares som det første, og at der etableres det oplyste "fasttrack", da en indsats truffet i X kommune jo skal finansieres af Y kommune.

LOCHI finder kriterierne for "optagelse" i Gadens Hus fornuftig set ift. den målgruppe, der defineres som "de allermost udsatte borgere", men vi undrer os over ordet "optagelse." I optagelse kan ligge en risiko for eksklusion.

Når der samtidig lægges op til, at Gadens Hus skal levere en række forskellige ydelser til målgruppen, fremstår det en anelse paradoksalt, at det er lederen af Gadens Hus og en mobil udsatte-enhed, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Hus eller den mobile udsatte-enhed.

LOCHI har tidligere kommenteret på selve formuleringen 'de allermost udsatte borgere' i andre hørings-sammenhænge. Vi ønsker at gøre opmærksom på, at en gradbøjning af udsathed rummer en risiko for både stigmatisering og selvstigmatisering.

Der henvises i lovforslaget til, at etablering af Gadens Hus og de mobile udsatte-enheder ikke vurderes at have direkte økonomiske konsekvenser for kommunerne. Det forekommer vanskeligt at se, at dette ikke kommer til at ske.

Der er nye regler og dermed ny praksis for området. Det er f.eks. bekymrende, at en anden kommune end borgerens handlekommune kan træffe afgørelse om indgribende og omkostningstunge indsatser i form af døgnbehandling på alkohol- og stofmisbrugsområdet. Dette kan gøre det vanskeligt at sikre en ensartet praksis og et sammenhængende serviceniveau for kommunens borgere, når andre kommuner kan træffe afgørelser på handlekommunens vegne. Samtidig kan det vanskeliggøre økonomistyringen på området med risiko for "uforudsete" udgifter - uden mulighed for indflydelse.

Med ovenstående bemærkninger vurderer LOCHI samlet set, at værdighedsreformen giver en mulighed for at arbejde i en retning af et styrket fagligt fundament og en praksis, der i højere grad skaber resultater for borgerne. Reformen understøtter et mere robust socialfagligt arbejde, hvor vi som system ikke kun reagerer, men aktivt skaber et miljø hvor borgerne får bedre forudsætninger for at fastholde et hjem, en hverdag stabiliseret og dermed opnår en større trivsel.

LOCHI står gerne til rådighed for yderligere drøftelse.

Venlig hilsen

Jakob May
Formand

LOCHI
FORENINGEN FOR LEDERE OG CHEFER I
OFFENTLIGE HJEMLØSHEDSINDSATSER
C/O CENTER FOR FORSØRG
TRANKÆR MOSEVEJ 25
8310 TRANBJERG J
FORMAND JAKOB MAY
D +45 2274 9232 E JMAY@AARHUS.DK

Socialministeriet

Dato: 21. august 2026

E-mail: lhm@los.dk
Tlf.: 9282 0430

Nørre Voldgade 88, 4.
1358 København K
www.los.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Socialministeriet har den 26. juni 2026 sendt udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer.

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar og fremsender hermed vores bemærkninger.

LOS støtter ambitionen i værdighedsreformen om at samle hjælpen til de mest udsatte ét sted og møde borgerne, dér hvor de er, svarende til det, mange borgere og sociale tilbud i praksis efterspørger. LOS anerkender ønsket om, at civilsamfundsorganisationer bliver medskaber af både Gades Huse og mobil-udsatte-enheder samt at der er med den politiske aftale er afsat midler til ansøgningspuljer hertil. LOS bemærker dog, at civilsamfundsorganisationernes rolle, ansvar og finansieringsgrundlag er uklart i lovforslaget, ligesom en forsøgsperiode på 3 år for "Borger i Danmark" skaber en usikkerhed, der kan begrænse civilsamfundsorganisationernes engagement i ordningen.

Bemærkninger til lovforslagets dele

Bemærkninger til forslagets § 1, nr. 1

Uklarhed om ansvarsfordeling mellem kommuner, regioner og civilsamfundsorganisation i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Det foreslås, at der i serviceloven indsættes et nyt § 111 c, om at kommunalbestyrelsen sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og det stedlige regionsråd kan oprette Gadens Huse og mobile udsatte-enheder.

Det fremgår af bemærkningerne, at formålet med det foreslåede § 111 c, stk. 1, er at sikre tilstrækkelig hjemmel til oprettelsen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at Gadens Huse og mobil udsatte-enheder vil blive etableret via ansøgningspulje, hvor kommune(r), det stedlige regionsråd og

civilsamfundsorganisation(r) går sammen om at søge midler til at etablere og drifte husene og enhederne. Puljerne fremgår ikke af selve den foreslåede bestemmelse.

LOS finder det på baggrund af ovenstående uklart, hvorvidt Gadens Huse og mobile udsatte-enheder alene kan etableres på baggrund af en puljeansøgning, eller om de kan etableres og driftes uden ansøgning, såfremt parterne ikke finder behov for tilskud.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at det vil være op til parterne, hvordan de vil organisere sig, men at det dog vil være kommunen, der vil skulle søge som tilskudsansvarlig for Gadens Huse, mens det for de mobile udsatte-enheder kan være enhver af parterne, der vil kunne søge som tilskudsansvarlig. Endelig fremgår det, at der af puljekriterierne vil fremgå nærmere krav og betingelser til oprettelsen af Gadens Hus og mobile udsatte-enheder.

LOS finder det problematisk, at den eneste regulering af organisering og ansvar, herunder finansielt ansvar for Gadens Huse og mobile udsatte-enheder vil findes i puljekriterier. Det gælder særligt, hvis det samtidig vil være muligt at etablere og drifte Gadens huse og mobile udsatte-enheder uden puljebevilling.

LOS anbefaler derfor, at det fremgår tydeligt, hvorvidt ansøgning og godkendelse er en forudsætning for etablering af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. LOS anbefaler videre, at krav og betingelse for Gadens Huse og mobile udsatte-enheder reguleres med lovforslaget og ikke alene i puljekriterier.

Bemærkninger til forslagets § 4 – Afvikling af ”Borger i Danmark”-forsøgsordningen

Det fremgår af forslagets § 4, stk. 3, at ”Overskriften til § 9 e og §§ 9 e og 9 f i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 1, ophæves den 1. juni 2030”.

LOS gør opmærksom på slåfejlen markeret med fed ovenfor.

Det fremgår af bemærkningerne til det foreslåede, at forslaget vil medføre, at forsøgsordningen om ”Borger i Danmark” vil blive ophævet den 1. juni 2030. Det fremgår ikke, hvordan igangværende forløb stilles ved ophævelsen af forsøget.

LOS finder, at ovenstående skaber en uklarhed om afviklingen af forsøgsordningen, herunder hvor længe en indsats kan løbe, og om hvem der bærer finansieringsansvaret for en indsats, som evt. fortsætter efter forsøgets afslutning. Dette skaber en usikkerhed for både borger og leverandør af indsatser og kan samtidig betyde, at kommunerne vil være tilbageholdende med at visitere indsatser efter den foreslåede § 9 e, stk. 2, frem mod forsøgsperiodens afslutning.

LOS anbefaler, at en indsats, der er visiteret og iværksat efter det foreslåede § 9 e, stk. 2, fortsætter som hidtil efter den 1. juni 2030 frem til, borgerens handlekommune træffer en ny afgørelse baseret på en konkret og individuel vurdering.

LOS står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Mads Røge Clausen

Direktør, ph.d.

København d. 29.6. 2026

Mændenes Hjem's høringssvar til høring over Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Mændenes Hjem takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om gennemførelse af værdighedsreformen.

Mændenes Hjem driver herberg, botilbud, kontaktsted, stofindtagelsesrum og sundhedsklinikker på Indre Vesterbro og møder dagligt 3-600 mænd og kvinder fra hele landet, som er nogle af landets mest udsatte borgere: mennesker præget af hjemløshed, aktivt stofbrug, ubehandlede somatiske og psykiske lidelser, traumer og massiv social ustabilitet.

Vores bemærkninger tager afsæt i denne praksiserfaring, herunder vores erfaring med nugældende lovgivnings rækkevidde og anvendelse af myndigheder.

Vi bakker grundlæggende op om reformens intention om at styrke værdighed, fleksibilitet og tilgængelighed for de mest udsatte borgere. Initiativerne om Gadens Huse, mobile enheder, fasttrack i Ankestyrelsen og retten til at beholde stoffer til eget forbrug for borgere med stærk afhængighed rummer væsentlige potentialer.

Vi finder dog anledning til at pege på en række retssikkerhedsmæssige og målgruppeafgrænsende problemstillinger, som efter vores vurdering bør justeres for at sikre, at reformen reelt styrker — og ikke utilsigtet svækker — de mest udsattes retsstilling såvel som adgang til støtte og hjælp, der er egnet til at bringe dem i en bedre livssituation.

1. § 111 c — Manglende klageadgang ved målgruppeafgørelse

Lovforslaget indebærer, at afgørelse om, hvorvidt en borger tilhører målgruppen for Gadens Hus, ikke kan påklages.

Efter Mændenes Hjem's vurdering er dette retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

En målgruppeafgørelse er ikke blot en administrativ kategorisering, men en afgørelse med afgørende betydning for borgerens adgang til støtte og hjælp. For borgere i ekstrem udsathed — ofte uden fast adresse, uden digital adgang og med betydelig kognitiv og psykisk belastning — kan en afvisning fra målgruppen i praksis være ensbetydende med manglende adgang til centrale indsatser.

Det forekommer derfor uhensigtsmæssigt, at en så indgribende afgørelse ikke kan indbringes for Ankestyrelsen eller undergives anden uafhængig prøvelse.

Mændenes Hjem anbefaler, at afgørelser om målgruppeindplacering gøres klageberettigede eller at der på anden måde sikres en kontrol med afgørelsens kvalitet og validitet.

2. § 9 e — Utilstrækkelige afgørelseskompetencer

Lovforslaget giver Gadens Huse en række kompetencer, men omfatter ikke adgang til at træffe afgørelse om visitation til botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

Efter vores vurdering er dette en væsentlig begrænsning, som gør gadens huse tæt på irrelevante for den ekstremt udsatte målgruppe, som Mændenes Hjem arbejder med.

Vi oplever i praksis ofte, at kommuner undlader at handle på netop de mest komplicerede borgeres behov ved netop at undlade eller forhale visitation til §107 og §108. Konsekvensen er borgere i ekstrem udsathed, der lever på gaden og ej heller kan indlogeres på §110, da de er kendte med fx voldsom eller aggressiv adfærd og derfor ikke kan rummes. Botilbud med kompenserende støtte er ofte en helt central forudsætning for at skabe ro, kontinuitet og mulighed for behandling og for at understøtte udviklingen af en tilstand, hvor borger magter at medvirke til at bringe sig selv i en bedre livssituation. Hvis Gadens Hus ikke kan træffe afgørelse om disse foranstaltninger, risikerer man at fastholde borgeren i parallelle systemer og i langsomme kommunale processer, som netop er en del af problemet i dag.

Hvis reformen skal realisere sin ambition om helhedsorienteret og smidig støtte, bør kompetencen udvides til også at omfatte visitation til §§ 107 og 108, alternativt

kombineres med bindende samarbejdsaftaler og korte tidsfrister for kommunal afgørelse samt sanktioner til kommuner, som ikke sikrer fornøden hjælp og støtte til borgeren.

Mændenes Hjem anbefaler derfor, at der skabes en reel hjemmel til, at der i Gadens Huse kan træffes afgørelser om visitation til §§ 107 og 108, alternativt at der fastsættes en rimelig sagsbehandlingsfrist på sådanne afgørelser.

Mændenes Hjem anbefaler under alle omstændigheder, at der indføres sanktioner for at undlade at foretage relevante sagsbehandlingsskridt hhv. træffe afgørelser om at iværksætte foranstaltninger, som er egnede til at hjælpe svært udsatte borgere samt at sådanne sanktioner skaber incitament til at træffe rettidige og relevante afgørelse ved at sanktionen for eksempel bliver proportionel med den besparelse, som for nuværende opnås, når man undlader at handle eller undlader at handle relevant.

3. § 9 e, stk. 3 — Krav om dokumenteret psykisk lidelse

Bestemmelsen forudsætter dokumenteret psykisk lidelse.

I praksis oplever vi, at mange af de mest udsatte borgere lever med omfattende psykiatriske symptomer — herunder psykose, svære traumer og alvorlig personlighedsproblematik — uden at have fået stillet en formel diagnose. Dette skyldes ikke fravær af lidelse, men manglende adgang til udredning, ustabile livsvilkår samt gentagne afvisninger i systemet.

Et krav om dokumenteret diagnose risikerer derfor at udelukke netop den gruppe, som reformen har til hensigt at nå.

Vi anbefaler derfor, at kriteriet suppleres med *indikation* af alvorlig psykisk lidelse baseret på tilstandsbillede set og dokumenteret i journal og udtalelser fra fx sociale tilbud, hvor borgeren er kendt.

Således sikres, at adgang til støtte ikke betinges af en diagnose, som systemet selv har vanskeligt ved at stille til rådighed.

4. § 61, stk. 3 — Samme problematik vedrørende diagnose

Den samme problemstilling gør sig gældende i § 61, stk. 3. Også her bør kravet om diagnosticeret psykisk lidelse suppleres med mulighed for indikation på psykisk lidelse. Ellers risikerer man at ekskludere de mest kaotiske og udiagnosticerede borgere, som ofte er dem med størst behov.

5. § 61, stk. 4 — Adgang til at indbringe sag

Efter lovforslaget kan sagen alene indbringes af en kommune, herunder af en kommune på vegne af borgeren.

I praksis ser vi desværre for ofte en tilbageholdenhed til at indbringe eller handle på sager, når der er mellemkommunale tvister på spil. Dette sker for eksempel helt konkret, når en opholdskommune er bekendt med, at en handlekommune undlader at handle relevant i en sag om en svært udsat borger.

Vi vurderer, at den samme tilbageholdenhed vil komme til at gøre sig gældende i de situationer, som stykket vedrører, således der ikke bliver klaget, når det er nødvendigt eller klagen ikke får det nødvendige omfang.

Erfaringen viser, at retssikkerhed for den svært udsatte målgruppe, ofte afhænger af støtte fra retshjælp eller andre repræsentanter.

For at sikre en reel adgang til prøvelse anbefaler Mændenes Hjem derfor, at bestemmelsen suppleres med, at sagen kan indbringes af borgeren eller af instanser for retshjælp eller anden partsrepræsentation på borgerens vegne.

6. Retten til at beholde stoffer til eget forbrug

Mændenes Hjem ser positivt på initiativet om ret til at beholde stoffer til eget forbrug for borgere med stærk afhængighed. Forslaget er i tråd med den skadesreducerende tilgang, som er en forudsætning for at lindre lidelse og skabe bedre livsvilkår for målgruppen.

Det forudsætter dog klare retningslinjer og et tæt samspil med politi og øvrige myndigheder for at undgå uklarhed i praksis.

Afsluttende bemærkninger

Værdighed forudsætter ikke alene fleksible og tilgængelige tilbud, men også en stærk og reelt fungerende retssikkerhed. For de mest udsatte borgere er retssikkerhed ikke en abstrakt juridisk størrelse, men en helt konkret forudsætning for overhovedet at få adgang til den hjælp, de har behov for.

Mændenes Hjem anbefaler derfor, at lovforslaget justeres, så det får reel praktisk betydning for de ekstremt udsatte borgere, som i dag ikke har effektiv adgang til den støtte og hjælp, de efter lovgivningen er berettiget til.

Et grundlæggende vilkår i det sociale arbejde er ikke, at der mangler lovgivning eller rettigheder. Problemet er snarere, at rettighederne for en betydelig del af målgruppen ikke realiseres i praksis. Særligt i de mest komplekse og ressourcekrævende sager ser vi, at lovgivningens intentioner ikke omsættes til handling.

Efter vores vurdering hænger dette i høj grad sammen med, at der i den nuværende regulering ikke er tilstrækkelige konsekvenser for myndigheder, der undlader at handle rettidigt eller træffer utilstrækkelige afgørelser. Der er ingen økonomiske eller retlige incitamenter til at sikre, at de mest komplicerede — og ofte mest omkostningstunge — sager løses korrekt og rettidigt. Samtidig kompenseres borgeren ikke for de ofte alvorlige og langvarige konsekvenser, som en forkert eller mangelfuld afgørelse kan have.

Vi opfordrer derfor til, at der i forbindelse med reformen overvejes indført mekanismer, som styrker ansvarligheden i myndighedsudøvelsen, herunder sanktionsmuligheder over for kommuner ved grov eller gentagen tilsidesættelse af lovgivningen samt mulighed for kompensation til borgere, hvor mangelfuld sagsbehandling har haft væsentlig negativ betydning.

Vi står naturligvis til rådighed for yderligere dialog og uddybning.

d. 29.6.26

Med venlig hilsen

Eva Secher Mathiasen

Direktør

es@maendeneshjem.dk

MÆNDENESHJEM

Odense Kommune, Skulkenborg 1, 5000 Odense C

Att. Cecilie Kjærgaard Kristiansen
Social- og Boligstyrelsen
Holmens Kanal 22
1060 København K

Beskæftigelses- og
Socialforvaltningen

Sociale Indsatser

Skulkenborg 1
5000 Odense C

www.odense.dk

Tlf. +4520114954

DATO
23. juli 2026

REF.
JGU

Odense Kommunes høringssvar vedrørende forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Odense Kommune takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om implementering af dele af Værdighedsreformen.

Kommunen ser generelt meget positivt på lovforslaget og de ambitioner, der ligger bag. Særligt etableringen af Gadens Huse og mobile enheder vurderes at være et vigtigt skridt mod en mere sammenhængende, tilgængelig og helhedsorienteret indsats for de mest udsatte borgere. Ligeledes vurderes fasttrack-ordningen i Ankestyrelsen som et relevant tiltag, der kan bidrage til hurtigere afklaring i komplekse sager.

Samtidig giver lovforslaget anledning til væsentlige retssikkerhedsmæssige og implementeringsmæssige bekymringer, som uddybes nedenfor.

Tidsmæssig forskydning mellem Gadens Huse og forsøgsordningen

Lovforslaget indebærer, at Gadens Huse og fasttrack-ordningen træder i kraft d. 1. januar 2027 og forsøgsordningen "Borger i Danmark" træder i kraft 5 måneder efter d. 1. juni 2027.

Kommunen har forståelse for, at implementering af omfattende ordninger kan kræve en etapevis indfasning. Det vurderes dog, at den konkrete forskydning på ca. fem måneder kan give udfordringer i praksis.

I perioden, hvor "Borger i Danmark" endnu ikke vil være trådt i kraft, vil Gadens Huse være etableret, men uden den udvidede hjemmel til at træffe afgørelser for borgere fra andre kommuner. Det kan medføre, at:

- medarbejdere møder borgere med akutte og komplekse behov, uden at have mulighed for at iværksætte relevante indsatser,
- borgere i målgruppen i praksis må henvises videre eller i nogle tilfælde afvises, selvom de opsøger et tilbud, der netop er etableret for dem,

- Gadens Huse i opstartsperioden ikke får mulighed for at udfolde deres fulde potentiale som lavtærskel og helhedsorienteret indgang til systemet.
-

For den pågældende målgruppe, hvor timing og relation er afgørende, kan selv kortere forsinkelser i hjælpen have væsentlige konsekvenser.

Samlet bemærkning

Kommunen vurderer, at den tidsmæssige forskydning kan skabe et implementeringsmæssigt "hul", som kan udfordre formålet med ordningen i den tidlige fase.

Manglende klageadgang

Lovforslaget indeholder bestemmelser om, at afgørelser om adgang til Gadens Hus samt målgruppevurderinger i forsøgsordningen ikke kan påklages.

Kommunen anerkender hensynet til smidig og hurtig adgang til hjælp, og at der kan være behov for enkle arbejdsgange i tilbud rettet mod en meget udsat målgruppe. Samtidig rejser fraværet af klageadgang nogle retssikkerhedsmæssige overvejelser.

Klageadgang er et centralt element i borgernes retssikkerhed og bidrager til ensartet praksis og mulighed for efterprøvelse. Fraværet af klageadgang kan få betydning for borgernes oplevelse af gennemsigtighed og tillid til systemet. Når der samtidig gives kompetence til at træffe afgørelser for borgere fra andre kommuner, kan der være et øget behov for en eller anden form for ekstern kontrol eller opfølgning.

Kommunen ser et potentiale i at overveje løsninger, der balancerer hensynet til hurtig og fleksibel indsats med borgernes retssikkerhed.

Afsluttende bemærkninger

Samlet set vurderer Odense Kommune, at lovforslaget indeholder mange positive og perspektivrige initiativer, som kan styrke indsatsen for en meget udsat målgruppe.

De ovenfor nævnte opmærksomhedspunkter vedrørende den tidsmæssige forskydning og den manglende klageadgang skal ses som bidrag til at sikre, at reformen får de bedst mulige betingelser for at lykkes i praksis, både for borgerne og for de myndigheder, der skal implementere den.

Kommunen ser frem til det videre arbejde med reformen.

Venlig hilsen

Jakob Gudbrand
Koncernchef
Mobil +4520114954
E-mail jgu@odense.dk

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk), Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Cc: mail@politiforbundet.dk (mail@politiforbundet.dk)
Fra: Christian Palsteen Dong (cpd@politiforbundet.dk)
Titel: SV: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen
E-mailtitel: SV: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)
Sendt: 01-07-2026 08:13

Socialministeriet

Politiforbundet takker for høringen over

Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed)

Vi havde forslaget til intern høring blandt vores medlemmer ved første udsendelse i februar 2026, hvilket ikke gav anledning til bemærkninger. Dette er fortsat gældende.

Venlig hilsen

Christian Dong
Forbundssekretær

Tlf.: +45 33 45 59 60
Mobil: +45 29 63 83 99

*Gl. Kongevej 60, 11. sal
1850 Frederiksberg
Tlf.: +45 3345 5900
mail@politiforbundet.dk*

*Politiforbundet beskytter dine data. Læs mere: [Databeskyttelsespolitik](#).
Denne e-mail kan indeholde fortrolige oplysninger og er kun tiltænkt ovennævnte modtager(e).*

*Har du fejlagtigt modtaget mailen, beder vi dig kontakte afsender og slette mailen samt evt. vedhæftninger.
Sikker mail kan sendes til mail@politiforbundet.dk (kræver adgang til sikker mail).*

Fra: Politiforbundet <mail@politiforbundet.dk>
Sendt: 30. juni 2026 14:14
Til: Christian Palsteen Dong <cpd@politiforbundet.dk>
Emne: VS: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Journalnr.: 2026-00826

Venlig hilsen

Helle Suldrup
Sekretær

Tlf.: +45 3345 5916
Gl. Kongevej 60, 11. sal
1850 Frederiksberg
Tlf.: +45 3345 5900
mail@politiforbundet.dk

Politiforbundet beskytter dine data. Læs mere: [Databeskyttelsespolitik](#).
Denne e-mail kan indeholde fortrolige oplysninger og er kun tiltænkt ovennævnte modtager(e).

Har du fejlagtigt modtaget mailen, beder vi dig kontakte afsender og slette mailen samt evt. vedhæftninger.
Sikker mail kan sendes til mail@politiforbundet.dk (kræver adgang til sikker mail).

Fra: Udsatte Voksne <udsattevoksne@sm.dk>

Sendt: 29. juni 2026 13:07

Emne: Høring frist 21/8-2026: Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen (SM Id nr.: 69860755)

Til høringsparterne

Socialministeriet sender hermed udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed) i offentlig høring.
Vi henviser til vedlagte høringsbrev.

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til udsattevoksne@sm.dk med kopi til ckkj@sm.dk senest den **21. august 2026**.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til undertegnede.

Med venlig hilsen

Cecilie Kjærgaard Kristiansen

Souschef
Kontor for Udsatte Voksne
Mobil: 41 85 12 01
Mail: ckkj@sm.dk

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 33 92 93 00
<https://url41.mailanyone.net/scanner?m=1we9qu-0000000AQx2-3jdb&d=4%7Cmail%2F90%2F1782730800%2F1we9qu-0000000AQx2-3jdb%7Cin41r%7C57e1b682%7C25933027%7C13345177%7C6A4252342BC0EA56BEBFF52381EF1BC9&o=d.www.kws&s=o7cX7s1VvU2KfVBSx8u-tQYT3tE>

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Social- og Boligministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

22. juli 2026

Høring over Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Social- og Boligministeriet har ved e-mail af 29. juni 2026 anmodet om Projekt Udenfors eventuelle bemærkninger til lovforslag om ændring af lov om social service mv. (Gennemførelse af værdighedsreformen).

Sammenfatning

Det er Projekt Udenfors opfattelse, at forslaget til gennemførelse af Værdighedsreformen fremmer en individ- og helhedsorienteret tilgang til mennesker i udsathed. Det er en målsætning, som Projekt Udenfor støtter. Det er imidlertid Projekt Udenfors opfattelse, at lovforslaget indeholder en række uhensigtsmæssige begrænsninger. Det gælder fx afgrænsning af målgruppen for forsøgsordningen "Borger i Danmark". Efter det nuværende forslag vil mennesker i gadehjæmløshed uden "stof/alkoholmisbrug" eller uden diagnose om psykisk lidelse være udelukket fra forsøgsordningen. Denne begrænsning er ikke i tråd med Værdighedsreformens målsætning. Tilsvarende gælder forslaget om, at beslutninger vedrørende adgang til Gadens Huse/Mobile udsatte-enheder samt adgang til forsøgsordningen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Projekt Udenfors bemærkninger

Indledningsvist kan Projekt Udenfor bakke op om reformens formål om at skabe værdighed for mennesker i udsatte livssituationer gennem helhedsorienteret støtte. Hensigten er, at socialt udsatte mennesker skal kunne møde op ét sted - at der er én dør ind til den hjælp og støtte, man har brug for. Det er i tråd med Projekt Udenfors egen målsætning om at forbedre forhold for mennesker i gadehjæmløshed, og som ofte ikke benytter eksisterende velfærdstilbud.

Målgruppen for Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder (GH og MUE) skal fungere som en indgang til hjælp og støtte, hvor indsatser til udsatte borgere er samlet ét sted med henblik på at lette adgangen og sikre

en integreret og helhedsorienteret hjælp og støtte. I GH og MUE vil der være en bred vifte af indsatser samlet ét sted, og samtidig vil de fungere som bindeled til mere specialiseret hjælp.

Forslaget til Serviceloven § 111 c, stk. 2 indebærer, at det er den enkelte leder af GH og MUE, eller en medarbejder på bemyndigelse fra lederen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen og derved kan få adgang til GH og MUE. En borger, som afvises, kan ikke påklage denne afgørelse, jfr. forslag til Serviceloven § 111 c, stk. 3. Målgruppen for GH og MUE er efter forslag til Serviceloven § 111 c, stk. 1 "de mest udsatte borgere", men er herudover ikke nærmere defineret eller beskrevet i lovforslaget eller bemærkningerne. Det er Projekt Udenfors opfattelse, at koblingen mellem den manglende afgrænsning af målgruppen for GH og MUE og den manglende klagemulighed over en afvisning indebærer en risiko for uforudsigelige individuelle beslutninger og en uigennemsigthed i forhold til hvem, der kan få adgang til hjælp. Herudover er det Projekt Udenfors bekymring, at den foreslåede regulering vil indebære konkrete afvisningssituationer, hvor mennesker i udsathed ikke behandles som mennesker med rettigheder og værdighed, som reformen tilsigter.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen sikrer en beskrivelse af målgruppen for GH og MUE
- Regeringen ændrer Serviceloven § 111 c, stk. 3. og etablerer klageadgang over konkrete afgørelser om afvisning til GH og MUE.

Målgruppen for forsøgsordningen – "Borger i Danmark"

Målgruppen for forsøgsordningen om udvalgte indsatser omfatter efter forslaget til

Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 3, stk. 1 borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre kriterier om 1) hjemløshed, 2) stof- eller alkoholmisbrug eller 3) psykisk lidelse.

Vurderingen af, hvorvidt en borger opfylder kriterierne vil ifølge bemærkningerne altid skulle bero på en konkret, individuel vurdering. Det fremgår imidlertid ikke, hvordan et såkaldt "misbrug" af stoffer eller alkohol defineres, ligesom det ikke fremgår, om man skal have en diagnose på en psykisk lidelse for at være omfattet af målgruppen. Begge forhold indebærer risiko for uforudsigelig og uigennemsigtig praksis.

Herudover er det efter Projekt Udenfors opfattelse problematisk, at to ud af disse tre kriterier **skal** være opfyldt. Der er flere blandt Projekt Udenfors brugere, der har levet på gaden i årevis uden hverken et "stof- eller alkoholmisbrug," og som aldrig har fået en diagnose på en psykisk lidelse – også selvom de kæmper med svær psykisk sygdom.¹ Målgruppens afgrænsning indebærer derfor en risiko for, at der er mennesker i gadehjemløshed, som kæmper med flere og svære problematikker, der vil falde uden for værdighedsreformen. Det er ikke i tråd med reformens målsætning.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen ændrer målgruppebestemmelsen i forslaget til Retssikkerhedslov 9 e, stk. 3, så kriterium 1) kan stå alene. Det bør være tilstrækkeligt for at blive omfattet af forsøgsordningen, at et menneske lever i gadehjemløshed.

¹ Projekt Udenfor (2026): *Ingen skal overlades alene*, side 15 i Forbundet: Hjemløshed i sammenhæng - Årsberetning 2025.

I kommuner, som har etableret GH og MUE, kan kommunalbestyrelsen efter forslaget til Retssikkerhedslov § 9 c, stk. 1 som forsøgsordning træffe afgørelse om særlige indsatser til borgere, der opsøger det pågældende GH og MUE, også selvom borgerne har en anden handlekommune. Kommunalbestyrelsen træffer også afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for de udvalgte indsatser, efter den foreslåede Retssikkerhedslov § 9 e, stk. 4, jfr. stk. 3. Selvom lederen af et GH eller en MUE har vurderet, at en konkret borger kan få adgang, kan en kommunalbestyrelse således beslutte, at borgeren ikke er omfattet af forsøgsordningen med udvalgte indsatser. Forslaget til Retssikkerhedslov § 9 e, stk. 5 indebærer, at en sådan afgørelse af hvorvidt en person er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen ikke kan påklages. Det er efter Projekt Udenfors opfattelse principielt problematisk, at afvisninger til forsøgsordningen ikke kan påklages. Det vil være i overensstemmelse med grundtanken i Værdighedsreformen om ret før pligt og om respekt for det enkelte menneskes værdighed, at man kan klage over disse afgørelser. Projekt Udenfor mener, at man skal kunne klage over afvisning på samme måde, som man kan klage over afgørelser om konkrete indsatser efter forsøgsordningen, jf. de almindelige regler i Retssikkerhedslovens kapitel 10.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen ændrer forslaget til Retssikkerhedslov 9 e, stk. 5, jfr. stk. 3, så der sikres klageadgang over kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt et menneske er omfattet af forsøgsordningen.

Indsatser efter forsøgsordningen

Udkastet til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2 giver GH og MOU mulighed for at træffe afgørelser om akut og midlertidig hjælp på trods af, at de ikke er handlekommune for den pågældende borger. De akutte og midlertidige indsatser, som der kan træffes afgørelse om selvom borgeren har en anden handlekommune, fremgår af forslag til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2. Indsatserne efter forsøgsordningen omfatter hverken adgang til overnatningstilbud eller henvisning til botilbud, som de mest udsatte borgere ofte har brug for. Hvis GH og MOU skal leve op til sin målsætning om at hjælpe de allermost udsatte, der lever på gaden i Danmark, er det efter Projekt Udenfors overbevisning afgørende, at forsøgsordningen som minimum indeholder overnatningstilbud. Herudover er det Projekt Udenfors erfaring, at mennesker i gadehjemløshed har komplekse sociale problemer og derfor har behov for langsigtede og stabile indsatser udover den akutte og midlertidige hjælp.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen supplerer forslaget til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2 om mulige indsatser, så mennesker i hjemløshed sikres en ret til overnatning.
- Regeringen ændrer forslaget til Retssikkerhedslov 9 e, stk. 2, så forsøgsordningen også kommer til at rumme mere længerevarende indsatser såsom midlertidige botilbud og en housing first indsats.

Sikring af "Borger i Danmark" i hele landet

En menneskerettighedsbaseret tilgang til hjemløshed indebærer, at mennesker i hjemløshed ikke blot ses som modtagere af hjælp, men som borgere med ret til værdighed, selvbestemmelse og deltagelse. Det kan handle om alt fra overnatning, mad, sundhedsfaglig hjælp og bolig. Der er ikke tale om hjælp

på baggrund af medlidenhed – men om rettigheder.² Eftersom det er frivilligt efter forslaget til Servicelov §111 c, stk. 1., om kommunerne vil oprette GH og MOU, er Projekt Udenfor bekymret for, hvordan rettighederne sikres i hele landet, herunder i de kommuner, hvor tilbuddene ikke etableres.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen sikrer en menneskerettighedsbaseret indsats ved, at MUE tilsammen dækker samtlige af de kommuner, som ikke er dækket af GH.

Krav om lovligt ophold begrænser målgruppen

Servicelovens krav om lovligt ophold indebærer, at en gruppe af de mest udsatte mennesker i hjemløshed vil blive afvist fra GH og MUE. Det handler om uregistrerede og hjemløse migranter, herunder EU-borgere, som opholder sig i Danmark. Der er ingen permanente tilbud til denne målgruppe, hvilket skubber til deres udsathed og har uhensigtsmæssige helbredsmæssige konsekvenser, som igen medfører større risiko for, at de hænger fast i gadehjemløshed i Danmark. Manglen på tilstrækkelige tilbud, og en generel underfinansiering af eksisterende tilbud, til denne målgruppe indebærer udfordringer for socialarbejdere, sundhedsarbejdere og frivillige i både hjælpeorganisationer og i det danske velfærdssystem, hvilket Projekt Udenfor har dokumenteret i rapporten *Et underfinansieret kludetæppe* fra 2025.³ Det er efter Projekt Udenfors opfattelse problematisk og kortsigtet, at Værdighedsreformen ikke forholder sig til denne problemstilling. Uregistrerede og hjemløse migranter forsvinder ikke af sig selv, og det gør behovet for helhedsorienteret hjælp til denne målgruppe heller ikke.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen sikrer, at denne gruppe også hjælpes ud af hjemløshed. I første omgang kan Regeringen - med involvering af relevante forsknings- og civilsamfundsaktører - iværksætte en undersøgelse af, hvordan denne gruppe af mennesker i hjemløshed bedst muligt kan hjælpes ud af hjemløshed. Projekt Udenfor stiller gerne sin viden til rådighed med henblik på at udvikle langsigtede løsninger på området.

Afsluttende bemærkninger

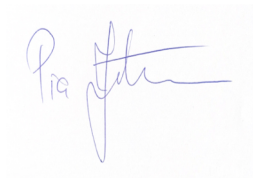
Selvom Projekt Udenfor støtter Værdighedsreformens udgangspunkt i det enkelte individ og den helhedsorienterede tilgang til hjælp, er det vigtigt at understrege, at reformen ikke løser de overordnede udfordringer for mennesker i hjemløshed med manglen på billige og tilgængelige boliger. Den løser heller ikke udfordringerne med kontanthjælpsreformen, som blandt andet har begrænset kommunernes muligheder for at hjælpe udsatte borgere med skønsbaserede huslejetilskud. Endeligt giver Værdighedsreformen ikke løsninger på grundlæggende handlekommune problematikker. Efter Værdighedsreformen vil en kommune med et GH eller MOU få lovhjemmel til at træffe afgørelse om en akut eller midlertidig indsats. Men det ændrer ikke ved, at den pågældende handlekommune fortsat vil have handlekommuneansvaret og finansieringsansvaret. Selvom reformen vil indføre en fast-track ordning med hurtig afgørelseskompetence i Ankestyrelsen i

² Projekt Udenfor, *Rettigheder – Årsberetning 2023 (2024)*.

³ Anne-Sofie Maini Thorsen og Per Glad Fuglsbjerg, *Et underfinansieret kludetæppe – Hjælp til hjemløse EU-borgere i København*, Projekt Udenfor (Maj 2025).

tilfælde af uenighed om handlekommuneansvar, så løser reformen ikke de problemer, der opstår, når en handlekommune ikke betaler for de besluttede indsatser.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Pia Justesen', on a light blue background.

Pia Justesen
Rettighedsansvarlig, Ph.d.

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
udsattevoksne@sm.dk, med kopi til
ckkj@sm.dk
Sagsnr. 2025 - 3832

21. august 2026

Psykiatrifonden
Hejrevej 43
2400 København NV

3929 3909
pf@psykiatrifonden.dk

CVR. 1917 4883
Bank. 3001 7950741613

Høringssvar fra Psykiatrifonden vedr. gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen

Psykiatrifonden takker for muligheden for at afgive høringssvar til Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (gennemførelse af værdighedsreformen).

Psykiatrifonden arbejder for et samfund, hvor mennesker med psykisk sygdom og deres pårørende får de bedste muligheder for et godt liv. Vi repræsenterer patient- og pårørendeperspektivet med fokus på rettidig hjælp, høj faglig kvalitet og lighed.

Nedenstående er en række bemærkninger til fremsendte høring.

Generelle bemærkninger

Psykiatrifonden er positive over for lovforslagets ambitioner. Mange af de borgere, som lovforslaget retter sig mod, lever med en psykisk sygdom, og det er derfor glædeligt, at psykisk lidelse indgår som ét af de tre kriterier, der definerer målgruppen for Gadens Huse, mobile udsatte-enheder og forsøgsordningen "Borger i Danmark". Det er ligeledes positivt, at indsatsen tænkes tværsektorielt og tværfagligt, og at der lægges op til en indsats, der også når borgere uden for de større byer.

Psykiatrifonden ønsker med dette høringssvar at pege på en række punkter, hvor lovforslaget og dets udmøntning efter Psykiatrifondens vurdering bør styrkes for, at intentionerne bag reformen indfries for målgruppen af borgere med psykisk lidelse.

Behov for styrket sammenhæng til 10-årsplanen for psykiatrien

Flere initiativer i 10-årsplanen for psykiatrien, herunder udgående, tværfaglige teams (ACT/F-ACT), har direkte relevans for målgruppen i værdighedsreformen. Psykiatrifonden savner derfor at lovudspillet, herunder særligt de mobile udsatte-enheder og Gadens Huse, tager et stærkere afsæt i det eksisterende regionale udgående arbejde, så indsatserne ikke bliver midlertidige, parallelle og ukoordinerede. På kort sigt, er én måde at løse den problematik på, at man bør

stille krav om forpligtende samarbejdsaftaler mellem regional psykiatri og kommunal social- og rusmiddelbehandling som en del af puljekriterierne. På længere sigt, f.eks. efter en 3-årig periode, bør man evaluere sammenhængen mellem værdighedsreformen og 10-årsplanen for psykiatrien.

Specifikke bemærkninger vedr. minimumskrav om sundhedsfaglig bemanding

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder vil være tværsektorielle, i form af samarbejde mellem region, kommune og civilsamfund, og tværfaglige, dvs. med både social- og sundhedsfaglige indsatser. Det vil være op til de involverede parter selv at organisere sig, herunder hvilke fagligheder der er tilknyttet det enkelte Gadens Hus eller den enkelte mobile udsatte-enhed.

Da størstedelen af målgruppen forventes at have en psykisk lidelse, finder Psykiatrifonden det afgørende, at der stilles minimumskrav om en sundhedsfaglig repræsentant fra regionspsykiatrien som en fast, tilknyttet ressource i hvert Gadens Hus og hver mobil udsatte-enhed. Uden et sådant minimumskrav er der risiko for betydelig kvalitetsforskel mellem de enkelte huse og enheder afhængigt af, hvilke fagligheder der organiseres. Det kan vanskeliggøre den sammenhæng og ensartethed, som lovforslaget i øvrigt lægger op til, hvilket vil risikere at resultere i et A-hold og B-hold på tværs af de forskellige tilbud og/eller geografi.

Specifikke bemærkninger vedr. behov for aktiv koordinering til psykiatrien

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at Gadens Huse vil skulle fungere som bindeled til mere specialiseret hjælp, som f.eks. behandling i psykiatrien. Det er dog uklart i lovforslaget hvad bindeled mere specifikt omfatter.

Der findes tydelig dokumentation for, at udsatte borgere, herunder mennesker med psykisk sygdom, i dag oplever koordineringsproblemer på tværs af myndigheder og kommunale forvaltninger.¹ Psykiatrifonden anbefaler derfor, at det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at både Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder skal have en aktiv og systematisk koordinerende funktion på borgerens vegne, så man sikrer, at borgeren får den specialiseret hjælp, som de har behov for, og så borgeren ikke risikerer at opleve de koordineringsproblemer, der er dokumenteret erfaringer med. Helt konkret betyder det, at personalet i Gadens Huse og i de mobile udsatte-enheder er med på *hele* den nødvendige brugerrejse – og ikke kun på papiret agerer bindeled. Man kan med fordel drage

¹ KL. (2017). *Kommunernes rolle i forebyggende arbejde med socialt udsatte borgere* [Rapport]. København: KL – Kommunernes Landsforening; se også: Berg, A., & Bach, H. (2018). *Tværsektorielt arbejde med udsatte borgere: barrierer og muligheder*. København: Socialstyrelsen; Hjelmar, U. (2018). When sectors don't connect: Governance and barriers to integrated care for disadvantaged groups. *Nordic Social Policy Journal*, 6(2), 45–59; Hjelmar, U., Andersen, H., & Petersen, L. (2020). *Coordinated or fragmented: An evaluation of municipal and regional collaboration in Denmark*. Odense: Syddansk Universitet.

erfaringer fra PSP(K)-samarbejdet og KIF's arbejde med behandlingsdømte borgere, som viser, at koordineret, tværfaglig indsats gør en forskel.²

Specifikke bemærkninger vedr. behov for løbende evaluering

Det fremgår af Aftale om værdighedsreform, at forsøgsordningen "Borger i Danmark" løber over en treårig periode, og at erfaringer med forsøget løbende skal drøftes mellem socialministeren og KL. I samme tankegang, vurderer Psykiatrifonden, at det vil være fordelagtigt, hvis hele værdighedsreformen og de enkelte initiativer bliver evalueret efter f.eks. 3 år. Det kan være en god idé at evaluere på, hvorvidt aftalen har den rette geografiske spredning, som er en af intentionerne bag udspillet. Det kan bl.a. måles, hvorvidt de enkelte udsatte-enheder kommer ud til borgere i et bredt udsnit af kommunerne i alle 4 regioner, eller hvorvidt der eksisterer en skævhed. Og hvorvidt enhederne når ud til udkantskommunerne, eller hvorvidt de er centreret omkring de større byer. Desuden anbefaler Psykiatrifonden, at evalueringen af "Borger i Danmark", samt evt. evaluering af Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder indeholder et deltagelsesarbejde, hvor de borgere, der er i målgruppen for lovforslaget, bliver hørt om deres erfaringer.

Specifikke bemærkninger vedr. forsøgsordningen "Borger i Danmark"

Det er positivt, at forsøgsordningen "Borger i Danmark" skal gøre det lettere for de mest udsatte borgere at få hjælp dér, hvor de opholder sig, uanset hvilken kommune der er deres handlekommune.

Det bør imidlertid overvejes, om ordningen i tilstrækkelig grad understøtter adgangen til de længerevarende indsatser, som må forventes at være relevante for en del af målgruppen. Forsøgsordningen omfatter en række indsatser efter lov om social service, herunder støtte efter § 85, men ikke botilbud efter §§ 107 og 108.

Målgruppen er netop karakteriseret ved komplekse og ofte langvarige sociale, psykiske og/eller rusmiddelrelaterede problemstillinger. For nogle borgere vil behovet derfor ikke alene kunne imødekommes gennem akutte eller midlertidige indsatser, men kræve en mere varig social indsats, herunder eventuelt ophold i et botilbud.

Det bør derfor overvejes, om "Borger i Danmark" også skal kunne understøtte visitation til relevante længerevarende tilbud, eller på anden måde sikre en smidig

² Vitus, K., & Kjær, A. A. (2011). *PSP samarbejdet: En kortlægning af PSP Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg* [SFI rapport]. SFI – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd; se også: Sestoft, D., Rasmussen, M. F., Vitus, K., & Kongsrud, L. (2014). The Police, Social Services and Psychiatry Cooperation in Denmark: A new model of working practice between governmental sectors. *International Journal of Law and Psychiatry*, 37, 370–375; Socialstyrelsen. (2020). *Inspirationsmateriale – Resocialisering af indsatte og tilsynsklienter med opmærksomhedsforstyrrelser*. København: Socialstyrelsen. <https://example-link-til-rapport.pdf>; Jensen, D. C., & Hansen, N. N. (2024). *Et borgerperspektiv på kriminalpræventive indsatser målrettet personer med psykisk sygdom*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. https://www.vive.dk/media/pure/302600_Kriminalpraeventive_indsatser_PDF-UA.pdf.

og sammenhængende overgang fra den akutte/midlertidige hjælp til den længerevarende indsats, som borgeren har behov for.

Specifikke bemærkninger vedr. solnedgangsklausul

Det fremgår af lovforslagets § 4, stk. 3, at det foreslåede § 9 i retssikkerhedsloven bortfalder den 1. juni 2030 (solnedgangsklausul). Forslaget indebærer, at forsøgsordningen om "Borger i Danmark" bortfalder efter tre år. Psykiatrifonden anbefaler, at lovforslaget præciserer, at de borgere, der modtager aktive indsatser under forsøgsordningen, ikke risikerer at miste deres hjælp før anden relevant hjælp er givet.

Afsluttende bemærkninger

Psykiatrifonden er overordnet positiv over for lovforslaget. Høringssvaret fremhæver en række punkter, hvor lovforslaget og dets udmøntning efter Psykiatrifondens vurdering bør fokuseres på, før intentionerne bag reformen til fulde kan indfries for målgruppen af borgere med psykisk lidelse.

Blandt andet finder Psykiatrifonden det afgørende, at værdighedsreformen i højere grad bliver sammentænkt med 10-årsplanen for psykiatrien, og at der stilles minimumskrav om en sundhedsfaglig repræsentant fra regionspsykiatrien som en fast, tilknyttet ressource i hvert Gadens Hus og hver mobil udsatte-enhed.

Desuden ser Psykiatrifonden frem til, at regeringen fremlægger sine overvejelser om, hvordan værdighedsreformen kan styrkes yderligere. Psykiatrifonden står til rådighed for input og sparring.

I er velkommen til at kontakte os for uddybning af høringssvar.

De venligste hilsner
Psykiatrifonden

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk)
Cc: Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk), Rådet for Socialt Udsatte (post@udsatte.dk)
Fra: Ege Kofod Plinius Schjørring (ekps@udsatte.dk)
Titel: Rådet for Socialt Udsatte - Høringssvar vedr. lov om gennemførelse af værdighedsreformen
Sendt: 18-08-2026 09:32
Bilag: RFSU - Høringssvar vedr. lov om gennemførelse af værdighedsreformen.pdf;

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen. Rådets høringssvar er vedhæftet nærværende e-mail.

Ege Kofod Plinius Schjørring
Politisk konsulent

m +45 41 85 10 79
e ekps@udsatte.dk
w www.udsatte.dk

Følg Rådet for Socialt Udsatte på [Facebook](#), [LinkedIn](#), [Bluesky](#) og i [nyhedsbrevet](#)

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Rådet for Socialt Udsatte

Dato: 18.08.2026

HØRINGSSVAR VEDR. LOV OM ÆNDRING AF LOV OM SOCIAL SERVICE, LOV OM RETSSIKKERHED OG ADMINISTRATION PÅ DET SOCIALE OMRÅDE OG LOV OM EUFORISERENDE STOFFER (GENNEMFØRELSE AF VÆRDIGHEDSREFORMEN)

Rådet takker for høringen og tilslutter sig lovforslaget med følgende bemærkninger og anbefalinger.

Overordnede bemærkninger og anbefalinger

- Rådet bemærker, at lovforslaget indeholder indsats, der kan skabe en mere værdig indsats for mennesker i social udsathed, men at lovforslaget ikke lægger op til en samlet strukturel løsning, fx gennem en reform af indsatsen for de mest udsatte baseret på specialiserede ACT-enheder. Der er allerede lovhjemmel til ACT-metoden i indsats for en del af borgerne i målgruppen for lovforslaget, og metoden er bl.a. en del hjemløssereformen fra 2023 og servicelovens § 85a.
- Rådet anbefaler, at initiativerne i lovforslaget koordineres med initiativer i andre reformer og aftaler med betydning for mennesker i social udsathed, herunder hjemløssereformen, sundhedsstrukturen og en samlet 10-årsplan for psykiatrien. Derudover anbefaler rådet, at der tages højde for samspillet mellem forskellige reformer og aftaler, herunder hvorvidt kontanthjælpsreformen risikerer at forværre livssituation for den gruppe af borgere, som værdighedsreformen har til formål at hjælpe. Værdighed for mennesker i social udsathed forudsætter bl.a. et løft af levegrundlaget, så de fx har bedre mulighed for at komme i bolig.

Bemærkninger og anbefalinger vedr. Gadens Huse, mobile udsatte-enheder og Borger i Danmark

- Rådet anbefaler, at der skal være et formaliseret og forpligtende samarbejde mellem kommuner, regioner, stat og civilsamfund bag alle Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, som kan sikre, at mennesker i social udsathed får en samlet hjælp på tværs af velfærdssystemerne, fx ift. sundhed, beskæftigelse og rusmiddelproblematikker.
- Rådet anbefaler, at medarbejdere i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder har særlige muligheder for at henvise borgere til indlæggelse i psykiatrien og somatikken.
- Rådet bemærker, at borgere, som af lederen af et Gaden Hus eller en mobil udsatte-enhed vurderes til ikke at være i målgruppen, ikke har adgang til at påklage vurderingen til anden administrativ myndighed. Rådet anbefaler, at den lovgivningsmæssige regulering af adgangen til Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder indrettes efter samme principper

som adgangen til tilbud efter servicelovens § 110. Dette indebærer, at det er lederen af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen, og at borgeren kan påklage afgørelsen ved at indgive klage til lederen mhp. genvurdering, samt at klagen videresendes til Ankestyrelsen, hvis lederen fastholder afgørelsen.

- Rådet anbefaler, at der i alle kommuner etableres én indgang for sager vedr. borgere i Gadens Huse eller de mobile udsatte-enheder, så medarbejderne i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder let kan finde ud af, hvem de skal henvende sig til i de enkelte kommuner, evt. inspireret af den model, der anvendes på veteranområdet.
- Rådet bemærker at lederen af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed ved fx kapacitetsmangel kan afvise borgere, der er i målgruppen for initiativerne, og at lederen i sådanne tilfælde i videst muligt omfang skal hjælpe borgeren videre til anden relevant indsats. Rådet anbefaler, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder fungerer efter No wrong door-princippet, og at borgere, der afvises på trods af, at de er i målgruppen, altid hjælpes videre til anden relevant indsats.
- Rådet anbefaler, at der skabes strukturer for, hvordan borgere, der er i målgruppen for opsøgende indsatser fra Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder, identificeres og sikres adgang til indsatserne. I den forbindelse er det vigtigt, at der er opmærksomhed på, borgere kan bevæge sig ind og ud af målgruppen, og at målgruppen derfor ikke er stationær.
- Rådet anbefaler, at kommunalbestyrelsens vurdering af, om en borger er i målgruppen for Borger i Danmark, ikke alene må hvile på viden om borgerens brug af hjælpesystemerne, fx om borgeren har været i rusmiddelbehandling eller er udredt i psykiatrien. Anbefalingen skyldes, at mennesker i social udsathed kan leve med et længerevarende forbrug af rusmidler eller en udiagnosticeret psykisk lidelse uden at have modtaget behandling.
- Rådet anbefaler, at det afklares, hvornår og hvordan ansvaret for indsatser iværksat under Borger i Danmark overdrages til en borgers handlekommune. I den forbindelse anbefaler rådet, at kommunalbestyrelsen, der iværksætter indsatser under Borger i Danmark, har ansvar for og hjemmel til, at der ifm. iværksættelsen af indsatserne udarbejdes en plan for, hvad der skal ske, når indsatserne ophører. Derudover anbefaler rådet, at ingen indsatser iværksat under Borger i Danmark ophører, inden andre aktører som fx borgerens hjemkommune eller en ny hjemkommune har overtaget forpligtelsen, hvis en borger fortsat har behov for en indsats
- Rådet anbefaler, at de mobile udsatte-enheder har fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere, ligesom der er krav om i Gadens Huse. Dette skal sikre, at der let kan iværksættes indsatser under Borger i Danmark fra de mobile udsatte-enheder.
- Rådet bemærker, at der foreslås en solnedgangsklausul på § 9 e i retssikkerhedsloven, så Borger i Danmark bortfalder efter tre år. Rådet anbefaler, at indsatser iværksat under

Borger i Danmark ikke ophører, når initiativet bortfalder, uden at de borgere, der modtager indsatserne, sikres anden relevant hjælp.

- Rådet anbefaler, at der etableres implementeringsforskning af Gadens Huse, de mobile udsatte-enheder og Borger i Danmark, når initiativerne opstartes, så effekterne af initiativerne kan monitoreres og evalueres, herunder om samarbejdet mellem kommuner og regioner ift. Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder fungerer efter hensigten med værdighedsreformen, hvor mange borgere der får indsatser i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder samt under Borger i Danmark, hvilke indsatser de får, hvilken effekt der er af indsatserne, og hvad indsatserne har kostet pr. borger ift. de samlede samfundsøkonomiske effekter af indsatserne. Rådet anbefaler, at der udarbejdes en baseline for forskningen pba. opdaterede data fra VIVE's rapport "Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet" (2018), da dette vil sikre et godt udgangspunkt for at monitorere og evaluere de ovennævnte fokuspunkter. Det, at implementeringsforskningen etableres, når initiativerne opstartes, er nødvendigt for at sikre en dækkende evaluering og for at kunne træffe beslutning om en evt. forlængelse af initiativerne, inden de bortfalder.
- Rådet anbefaler, at implementeringsforskningen suppleres af et deltagelsesarbejde, hvor de borgere, der er i målgruppen for Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder, bliver hørt. På den måde sikres det, at målgruppens erfaringer og ønsker kan indgå i evalueringen af første projektperiode og sammen med implementeringsforskningen danne grundlag for beslutning om den fremtidige udmøntning af indsatserne. Rådet stiller sig til rådighed, hvis det besluttet at opstarte et deltagelsesarbejde og har erfaring med deltagelsesarbejde fra bl.a. Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed, hvor rådet har understøttet et deltagelsesspor.

Bemærkninger og anbefalinger vedr. Fasttrack-ordning i Ankestyrelsen

- Rådet bemærker, at lovforslaget ikke forholder sig til, hvordan en borger, der ikke allerede er målgruppevurderet ift. Gadens Huse, de mobile udsatte-enheder og Borger i Danmark, men er omfattet af de i § 61, stk. 3 beskrevne kriterier, kan få sin sag behandlet under fasttrack-ordningen. Rådet anbefaler, at dette afklares.
- Rådet bemærker, at det jf. lovforslaget er en kommune eller en kommune på vegne af en borger, der kan indbringe en sag under fasttrack-ordningen. Rådet anbefaler, at en borger, der er omfattet af de i § 61, stk. 3 beskrevne kriterier og dermed er i målgruppen for fasttrack-ordningen, også selv kan indbringe en sag under anvendelse af det i lovforslaget nævnte ankeskema, evt. med hjælp fra et retshjælpstilbud.
- Rådet anbefaler, at oplysningerne i ankeskemaet skal kunne komme fra enten borgeren, kommunen eller Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder, når en sag indbringes af en borger, ligesom tilfældet er det, når en sag indbringes af en kommune eller en kommune på vegne af en borger.

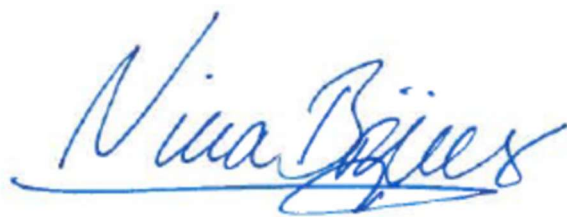
- Rådet anbefaler, at Ankestyrelsen, når en sag indbringes af en borger i målgruppen for fasttrack-ordningen vha. ankeskemaet, skal lægge til grund, at registreringen er korrekt, ligesom tilfældet er det, når en sag indbringes af en kommune eller en kommune på vegne af en borger.
- Rådet anbefaler, at fasttrack-ordningen altid aktiveres, når en borgers handlekommune påklager en kommunalbestyrelses beslutning om at iværksætte indsatser under Borger i Danmark.

Anbefalinger vedr. ændring af lov om euforiserende stoffer

- Rådet anbefaler, at evalueringen af den udvidede ret til at beholde stoffer til eget forbrug for de mest udsatte med stærk afhængighed, som jf. lovforslaget skal finde sted tre år efter lovens ikrafttrædelse, indeholder et deltagelsesspor, hvor borgere i målgruppen for den udvidede ret bliver hørt. På den måde sikres det, at målgruppens erfaringer og ønsker kan indgå i evalueringen samt den redegørelse, som Justitsministeriet forventer at oversende til Folketingets Retsudvalg og Socialudvalg inden udgangen af 2029. Rådet stiller sig til rådighed, hvis det besluttet, at evalueringen skal indeholde et deltagelsesspor. Rådet har erfaring med at facilitere deltagelsesspor fra bl.a. Det Nationale Partnerskab mod Hjemløshed.

Med venlig hilsen

Nina Brünés

Formand for Rådet for Socialt Udsatte

20-08-2026

Socialministeriet
Holmens kanal 22
1060 København K

Bemærkninger til værdighedsreformen

SAND – De Hjemløses Landsorganisation takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende forslag til lov om gennemførelse af værdighedsreformen.

Høringssvaret er udarbejdet med input fra borgere med erfaringer fra hjemløshed til *møde om værdighedsreformen*, i Sundholmen den 16. marts 2026 og afspejler derfor konkrete erfaringer fra målgruppen.

Vedrørende Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Serviceovens § 111 c samt retssikkerhedslovens §9 e, stk. 1

Vi bakker op om etablering af Gadens huse og mobile udsatteenheder. Vi har længe efterspurgt lettere adgang til hjælp. Det er derfor positivt, at der etableres steder, hvor borgere kan henvende sig direkte og få hjælp et sted, uanset borgerens handlekommune.

I den politiske aftale bag lovforslaget, understreges det at brugerorganisationerne skal inddrages i både udvikling og drift af Gadens Huse og de mobile enheder. Det forholder lovforslaget sig imidlertid ikke til.

Brugerinddragelse er essentiel for at indsatserne afspejler brugernes behov og ønsker i udviklings- og etableringsfasen. Samtidig skal indsatserne udvikles i en retning som er i overensstemmelse med de behov, der måtte opstå eller ved etableringen af andre indsatser, der kunne være relevante for målgruppen.

Lovforslaget omtaler evaluering i bemærkningerne, men der er imidlertid ikke fremhævet i noget i lovteksten vedrørende evaluering eller brugerinddragelse. Den feedback-mekanisme bør lovteksten afspejle.

Mobile udsatte enheder

Særligt ser vi de mobile udsatte-enheder som et vigtigt element, fordi de kan nå borgere, der opholder sig uden for de større byer, eller som ikke har mulighed for at opsøge hjælp selv.

Selvom det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at de mobile udsatte-enheder skal have en opsøgende funktion, mener vi, at dette bør fremgå direkte af lovteksten for at sikre klarhed og ensartet implementering.

Dette er særligt vigtigt, fordi enhederne skal nå borgere uden for de større byer, som har længere til eksisterende hjælp og støtte, hvilket forudsætter, at enhederne er til stede, der hvor borgerne opholder sig og aktivt opsøger borgerne frem for at afvente, at borgerne selv henvender sig.

Vi anbefaler derudover, at det præciseres, at de mobile udsatte-enheder skal kunne operere på tværs af kommunegrænser, så indsatsen kan dække et større geografisk område og dermed nå flest muligt i målgruppen. Samtidig bør de mobile udsatte-enheder have fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere, ligesom der er krav om i Gadens Huse

Vi opfordrer derfor til:

- At det fastsættes i lovteksten, at de mobile udsatte-enheder skal have en tydelig opsøgende funktion.
- At enhederne kan operere på tværs af kommunegrænser.
- At enhederne har fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere.

Gadens huse

I forhold til Gadens Huse mener vi, at der bør etableres flere tilbud i de større byer, da ét enkelt tilbud ikke vil kunne dække behovet eller være tilgængeligt for hele målgruppen. Samtidig finder vi det afgørende, at etableringen af Gadens Huse ikke fører til en centralisering af hjælpen. Borgere skal fortsat kunne modtage støtte uden for Gadens Huse, herunder på herberger og gennem eksisterende indsatser. Vi anbefaler derfor, at det tydeliggøres, at Gadens Huse skal fungere sammen med eksisterende tilbud og bidrage til at styrke og forbinde disse frem for at erstatte dem.

Vi vil samtidig understrege, at det ikke alene bør være de mobile udsatte-enheder, der har en opsøgende funktion. Vi mener, at også Gadens Huse skal have et aktivt opsøgende virke. Efter vores vurdering er dette en forudsætning for at nå de mest sårbare borgere, som ofte ikke er i stand til selv at opsøge hjælp, heller ikke når tilbuddene er placeret tæt på deres opholdssteder. Det kræver derfor, at Gadens Huse aktivt arbejder opsøgende for at sikre, at disse borgere får adgang til støtte.

Vi opfordrer derfor til:

- Lovteksten fremhæver brugerinddragelse i Gadens Huse og de Mobile udsatteenheder, så indsatserne afspejler målgruppen behov.
- Gadens huse får en opsøgende funktion.
- At Gadens Huse fungerer som en ekstra adgang til kommunal hjælp uden at erstatte eksisterende hjælp og støtte.

Vedrørende målgruppe

Serviceovens § 111 c, stk. 2 samt retssikkerhedslovens §9 e, stk. 3

Vi mener, at den foreslåede målgruppeafgrænsning er for snæver og ikke i tilstrækkelig grad omfatter de mest sårbare borgere. Kravet om, at borgeren skal opfylde to ud af tre kriterier, indebærer en betydelig risiko for, at borgere med komplekse problemstillinger falder uden for målgruppen, selv om de har behov for indsatsen.

Samtidig oplever vi, at selv borgere, der opfylder kriterierne, risikerer at blive afvist, fordi de mangler en formel diagnose eller dokumentation, hvilket i praksis gør målgruppen endnu mere snæver. En stor del af målgruppen er netop kendetegnet ved manglende udredning og begrænset kontakt til systemet, hvilket gør den foreslåede ordning særlig problematisk. Dokumentationskrav må ikke udgøre en barriere for adgang til hjælp.

Vi opfordrer derfor til:

- Dokumentationskrav må ikke udgøre en barriere for adgang til hjælp.
- Målgruppen gøres mere fleksibel og baseres på en konkret og helhedsorienteret vurdering, med udgangspunkt i målgruppen efter serviceovens § 110.

Serviceovens § 111 c, stk. 3 samt retssikkerhedsloven §9 e, stk. 4-5

Vi finder det problematisk, at borgere ikke kan klage over afgørelser om målgruppe eller afvisning som følge af manglende kapacitet. Vi mener, at borgere ikke bør kunne afvises uden samtidig at blive sikret adgang til den hjælp, de har krav på, og der bør derfor stilles klare krav til håndtering af afvisninger. Dette understreger samtidig behovet for, at der etableres tilstrækkelig kapacitet, herunder flere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, så målgruppen kan få adgang til de tilbud, lovforslaget lægger op til

Efter vores vurdering skaber den manglende klageadgang risiko for uensartet praksis og vilkårlige afgørelser.

Det fremstår desuden uklart, hvorfor netop denne målgruppe, som lovforslaget har til formål at hjælpe, afskæres fra almindelige retssikkerhedsprincipper.

Vi opfordrer derfor til:

- At der indføres klageadgang over afgørelser vedrørende målgruppe.
- Retsgaranti der sikrer, at borgere, som afvises på grund af manglende kapacitet, tilbydes hjælp et andet sted.

Indsatsernes omfang

Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2.

Vi mener, at de indsatser, der kan iværksættes efter bestemmelsen, er for begrænsede i forhold til målgruppens behov.

Vi finder det særligt problematisk, at støtte efter servicelovens § 85 a samt visitering til botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 ikke indgår, da disse indsatser netop er målrettet den gruppe af borgere, som lovforslaget har til hensigt at hjælpe. Det er lovgivers klare intention med § 85 a at støtte borgere i egen bolig, så de ikke bliver hjemløse igen, og det fremstår derfor uforståeligt, at denne indsats ikke indgår i ordningen.

Tilsvarende gælder botilbud efter §§ 107 og 108, som anvendes til borgere med alvorlige psykiske lidelser, misbrug eller komplekse sociale problemer, og som ikke kan opholde sig på et almindeligt herberg.

Efter vores opfattelse er der tale om helt essentielle indsatser for målgruppen, som ikke bør udelades.

Vi bemærker samtidig, at disse indsatser kan bevilges, hvis borgerens handlekommune er den samme som kommunen med Gadens Huse, hvilket viser, at det i praksis er muligt at udvide ordningen.

Enhederne skal også fungere som et ”videnscenter”, der kan henvise til andre relevante tilbud for målgruppen, f.eks. misbrugsbehandling, psykiatri, social tandpleje, væresteder osv.

Vi opfordrer derfor til:

- At Indsatserne udvides til at inkludere bostøtte efter servicelovens §85 a og visitering til §§107 og 108.
- At indsatserne også inkluderer et ”videnscenter”, der kan henvise til andre relevante tilbud for målgruppen.

Fasttrack-ordning til afklaring af handlekommune

Retssikkerhedslovens § 61, stk. 2-5

Vi ser positivt på, at der indføres en fasttrack-ordning, hvor Ankestyrelsen skal træffe afgørelse om handlekommune inden for 10 arbejdsdage. Vi mener, at dette er et vigtigt skridt, da mange borgere i dag bliver fastholdt i mellemkommunale tvister og derfor ikke modtager den nødvendige hjælp. Vi ser også positivt på, at Ankestyrelsen uden ugrundet ophold ved modtagelsen af sagen skal meddele, hvilken kommune, der skal fungere som midlertidig handlekommune.

Vi oplever imidlertid en række udfordringer i praksis. Kommuner iværksætter ikke altid støtte, selv om de er midlertidig handlekommune, og vi ser også, at bevillinger bortfalder, når handlekommunen endeligt fastlægges.

Vi finder det derudover problematisk, at ordningen kun gælder en snæver målgruppe, da behovet for hurtig afklaring af handlekommune i praksis gør sig gældende for en langt bredere gruppe borgere.

Vi opfordrer derfor til:

- Målgruppen for fast track ordningen udvides til målgruppen for servicelovens §110.

Besiddelse af euforiserende stoffer

Lov om euforiserende stoffer §§ 3, stk. 4 og 3 e

Vi bakker op om intentionen om at reducere kriminaliseringen af en meget udsat målgruppe, og vi ser det som positivt, at konfiskation af euforiserende stoffer afskaffes for målgruppen, da det ikke bidrager til at bringe borgere ud af misbrug og kan forværre deres situation.

Vi er enige i, at ordningen bør afgrænses til borgere med en stærk afhængighed, men vi er uenige i lovgivers afgrænsning af, hvilke sociale forhold der skal være opfyldt. Efter vores opfattelse er målgruppen for snævert afgrænset og stemmer ikke overens med den målgruppe, lovgiver i øvrigt anser som socialt udsat.

I den forbindelse, finder vi det problematisk, hvis arbejdsindtægt i sig selv skal afskære borgere fra at være omfattet af målgruppen. Dette gælder både borgere med indtægt fra socialt frikort og borgere med anden beskeden arbejdsindtægt. En borger, der opholder sig på herberg, er fortsat socialt udsat, også selv om vedkommende har en mindre indtægt. Vi mener derfor, at det er inkonsekvent, hvis disse borgere ikke omfattes af nærværende lovforslag.

Vi er samtidig bekymrede for, at vurderingen i vidt omfang overlades til politiets skøn. Vi mener ikke, at politiet nødvendigvis har de faglige forudsætninger for at vurdere afhængighed, hvilket skaber risiko for uensartet praksis og forkerte vurderinger.

Vi opfordrer derfor til:

- At målgruppeafgrænsningen udvides, så den tager udgangspunkt i borgere med stærk afhængighed, som samtidig falder inden for målgruppen efter servicelovens § 110

- At arbejdsindtægt, herunder fra socialt frikort, ikke afskærer borgere fra at være omfattet af målgruppen.

Opsummering

På baggrund af ovenstående bemærkninger har vi samlet vores opfordringer nedenfor. Opfordringerne afspejler de væsentligste ændringer, som vi vurderer er nødvendige for at sikre, at lovforslaget i praksis kan understøtte målgruppen og styrke både adgang til hjælp og retssikkerhed.

Samlede opfordringer:

Serviceoven (§ 111 c – Gadens Huse og mobile udsatte-enheder)

- At lovteksten fremhæver brugerinddragelse i Gadens Huse og de Mobile udsatteenheder, så indsatserne afspejler målgruppen behov
- At det fastsættes i lovteksten, at de mobile udsatte-enheder skal have en tydelig opsøgende funktion
- At de mobile udsatte-enheder kan operere på tværs af kommunegrænser
- At enhederne har fasttilknyttede kommunale sagsbehandlere.
- At Gadens Huse også får en opsøgende funktion
- At der etableres flere Gadens Huse i de større byer
- At Gadens Huse fungerer som en ekstra adgang til kommunal hjælp uden at erstatte eksisterende tilbud
- At Gadens Huse ikke fører til centralisering af hjælpen, men styrker og forbinder eksisterende indsatser

Retssikkerhedsloven (§ 9 e – målgruppe, klageadgang og indsatser)

- At dokumentationskrav ikke udgør en barriere for adgang til hjælp
- At målgruppen udvides med udgangspunkt i målgruppen i servicelovens § 110
- At der indføres klageadgang over afgørelser vedrørende målgruppe
- At der indføres en garanti, som sikrer, at borgere, der afvises på grund af manglende kapacitet, tilbydes hjælp et andet sted
- At kapaciteten øges gennem etablering af flere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder
- At indsatserne udvides til at omfatte bostøtte efter servicelovens § 85 a samt visitation til botilbud efter §§ 107 og 108
- At indsatserne også skal inkludere et ”videnscenter”, der kan henvise til andre relevante tilbud for målgruppen.

Retssikkerhedsloven (§ 61 – fasttrack-ordning)

- At målgruppen for fasttrack-ordningen udvides til målgruppen efter servicelovens § 110

Lov om euforiserende stoffer (§ 3, stk. 4 og § 3 e)

- At målgruppeafgrænsningen udvides til borgere med stærk afhængighed inden for målgruppen efter servicelovens § 110
- At arbejdsindtægt, herunder fra socialt frikort, ikke afskærer borgere fra at være omfattet af målgruppen.

Med venlig hilsen

Juman Subihi

SAND – De hjemløses landsorganisation

20. august 2026

Selveje Danmarks høringssvar til Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen

Selveje Danmark har den 29. juni 2026 modtaget *Lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen i høring*.

Selveje Danmark repræsenterer en lang række selvejende non-profit aktører på udsatteområdet, herunder blandt andet herberger og forsorgshjem og væresteder.

Selveje Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Sammenhæng med øvrige initiativer på socialområdet

Selveje Danmark bakker op om værdighedsreformens ambition om et socialområde med mindre bureaukrati, større tillid til fagligheden og bedre muligheder for at skabe en mere tålelig hverdag for mennesker i udsathed.

Netop derfor finder Selveje Danmark det vigtigt at pege på en række andre politiske initiativer på socialområdet, som risikerer at modarbejde nogle af reformens centrale intentioner.

Kapacitetsstyring og udbud på herbergsområdet

Selvom regeringen i værdighedsreformen lægger vægt på, at bureaukrati, regler og kommunale barrierer ikke må stå i vejen for indsatser, der skaber en mere tålelig hverdag, går udviklingen på §110-området i den modsatte retning.

Den politiske aftale om udbud af de ikke-offentlige herbergspladser vil medføre omfattende administrative processer, flere styringslag og øgede transaktionsomkostninger for både kommuner og tilbud, uden at det kan dokumenteres, at det vil skabe bedre kvalitet for borgerne.

Tværtimod risikerer udbud at svække de selvejende non-profit tilbud, som gennem mange år har opbygget høj faglig kvalitet og stor fleksibilitet i indsatsen over for mennesker i hjemløshed. Det

harmonerer dårligt med ambitionen fra værdighedsreformen om at skabe et socialområde med større tillid, mindre bureaukrati og mere plads til faglige løsninger tæt på borgeren.

Selve udmøntningen af kapacitetsstyringen og udbuddet giver desuden anledning til bekymring. Kommunerne skal fastsætte det nødvendige antal herbergspladser på et meget usikkert datagrundlag. Samtidig anbefaler KL, at kommunerne ikke inkluderer behov vedrørende tilbuddenes kvalitet i udbuddet. Det understreger, efter Selveje Danmarks, opfattelse, behovet for at se på de forskellige politiske initiativer på udsatteområdet i sammenhæng og sikre, at de ikke modarbejder værdighedsreformens intentioner.

Kontanthjælpsreformen

Kontanthjælpsreformen er et andet eksempel på et politisk initiativ, der risikerer at modarbejde værdighedsreformens intentioner.

Med reformen er kommunernes mulighed for at yde den tidligere særlige støtte efter § 34 blandt andet til boligudgifter blevet fjernet. Det kan gøre det vanskeligere for mennesker i udsathed at få økonomien til at hænge sammen i egen bolig og dermed også vanskeligere at komme ud af hjemløshed.

På herbergsområdet opleves konsekvenserne ved, at borgere, som ellers er klar til at flytte i egen bolig, risikerer at blive fastholdt på herberget af økonomiske årsager. Det er ikke alene uværdigt for den enkelte, men skaber samtidig en flaskehals, hvor herbergspladser optages af mennesker, der kunne være flyttet videre, mens andre mennesker i akut hjemløshed risikerer ikke at kunne få en plads. Selveje Danmark opfordrer derfor til, at regeringen ser værdighedsreformen og kontanthjælpsreformen i sammenhæng og sikrer, at økonomiske barrierer ikke står i vejen for ambitionen om at hjælpe mennesker ud af hjemløshed.

Værdighedsreformens målgruppe

Selveje Danmark finder værdighedsreformens målgruppe for snæver afgrænset. Kravet om, at målgruppen skal opfylde to ud af tre fastsatte kriterier indebærer en betydelig risiko for, at mennesker i meget udsatte positioner alligevel ikke får adgang til den hjælp, som reformen skal sikre.

Det gælder blandt andet mennesker i målgruppen for ophold på §110 boformer. Mennesker i hjemløshed har ofte komplekse og sammensatte udfordringer, men det betyder ikke nødvendigvis, at de kan dokumentere, at de opfylder to af de fastsatte kriterier. En borger kan eksempelvis have alvorlige psykiske problemer uden at have en psykisk diagnose eller anden dokumentation herfor. Selveje Danmark finder det uhensigtsmæssigt, hvis adgangen til en reform, der netop skal nedbryde barrierer og sikre en mere helhedsorienteret hjælp til mennesker i udsathed, begrænses af nye kriterier

og dokumentationskrav. Mennesker i målgruppen for ophold på en §110 boform bør derfor som udgangspunkt være omfattet af værdighedsreformen.

Selveje Danmark anbefaler:

- At målgruppen for værdighedsreformen udvides og vurderingen af om man er i målgruppen gøres mere fleksibel.

Specifikke bemærkninger

Gadens huse og mobile udsatte-enheder

Selveje Danmark bakker op om etablering af Gadens Huse og støtten til mobile udsatte-enheder, så mennesker med behov kan få hurtig hjælp uanset borgerens handlekommune. Der er samtidig positivt, at der lægges op til et tæt samarbejde med civilsamfundsorganisationer. Flere af civilsamfundsorganisationerne har allerede tilbud, faglige miljøer og stærke relationer til målgruppen, der med fordel kan bygges videre på i etableringen af Gadens Huse.

Gadens Huse vil derfor med fordel kunne etableres i tilknytning til eksisterende tilbud, så der sikres sammenhæng med andre indsatser for målgruppen. Gadens Huse bør fungere som et supplement til den hjælp, der allerede står til rådighed. Det er derfor også vigtigt, at etableringen af Gadens Huse ikke kommer til at ske på bekostning af eksisterende tilbud, der i dag gør en stor forskel for mennesker i udsathed.

Det er samtidig uklart for Selveje Danmark, hvordan ministeriet vil sikre, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder bliver etableret i tilstrækkeligt omfang, når der ikke opstilles forventninger til kommunerne i forhold til kapaciteten.

Selveje Danmark finder det desuden vigtigt, at rolle- og ansvarsfordelingen mellem kommuner og civilsamfundsorganisationer er tydelig, når et Gadens Hus etableres i samarbejde med en civilsamfundsorganisation. Lovforslaget lægger op til, at lederen af et Gadens Hus skal træffe afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for tilbuddet. Hvis et Gadens Hus drives i samarbejde med en selvejende organisation, bør det derfor stå klart, hvem der har myndighedsansvaret, og hvilke opgaver der kan varetages af den selvejende aktør. Det er vigtigt, at selvejende organisationer ikke utilsigtet pålægges myndighedsopgaver, som kan skabe uklarhed om deres rolle og ansvar.

Selveje Danmark anbefaler:

- At Social- og Boligministeriet følger op på, om der etableres Gadens Huse og mobile udsatteenheder i tilstrækkeligt omfang, uden at det sker på bekostning af andre relevante tilbud for målgruppen.
- At Gadens Huse så vidt muligt etableres i tilknytning til eksisterende tilbud, så der kan bygges videre på eksisterende faglige miljøer og relationer til målgruppen. Det kan eksempelvis være tæt ved væresteder eller §110 boformer
- At rolle- og ansvarsfordelingen mellem kommuner og civilsamfundsorganisationer tydeliggøres, herunder hvem der har myndighedsansvaret for afgørelser om, hvorvidt en borger er i målgruppen for Gadens Huse.

Handlekommune og fasttrackordning

Selveje Danmark bakker op om etableringen af en fasttrackordning i Ankestyrelsen. Det er positivt, at uenighed mellem kommuner om handlekommuneansvaret skal afklares hurtigt, og at Ankestyrelsen ved modtagelsen af sagen skal meddele, hvilken kommune der fungerer som midlertidig handlekommune.

Selveje Danmark finder det dog problematisk, at arbejdsdage anvendt til partshøring og øvrig sagsoplysning ikke medregnes i fristen på de 10 arbejdsdage. Dermed er der en risiko for, at den samlede sagsbehandlingstid bliver væsentlig længere, end fasttrackordningen umiddelbart giver indtryk af. Det er særligt problematisk, hvis en uafklaret sag samtidig får betydning for betalingen til det tilbud, der leverer hjælpen til borgeren. Selveje Danmark er bekendt med flere tilbud, der tidligere har oplevet, at kommunale betalinger tilbageholdes, mens ansvars- og betalingsspørgsmål afklares. Det er en betydelig udfordring for selvejende non-profit tilbud, som fortsat leverer indsatsen til borgeren og afholder de forbundne udgifter.

Det bør samtidig overvejes, om tilbud og civilsamfundsorganisationer, som står med borgeren og leverer hjælpen, skal have mulighed for at gøre Ankestyrelsen opmærksom på en uafklaret sag om handlekommuneansvaret. I praksis kan disse aktører være dem, der først oplever konsekvenserne, hvis kommunerne ikke får placeret ansvaret hurtigt.

Selveje Danmark anbefaler:

- At der sikres en reel øvre grænse for den samlede sagsbehandlingstid i fasttrackordningen, herunder tiden anvendt til partshøring og øvrig sagsoplysning.
- At det tydeliggøres, at uenighed om handlekommuneansvaret ikke må medføre, at betaling til det tilbud, der leverer hjælpen, tilbageholdes.
- At tilbud og civilsamfundsorganisationer får mulighed for at gøre Ankestyrelsen opmærksom på sager, hvor uenighed om handlekommuneansvaret forsinker afklaringen.

Konkrete forslag til styrkelse af værdighedsreformen

Selveje Danmark er positiv over for, at regeringen har tilkendegivet, at værdighedsreformen skal styrkes yderligere med nye initiativer. Det giver mulighed for at bygge videre på reformens ambition om at skabe mere værdige og sammenhængende indsatser for mennesker i udsathed.

I det videre arbejde er det vigtigt både at fjerne konkrete barrierer i den eksisterende lovgivning og at forholde sig til områder, hvor der i dag mangler relevante og sammenhængende tilbud til mennesker i udsatte positioner. Selveje Danmark peger i den forbindelse på tre områder, som med fordel kan indgå i den videre styrkelse af værdighedsreformen:

1. Arbejdsdusør på § 110-boformer
2. Bedre tilbud til ældre mennesker, der lever eller har levet et liv i udsathed
3. En psykiatriplan 2.0 med et styrket fokus på socialpsykiatrien

1. Arbejdsdusør på §110 boformer

Arbejdsdusør har i årtier været et vigtigt socialfagligt redskab på herberger og forsorgshjem. Gennem små og fleksible arbejdsopgaver får beboerne mulighed for at indgå i arbejdsfællesskaber, opleve mestring og bidrage til fællesskabet, samtidig med at de modtager en mindre betaling for deres indsats. Det er en værdig og motiverende indsats, som kan iværksættes hurtigt og tilpasses den enkelte.

Den hidtidige praksis er imidlertid blevet udfordret, fordi der ikke er klar hjemmel til at finansiere arbejdsdusør over taksten på § 110-boformer. Alternativet er visitation til beskyttet beskæftigelse efter servicelovens § 103, hvilket medfører kommunal sagsbehandling og gør indsatsen langt mindre fleksibel. En klar hjemmel til arbejdsdusør vil derfor være et konkret eksempel på, hvordan værdighedsreformen kan fjerne bureaukratiske barrierer for en meningsfuld socialfaglig indsats.

Selveje Danmark anbefaler:

- At der skabes klar lovhjemmel til arbejdsdusør på §110 boformer, så dusør kan finansieres over boformens takst og anvendes uden forudgående visitation efter §103.

2. Værdige tilbud til ældre mennesker, der lever eller har levet et liv i udsathed

En voksende gruppe mennesker bliver ældre efter et liv præget af eksempelvis hjemløshed, afhængighed og psykiske problemer. Mange oplever samtidig en tidligere aldring og har allerede i 50-60-årsalderen omfattende behov for både pleje, omsorg og socialfaglig støtte.

De eksisterende tilbud er ikke i tilstrækkelig grad indrettet til denne gruppe. Nogle ældre mennesker i udsathed risikerer derfor lange ophold på herberger og forsorgshjem, fordi der mangler egnede boliger og tilbud, som de kan flytte videre til. Samtidig er den almindelige ældrepleje ikke nødvendigvis indrettet til mennesker med komplekse socialfaglige behov og mange års erfaringer med udsathed.

Der er derfor behov for løsninger, som kan kombinere en egnet bolig med pleje og omsorg, socialfaglig støtte, skadesreduktion og forståelse for målgruppens livsvilkår.

Selveje Danmark anbefaler:

- At regeringen som led i den videre styrkelse af værdighedsreformen undersøger og udvikler rammerne for værdige bo- og plejetilbud til ældre mennesker, der lever eller har levet et liv i udsathed.

3. Værdighed og sammenhæng for mennesker med psykiske udfordringer

For mennesker med psykiske udfordringer handler et værdigt liv om mere end adgang til behandling. Det handler også om muligheden for at have en stabil bolig, få den rette støtte i hverdagen, indgå i fællesskaber og opleve kontinuitet i de relationer og tilbud, der skal hjælpe den enkelte.

Derfor er det afgørende, at hjælpen hænger sammen på tværs af behandlings- og socialpsykiatrien, så den enkelte oplever kontinuitet og får den rette støtte, både under og efter behandling.

Det er særligt vigtigt for mennesker, som både har psykiske og sociale udfordringer, og hvor behovet for støtte derfor går på tværs af sundheds-, social- og beskæftigelsesområdet. For denne målgruppe kan overgangen mellem behandling i psykiatrien og støtte i kommunen være særligt sårbar.

Sammenhæng handler imidlertid ikke alene om gode overgange mellem sektorer. Det handler også om, at de enkelte tilbud er indrettet til at kunne rumme kompleksiteten i den enkeltes samlede situation.

For nogle mennesker er psykiske udfordringer tæt forbundet med eksempelvis misbrug, hjemløshed, sociale problemer eller andre former for udsathed. Her kan traditionelle og afgrænsede tilbud have vanskeligt ved at imødekomme den enkeltes samlede behov.

Værdighedsreformen bør derfor ses i tæt sammenhæng med udviklingen af psykiatrien. Et værdigt liv handler ikke alene om kvaliteten i den enkelte behandling eller pleje, men også om, at mennesker mødes af tilbud, der ser hele mennesket, og som understøtter muligheden for at leve et meningsfuldt og så selvstændigt liv som muligt. Det kræver både en behandlingspsykiatri, der kan rumme mennesker med komplekse behov, og en stærk socialpsykiatri, der kan sikre den nødvendige støtte før, under og efter behandling.

Den kommende Psykiatriplan 2.0 er en oplagt anledning til at styrke denne sammenhæng.

Regeringen har med det nye regeringsgrundlag lagt op til en Psykiatriplan 2.0, og arbejdet med planen bør bygge videre på værdighedsreformens fokus på menneskers livskvalitet, selvbestemmelse og værdighed.

Omvendt bør værdighedsreformen have blik for, hvordan den kan understøtte udviklingen af psykiatriens tilbud, så de i højere grad kan rumme mennesker med komplekse psykiske og sociale problemstillinger.

Her kan selvejende aktører bidrage med erfaring, viden og specialiserede, fleksible og relationsbårne tilbud, der tager udgangspunkt i det hele menneske og skaber rammerne for, at mennesker med samtidige psykiske og sociale problemstillinger kan få den rette støtte og leve et værdigt liv.

Selveje Danmark anbefaler:

- At værdighedsreformen og Psykiatriplan 2.0 tænkes sammen, så udviklingen af psykiatrien understøtter menneskers mulighed for et værdigt, selvstændigt og meningsfuldt liv.
- At behandlingspsykiatrien styrkes med tilbud, der i højere grad kan rumme mennesker med komplekse psykiske og sociale problemstillinger og tager højde for den enkeltes samlede livssituation.
- At der skabes bedre sammenhæng mellem behandlingspsykiatrien og socialpsykiatrien, så mennesker med psykiske vanskeligheder oplever kontinuitet og får den rette støtte på tværs af sektorer.
- At der skabes bedre rammer for, at selvejende og civilsamfundsbaseerede aktører kan bidrage til udviklingen af sammenhængende, specialiserede og fleksible tilbud til mennesker med psykiske udfordringer og samtidig misbrug, hjemløshed eller andre former for udsathed.

Selveje Danmark ser frem til det videre arbejde med værdighedsreformen og står naturligvis til rådighed for en uddybning af høringssvaret eller dialog om de fremsatte anbefalinger.

Med venlig hilsen

Jon Thorlacius Krog
Branchedirektør, Selveje Danmark

Kontakt:
Lotte Lyhne
lee@sl.dk
Dok.nr.
8117128
Sagsnr.
2025/00031

09-03-2026

Høringssvar til forslag til ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område samt lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Socialpædagogerne har følgende bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område samt lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen).

Socialpædagogerne ser det overordnet som positivt, at værdighedsreformen indeholder en række initiativer, som skal sikre de mest udsatte borgere et mere værdigt liv. Vi forventer, at oprettelsen af *Gadens Huse* og *mobile udsatte-enheder* vil styrke mulighederne for at få hjælpen frem til udsatte borgere, som ellers ikke får den socialpædagogiske og anden relevant hjælp, de har brug for – og har ret til.

Nedenfor følger vores konkrete bemærkninger til lovudkastet:

1. Side 2 – Lov om social service, ny § 111 c

I lovudkastet kan kommunalbestyrelsen *sammen med* civilsamfundsorganisationer og regionen kan oprette *Gadens Huse* og *mobile udsatte-enheder*.

Socialpædagogerne foreslår, at det også skal være muligt at oprette disse tilbud *uden* deltagelse af civilsamfundsorganisationer.

Begrundelsen er, at ansvaret for at sikre de mest udsatte borgere den nødvendige støtte bør være et entydigt offentligt ansvar – og ikke afhænge af, om en civilsamfundsorganisation ønsker eller har mulighed for at deltage.

2. Side 2 – Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, § 9 e, stk. 2.

Borgerne kan via Gadens Huse og mobile udsatte-enheder tildeles forskellige former for støtte, bl.a. socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85.

Det fremgår imidlertid ikke, at der kan gives støtte efter § 85 a. Det finder Socialpædagogerne uhensigtsmæssigt, da § 85 a netop giver mulighed for hjælp, omsorg og støtte efter *Housing First*-metoderne til personer, der er hjemløse eller i risiko for hjemløshed, og som har behov for støtte pga. særlige sociale problemer.

Vi foreslår derfor, at støtte efter § 85 a tilføjes som mulighed i loven.

3. Side 2 – § 9 e, stk. 3 – præcisering af målgruppeformulering

Det foreslås, at hjælpen "omfatter borgere, der opsøger et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed".

Socialpædagogerne foreslår, at formuleringen ændres til:
"omfatter borgere, der kommer i kontakt med et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed".

Dette understreger, at bestemmelsen netop omfatter *opsøgende arbejde*, hvor det ikke er borgeren, men fx en mobil udsatte-enhed, der tager initiativ til kontakten.

4. Side 2 og 3 - § 9 e, stk. 2 – Kriterier for støtte

Det fremgår, at hjælpen kan gives til borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre kriterier:

1. Særlige sociale problemer og manglende mulighed for at opholde sig i egen bolig.
2. Stof- eller alkoholmisbrug.
3. Psykisk lidelse.

Da formålet med Gadens Huse og mobile udsatte-enheder er at bringe hjælp ud til borgere, som ellers ikke får hjælp, foreslår Socialpædagogerne, at kriterierne gøres mindre restriktive.

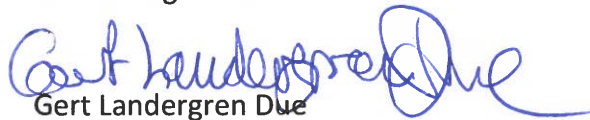
Vi foreslår, at det bliver tilstrækkeligt at opfylde ét af de tre kriterier.

Det afgørende bør være, at borgeren har behov for en relevant støtte, som kan skabe bedre og mere værdige liv for mennesker, der ikke kan bruge de gængse systemer.

4. Side 4 – om euforiserende stoffer til eget forbrug

Socialpædagogerne støtter forslaget om at ændre lovgivningen om euforiserende stoffer, så udsatte borgeres besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke længere strafforfølges. Ændringen vil mindske det pres og den stress, som mange misbrugere oplever i mødet med myndighederne. Den kan samtidig skabe større ro og dermed øge muligheden for, at den enkelte oplever en bedre livskvalitet. Dette vil muligvis også styrke muligheden for at etablere og fastholde en stabil kontakt til de sociale og behandlingsmæssige tilbud, der kan støtte borgeren.

Med venlig hilsen

Gert Landergren Due
Forbunds næstformand
Socialpædagogerne

Socialministeriet

Udsattevoksne@sm.dk

Sagsnr. 2025-3832

Abel Cathrines Gade 21, st.th
1654 København V
(+45) 33 33 05 05
CVR: 42350176
kontakt@stenbroensjurister.dk

stenbroensjurister.dk

20. august 2026
Jnr. L-2500
TOBI

Vedr.: Høring over lovforslag om værdighedsreformen (2025-2832)

Stenbroens Jurister takker for opfordringen til at afgive høringssvar over udkastet til lovforslag om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen.

Stenbroens Jurister er en specialiseret, opsøgende retshjælp for hjemløse, stofafhængige og andre særligt udsatte. Vi er tilgængelige på gaden i København, Aarhus, Odense og Aalborg samt på telefon i hele landet. I København og Aarhus har vi desuden retshjælpsklinikker i de lokale udsattemiljøer med adgang direkte fra gaden. I 2025 håndterede vi 3.472 henvendelser og 4.731 sager for personer i 88 forskellige kommuner landet over. Sagerne handler typisk om tag over hovedet, penge og bankforhold samt rusmiddelbehandling og andre sundhedsydelse. Vi har således et indgående kendskab til værdighedsreformens målgruppe og deres mest væsentlige udfordringer.

Gadens huse og mobile udsatte enheder

Med lovforslaget får kommunerne hjemmel til, sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region, at oprette et eller flere Gadens Huse og mobile udsatte-enheder til de mest udsatte borgere.

Denne del af lovforslaget indebærer ikke i sig selv nye, konkrete rettigheder for målgruppen. Det vil afhænge af den enkelte kommunes tilrettelæggelse, sammen med en eller flere civilsamfundsorganisationer og den stedlige region, hvad disse tilbud faktisk vil omfatte. Stenbroens Jurister har på denne baggrund ikke særlige bemærkninger hertil.

Lovforslagets bemærkninger lægger op til, at Gadens Huse skal give værdighedsreformens målgruppe én samlet indgang til hjælp i større byer med henblik på at sikre lettere adgang og en helhedsorienteret indsats. På tilsvarende vis skal de mobile udsatte-enheder fungere som en opsøgende indsats for de mest udsatte borgere uden for de større byer med samme formål.

Det kan på denne baggrund få væsentlig betydning for den enkelte, hvorvidt man har adgang til indsatsen i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder. Efter lovforslaget er det lederen af Gadens Hus eller den mobile udsatte-enhed, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af tilbuddets målgruppe. Denne afgørelse skal ifølge lovforslaget ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Stenbroens Jurister finder det betænkeligt, at man har valgt at undtage ordningen fra den almindelige klageadgang. Denne tilgang synes at harmonere dårligt med værdighedsreformens ambitioner om at sætte ret før pligt for samfundets mest udsatte.

Uden en klageadgang har en borger i værdighedsreformens målgruppe ikke nogen mulighed for at få omgjort en fejlagtig afgørelse fra lederen, der afskærer borgeren fra at komme i Gadens Hus eller få hjælp fra en mobil udsatte-enhed, selvom vedkommende opfylder alle værdighedsreformens målgruppekriterier.

Uden en klageadgang til at få afklaret uoverensstemmelser i praksis, er der desuden en risiko for, at forskellige Gadens Huse og mobile udsatte-enheder udvikler forskellig praksis for, hvem der har adgang til tilbuddet. Dette synes at underminere ambitionen om at sikre værdighedsreformens målgruppe lettere adgang og en helhedsorienteret indsats, uanset hvor de befinder sig i landet.

- Stenbroens Jurister anbefaler at droppe stk. 4 i den foreslåede § 111 c, så lovgivningens almindelige klageadgang til Ankestyrelsen ikke afskæres for udsatte borgere, som har fået en afgørelse af lederen af et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, der forhindrer dem i at benytte tilbuddet.

Om målgruppe-definitionen

I lovforslaget er målgruppen for Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder defineret som borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som derudover opfylder 2 ud af 3 sociale- og sundhedsfaglige kriterier.

Med denne målgruppe-definition er det ikke klart, om personer, der har indtægter omfattet af det sociale frikort eller fra salg af sociale aviser (Hus Forbi), ekskluderes fra målgruppen, selvom de i alle andre henseender vil blive betragtet som særligt socialt udsatte. Det bemærkes i den forbindelse at arbejde under ordningen med socialt frikort er defineret som "ordinært arbejde", jf. lov om socialt frikort § 1.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det præciseres i lovteksten og bemærkningerne, at arbejde under det sociale frikort og salg af sociale aviser ikke anses som ordinær beskæftigelse.

Efter Stenbroens Juristers opfattelse tjener denne uklarhed i øvrigt godt som et eksempel på, hvorfor det er vigtigt at kunne klage over målgruppeafgørelser. Der må forventes at opstå andre grænsetilfælde, hvor der kan udvikle sig uensartet og indskrænkende praksis, hvis målgruppen afskæres fra muligheden for at få en afklarende afgørelse fra en klageinstans.

Forsøgsordning om iværksættelse af sociale indsatser

Med lovforslaget etableres en 3-årig forsøgsordning, hvorefter kommuner, som etablerer et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, vil kunne iværksætte udvalgte indsatser efter lov om social service til de mest udsatte borgere, de kommer i kontakt med, uanset hvilken kommune der er borgerens handlekommune.

Stenbroens Jurister ser ofte tilfælde, hvor hjælpen til samfundets mest udsatte forsinkes eller slet ikke iværksættes på grund af uklarhed og uenighed om, hvilken kommune der kan eller skal handle på borgerens udfordringer. Vi ser derfor grundlæggende positivt på, at man med lovforslaget adresserer denne problemstilling.

Det følger af det foreslåede § 9 e, stk. 2, at en kommune, der har etableret et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, kan træffe afgørelse om en række indsatser efter serviceloven over for borgere i målgruppen, uanset om borgeren har en anden handlekommune. Bestemmelsen omfatter imidlertid ikke hjælp efter lov om aktiv socialpolitik, herunder kontanthjælp og enkelttydelser eller lægelig misbrugsbehandling efter sundhedsloven.

Det er Stenbroens Juristers erfaring, at det ofte ikke er sociale indsatser efter serviceloven, der er det mest akutte behov for målgruppen, men i stedet adgang til forsørgelse og medicin. Uden indtægt og fx substitutionsmedicin er det sjældent realistisk, at målgruppen kan modtage og profitere af hjælp efter serviceloven.

Stenbroens Jurister behandler ca. én sag om ugen, hvor en kommune enten har standset udbetaling af kontanthjælp eller afvist at bevilge kontanthjælp alene med den begrundelse, at borgeren ikke opholder sig i kommunen, eller at kommunen ikke finder opholdet dokumenteret. For en hjemløs borger uden fast bopæl er det ofte reelt umuligt at imødekomme kommunernes dokumentationskrav. Resultatet er, at borgeren efterlades uden forsørgelsesgrundlag. Vi har fx lige behandlet en

sag, hvor en kommune standsede udbetaling af forsørgelse alene med den begrundelse, at vores klient ikke afleverede opholdserklæringer, selvom hun månedligt mødte op på borgerservice og fortalte, hvor hun havde opholdt sig.

Forsøgsordningen løser ikke dette problem, medmindre kontanthjælp og enkeltydelser efter aktivloven tilføjes til listen i § 9 e, stk. 2. I den nuværende form kan forsøgsordningen give en borger adgang til bostøtte og social stofmisbrugsbehandling, mens den pågældende står uden penge til mad, fordi kommunerne er uenige om handlepligten efter aktivloven.

Af samme årsag bør sundhedslovens § 142 om lægelig behandling af stofmisbrug tilføjes til listen i § 9 e, stk. 2. Efter forslaget kan der træffes afgørelse om social behandling for stofmisbrug efter servicelovens § 101, men det giver efter vores opfattelse ikke mening at kunne bevilge social stofmisbrugsbehandling, hvis den medicinske behandling, som for mange borgere med opioidafhængighed er en forudsætning for, at den sociale behandling overhovedet kan lykkes, ikke følger med. Man risikerer at skulle afvente betalingstilsagn fra tidligere bopælskommune, da handlepligten efter sundhedsloven tilfalder den kommune, hvor borgeren senest har været bopælsregistreret.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at kontanthjælp og enkeltydelser efter lov om aktiv socialpolitik tilføjes til listen af indsatser i det foreslåede § 9 e, stk. 2, så de mest udsatte borgere kan få bevilget forsørgelse i den kommune, hvor de faktisk opholder sig, uanset hvilken kommune der er handlekommune.
- Stenbroens Jurister anbefaler, at sundhedslovens § 142 om lægelig behandling af stofmisbrug tilføjes til listen af indsatser i det foreslåede § 9 e, stk. 2.

Fasttrack ordning i Ankestyrelsen

Stenbroens Jurister ser jævnligt sager, hvor uenighed mellem kommuner om handlekommuneansvaret får afgørende betydning for, om en udsat borger får hjælp i tide. Vi har på den baggrund aktuelt indbragt en sag for Folketingets Ombudsmand, hvor Ankestyrelsen har tilladt en kommune at standse bevilget hjælp, uden at kommunen forinden havde sikret sig, at en anden kommune faktisk havde overtaget forpligtelsen.

Sagsbehandlingstiden i mellemkommunale tvister ved Ankestyrelsen er i dag alt for lang. Vi har set eksempler, hvor der er gået over 18 mdr. før Ankestyrelsen træffer afgørelse.

Det er derfor positivt, at der etableres en fasttrack ordning i Ankestyrelsen, så tvister mellem kommuner kan løses hurtigere end det er tilfældet i dag.

For at løsningen skal virke kræver det dog, at kommunerne rent faktisk indbringer uenigheder om handlekommuneansvaret for Ankestyrelsen. Det er Stenbroens Juristers erfaring, at det langt fra er tilfældet i alle sager.

Man forsøgte at løse dette problem i forbindelse med hjemløse-reformen ved at indføre en bestemmelse i retssikkerhedslovens § 9, som gav borgerne mulighed for selv at bede Ankestyrelsen udpege en handlekommune.

Det er dog Stenbroens Juristers oplevelse, at Ankestyrelsens praksis efter den gældende bestemmelse i § 9, stk. 14, om udpegning af handlekommune er mere restriktiv, end der var lagt op til i forarbejderne til hjemløse-reformen. Vi oplever at Ankestyrelsen afviser anmodninger om at udpege en handlekommune som åbenbart ubegrundede, alene fordi Ankestyrelsen vurderer, at en handlekommune i teorien kan identificeres efter de almindelige regler. Det sker, selvom vi dokumenterer at ingen kommune reelt yder hjælp til borgeren, mens uenigheden står på, og uden at Ankestyrelsen oplyser, hvilken handlekommune den mener kan identificeres efter de almindelige regler.

Det er værd at bemærke, at denne restriktive praksis ikke kun er Stenbroens Juristers vurdering. Vi vedlægger Ankestyrelsens interne "Håndbog om mellemkommunal uenighed" om § 9, stk. 14, hvoraf det på side 4 (sidenummereret som side 30) fremgår, at Ankestyrelsen selv har rejst spørgsmålet over for ministeriet, og at ministeriet umiddelbart er uenig i Ankestyrelsens fortolkning af bestemmelsens rækkevidde. Ministeriet lægger efter det oplyste til grund, at Ankestyrelsen allerede i dag har hjemmel til at udpege en handlekommune i situationer, hvor kommunerne ikke vil handle. Det gælder efter ministeriets opfattelse også, når en handlekommune i princippet ville kunne identificeres efter de øvrige regler — altså netop i de situationer, hvor Ankestyrelsen i dag afviser anmodningerne. Denne uenighed mellem Ankestyrelsen og ministeriet understøtter efter vores opfattelse, at der er behov for en præcisering i lovbemærkningerne.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at ministeriets opfattelse vedr. anvendelsesområdet for retssikkerhedslovens § 9, stk. 14, indføres i lovforslagets bemærkninger, så det tydeliggøres, at Ankestyrelsen skal fastsætte en handlekommune efter § 9, stk. 14, når en borger faktisk ikke modtager hjælp fra nogen kommune, og at det forhold, at der *kan* identificeres en handlekommune ikke i sig selv kan begrunde en afvisning som åbenbart ubegrundet.

Ændring af lov om euforiserende stoffer (lovforslagets § 3)

Med lovforslaget undtages visse stofbrugere fra strafforfølgelse og konfiskation af euforiserende stoffer, som de besidder til eget forbrug. Konkret foreslås en nyaffattelse af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, så det fremgår af undtagelsesbestemmelsen, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf.

Som specialiseret retshjælp for socialt udsatte med stærk stofafhængighed, bistår Stenbroens Jurister jævnligt i sager om stofbesiddelse til eget forbrug, der skal behandles efter den nugældende bestemmelse i § 3, stk. 4.

Reglerne har samtidigt et generelt retssikkerhedsmæssigt fokus for Stenbroens Jurister. Vi har ført en oplysningskampagne om den gældende undtagelse siden 2021, og uddeler i dag ca. 5.000 gule rettighedskort årligt om reglerne. Se evt. www.gulekort.dk. I tilknytning hertil følger vi retspraksis tæt, herunder i et nyt samarbejde med Center for Rusmiddelforskning. På baggrund af vores erfaringer har vi en løbende og konstruktiv dialog med Rigspolitiet og andre relevante myndigheder om anvendelsen af reglen.

Stenbroens Jurister finder tiltaget ubetinget positivt ud fra betragtninger tilsvarende de overvejelser, der fremgår af lovforslaget om, at disse borgeres stærke stofafhængighed ikke helbredes ved, at de straffes for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Det er almindeligt at høre fra både politiansatte og stofbrugere, at der findes politibetjente, der allerede i dag har en praksis, som den lovforslaget vil gennemføre. Stenbroens Jurister finder det også af hensyn til disse politibetjente fornuftigt at gøre deres allerede eksisterende praksis lovlig.

Lovforslaget vil desuden bidrage til en mere ensartet retstilstand for socialt udsatte og stærkt afhængige stofbrugere, uanset om der er oprettet et stofindtagelsesrum i deres nærområde eller ej.

Om implementering af lovændringen og erfaringer med gældende ret

Stenbroens Jurister finder det væsentligt at gøre opmærksom på, at myndighederne i dag kun meget sjældent anvender den nugældende undtagelsesregel i lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 4. Ifølge tal som Stenbroens Jurister har indhentet fra Rigsadvokaten blev der i 2025 meddelt tiltalefrafald med advarsel i blot 58 tilfælde ud af 19.081 sager om stofbesiddelse til eget brug.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sager i alt	16.438	15.618	24.051	25.382	23.731	21.574	22.154	23.133	21.663	19.081
Tiltalefrafald/advarsel	89	50	96	72	176	121	88	65	112	58

Tabel 1: Tal fra Rigsadvokaten om udviklingen i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug og antallet af sager, der er afsluttet med tiltalefrafald og advarsel i perioden 2016-2025

Tallene fra Rigsadvokaten omfatter i øvrigt både tiltalefrafald efter særreglen i § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer (sociale forhold og stærk afhængighed) samt tiltalefrafald efter retsplejelovens almindelige regler (andre grunde).

Der var således under 58 tilfælde i 2025, hvor myndighederne fandt grundlag for at bruge den regel, som justeres med lovforslaget.

I de sager, som Stenbroens Jurister fører for målgruppen, der har fået en bøde i strid med undtagelsesreglen, kan vi konstatere, at sagerne ikke har været behandlet i overensstemmelse med lovgivningen og gældende instrukser fra Rigs politiet og Rigsadvokaten. Politiet og anklagemyndigheden har ikke undersøgt, vurderet og dokumenteret sigtedes sociale forhold og afhængighed før sagen er blevet forfulgt med et bødeforelæg.

Hvis en sigtet ikke reagerer på et bødeforelæg, vil bødeforelægget blive oversendt til byretten, der behandler sagen uden retsmøde som om forholdet var tilstået. Retten påser ikke af egen drift om sigtedes sociale forhold og stofbrugets karakter er undersøgt og eventuelt taler imod at idømme den påståede bødestraf. Der vil derfor i praksis blive dømt i overensstemmelse med bødeforelægget, selvom det er udstedt i strid med lovgivningen og gældende instrukser.

På baggrund af vores vedholdende arbejde med denne regel, er det desværre Stenbroens Juristers forståelse, at de fejl og mangler, vi ser i sager hos os, afspejler helt generelle fejl og mangler ved behandlingen af sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ved både politiet og anklagemyndigheden.

Som tabellen viser, er de 58 tilfælde i 2025 det laveste antal i otte år. Stenbroens Jurister ser dette som en indikation på, at Rigspolitiets indsatser og tydeliggørel-

sen af den nugældende regel ved lov nr. 667 af 11. juni 2024 ikke er slået igennem i praksis.

Vores indtryk bestyrkes af, at vi i vores dialog med politiet og anklagemyndigheden fortsat oplever manglende kendskab til undtagelsesreglens eksistens og anvendelsesområde, trods de mange indskærpelser siden den oprindelige indførsel i lovgivningen i 2007.

Stenbroens Juristers konsekvente indtryk er med andre ord, at behandlingen af sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke sker i overensstemmelse med gældende ret, som gengivet i lovforslaget: *"Politiet skal således i forbindelse med sin sagsbehandling løfte sagsoplysningen til et niveau, hvor det med rimelig sikkerhed kan konstateres, om sagen falder indenfor eller udenfor anvendelsesområdet for bestemmelsen. De undersøgte omstændigheder skal fremgå af politiets rapporter."* (afsnit 2.3.1.)

Det er et selvstændigt retssikkerhedsmæssigt problem, når myndigheder ikke følger de regler for sagsbehandlingen, der er gennemført for at sikre korrekte afgørelser. Men det får også konkret betydning for borgerne, idet der kan være et betydeligt antal straffesager hvert år, hvor socialt udsatte og stærkt afhængige stofbrugere idømmes bøder, de ikke skulle have haft.

Hvis der med lovændringen ikke samtidig føres bedre kontrol med sagsbehandlingen i politiet og anklagemyndigheden, må de samme retssikkerhedsmæssige problemer forventes også at gøre sig gældende under en nyaffattet bestemmelse.

Stenbroens Jurister er på denne baggrund glade for at se, at der er enighed om at foretage en evaluering efter tre år, herunder ved inddragelse af civilsamfundsorganisationers erfaringer med reglen. Dette evalueringsarbejde bidrager Stenbroens Jurister gerne til.

Henset til de ovennævnte udfordringer med anvendelsen af den allerede gældende undtagelse i § 3, stk. 4, mener Stenbroens Jurister imidlertid, at der i lyset af de hidtidige erfaringer allerede ved vedtagelsen af lovforslaget bør nedsættes en arbejdsgruppe med relevante myndigheder og civilsamfundsorganisationer for at sikre en hensigtsmæssig og effektiv implementering.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at der i lyset af de hidtidige erfaringer nedsættes en arbejdsgruppe bestående af relevante myndigheder og civilsamfundsorganisationer til at understøtte implementeringen og evalueringen af ændringen af lov om euforiserende stoffer.

Om sagsoplysningen i sager om stofbesiddelse til eget brug

Politiet skal ikke oprette sager mod personer, der ikke strafforfølges. Derfor vil der med lovændringen fremover ikke blive oprettet en sag og skrevet rapport i tilfælde, hvor politiet umiddelbart føler sig sikre på, at forholdet er omfattet af den foreslåede § 3, stk. 4.

Lovforslagets bemærkninger behandler fint situationer, hvor der kan være tvivl om, hvorvidt en person er omfattet af reglen i den foreslåede § 3, stk. 4.

Der kan imidlertid også forekomme tilfælde, hvor politiet ikke er i tvivl, men rejser sigtelse mod en person, der er omfattet af målgruppen for straffritagelsen. Det vil fx kunne ske, hvis betjenten ikke er bekendt med undtagelsesreglen i § 3, stk. 4, eller glemmer at undersøge og vurdere sigtedes sociale forhold og eventuelle afhængighed.

Særligt i disse tilfælde er de formelle krav til sagsoplysningen vigtige, fordi de giver en vis retssikkerhedsmæssig garanti for, at forholdene faktisk undersøges, før politiet og anklagemyndigheden tager stilling til sagens videre behandling.

Flere myndigheder har tidligere givet udtryk for retsvildfarelser om deres forpligtelse til at dokumentere politiets undersøgelse og vurdering af sigtedes sociale forhold og stofbrug i sager om stofbesiddelse til eget forbrug. Fx har Københavns Politi i et svar, gengivet af justitsministeren til Folketinget i 2020, oplyst, at *"Det er alene i de tilfælde, hvor politiet har skønnet, at en sigtet er stofmisbruger og stærkt afhængig, og hvor den sigtede på den baggrund, meddeles en advarsel, at det pågældende skøn vil fremgå eksplicit af sagen."* (REU, almindelig del 2020-21, svar på spørgsmål 1499).

Det er derfor vigtigt, at lovforslagets bemærkninger ikke utilsigtet bidrager til misforståelser om, at kravene til sagsoplysningen efter gældende ret også skal iagttages fremadrettet i straffesager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det indføres udtrykkeligt i bemærkningerne, at politiet fortsat i alle tilfælde, hvor der rejses sigtelse for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, skal løfte sagsoplysningen til et niveau, hvor det med rimelig sikkerhed kan konstateres, om sagen falder indenfor eller udenfor anvendelsesområdet for bestemmelsen. Og at de undersøgte omstændigheder skal fremgå af politiets rapporter.

Stenbroens Jurister bemærker i den forbindelse, at de pågældende forpligtelser, som i dag er præciseret i administrative instrukser, også kan udledes selvstændigt af retsplejeloven.

Om myndighedernes pligt til at rette op på fejl

Som nævnt bistår Stenbroens Jurister jævnligt i sager om stofbesiddelse til eget forbrug, der skal behandles efter den nugældende bestemmelse i § 3, stk. 4.

Det er forholdsvist enkelt at annullere et udstedt bødeforelæg og ændre afgørelsen til et tiltalefrafald, hvis sagen endnu ikke er oversendt til retten. I nogle tilfælde kommer vi imidlertid først ind i sagen, efter byretten har afsagt dom efter et bødeforelæg, der er oversendt til retten trods fejl og mangler under sagsbehandlingen hos politi og anklagemyndighed.

En sådan dom kan ikke ophæves, uden at sagen genoptages af byretten eller ankes til landsretten, hvilket kan kræve procesbevillingsnævnets tilladelse. I dag anmoder Stenbroens Jurister anklagemyndigheden om at søge sagen genoptaget eller anket af egen drift, når det kan konstateres at sagsbehandlingen har været fejlbehæftet eller mangelfuld.

Stenbroens Jurister møder i den forbindelse modstand fra de lokale anklagemyndigheder, der afviser at tage skridt til at rette op på en forkert afgørelse. Afvisningen suppleres eventuelt med vejledning om at borgeren selv kan søge genoptagelse eller anketilladelse. I de tilfælde, hvor Stenbroens Jurister har bedt statsadvokaten om at tage stilling til de lokale afvisninger, har statsadvokaten truffet afgørelser, der peger i forskellige retninger.

Der vil også med en nyaffattet bestemmelse kunne opstå tilfælde, hvor udsatte stofbrugere idømmes bøde på forkert grundlag, fordi der ikke er foretaget undersøgelse, vurdering og dokumentation af sociale forhold og stofbrugets karakter.

Stenbroens Jurister opfordrer derfor Justitsministeriet til i lovforslagets bemærkninger at angive sine forventninger til anklagemyndigheden i de tilfælde, hvor det ikke kan udelukkes, at udsatte borgere er idømt straf i strid med lovgivningen om euforiserende stoffer på grund af fejl og mangler i myndighedernes sagsbehandling.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at lovforslaget tilføjes bemærkninger om, hvorvidt anklagemyndigheden af egen drift skal søge straffesager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug genoptaget eller anket,

hvis der er afsagt dom efter et bødeforelæg, som anklagemyndigheden har sendt til retten, selvom sagsbehandlingen ikke lever op til kravene i lovgivningen og instrukser fra Rigspolitiet og Rigsadvokaten.

Om målgruppen for straffritagelsen (stærk afhængighed)

Målgruppen for undtagelsen er efter både gældende ret og lovforslaget personer, der igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, som fx heroin og øvrige opioider, kokain og amfetamin, at de bruger disse stoffer dagligt.

Personer i målgruppen vil også være omfattet ved besiddelse af hash til eget forbrug. Derimod vil en person, der er svært socialt udsat, men alene er afhængig af hash, ikke være omfattet af undtagelsen, uanset hvor stærk denne afhængighed måtte være.

Justitsministeriets overvejelser om, at stærk afhængighed ikke helbredes ved at straffe for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, gør sig efter Stenbroens Juristers opfattelse også gældende for personer med en stærk afhængighed af hash. Derimod er det ikke klart, hvilke hensyn der taler imod at omfatte borgere med stærk afhængighed af hash.

- Stenbroens Jurister anbefaler at justere målgruppen for undtagelsen, så den også omfatter særligt udsatte borgere, der er stærkt afhængige af hash.

Efter gældende ret og lovforslaget er det en forudsætning for at være omfattet af målgruppen, at der er tale om et dagligt forbrug af hårde stoffer. Undtagelsen omfatter dermed ikke personer, der under et behandlingsforløb reducerer deres forbrug af hårde stoffer, men endnu ikke er ophørt helt.

Stenbroens Jurister mener, at det i forbindelse med lovbehandlingen bør overvejes at understøtte en sådan positiv personlig udvikling ved at tage hensyn til personer, der fortsat er udfordret af afhængighed af hårde stoffer, men som har reduceret deres stofbrug og derfor ikke længere bruger stoffer dagligt.

Dette kan fx gøres ved tilføjelse af bemærkninger, der enten lader denne persongruppe omfatte af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, eller ved bemærkninger, der forudsætter, at anklagemyndigheden vil lade de almindelige regler om tiltalefrafald i særlige tilfælde efter retsplejelovens § 722 finde anvendelse i denne situation. Stenbroens Jurister bemærker, at en lignende tilgang er anvendt i andre dele af lovforslaget.

Om undtagelsen af indkvarteringssteder mv.

Efter lovforslaget vil den nyaffattede bestemmelse i § 3, stk. 4, ikke finde anvendelse på indkvarteringssteder efter udlændingeloven. Henset til de vedvarende problemer med implementeringen af den eksisterende undtagelsesregel, finder Stenbroens Jurister det uhensigtsmæssigt at tilføje en sådan undtagelse til undtagelsen, fremfor at holde reglen så enkel som muligt. Stenbroens Jurister finder det imidlertid positivt, at det i bemærkningerne forudsættes, at der meddeles tiltalefrafald efter de almindelige regler i retsplejelovens § 722, hvis en person i undtagelsesreglens målgruppe besidder stoffer til eget forbrug på indkvarteringssteder efter udlændingeloven.

Derimod finder Stenbroens Jurister det inkonsekvent, ud fra Justitsministeriets egne overvejelser om helbredelse ved straf, at besiddelsen af stoffer til eget forbrug i et fængsel fortsat skal kunne udløse en disciplinærstraf efter straffuldbyrdesloven.

Afsluttende bemærkninger

Stenbroens Jurister er glade for, at den nye regering i regeringsgrundlaget lægger op til en styrkelse af Værdighedsreformen. Vi håber, at nogle af de forslag vi er kommet med ovenfor, vil kunne overvejes som forslag, der kan udgøre en sådan styrkelse.

Derudover vil vi opfordre til, at Folketinget tænker på følgende, når der skal handles om en styrket Værdighedsreform.

Vold

Alt for mange udsatte personer udsættes for vold og for mange beskrives volden som et livsvilkår. Vold er noget af det mest uværdige et menneske kan udsættes for. En styrket værdighedsreform bør derfor adressere hvordan vi kan styrke indsatsen mod vold mod udsatte. Særligt, har de seneste års kriminalisering af hjemløses overlevelsesstrategier, som gadesovning og betleri, skabt mere stigmatisering mod udsatte og modsætning mellem dansk politi og de mest udsatte.

Den tidligere regering fremhævede flere gange den tidligere gadebetjent Rud Ellegaard, som et godt eksempel på en betjent, der formåede at virke for udsattes sikkerhed. Rud Ellegaard er nu pensioneret og udpeget til Rådet for Socialt Udsatte. Stenbroens Jurister anbefaler, at Justitsministeriet overvejer, om der med socialsygeplejerskerne som forbillede kan etableres en forsøgsordning med so-

cialbetjente i de danske politikredse, der får som formål at arbejde målrettet for udsattes sikkerhed. Formålet er at skabe relationer, der gør det nemmere og tryggere for de mest udsatte at anmelde vold til politiet.

Sexarbejdere

Socialministeriet udgav kort før det seneste valg en redegørelse for livsvilkårene for sexarbejdere. Som udløber af rapporten udgav en række civilsamfundsorganisationer sammen med Stenbroens Jurister 10 anbefalinger til forbedring af livsvilkårene for sexarbejdere. Vi anbefaler at anbefalingerne indtænkes i en forhandling om en styrkelse af Værdighedsreformen.

Med venlig hilsen

Stenbroens Jurister

Tobias Dorph

jurist

Direkte tlf.: 20199132

Opdateret:
15. maj 2025

Håndbog om mellemkommunal uenighed

Procedure, sags-
flow og best prac-
tice

Ankestyrelsen

KAPITEL 4

Sager, hvor vi er bedt om at fastlægge handlekommune

HENVENDELSEN MODTAGES OG OPRETTES

Henvendelse til AST

En henvendelse kan modtages på forskellige måder i Ankestyrelsen. Det kan være en henvendelse på mail eller i forbindelse med en sag.

Den, der modtager henvendelsen, sender besked til den mellemkommunale vagtpostkasse.

Bagvagten tager stilling til, om der er tale om en henvendelse efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 14 (tidligere stk. 13), § 9 a, stk. 10 eller § 9 a, stk. 11.

Er det en sådan henvendelse, beder bagvagten journalen om at oprette en sag.

Parterne

Part i sagen er den person eller myndighed, der har henvendt sig. Part/parter er også den kommune eller de kommuner, som personen eller myndigheden har peget på som rette handlekommune.

Team Nævn UDK, Tilsyn og Mødebooking opretter sagen

Se administrationens fælles vejledning for Adm. Team Nævn, UDK, Tilsyn og Mødebooking:

Fællesvejledning

Sagsemne/titel

Alle sager oprettes med sagsemnet "Handlekommune - opsamlingsbestemmelse" (sagsID 16930 i journalplanen).

Roller

Sagspart = den, der har henvendt sig, hvis det ikke er borgeren selv (også kommuner)

Borger = borgeren, for hvem, der ønskes udpeget handlekommune - henvender borgeren sig selv, skal vedkommende have rollen borger og ikke rollen sagspart

Ikke-part = den person, der har henvendt sig, og som ikke har en retlig interesse i at få udpeget handlekommune for borgeren (fx en nabo eller ven uden fuldmagt)

Myndighed = den kommune eller de kommuner, henvenderen har peget på som handlekommune – henvender kommunen sig for at få udpeget handlekommune for en borger, skal kommunen have rollen "Sagspart"

Partsrepræsentant = partsrepræsentant for borgeren

Når borgeren er et barn, skal forælderen have rollen sagspart, hvis forælderen har henvendt sig for at få fastlagt handlekommune for barnet og har forældremyndighed. Har forælderen ikke selv henvendt sig, skal forælderen have rollen forælder.

Journalen kvitterer ikke for sagen, men frigiver den til Tilsynet. Journalen sender mail til vagtpostkassen med link til sagen.

Hvis vi vælger at realitetsbehandle sagen og træffe afgørelse om handlekommune for en borger, skal sagen dog kvitteres af enten journalen eller Ruby. Denne procedure er endnu ikke helt klarlagt.

SAGSBEHANDLING

Forlodsbehandling

Vi behandler sagerne så hurtigt som muligt.

Særligt i sager efter § 9 a, stk. 11, er det forudsat i lovbestemmelserne, at vi hurtigt træffer afgørelse.

Sagen fordeles

Som udgangspunkt registrerer bagvagten sig som sagsbehandler på sagen. Sagen kan dog i den konkrete situation fordeles af teamlederen på anden vis.

Afvisning eller realitetsbehandling

Vi har afvist anmodninger om at fastlægge handlekommune, se under "Afvisning – åbenbart ubegrundet".

Vi har pt. ikke modtaget henvendelser, hvor vi har haft anledning til at fastlægge handlekommune for voksne, men har i to tilfælde fastlagt handlekommune for børn. Se mere under "Realitetsbehandling".

Alle sager drøftes med teamet/teamleder, da der er tale om nye hjemler, og vi pt. har begrænset erfaring.

OBS: Vi har drøftet rækkevidden af § 9, stk. 14 (tidligere stk. 13) med ministeriet, som umiddelbart er uenig i vores fortolkning. Vi har derfor sendt afgørelse om afvisning til ministeriet til orientering.

AFVISNING – ÅBENBART UBEGRUNDET

Afgørelser på det foreliggende grundlag

Hvis vi umiddelbart kan konstatere, at henvendelsen skal afvises som åbenbart ubegrundet, hører vi ikke den kommune eller de kommuner, der i henvendelsen er peget på som mulig handlekommune.

Vi har afgjort følgende sager, hvor vi har afvist anmodningen på det foreliggende grundlag:

24-76384: Vi afviste anmodningen om at fastlægge midlertidig handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9 a, stk. 10, da vi allerede havde afgjort spm. efter de almindelige regler om midlertidig handlekommune i en sag om uenighed.

24-117446: Vi afviste en kommunes anmodning om at fastlægge handlekommune efter retssikkerhedslovens § 9 a, stk. 10, da handlekommune kunne afgøres efter § 9 a, stk. 1-4, 6 og 8.

25-9957: En retshjælp havde på vegne af borgeren bedt om fastlæggelse af midlertidig handlekommune, hvis vi ikke ville hastebehandle sagen om uenighed om handlekommune for borgeren. Vi afviste anmodningen efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 13, da vi havde modtaget sagen om uenighed mellem kommunerne, da der i den situation er regler i § 9, stk. 8, om midlertidig handlekommune, og da midlertidig handlekommune ville kunne identificeres efter § 9, stk. 8.

25-45964: En borger havde bedt Ankestyrelsen om at udpege, hvilken kommune der havde myndighedsansvaret i hans sag. Vi afviste anmodningen som åbenbart ubegrundet, da hans handlekommune ville kunne identificeres efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1-10. Borgeren havde haft bopæl og været CPR-registreret i danske kommuner det meste af livet. Afgørelsen er sendt til ministeriet til orientering.

25-133249: Vi afviste en anmodning fra en retshjælp. Vi afviste anmodningen som åbenbart ubegrundet, da borgerens handlekommune ville kunne identificeres efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 1-10. Borgeren havde haft bopæl og været CPR-registreret i danske kommuner hele livet.

25-116756: Vi afviste at fastlægge midlertidig handlekommune. En kommune havde bedt herom, da der var opstået uenighed mellem kommunerne om handlekommune. Anmodningen var åbenbart ubegrundet, da midlertidig handlekommune kunne fastlægges efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 8. Borgeren var bopælsregistreret i en af de uenige kommuner.

Behov for høring og/eller yderligere oplysninger før afvisning

Høring af en eller flere kommuner

Vi har ikke en skabelon, men tilretter eksisterende skabeloner.

Det kan fx være tilretning af fællesgodsbreviskabelon = PARTH-1, Partshøring og frist

Yderligere oplysninger fra den, der har henvendt sig

Vi har ikke en skabelon specifikt til disse sager.

Vi kan anvende fællesgodsbreviskabelon = OPLY-3, indhent oply. part

Partshøring

Parterne partshøres over nye oplysninger, som parterne er ikke bekendt med, og som kommer til at ligge til grund for afgørelsen, evt. telefonisk, hvis sagen haster. Vi partshørte kommunen telefonisk i 25-95608.

Fællesgodsbreviskabelon = PARTH-1, Partshøring og frist

Afgørelsen

Vi har ikke endnu en skabelon til afvisninger, men tilretter eksisterende skabeloner.

Husk kopi af afgørelsen til den kommune eller de kommuner, der har været inddraget.

Hvis vi afgør sagen uden, at kommunen/kommunerne er blevet partshørt over henvendelsen om at fastlægge handlekommune, skal henvendelsen vedlægges afgørelsen til orientering.

Godkendelse af teamleder ind til, praksis er fastlagt

Når afgørelsen er klar, skal det sendes til godkendelse i workflow hos teamlederen.

Send afgørelse

Forhåndsvis og læs en sidste gang. Send afgørelsen.

Registrering i P360 i forbindelse med afslutning

Forløb

Luk fase.

Dokumenter

Alle dokumenter, der ikke er journaliserede, journaliseres.

Afgørelsesmodulet

Afgørelsesmodulet udfyldes med dato for vores afgørelse om afvisning og afgørelseskode.

Afgørelseskode = Handlekommune-opsamlingsbestemmelse-afvist

Dato for underinstansens afgørelse udfyldes ikke, og vi vælger "Nej" under kritik.

Resumefelt

Udfyld resumefelt, så det er retvisende for sagen.

Status

Sæt status til "A-Afsluttet".

REALITETSBEHANDLING

Høring og/eller yderligere oplysninger

Høring af en eller flere kommuner

Vi har ikke en skabelon, men tilretter eksisterende skabeloner.

Det kan fx være tilretning af fællesgodsbrevskabelon = PARTH-1, Partshøring og frist

Yderligere oplysninger fra den, der har henvendt sig

Vi har ikke en skabelon specifikt til disse sager, men kan anvende fællesgodsbrevskebelon.

Brevskebelon = OPLY-3, indhent oply. part

Partshøring

Parterne partshøres over nye oplysninger, som parterne er ikke bekendt med, og som kommer til at ligge til grund for afgørelsen.

Fællesgodsbrevskebelon = PARTH-1, Partshøring og frist

Afgørelsen

Vi har ikke endnu en skabelon til afvisninger, men tilretter eksisterende afgørelsesskebelon for mellemkommunal uenighed.

Husk kopi af afgørelsen til den kommune eller de kommuner, der har været inddraget.

Eksempel på afgørelse:

25-12591: Afgørelse om fastlæggelse af handlekommune efter opsamlingsbestemmelse i § 9 a, stk. 10. Den litauiske centralmyndighed havde anmodet den danske centralmyndighed eller anden kompetent myndighed tage stilling til en anbringelse i Danmark efter art. 33 i Haagerbørnebeskyttelseskonventionen. Barnet havde tilknytning i form af familie til en dansk kommune, der skulle tage stilling til anmodningen fra den litauiske centralmyndighed. Vi fastlagde den danske kommune som handlekommune.

25-95608: Afgørelse om fastlæggelse af handlekommune efter § 9 a, stk. 11, hvorefter vi i særlige tilfælde kan fastlægge handlekommune for et barn, der ikke opholder sig i Danmark, men forventes til Danmark med medvirken af danske myndigheder. Social- og Boligministeriet havde bedt os udpege en handlekommune for et barn, der var på vej til Danmark.

Godkendelse af teamleder ind til, praksis er fastlagt

Når afgørelsen er klar, skal det sendes til godkendelse i workflow hos teamlederen.

Send afgørelse

Forhåndsvis og læs en sidste gang. Send afgørelsen.

Registrering i P360 i forbindelse med afslutning

Forløb

Luk fase.

Dokumenter

Alle dokumenter, der ikke er journaliserede, journaliseres.

Afgørelsesmodulet

Afgørelsesmodulet udfyldes med dato for vores afgørelse og afgørelseskode.

Afgørelseskode = Handlekommune-opsamlingsbestemmelse-realitetsbehandlet

Dato for underinstansens afgørelse udfyldes ikke, og vi vælger "Nej" under kritik.

Resumefelt

Udfyld resumefelt, så det er retvisende for sagen.

Status

Sæt status til "A-Afsluttet".

Uddrag fra faglige sider om mellemkommunal uenighed på Ankestyrelsens Intranet, Ajour:

Fastlæggelse af handlekommune/midlertidig handlekommune i særlige tilfælde - opsamlingsbestemmelse

Retssikkerhedslovens § 9, stk. 14 (tidligere stk. 13)

Ankestyrelsens kompetence

Når handlekommune ikke kan fastlægges efter § 9, stk. 1-10, kan Ankestyrelsen afgøre, hvilken kommune, der er handlekommune eller midlertidig handlekommune.

[§ 9, stk. 1: Almindelig fastlæggelse af handlekommune](#)

[§ 9, stk. 2: Handlekommune for ægtefæller](#)

[§ 9, stk. 3: Særlige handlekommuneregler - ophold i boformer i anden kommune](#)

[§ 9, stk. 4: Varighed af handlepligt efter stk. 3](#)

[§ 9, stk. 5: Særlige handlekommuneregler - ophold i veteran tilbud i anden kommune](#)

[§ 9, stk. 6: Varighed af pligten efter stk. 5.](#)

[§ 9, stk. 7: Flyttehjælp](#)

[§ 9, stk. 8: Midlertidig handlekommune](#)

[§ 9, stk. 9: Aftale om handlekommune](#)

[§ 9, stk. 10: Bemyndigelse af handlepligt efter stk. 3 og 5](#)

Bestemmelsen finder anvendelse (jf. lovbemærkninger), når:

- borgeren ikke har bopæl i Danmark,
- der ikke kan identificeres en kommune, hvor borgeren sædvanligvis har bopæl, og
- der dermed ikke kan identificeres en handlekommune efter stk. 2

Det skal bemærkes, at det er ministeriets opfattelse, at vi i kraft af bestemmelsen også har hjemmel til at udpege en handlekommune i de situationer, hvor kommunerne ikke vil handle, herunder indlede en sag om uenighed. Dette uanset, at der vil kunne udpeges en handlekommune efter de øvrige regler.

Det fremgår (ikke helt tydeligt) af ministeriets [høringsnotat af 18. februar 2023](#) blandt andet under punkt 4.3.

Baggrund

Der er tale om en ny regel, der trådte i kraft den 1. januar 2024.

Det fremgår af lovbemærkninger, at det fandtes hensigtsmæssigt, at Ankestyrelsen tildes kompetence til at udpege en handlekommune i tilfælde, hvor handlekommune for en borger ikke kan identificeres på baggrund af bestemmelserne i § 9, stk. 1-10.

Reglen blev taget ud af handlekommunelovforslaget på grund af økonomi i forbindelse med lovprocessen. Reglen blev vedtaget i forbindelse med hjemløselovforslaget som § 9, stk. 15.

Fra 1. januar 2024 findes reglen som § 9, stk. 13 (nu stk. 14), i retssikkerhedsloven.

I forhold til ikrafttrædelsestidspunktet: Reglen blev indsat i [hjemløselovforslaget](#), der ville træde i kraft den 1. oktober 2023. Imidlertid blev § 2 i hjemløselovforslaget, hvormed § 9, stk. 15, blev indsat, ophævet ved § 8 i [handlekommunelovforslaget](#) (som vedtaget).

Handlekommunelovforslaget

[Lov nr. 754 af 13. juni 2023](#) om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om social service og forskellige andre love (Handlekommune for børn, der hjælpes tilbage til Danmark af danske myndigheder, og for børn, hvis forældre er i udlandet, ensretning af begrebsbrug, nødvendige ændringer i handlekommunereglerne som følge af barnets lov mv.)

[Lovforslag 95](#) (fremsat)

[Lovforslag 95](#) (vedtaget)

Hjemløselovforslaget

[Lov nr. 482 af 12. maj 2023](#) om ændring af lov om social service, lov om almene boliger mv., lov om leje af almene boliger og forskellige andre love (Omlægning af indsatsen mod hjemløshed, udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretninger af bofællesskaber)

[Lovforslag 64](#)

Midlertidig handlekommune

I forhold til midlertidig handlekommune i en periode med uenighed, kan denne fastlægges efter § 9, stk. 14, hvis borgeren aldrig har været CPR-registreret i en af de uenige kommuner/aldrig har været CPR-registreret i Danmark.

Det fremgår af ministeriets [høringsnotat](#) af 18. februar 2023, nederst. s. 4.

[Læs mere om midlertidig handlekommune efter § 9, stk. 8, her](#)

Hvem kan anmode

Der er ikke krav til, hvilken personkreds, der kan henvende sig til Ankestyrelsen for at bede om at få fastlagt handlekommune.

Der er ikke krav, at der foreligger en mellemkommunal uenighed.

Fastlæggelse af (midlertidig) handlekommune

Handlekommune fastlægges ud fra en tilknytningsvurdering. Vi lægger vægt på borgerens samlede tilknytning til mulige handlekommuner.

Der indgår ifølge lovbemærkninger forskellige momenter, herunder:

- borgerens ophold i en kommune, der ikke udgør sædvanligt ophold
- borgerens familiemæssige tilknytning til en kommune

- borgerens erhvervsmæssige tilknytning til en kommune

Åbenbart ubegrundede anmodninger

Ankestyrelsen kan afvise åbenbart ubegrundede anmodninger.

Det vil være tilfældet, hvis handlekommunen kan identificeres efter § 9 , stk. 1-10.

I lovbemærkninger nævnes også, at vi kan afvise en anmodning, fx hvis anmodningen er indgivet i forbindelse med en sag om hjælp og støtte efter serviceloven, og borgeren ikke opfylder kravet i servicelovens § 2 om lovligt ophold i Danmark.

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk), Cecilie Kjærgaard Kristiansen (ckkj@sm.dk)
Fra: Tony Bidstrup (tonybidstrup@gmail.com)
Titel: Høringssvar vedrørende udkast til lovforslag om værdighedsreform
Sendt: 02-07-2026 20:03

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Dato: 2/7 2026

Høringssvar vedrørende udkast til lovforslag om værdighedsreform, sagsnr. 2025 - 3832

Særligt om ret til at besidde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed

Jeg afgiver hermed bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer, særligt den del af lovforslaget, der vedrører udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed.

Jeg afgiver høringssvaret som privat borger med tilknytning til den gruppe, der berøres af lovforslaget, samt med interesse for retssikkerhed, social udsathed og den vanskelige grænse mellem straf, sygdom og sociale problemer.

1. Overordnet bemærkning

Jeg hilser det velkommen, at lovforslaget tager et vigtigt skridt væk fra en rent strafferetlig tilgang til stærkt stofafhængige personer.

Det er væsentligt, at personer, hvis besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug udspringer af stærk afhængighed og social udsathed, ikke automatisk behandles som almindelige kriminelle lovovertrædere.

Lovforslaget lægger op til, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke skal strafforfølges, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen skyldes stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug.

Det er efter min opfattelse en rigtig og nødvendig retning.

2. Lovforslaget bør tydeligere skelne mellem den afhængige og den kriminelle aktør

Lovforslaget ændrer ikke ved, at besiddelse af euforiserende stoffer som udgangspunkt fortsat er ulovligt og strafbart.

Men lovforslaget forsøger at skabe en undtagelse for personer, hvor besiddelsen reelt udspringer af stærk afhængighed og eget forbrug.

Det er positivt.

Samtidig bør lovforslaget efter min opfattelse tydeligere markere, at der i disse tilfælde ikke alene er tale om et socialt problem, men også om et sundhedsfagligt og behandlingskrævende forhold.

Stofafhængighed bør ikke alene forstås som kriminalitet eller social afvigelse. Der bør i højere grad skelnes mellem:

1. *den stærkt afhængige person, hvor besiddelsen reelt udspringer af afhængighed og eget forbrug, og*
2. *den kriminelle aktør, hvor besiddelsen sker med henblik på videresalg, transport, opbevaring for andre eller organiseret narkotikakriminalitet.*

Det er vigtigt, at lovgivningen ikke udnyttes af organiserede kriminelle. Men denne risiko bør ikke føre til, at stærkt afhængige personer fortsat behandles som almindelige kriminelle, når der reelt er tale om besiddelse til eget forbrug som følge af afhængighed.

3. “Sociale forhold” bør ikke forstås for snævert eller overskygge afhængigheden

Lovforslaget lægger vægt på, om “sociale forhold” taler for, at der ikke skal ske strafforfølgning.

Det er forståeligt, at lovforslaget søger at afgrænse målgruppen, og at sociale forhold kan være relevante ved vurderingen af personens samlede udsathed og behov for hjælp. Men der er efter min opfattelse en risiko for, at “sociale forhold” i praksis bliver forstået for snævert, hvis vurderingen hovedsageligt knyttes til forsørgelsesgrundlag, indkomst og opsparing.

Afhængighed forekommer i alle dele af samfundet. En person kan være stærkt afhængig, selvom personen ikke er uden indkomst, på kontanthjælp eller førtidspension. Den sundhedsfaglige afhængighed bliver ikke mindre reel, fordi personen har en anden social eller økonomisk placering.

Det bør derfor overvejes, hvorfor “sociale forhold” skal være et selvstændigt og afgørende kriterium ved siden af stærk afhængighed. Hvis besiddelsen reelt skyldes stærk afhængighed og er til eget forbrug, er den centrale problemstilling sundhedsfaglig og behandlingskrævende, uanset personens indkomst, forsørgelsesgrundlag eller sociale placering.

Sociale forhold bør derfor ikke overskygge det centrale spørgsmål: - *om besiddelsen skyldes stærk afhængighed og er til eget forbrug.*

Stærk afhængighed kan have alvorlige sociale, psykiske, helbredsmæssige og funktionelle konsekvenser, også i tilfælde hvor personens situation ikke umiddelbart passer ind i en enkel økonomisk kategori.

Hvis afhængighed forstås som et sundhedsfagligt og behandlingskrævende forhold, bør straffritagelsen ikke afgrænses så snævert, at personer med reel stærk afhængighed falder udenfor **alene på grund** af indkomst, forsørgelsesgrundlag eller manglende synlig social udsathed.

4. Begrebet “stærk afhængighed” bør forstås bredere og mere sundhedsfagligt

Lovforslaget lægger op til, at stærk afhængighed som følge af længere og vedvarende misbrug især knytter sig til personer, som gennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, at de bruger disse stoffer dagligt. Det fremgår også, at indskrivning i lægelig misbrugsbehandling med substitutionsmedicin kan indgå som en omstændighed, der taler for, at personen må anses som stærkt afhængig.

Efter min opfattelse er dette en forholdsvis snæver forståelse af stærk afhængighed.

Stærk afhængighed bør ikke alene vurderes ud fra, om personen gennem år har haft dagligt brug af bestemte

hårde stoffer, eller om personen er eller har været i substitutionsbehandling. Begrebet bør i højere grad bygge på en bredere videnskabelig og sundhedsfaglig forståelse af afhængighed, herunder WHO's klassifikationer og forståelse af afhængighed.

WHO's ICD-10 beskriver afhængighedssyndrom som en samling af adfærdsmæssige, kognitive og fysiologiske fænomener, der kan udvikle sig efter gentagen stofbrug. Det omfatter blandt andet stærk trang, vanskeligheder ved at kontrollere brugen, fortsat brug trods skadelige konsekvenser, at stoffet får højere prioritet end andre aktiviteter og forpligtelser, øget tolerance og i nogle tilfælde fysisk abstinensstilstand.

Tilsvarende lægger ICD-11 vægt på blandt andet stærk trang eller indre drift til at bruge stoffet, nedsat evne til at kontrollere brugen, stigende prioritering af stofbrug over andre aktiviteter samt fysiologiske træk som tolerance og abstinens.

Det centrale ved afhængighed er derfor ikke alene, om personen har haft dagligt brug gennem en årrække. Det centrale er afhængighedens karakter og alvor, herunder kontroltab, tvangsmæssig brug, stærk trang, toleranceudvikling, abstinenser, tilbagefaldsmønstre, psykisk belastning, funktionsnedsættelse og fortsat brug trods alvorlige skadevirkninger.

Det bør derfor præciseres, at "stærk afhængighed" ikke alene er et spørgsmål om dagligt brug over en årrække, men også om afhængighedens sundhedsfaglige karakter, dens konsekvenser og dens indvirkning på personens handleevne.

Lovforslaget bør efter min opfattelse i højere grad bygge på en bredere videnskabelig og sundhedsfaglig forståelse af afhængighed, herunder WHO's klassifikationer. Ellers risikerer bestemmelsen at blive administreret for snævert, så personer med alvorlig afhængighed falder udenfor, alene fordi deres afhængighed ikke passer ind i en model om mangeårigt dagligt brug, synlig social udsathed eller aktuel behandlingskontakt.

Det bør samtidig præciseres, at stærk afhængighed ikke nødvendigvis forudsætter, at personen er aktuelt registreret hos politiet, kommunen eller i behandlingssystemet. En person kan være stærkt afhængig uden at være i aktuel behandling. En person kan også have haft et længerevarende misbrug, hvor relevante oplysninger ligger mange år tilbage. Der kan desuden være tilfælde, hvor misbrug har foregået skjult, uden at personen har været i kontakt med politi, rusmiddelbehandling eller andre myndigheder.

Afhængighed bør derfor ikke alene vurderes ud fra myndighedsregistrering, men ud fra en samlet konkret og sundhedsfagligt orienteret vurdering af personens situation.

5. Fravær af aktuel dokumentation bør ikke automatisk føre til strafforfølgning

Det bør præciseres, at fravær af umiddelbar eller aktuel dokumentation i politiets systemer ikke i sig selv bør føre til, at en person behandles som almindelig strafbar besidder.

Der kan være flere situationer, hvor stærk afhængighed er reel, men ikke umiddelbart dokumenterbar:

- personen kan være nyopstartet i et alvorligt misbrug
- personen kan tidligere have haft et længerevarende misbrug, men hvor oplysningerne ligger mange år tilbage
- relevante oplysninger kan være arkiverede eller ikke søgbare i politiets systemer
- oplysninger kan alene findes hos sundhedsmyndigheder, kommune, rusmiddelbehandling, socialpsykiatri, herberg, civilsamfundsaktører eller andre instanser
- misbruget kan have foregået skjult i en længere årrække, uden at personen har været i kontakt med politi, misbrugsbehandling eller andre myndigheder

Det afgørende bør derfor ikke være, om politiet straks kan finde dokumentation, men om der samlet set

foreligger konkrete holdepunkter for, at besiddelsen skyldes stærk afhængighed og er til eget forbrug.

Afhængighed eksisterer ikke kun, når staten allerede har registreret den.

6. Behov for klare retningslinjer til politiet

Lovforslaget vil i praksis stille politiet over for vanskelige vurderinger.

Politiet skal vurdere, om der er tale om eget forbrug, om personen er stærkt afhængig, og om sociale forhold taler for, at der ikke skal ske strafforfølgning. Det kan være vanskeligt at afgøre på stedet.

Der bør derfor udarbejdes klare retningslinjer for, hvordan politiet skal håndtere tilfælde, hvor afhængighed er plausibel, men ikke straks dokumenterbar.

I sådanne tilfælde bør udgangspunktet ikke være automatisk strafforfølgning eller konfiskation, men en nærmere afklaring, som er retssikkerhedsmæssigt forsvarlig.

Retningslinjerne bør samtidig sikre, at ordningen ikke kan udnyttes til organiseret kriminalitet. Men denne kontrol må ikke blive så snæver, at den i praksis udelukker personer, som faktisk er stærkt afhængige, men som ikke på stedet kan dokumentere det.

7. Forslag til præcisering

Jeg foreslår, at lovforslaget eller bemærkningerne præciseres i følgende retning:

Ved vurderingen af, om besiddelsen skyldes stærk afhængighed, bør der foretages en samlet konkret og sundhedsfagligt orienteret vurdering, som tager udgangspunkt i en bred videnskabelig forståelse af afhængighed, herunder WHO's klassifikationer. Fravær af forudgående myndighedskontakt, behandlingskontakt eller registrering i politiets systemer bør ikke i sig selv tale imod, at personen kan være omfattet af bestemmelsen. Stærk afhængighed bør ikke alene vurderes ud fra dagligt brug gennem en årrække, men også ud fra afhængighedens karakter, kontroltab, tvangsmæssig brug, stærk trang, abstinenser, tolerance, tilbagefald, funktionsnedsættelse, stigende prioritering af stoffet og fortsat brug trods skadevirkninger. Vurderingen bør bero på personens aktuelle situation, forklaring, stoffets art og mængde, omstændighederne ved besiddelsen og eventuelle øvrige holdepunkter.

8. Afsluttende bemærkning

Lovforslaget er efter min opfattelse et vigtigt skridt i retning af en mere værdig og realistisk behandling af stærkt stofafhængige personer.

Men forslaget bør styrkes ved **tydeligere at anerkende**, at stærk stofafhængighed ikke kun er et socialt og strafferetligt spørgsmål, men også et sundhedsfagligt og behandlingskrævende forhold.

Det er særligt vigtigt, at lovgivningen ikke bliver administreret sådan, at kun personer med aktuel og let tilgængelig dokumentation kan blive omfattet.

Mange menneskers livsforløb er mere sammensatte, end myndighedssystemernes registreringer viser.

Der bør derfor sikres klare retningslinjer, så den stærkt afhængige person ikke behandles som almindelig kriminel alene på grund af manglende aktuel dokumentation, manglende myndighedskontakt eller manglende synlighed i politiets systemer.

Det afgørende bør være en konkret, individuel og helhedsorienteret vurdering, hvor der skelnes klart mellem **den afhængige person** med stoffer til eget forbrug og **den kriminelle aktør**, der besidder, transporterer eller

opbevarer stoffer med henblik på videreoverdragelse.

Med venlig hilsen,

Tony Bidstrup

Rødager Alle 58 st.tv.

2610 Rødovre

E-mail: tonybidstrup@gmail.com

Høringssvar fra Udsatterrådet i Københavns Kommune August 2026

[20. august 2025]

Vedrørende forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Udsatterrådet i Københavns Kommune takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovenstående lovforslag.

Udsatterrådet i København er nedsat af Københavns Kommunes Borgerrepræsentation med det formål at rådgive kommunen samt at være et samlet talerør og en formel indgang til medindflydelse på de kommunale indsatser for udsatte grupper. Rådet repræsenterer 20 organisationer med ekspertviden indenfor forskellige dele af socialområdet.

Medlemsorganisationerne er: Stenbroens Jurister, WeShelter, Joannahuset, Gadejuristen, Projekt UDENFOR, SydhavnsCompagniet, Diversity Works, Mændenes Hjem, Brugerforeningen, Settlementet, Brugernes Akademi, SAND Hovedstaden, Det Grønlandske Hus, Røde Kors Hovedstaden, Hugs & Food, Reden København, Hus Forbi, Kirkens Korshær, Kofoeds Skole, Danner.

Udsatterrådet har siden efteråret 2025 været i dialog med Socialforvaltningen og Region Hovedstadens Udsatteråd om værdighedsreformen, herunder muligheden for etablering af Gadens Huse i København.

Dette høringssvar bygger på de input, rådet har givet undervejs i denne proces.

Udsatterrådets formandskab har derudover holdt et selvstændigt formøde med rådets brugerorganisationer – SAND, Brugernes Akademi og Hus Forbi deltog, og Brugerforeningen bidrog med

skriftlige bemærkninger – netop for at sikre, at brugernes egne stemmer indgår tydeligt i grundlaget for høringssvaret.

Udsatterådet støtter overordnet intentionerne bag værdighedsreformen og ambitionen om, at de allermest udsatte borgere skal mødes med større værdighed, bedre tilgængelighed og en mere sammenhængende indsats. Rådet har imidlertid en række bemærkninger og anbefalinger til den konkrete udmøntning, som vi håber, vil indgå i det videre lovarbejde.

1. Målgruppen: socialt frikort og migranter

Socialt frikort

Mange udsatte i København anvender socialt frikort og sælger sociale aviser. Både kommunen og civilsamfundet har været aktive i udbredelsen af ordningen om socialt frikort.

Målgruppen for både Gadens Huse og mobile udsatte-enheder (§ 111 c, stk. 2), forsøgsordningen "Borger i Danmark" (§ 9 e, stk. 3) og fasttrack-ordningen i Ankestyrelsen (§ 61, stk. 3) er i alle tre bestemmelser afgrænset til borgere, der "ikke er i ordinær beskæftigelse". Vi gør derfor opmærksom på den bekymring, Københavns Kommunes Socialforvaltning har rejst i sit tidligere høringssvar, om at borgere, der er beskæftiget via socialt frikort, i praksis kan betragtes som værende i ordinær beskæftigelse og dermed risikerer at blive udelukket fra målgruppen – uanset at de i øvrigt opfylder to ud af de tre udsathedskriterier. Vi beder ministeriet forholde sig til det, så vi ikke ender i en situation, hvor Københavns Kommune anlægger en fortolkning, hvor alle med socialt frikort afskæres fra at anvende Gadens Huse og mobile enheder. Vi anbefaler, at lov om sociale aviser medtages i disse overvejelser.

Vi gør opmærksom på, at lovforslaget et andet sted håndterer samme spørgsmål med en klar undtagelse: I bemærkningerne til § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer præciseres det, at arbejdsindtægt inden for beløbsgrænsen for socialt frikort ikke skal tale imod straffritagelse for besiddelse af stoffer til eget forbrug. En tilsvarende undtagelse findes ikke i § 111 c eller § 9 e.

Migranter og uklar opholdsstatus

København har en større gruppe migranter end andre byer i Danmark. Der er både tale om nordiske migranter, EU-migranter med eller uden registreret ophold og migranter uden for EU med enten ophold i et andet EU-land, asylstatus eller ingen formel registreret opholdsstatus. Disse personer fylder i København, men er ikke medtaget i værdighedsreformen. Både civilsamfundet og brugerne i København lever med konsekvenserne af, at der er grupper af hjemløse, som lever med et uklart opholdsgrundlag, og som ingen rigtig ved, hvad har ret til.

Vi anbefaler, at Gadens Huse tilknyttes migrantindsatser, så der kan udføres relevante indsatser for denne målgruppe fra husene. Samtidig opfordrer vi til, at det præciseres, hvilke migranter der har ret til indsatser i husene. Vi opfordrer samtidig til at det tydeliggøres hvilke regler, der er gældende for borgere, der er tilrejst fra Grønland og ikke har været registreret med adresse i Danmark.

2. Gadens Huse og mobile udsatte-enheder – organisering og antal

Udsatterådet mener ikke, at ét samlet Gadens Hus vil være hensigtsmæssigt for en by som København. Byens store geografiske udstrækning og de forskellige udsatte målgruppers meget forskellige behov taler for, at der etableres flere huse forskellige steder i byen, som hver især kan tilpasses de borgere, der bruger dem, frem for at én model skal dække alle. Der er mange udsatte i København, der ikke vil føle sig trygge ved at opsøge et Gadens Hus i et andet kvarter. Derfor vil ét sted, uanset hvor det ligger i København, komme til at udelukke nogle grupper.

Rådet anbefaler derfor, at det udtrykkeligt fremgår af loven eller dens forarbejder, at en kommune kan etablere mere end ét Gadens Hus, eller en satellitordning, hvis det vurderes bedst lokalt.

Udsatterådet understreger endvidere, at husene ikke bør erstatte de mange velfungerende offentlige og private tilbud, der allerede findes i København, men i stedet bør fungere som et sted, der trækker på og koordinerer med eksisterende tilbud som f.eks. Flexklinikken, væresteder, sundhedsklinikker og rusmiddelbehandling, og som holder

et tydeligt overblik over dem. Vi anbefaler, at dette eksplicit indskrives som en del af Gadens Husenes formål og funktion.

3. Mobile udsatte-enheder – indhold, koordination og tilgængelighed

Udsatterådet ser positivt på, at lovforslaget giver hjemmel til mobile udsatte-enheder uden for de større byer, men efter rådets opfattelse kan mobile enheder også have relevans i København, herunder eventuelt med tilknytning til Gadens Huse.

Dette billede går igen hos rådets brugerorganisationer, som giver udtryk for, at de ikke kan se for sig, at der etableres ét fast sted i København, eller at al indsats samles ét sted. De foreslår i stedet, at et Gadens Hus tænkes som flytbart, eventuelt i en kombination af en "Gadens Bus" og en social taxa-lignende ordning, der kan forbinde de forskellige dele af den eksisterende tilbudsviften og dermed dække et større geografisk område ved at udnytte og styrke de mange gode eksisterende tilbud, der allerede findes i dag.

4. Reel myndighedskompetence og klageadgang

Rådet ser med alvorlig bekymring på, at lederens afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen – efter lovforslagets § 111 c, stk. 4, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Målgruppen for Gadens Husene er blandt de borgere, der har allersværest ved selv at forfølge deres retssikkerhed, og det er netop for denne gruppe vigtigt, at en dør aldrig bør lukkes uden mulighed for at få afgørelsen efterprøvet. Der er tale om en forsøgsordning og Københavns Kommunes Socialforvaltnings henvisning til at alle med Socialt Frikort efter deres vurdering ikke er omfattet af målgruppen tydeliggør, hvorfor der er brug for en klageadgang. Særligt for en ny forsøgsordning.

Københavns Kommunes udsatteråd repræsenterer nogle af de mest udsatte og mange udsatte søger til København efter at være blevet afvist og bortvist fra indsatser i andre kommuner. Vi forstår godt, at man skal kunne lukke dørene, hvis huset er fyldt. Men Gadens Huse kommer med en række afgørelseskompetencer, som skal skabe forbedringer for de allermest udsatte. Retten til at gøre brug af disse muligheder bør man ikke kunne afskæres fra uden klagemulighed.

Samtidig vil vi gøre opmærksom på, at manglende klageadgang kan medføre, at de forskellige kommuner anlægger forskellige definitioner

af målgruppen og derfor kan bidrage til, at udsatte er nødsaget til at flytte sig mellem Gadens Huse for at få hjælp.

5. Brugerinddragelse og peer-medarbejdere

Udsatterådet lægger vægt på, at der skal være tæt samarbejde med civilsamfunds- og brugerorganisationer i udviklingen af Gadens Husene. Rådets formandskab har derfor holdt et formøde med rådets brugerorganisationer – SAND, Brugernes Akademi og Hus Forbi deltog, og Brugerforeningen bidrog skriftligt – netop for at give plads til brugernes egne stemmer, som det ellers kan være svært at få hørt i bredere professionelle fora.

Her blev det tydeligt understreget, at der er en udbredt bekymring for, at brugerne ender med at få lov til at komme med input, uden at det fører til reel inddragelse. Deltagelse i den slags processer forudsætter ofte, at man kan afsætte tid til mange og lange møder og sætte sig ind i meget materiale – noget de professionelle aktører får løn for og har rutine i, mens det sjældent gælder brugerne selv. Det skaber efter rådets opfattelse en grundlæggende skæv magtbalance i arbejdet, som det er vigtigt at rette op på.

Brugerorganisationerne anbefaler på den baggrund:

- at der afsættes midler til honorering af brugerinddragelse i alle faser af arbejdet med Gadens Husene – fra puljeansøgning over udvikling til den løbende drift – og at dette indskrives som en forudsætning for puljemidlerne, f.eks. via det sociale frikort
- at der etableres formaliserede brugerråd, som inddrages allerede i ansøgningsfasen og herefter høres løbende i udvikling og eventuel tilpasning af modellen
- at der sikres en løbende dialog med brugerne om Gadens Hus-modellens udvikling, så inddragelsen ikke bliver en enkeltstående øvelse, men en fast del af arbejdet

Det anbefales desuden, at der ansættes medarbejdere med egne levede erfaringer med hjemløshed, misbrug eller psykisk sygdom, da dette erfaringsmæssigt er afgørende for at skabe tillid og reel adgang til målgruppen.

6. Integrerede sundheds- og socialindsatser

Udsatterrådet finder det afgørende, at Gadens Husene kan rumme stærke sundhedsindsatser integreret med socialindsatserne, gerne i samarbejde med Sociolancen, og rådet ønsker flere sociolancer.

Rådet er enig i, at Gadens Husene skal kunne træffe afgørelse efter en række bestemmelser i serviceloven, herunder social behandling for stofmisbrug. Vi vil imidlertid pege på, at lægelig behandling efter sundhedslovens § 142 – herunder substitutionsbehandling – ofte er en forudsætning for, at borgeren reelt kan modtage den sociale hjælp. Vi anbefaler derfor, at det sikres, at:

- substitutionsbehandling efter sundhedslovens § 142 indgår eksplicit som en del af det, Gadens Husene kan tilbyde
- at der er krav om adgang til læge i husene
- der er mulighed for akut opstart af behandling, herunder abstinensbehandling, i forbindelse med borgerens første henvendelse

Rådets brugerorganisationer har i den forbindelse peget på, at der i dag mangler let adgang til abstinensbehandling i København, og at det for dem er vigtigere, at adgangen til allerede eksisterende specialiserede tilbud – f.eks. Flexklinikken eller andre sundhedsklinikker – gøres lettere, end at der opbygges et helt nyt parallelt tilbud i husene. Rådet anbefaler, at begge veje overvejes i det videre arbejde, og at det afgørende er, at borgeren hurtigt og uden unødige forsinkelser kan komme til behandling – uanset om det sker i selve huset eller ved en styrket henvisning og transport til og fra eksisterende klinikker.

7. Forsøgsordningen "Borger i Danmark"

Udsatterrådet bakker op om intentionen bag forsøgsordningen om, at de allermest udsatte borgere kan få hjælp dér, hvor de er, uanset handlekommune. Rådet bemærker imidlertid, at det fylder i forhandlingerne, om mere omfattende indsatser – herunder midlertidige botilbud – skal indgå i ordningen, og opfordrer til, at Københavns Kommunes perspektiv indhentes, herunder at kommunens udfordringer med kapacitet på botilbud ikke forværres.

Vi noterer, at det fremlagte lovudkast giver adgang til en bred vifte af indsatser efter serviceloven, herunder social behandling for

stofmisbrug efter § 101 – også som døgnbehandling, jf. § 107, stk. 2, nr. 2 – men ikke reelle botilbud. Vi anbefaler:

- at det afklares tydeligt, hvordan borgerens videre bolig- eller botilbudssituation håndteres, når en akut eller midlertidig indsats efter forsøgsordningen udløber, herunder ansvarsfordelingen mellem opholds- og handlekommune
- at det tydeliggøres, hvordan situationer håndteres, hvor en borger ikke ønsker kontakt eller ikke ønsker at medvirke til sagens oplysning, herunder rammerne for udveksling af oplysninger mellem kommuner uden borgerens samtykke

Ligesom for § 111 c finder rådet det problematisk, at kommunalbestyrelsens afgørelse om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen, ikke kan påklages, jf. det foreslåede § 9 e, stk. 5. Vi henviser til vores bemærkninger under punkt 4 ovenfor.

8. Fasttrack-ordningen i Ankestyrelsen

Udsatterådet støtter formålet med fasttrack-ordningen i Ankestyrelsen om hurtig afklaring af handlekommune. Vi vil dog pege på, at den foreslåede frist på 10 arbejdsdage ikke omfatter tid til partshøring og oplysning af sagen, hvilket i praksis kan forlænge den samlede sagsbehandlingstid betydeligt, uden at borgeren oplever den hurtige afklaring, som er ordningens formål.

I dag oplever alt for mange månedlange sagsbehandlingstider i Ankestyrelsen. Nogle venter op til 2 år.

Vi anbefaler, at der indføres skærpede tidsfrister for hele sagsforløbet – herunder for partshøring og sagsoplysning – så intentionen om en reelt hurtig afklaring også realiseres i praksis.

Udsatterådet stiller sig naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående og ser frem til det videre samarbejde om at gøre værdighedsreformen til virkelighed for byens mest udsatte borgere.

På vegne af Udsatterådet i Københavns Kommune

Maja Løvbjerg Hansen, formand

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Chanett Gylden
Oehlenschlaeger
Jurist

Lokal tlf.: 23 48 12 03
Mobil tlf.: 23 48 12 03
CHAOE@vejle.dk

Her bor vi:
Skolegade 1
7100 Vejle

19. august 2026

J. nr.: 27.00.00-K05-1-26

Høringssvar fra Vejle Kommune vedr. lovforslag til gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen – sagsnr. 2025-3832

Indledning

Vejle Kommune har den 29. juni 2026 modtaget Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed) i høring.

Indledende bemærkninger

Vejle Kommune har gennemlæst udkastet til lovforslaget og finder overordnet set, at lovforslaget i forhold til selve oprettelsen af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder er en vigtig sikring af de mest udsatte borgere, da det sikres, at de kan opsøge hjælp ét sted og får bedre adgang til vejledning om, hvad de kan få af støtte og hvordan der søges om dette. Vi har dermed forståelse for formålet med denne del af lovforslaget, som vi læser således, at det skal være nemmere for udsatte borgere at få relevant hjælp.

Imidlertid finder Vejle Kommune fra et myndighedsperspektiv, at forsøgsordningen med "Borger i Danmark" i den foreslåede form er forvirrende og kan blive svær at administrere. Ordningen, som den foreslås i lovforslaget, vil kunne give styringsmæssige udfordringer for kommunerne, herunder økonomisk og i forhold til det personrettede tilsyn.

Vejle Kommune finder, at de nugældende regler om handlekommuner og mellemkommunal refusion burde sikre borgerne tilstrækkeligt. Dette med henblik på, at borgerne allerede vil få nemmere ved kontakten med handlekommunen, når de er en del af Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, da borgeren kan få hjælp fra stedet til kontakt med handlekommunen, og handlekommunen kan visitere til støtte gennem Gadens Hus eller den mobile udsatte-enhed. Vejle Kommune foreslår derfor, at forsøgsordningen undlades, og at der i stedet henholdes til de nugældende regler.

Velfærdsforvaltningen
Personale Sekretariat og
Systemadministration

Skolegade 1, 7100 Vejle
Tlf.: 76 81 00 00
post@vejle.dk
www.vejle.dk

CVR Nr. 29 18 99 00

Åbningstider
Fremmøde
Mandag-onsdag kl. 10-15
Torsdag kl. 08-17
Fredag kl. 10-12

Telefon
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

Alternativt foreslås det, at den nuværende regel om midlertidig handlekommune ved uenighed, som findes i retssikkerhedslovens § 9, stk. 8 ændres, således at det ved uenighed i sager vedrørende de mest udsatte borgere vil være den kommune, som borgeren har henvendt sig til, der er midlertidig handlekommune. Dette ville kunne gøre, at en borger vil kunne få hjælp tidligt i forløbet, og der ikke vil være flere kommuner, der samtidig vil kunne handle i sagen. Samtidig vil borgeren ikke blive fastlåst i de tilfælde, hvor borgeren i Folkeregistret er registreret uden adresse og midlertidig handlekommune således ikke vil kunne udpeges efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 8.

Dette forslag vil afhjælpe de udfordringer, som de mest udsatte borgere oplever, når kommunerne er uenige om, hvilken kommune, der er handlekommune, idet borgeren vil kunne få igangsat hjælp i den kommune, som borgeren har henvendt sig ved.

For at sikre hurtig mulighed for hjælp, foreslås det, at der indsættes en tidsfrist for, hvor hurtigt en kommune skal besvare en henvendelse om handlekommuneansvar for en udsat borger, som har henvendt sig ved anden kommune, Gadens Huse eller en mobil udsatte-enhed.

I tilfælde hvor kommunerne ikke er uenige om, hvilken kommune, der er handlekommune, bør der ikke være behov for, at en anden kommune træffer afgørelse. Den respektive handlekommune vil således kunne træffe afgørelse efter og handle på henvendelser fra Gadens Huse eller de mobile udsatte-enheder, som har kontakt med borgeren.

Eller hvis forsøgsordningen opretholdes, foreslås det, at forsøgsordningen kan ændres således, at det tydeliggøres, at handlekommunen er den bestemmende kommune, og andre kommuner ikke kan træffe afgørelse overfor borgeren, medmindre handlekommunen har godkendt afgørelsen først. Dette vil være lignende løsningen på udlændingeområdet, hvor Udlændingestyrelsen skal godkende den støtte, der vurderes nødvendig af kommunen, inden kommunen træffer afgørelse, hvis det er en borger, som Udlændingestyrelsen har forsørgelsespligten overfor. Ved denne løsning vil handlekommunen fortsat kunne have kontrol med egen økonomi og derudover vil det kunne sikres, at det er handlekommunens serviceniveau, der er grundlaget for afgørelsen, så den udsatte borger ikke bliver stillet anderledes end andre borgere fra samme handlekommune.

Der vil i ordningen kunne indsættes frist på, hvor hurtigt handlekommunen skal reagere på henvendelsen fra den anden kommune.

I forhold til fasttrack-ordningen for mellemkommunale tvister ved Ankestyrelsen har Vejle Kommune ingen bemærkninger.

Vejle Kommune har ikke forholdt sig til den del af lovforslaget, hvor det bestemmes, at udsatte borgere kan beholde euforiserende stoffer til eget forbrug.

Specifikke bemærkninger

Driftsperspektiv

Indledningsvist har Vejle Kommune forstået lovforslaget således, at Vejle kan oprette mobile udsatte-enheder. Dette har vi forstået på baggrund af, at det i andre dokumenter har fremgået, at der forventes afsat midler til 4 Gadens Huse, som større byer kan oprette. Vi forstår dermed, at "større byer" henviser til byer, såsom byerne i 6-bynetværket. Det vil sige København, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Randers. Såfremt dette ikke er korrekt, bør "større byer" defineres i lovforslaget.

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Det er ikke tydeligt for Vejle Kommune, hvad Gadens Huse og mobile udsatte-enheder kan indeholde af tilbud. Eftersom lederen skal vurdere, om en borger er indenfor målgruppen af tilbuddet, må der forventeligt være tilbud på stedet, som skal kunne anvendes af borgeren.

Det beskrives i bemærkningerne som lavtærskeltilbud.

Imidlertid forekommer der sjældent nogen form for visitation til lavtærskeltilbud, hvorved der ikke ville være behov for en vurdering af, om borgeren var indenfor målgruppen.

Forsøgsordningen "Borger i Danmark" giver også grundlag for, at stederne ikke må tilbyde støtte eller ydelser, som kræver reel visitation.

Vejle Kommune undrer sig derfor over, hvorfor der skal ske en vurdering af, om borgeren er i målgruppen til at anvende stedet, og om dette alene er for at sikre, at stederne ikke anvendes af andre end de mest udsatte borgere.

Overgangsperiode

Vejle Kommune finder det uhensigtsmæssigt, at Gadens Huse og mobile udsatte-enheder kan oprettes med virkning fra 1. januar 2027, mens forsøgsordningen først træder i kraft den 1. juni 2027.

Det vil gøre, at der vil ske et skifte overfor borgere, der allerede anvender et af Gadens Huse eller en mobil udsatte-enhed inden 1. juni 2027, da de inden denne dato henvises til sin handlekommune, men pludselig efter denne dato vil kunne henvende sig til den eller de kommuner, som har oprettet stedet. Udfordringen vil dog alene være gældende, såfremt Gadens Hus eller den mobile udsatte-enhed er i drift inden den 1. juni 2027.

Myndighedsperspektiv

Uhensigtsmæssigt med flere kommuner med afgørelseskompetence samtidig

Vejle Kommune finder det endvidere uhensigtsmæssigt, at det både er handlekommunen og den eller de kommuner som har oprettet stedet, som kan træffe afgørelse overfor borgeren.

Dette finder vi blandt andet på baggrund af, at kommunen, der træffer afgørelse, hvis denne ikke er handlekommunen, skal give besked til handlekommunen, når afgørelsen er truffet. Idet der først skal ske orientering til handlekommunen efter, der er truffet afgørelse, er der risiko for, at flere kommuner arbejder med at vurdere og træffe afgørelse overfor borgeren på samme tid.

Der er endvidere risiko for, at flere kommuner træffer afgørelse overfor borgeren på samme dag.

Dette kompliceres yderligere af, at flere kommuner kan have oprettet stedet sammen og alle kommunerne får retten til at træffe afgørelse overfor borgeren. Derved kan handlekommunen få orientering om afgørelser fra flere kommuner samtidig, og disse afgørelser vil ikke nødvendigvis være i overensstemmelse.

Vejle Kommune foreslår derfor, at det indskrives, hvilken kommunes afgørelse, der vil være den endelige i tilfælde af, at flere kommuner har truffet afgørelse på samme dag eller indenfor kort tid (evt. indenfor 1 uge) om samme støtte.

Hvorvidt en borger er i målgruppen for forsøgsordningen

Vejle Kommune finder, at det ikke fremgår, hvordan det skal håndteres, hvis en kommune vurderer, at borgeren er indenfor målgruppen af forsøgsordningen, mens en anden kommune ikke vurderer det samme eller handlekommunen ikke vurderer det.

Det kunne fx være, at handlekommunen ikke er enig i, at borgeren er indenfor målgruppen og derfor ikke vurderer, at den anden kommunes afgørelse kan være gyldig. I værste fald kan det betyde, at handlekommunen vil nægte at betale for den støtte, som den anden kommune har bevilget. Det fremgår ikke af lovforslaget, hvordan en sådan uenighed vil skulle håndteres, da det ikke er en uenighed om, hvilken kommune der er handlekommune, men om afgørelsens gyldighed.

Det foreslås derfor, at det i lovforslaget fastsættes, hvilken kommunes vurdering, der er gældende ved uenighed eller at fasttrack ved Ankestyrelsen om uenighed om handlekommune udvides til også at kunne anvendes ved uenighed om, hvorvidt borgeren er i målgruppen.

Kommunerne har forskelligt serviceniveau

Det risikeres, at handlekommunen skal betale for støtte udover, hvad deres normale serviceniveau er. Dette vil kunne forekomme, hvis en kommune, der har oprettet et Gadens Hus eller en mobil udsatte-enhed, træffer afgørelser overfor borgeren ud fra eget serviceniveau og dette indeholder mere, end serviceniveauet ved handlekommunen.

Afgørelsen skal selvfølgelig gå udover serviceniveauet, hvis det ud fra en konkret og individuel vurdering er nødvendigt med yderligere støtte ved den konkrete borger, men hvis dette ikke er relevant ved borgeren og støtteniveauet alene bygger på serviceniveauet, vil handlekommunen skulle yde den konkrete borgere mere støtte, end hvad andre borgere fra handlekommunen normalt ville kunne bevilges. Det kunne for eksempel være, at der kan gives støvsugning af hjemmeplejen i den ene kommune, mens den anden kommunes serviceniveau er, at borgeren selv skal klare det ved indkøb af en robotstøvsuger.

Det kan også være modsat, hvor handlekommunens serviceniveau er højere end ved kommunen, der træffer afgørelse. I så fald vil borgeren ikke blive ligestillet med andre borgere fra samme handlekommune.

Det foreslås derfor, at det tydeliggøres, hvordan kommunerne skal behandle sagerne, herunder hvordan det sikres, at de mest udsatte borgere behandles lige med borgere fra samme handlekommune.

Retssikkerhed for borgeren – ændring af afgørelse/støtteniveau

Det fremgår endvidere, at både handlekommunen og kommunen/kommunerne, der har oprettet stedet må træffe afgørelse om ændringer i støtten, hvis der er sket ændringer i behovet hos borgeren.

Vejle Kommune er nysgerrig på, hvordan det vil sikres, at en kommune ikke ændrer en afgørelse om støtte truffet ved anden kommune kort efter, den oprindelige afgørelse er truffet.

Ud fra lovforslaget er der ingen sikring af, at borgeren ikke vil kunne opleve, at en kommune træffer afgørelse om fx 15 timers socialpædagogisk bistand om ugen, og handlekommunen kort efter nedjusterer til 10 timer i stedet for. Det kunne fx være på grund af forskelligt serviceniveau, at der hurtigere sker en ændring af afgørelsen.

Borgeren kan "shoppe" mellem kommunerne

Vejle Kommune vurderer endvidere, at de foreslåede regler kan medføre, at en borger vil "shoppe" mellem de relevante kommuner, hvis den ene har nægtet udvidelse af støtte eller en konkret støtte, så vil der kunne søges ved den anden. Dertil vil der være risiko for, at én kommune træffer en afgørelse, hvorefter borgeren søger udvidelse ved en anden kommune og om en anden støtte ved en evt. tredje kommune. Borgeren vil i så fald have sager i flere kommuner, men det er ikke tydeligt, hvordan det skal sikres, at borgeren får et sammenhængende forløb og at oplysningerne udveksles imellem alle kommunerne, især ikke da der alene i lovforslaget indsættes hjemmel til, at en kommune, der har truffet afgørelse om en indsats løbende må udveksle oplysninger med handlekommunen. Så hvis flere kommuner (A og B) i forening har oprettet et Gadens Hus og det alene er kommune A, der har truffet afgørelse, så er det alene kommune A der må udveksle oplysninger med handlekommunen. Kommune B kan så få en ansøgning fra borgeren om ændring af støtten eller en anden støtte, uden at de andre kommuner vil blive bekendte hermed.

Eller hvis en borger får afslag på støtte ved handlekommunen og ved kommunen, som har oprettet den mobile udsatte-enhed, som borgeren er kommet ved, så kan borgeren tage hen til næste kommune med en mobil udsatte-enhed og måske få støtten bevilget der. Dette kompliceres for kommunerne yderligere af, at der ikke indsættes eksplicit hjemmel i lovforslaget til, at der må

udveksles oplysninger imellem kommuner, der har oprettet stedet, og handlekommunen ved sagsbehandling, inden der er truffet afgørelse fra en af kommunerne, der har oprettet stedet. Det kan derved risikeres, at kommunen, der har oprettet stedet, bevilger støtte ud fra de oplysninger borgeren kommer med, og ikke bliver bekendt med en oplysning, som handlekommunen har, som vil kunne ændre vurderingen. Manglende oplysninger vil kunne være til borgerens fordel, men det kan også være til ugunst for borgeren.

Vejle Kommune foreslår, at der i forbindelse med lovforslaget gøres overvejelser om, hvordan det sikres, at risikoen for at "shoppe" imellem kommuner undgås mest muligt.

Venlig hilsen

Chanett Gylden Oehlenschlaeger
Jurist

Vestre Landsret Præsidenten

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

2. juli 2026

J.nr.: 26/18702-2

Sendt pr. mail til udsattevoksne@sm.dk og ckkj@sm.dk

Sagsbehandler: Lars B. Olesen

Socialministeriet har ved brev af 29. juni 2026 (sagsnr. 2025-3832) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Social-og Boligministeriet
Udsatte voksne
Sagsnummer 2025 – 3832

Veterancentrets høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Socialministeriet har d. 29. juni anmodet Veterancentret og andre myndigheder og organisationer om bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen). Fristen for at bidrage med bemærkninger er d. 21. august 2026.

Veterancentret har i forbindelse med høringen af forslag til samme lov tidligere fremsendt et høringssvar til daværende Social- og Boligministeriet d. 19. marts 2026. På baggrund af nærværende høring fremsender Veterancentret hermed et nyt, revideret svar.

Veterancentret takker for muligheden for at afgive bemærkninger. Veterancentret står til rådighed i forhold til spørgsmål, kommentarer eller behov for yderligere bidrag til det videre arbejde med lovforslaget.

Veterancentret har følgende bemærkninger til høringen:

Generelle bemærkninger

Det er Veterancentrets vurdering, at lovforslaget til gennemførelsen af værdighedsreformen (herefter lovforslaget) styrker støtten til de aller mest udsatte borgere i Danmark, herunder også de mest udsatte veteraner.

Lovforslaget har fokus på at lette adgangen til en integreret og helhedsorienteret hjælp og støtte samt skabe bindeled videre til mere specialiserede tilbud. Tilgangen er tværfaglig og ydes dér, hvor borgeren opholder sig. Disse initiativer hilses meget velkomne, idet de samlet set forventes at nedbryde en række væsentlige barrierer, som i dag vanskeliggør socialt udsatte borgeres adgang til hjælp. Forslaget vurderes derfor også at kunne komme udsatte veteraner til gavn.

Dato: 21. august 2026

Enhed: VETC-STAB
Sagsbeh.: VETC-LE09
Sagsnr.: 2026/017219
Dok.nr.: 6132153
Bilag: Ingen

Veterancentret
Garnisonen 1
4100 Ringsted

Tlf.: +45 7281 9700
Fax: +45 7281 9899
E-mail: vetc-myn@mil.dk
www.forsvaret.dk/veteran

EAN: 5798000201507
CVR: 16 28 71 80

Sagsbehandleren direkte:
Tlf.: +45 7281 9868
E-mail: vetc-le09@mil.dk

VETERANCENTRET

Et centralt element i lovforslaget er, at socialt udsatte med stofafhængighed fremover får ret til at beholde stoffer til eget forbrug. Det er positivt, da bøder, konfiskation og retsforfølgelse ofte gør en svær situation endnu værre. Det er Veterancentrets vurdering, at der er tale om et paradigmeskifte, hvor fokus fjernes fra den kriminelle handling og kan erstattes med fokus på skadesreduktion, værdighed, stabilitet og livskvalitet, selvom det for mange kan forekomme fjernt, at særligt udsatte veteraner i et misbrug kan finde livskvalitet i denne livsførelse.

Veterancentret finder det positivt, at lovforslaget rummer en styrket indsats for bedre rusmiddel- og abstinensbehandling, herunder etablering af døgnåben rådgivning for praktiserende læger og andet sundhedsfagligt personale på forsorgshjem m.m. Derudover findes gældsrådgivning positivt, så flere udsatte borgere får mulighed for at få eftergivet eller saneret gæld.

Vedr. Gadens huse og mobile udsatte-enheder

Lovforslaget indeholder etableringen af såkaldte Gadens Huse. Her skal udsatte borgere kunne få adgang til sundhedsfaglig hjælp, rusmiddelbehandling og social støtte ét sted. En lettere tilgængelig og mere helhedsorienteret støtte. I mindre byer skal mobile udsatte-enheder opsøge målgruppen og tilbyde samme type helhedsorienteret hjælp.

Det er efter Veterancentrets vurdering en klar styrkelse af den ofte fragmenterede indsats, som de mest udsatte borgere kan opleve. Der bør være en opmærksomhed på, at borgeren vil kunne opleve stor forskel i service og behandlingstiltag, alt efter hvor den udsatte borger befinder sig geografisk.

Veterancentret anser "Sundhed i Front" som en sammenlignelig indsats, der med fordel kan gøres til en landsdækkende indsats. Et centralt indhold i indsatsen er den hurtige og direkte adgang til sundhedsfaglig hjælp ved sygeplejerske og læge, som har en opsøgende indsats, rettet mod de mest udsatte veteraner. Indsatsen er placeret under Københavns Kommune og dækker hele den kommende Region Øst. Indsatsen finansieres aktuelt og indtil videre frem til udgangen af 2027 af Københavns Kommune, Forsvarsministeriet og Soldaterlegatet.

Som en del af en forsøgsordning får sagsbehandlere i Gadens Huse og de mobile enheder mulighed for at iværksætte indsatser efter serviceloven, uanset hvilken kommune borgeren har haft seneste folkeregisteradresse i. Dermed forsøger lovforslaget at gøre op med nogle af de problemer, der opstår, når borgere falder mellem handle- og opholdskommuner.

Det er primært positivt, men der ses også en række udfordringer og muligheder for styrkelse. Veterancentret vurderer, at det er positivt, at der hurtigt (inden for 10 arbejdsdage) skal træffes afgørelse i forhold til hvilken kommune, der skal løfte opgaven økonomisk. Det er dog, ligesom tilfældet er nu med §110 ophold, en ikke-styrbar økonomisk udgift for handlekommunerne, hvilket kan presse nogle kommuner og være vanskelig at budgettere efter. Man kunne overveje, at den støtte og de indsatser, der etableres for målgruppen af de allermest udsatte borgere og veteraner, blev finansieret centralt via staten, så der kunne sikres en mere ensartet socialfaglig indsats.

Veterancentret bemærker, at borgeren eksplicit ingen adgang har til at klage, hvis vedkommende afvises som målgruppe for et Gadens Hus, jf. § 111 c. Det forekommer at være en svækkelse af borgernes retssikkerhed. Der er risiko for, at der udvikles en stor varians i den administrative praksis. Veterancentret anbefaler, at det overvejes at indsætte mulighed for klageadgang, så borgere behandles så vidt muligt ens.

Lovforslaget lægger endvidere vægt på, at husene skal være tværfaglige, men det fremgår ikke hvilke faggrupper, der forventes at være til stede, eller hvilke kompetencer, de skal besidde. Målgruppen må forventes at have en høj forekomst af alvorlige og behandlingskrævende psykiske lidelser, men det er uklart, hvordan disse borgere systematisk identificeres og vurderes.

Der nævnes eksempelvis ikke psykologisk eller psykiatrisk screening, diagnostisk vurdering, traumekortlægning eller selvmordsrisikovurdering. Endvidere præciseres det ikke, hvordan borgere med psykiske lidelser får relevant behandling, herunder medicinsk behandling og evidensbaserede psykologiske behandlingsforløb. Dermed er der en risiko for, at den sociale indsats i praksis kommer til at erstatte egentlig behandling frem for at understøtte den.

Samtidig giver lovforslaget de lokale samarbejder betydelig frihed til selv at organisere Gadens Huse. Der opstilles imidlertid ikke nærmere krav til sundhedsfaglige kompetencer, behandlingsstandarder eller kvalitetskrav. Dette kan medføre betydelige geografiske forskelle i adgangen til psykologisk og psykiatrisk behandling samt i kvaliteten af de tilbud, borgerne møder. Det anbefales derfor, at de sundhedsfaglige krav og kompetencer i Gadens huse tydeliggøres.

Vedr. »Forsøgsordning med "Borger i Danmark" i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Initiativet har primært fokus på at lette adgangen til systemet, mens det i mindre grad tydeliggør, hvordan borgere efterfølgende sikres rettidig adgang til den nødvendige psykologiske og psykiatriske behandling. Samtidig savnes en nærmere beskrivelse af, hvordan borgere, som i dag ikke opsøger eller modtager hjælp, identificeres og lokaliseres, samt hvilke opsøgende metoder og arbejdsgange, der skal anvendes, for at etablere kontakt til dem. Der er derfor behov for en mere udførlig beskrivelse af Gadens Huses organisering, faglige indhold og arbejdsgange.

Det fremhæves, at husene skal være tværsektorielle. Der beskrives imidlertid primært procedurer for samarbejde og informationsudveksling mellem handle- og opholdskommuner, mens samarbejdet med eksempelvis psykiatrien og de integrerede dobbeltdiagnosetilbud kun er sparsomt beskrevet. Dette forekommer at være en væsentlig mangel, hvis ambitionen er, at Gadens Huse skal fungere som bindeled til specialiseret behandling. En betydelig del af målgruppen vil forventeligt have både psykisk sygdom og misbrug, men det fremstår uklart, hvordan overgangen til og fra integrerede behandlingsforløb skal understøttes. Det er ligeledes uklart, hvordan brobygningen til psykiatrien konkret tænkes organiseret. For mange borgere i målgruppen vil en henvisning alene næppe være tilstrækkelig. Konsekvensen kan være brud i behandlingsforløb, gentagne udredninger og uklare ansvarsforhold.

Beskrivelsen af husene som tværsektorielle kalder på en præcisering af, hvem der har behandlingsansvaret, og hvem der følger op og koordinerer på tværs af sektorer. Det vil være hensigtsmæssigt at beskrive modeller for aktiv brobygning, eksempelvis ledsagelse til behandling, fælles behandlingskonferencer eller faste tværsektorielle teams, som kan understøtte fastholdelse i behandlingsforløb. Det bør samtidig præciseres, hvordan Gadens Huse sikrer reel og rettidig adgang til offentlig psykiatrisk behandling, eksempelvis gennem fremskudt psykiatrisk udredning eller hurtige henvisningsspor.

Det anbefales derudover, at Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder bør have muligheden for at bevilge enkeltydelse efter aktivlovens §85 med henblik på indskud til bolig. Målgruppen for Gadens Huse er bl.a. borgere i hjemløshed, for hvem indskud til en ny bolig ofte skal finansieres via kommunen. I praksis opleves ofte en langvarig sagsbehandling ift. behandling af enkeltydelser, hvilket bliver afgørende for, om den enkelte borger mister muligheden for at blive etableret i en fremtidig bolig – ganske enkelt fordi boligselskabet eller udlejer ikke kan vente fire-seks uger og i flere tilfælde længere tid på at få afgjort, om en borger kan få dækket sit indskud. Et skærpet fokus på at støtte til og behandle enkeltydelser i gadens huse vil potentielt kunne få flere borgere ud af hjemløshed.

Det bør være dér, hvor borgeren opholder sig, at støttebehovet afdækkes og derfor også der, afgørelsen om væsentlige indsatser træffes.

Veterancentret ser mulighed for en tydeliggørelse og højere grad af rammesætning ift. brugen af servicelovens §102. Det er Veterancentrets erfaring, at veteraner med særligt komplekse problemstillinger kan have brug for støtte- og behandlingstilbud, der ligger ud over de vanlige tilbud efter service- og sundhedsloven. Det er Veterancentrets vurdering, i tråd med Ankestyrelsens undersøgelse i maj 2025, at området forvaltes med store forskelle, og at der i kommunerne er usikkerhed omkring anvendelsen.

Det fremgår, at Gadens Huse *ikke* har mulighed for at træffe afgørelse om botilbud efter servicelovens §107. Der er for størstedelen af målgruppen til Gadens huse et massivt og langvarigt støttebehov, som ikke ses løst ved støtteforanstaltninger efter fx §85 i serviceloven. Det ville derfor kunne gøre en reel forskel for udsatte borgere, hvis der også i Gadens Huse kunne indstilles til indsatser omhandlende §107 på vegne af borgerens hjemkommune.

Den udfordring, Veterancentret kan møde fra handlekommunerne, er, at de er tilbageholdende i forhold til at bevillige §107 og 108 ophold og i stedet ønsker at hente veteranen hjem med udgangspunktet *mindst mulig indgribende støtte* og tilbud om §82 eller §85 støtte i egen kommune. Det til trods for, at ønsket om §107 eller §108 ophold ofte er et udtryk for behov for at have støtten omkring sig håndholdt og tæt på. Det er Veterancentrets vurdering, at disse veteraner får det værre af at være alene, og de er i risiko for isolation og rusmiddelrecidiv, hvis de skal bo alene i en lejlighed med *mindst mulig indgribende støtte*.

Opsamlende bemærkninger

Veterancentret vurderer, at lovforslaget har potentialet til at gøre op med nogle af de udfordringer, som de særligt udsatte veteraner kan stå overfor. Lovforslaget afkriminaliserer målgruppen og ser mere helhedsorienteret på udfordringerne end tidligere ved at samle muligheden for flere indsatser samme sted.

Det anbefales, at det præciseres, hvem der har behandlingsansvaret, og hvem der følger op og koordinerer på tværs af sektorer. Det vil være hensigtsmæssigt at beskrive konkrete modeller for aktiv brobygning, som kan understøtte fastholdelse i behandlingsforløb. Samtidigt bør det præciseres, hvordan der sikres reel og rettidig adgang til offentlig psykiatrisk behandling.

Det anbefales, at Gadens Huse også bør have myndighed til at bevilge enkeltydelser efter aktivlovens §85 med henblik på indskud til bolig for en effektiv understøttelse af målgruppens borgere, der er i hjemløshed.

Det vurderes at være en fordel, hvis Gadens Huse også havde myndighed til at indstille til botilbud efter §107, da det ofte er botilbud, den mest udsatte målgruppe efterspørger og har behov for.

Ligeledes vurderes det positivt, at udsatte veteraner får adgang til sundhedsfremme og forebyggende indsatser via mobile udsatte-enheder, som vil kunne støtte, rådgive og starte behandling lokalt, hvor veteranen opholder sig.

På vegne af Veterancentret,

Jennifer Do
Sagsbehandler

Østre Landsret

Præsidenten

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
DNK-1060 København K
Danmark

Dato: 2. juli 2026
Sagsbeh.: CRJ
J.nr.: 26/18451

Socialministeriet har ved brev af 29. juni 2026 (sagsnr. 2025-3832) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen om Gadens Huse, mobile udsatte-enheder, "Borger i Danmark", fasttrack-ordning i Ankestyrelsen og udsattes ret til at beholde stoffer til eget forbrug ved stærk afhængighed).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Volmer

Høringssvar fra Aarhus Kommune vedr. udkast til lovforslag om gennemførelse af værdighedsreformen

Aarhus Kommune sender hermed høringssvar til udkast til lovforslag om gennemførelse af værdighedsreformen, som Social- og Boligministeriet har sendt i høring den 29. januar 2026.

Aarhus Kommune har følgende bemærkninger:

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Det beskrives i forarbejderne, at der i Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder samles eksisterende *indsatser* på tværs af kommune(r), region og civilsamfund, så de allermest udsatte borgere fremover kan møde op ét sted for at få adgang til *basal hjælp og støtte*. Det fremgår ligeledes af forarbejderne, at Gadens Huse skal være tværfaglige, og at visse lavtærskeltilbud skal findes i huset.

Aarhus Kommune hilser et øget samarbejde om målgruppen med regionen og civilsamsfundsorganisationer velkomment. Det fremgår imidlertid af selve lovforslaget blot, at lederen træffer afgørelse om målgruppen, og kommunalbestyrelsen træffer afgørelser om støtte. Det er uklart, hvad rollerne og kompetencerne er for regionen (herunder bl.a. snitfladen til det regionale dobbeltdiagnosetilbud) og civilsamsfundsorganisationerne, hvor meget sagsbehandling og hvor mange indsatser, der skal organiseres i huset, og hvordan de personfølsomme oplysninger kan deles med de øvrige samarbejdspartnere. Dette bør afklares nærmere i lovforslaget.

Forsøgsordning med "Borger i Danmark" i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder

Indsatser

Aarhus Kommune ser positivt på muligheden for at kunne visitere udenbys borgere til indsatser i Aarhus. Det giver øgede handlemuligheder i forhold til borgere, vi indtil nu kan have svært ved at hjælpe.

Af § 9 e, stk. 2, fremgår det, at der kan træffes afgørelse om en række indsatser efter lov om social service. Det bør overvejes, om listen af indsatser, som Gadens Huse eller de mobile udsatte-enheder kan visitere til, er for omfattende. Det gælder for eksempel indsatser, hvor kommunerne typisk har en længere sagsbehandlingstid, og som ikke har karakter af akutte og midlertidige indsatser. Det gælder for eksempel støtte efter §§ 97, 100, 102, 103, 104 og 101 jf. § 107.

17. marts 2026
Side 1 af 4

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

FAS Ledelse og Sundhed

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Sag: EMN-2026-003122
Dokumentnummer:
15723068

Sagsbehandlere:
Dorte Søe Christensen
Anne Christine Søndergaard Nielsen

Direkte telefon: 29 20 84 95

17. marts 2026
Side 2 af 4

Det fremgår ikke tydeligt af lovforslaget eller bemærkningerne hertil, hvilken kommunes serviceniveau, der skal anvendes ved afgørelser om bevilling af ydelser efter stk. 2. Det bør tydeliggøres i lovforslaget eller bemærkningerne. Serviceloven er en rammelov, som efterlader rum til forskellige serviceniveauer i kommunerne, og det kan derfor have stor betydning for borgeren, hvad der skal lægges til grund.

Det fremgår heller ikke af lovforslaget, hvordan kompetencefordelingen mellem kommunerne vil være i tilfælde, hvor flere kommuner indgår i samarbejdet, eller hvilken kommunes serviceniveau/kvalitetsstandard, der skal anvendes ved bevilling af hjælp.

Det fremgår af forarbejderne, at den midlertidige indsats fortsætter, indtil borgerens handlekommune måtte træffe en ny afgørelse baseret på en konkret vurdering af, at borgerens situation og behov har ændret sig. Det bør tilføjes, at dette også gælder, hvis handlekommunen har et andet serviceniveau end den bevilgende kommune.

Det fremgår, at borgers handlekommune skal orienteres, når der træffes afgørelse om en indsats. Af forarbejderne fremgår det, at denne orientering skal ske i umiddelbar forbindelse med iværksættelse af indsatsen. Der bør fastsættes en frist i lovforslaget for denne orientering i lighed med reglerne på § 110-området.

Målgruppe

Af § 9 e, stk. 3, nr. 3, fremgår det, at borgeren har en psykisk lidelse. De fleste øvrige bestemmelser i serviceloven anvender begrebet "nedsat psykisk funktionsevne", og det bliver derfor uklart, om der med "psykisk lidelse" sigtes til en anden og mere begrænset målgruppe, hvor den psykiske lidelse er diagnosticeret. Mange af de allermest udsatte borgere har formentlig ikkediagnosticerede psykiske lidelser. Hvis der ikke menes en diagnosticeret psykisk lidelse, bør det præciseres, hvad lederen af Gadens Hus kan lægge til grund for sin vurdering.

Finansiering af forsøgsordningen

Af § 9 e, stk. 6, fremgår det, at udgifter til indsatser, som en kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om efter stk. 2, afholdes af borgerens handlekommune, jf. stk. 1. Aarhus Kommune bemærker, at kommunerne kan påføres store udgifter, når andre kommuner iværksætter indsatser på vegne af borgers handlekommune.

Det bemærkes, at de tidligere regler, som ikke havde sammenhæng mellem handle- og betalingskommune, blev ændret, netop fordi økonomien er svær at styre, og at denne risiko også er til stede med dette lovforslag.

17. marts 2026
Side 3 af 4

Hvis borgerens handlekommune bliver forpligtet til at afholde udgifter til indsatser efter en anden kommunes serviceniveau/kvalitetsstandarder, kan det også medføre en merudgift for kommunen. Det vil i øvrigt også medføre, at borgere med samme handlekommune ikke modtager hjælp efter samme kvalitetsstandarder/serviceniveau.

Det fremgår desuden af forarbejderne, at den mellemkommunale refusion omfatter både udgifter til den konkrete indsats samt udgifter til sagsbehandling, hvilket afviger fra de almindelige refusionsregler. Hvis dette skal være gældende, bør det fremgå direkte af § 9 e, stk. 6.

Det er positivt, at økonomien kommunerne imellem løbende skal drøftes mellem social- og boligministeren og KL, samt at der er tale om en solnedgangsklausul.

Fasttrack-ordning i Ankestyrelsen

Det foreslås at etablere en fasttrack-ordning i Ankestyrelsen for mellemkommunale sager om handlekommuneansvaret for borgere i værdighedsmålggruppen.

Ordningen indebærer, at Ankestyrelsen samlet set har 10 arbejdsdage til sagsbehandlingen, herunder at træffe afgørelser i sager, hvor der er uenighed om, hvilken kommune, der er handlekommune for borgere omfattet af målggruppen.

Lovforslaget siger imidlertid ikke noget om sagsbehandlingsfristerne i den kommune, som skal træffe afgørelse om indsatser, ligesom der ikke indføres en særlig fast-track ordning for klager over afgørelser om de konkrete indsatser efter serviceloven. Lovændringen er således ikke en garanti for, at der træffes en hurtig afgørelse om tildeling af hjælp.

Det fremgår ikke klart af lovforslaget, om borgere uden en afgørelse fra Gadens Hus også er omfattet af målggruppen for fasttrack-ordningen. Der må således antages at være borgere i kommunerne, som opfylder to af de tre kriterier uden, at de har opsøgt Gadens Hus for hjælp. Det kunne fx være en borger med en psykisk lidelse og et misbrug. Dette bør tydeliggøres i lovforslaget.

Ankestyrelsen vil ved modtagelsen af sagen også skulle træffe afgørelse om hvilken kommune, der er midlertidig handlekommune i den pågældende sag.

Det uklart, hvorfor det i disse sager haster med afklaring af rette handlekommune. Efter gældende regler vil den midlertidige fungerende handlekommune efter § 9, stk. 8 træffe afgørelse om hjælpen. Handlekommunen efter § 9, stk. 1 har de samme kompetencer som handlekommunen efter § 9, stk.

8. Der er således allerede i dag et fungerende system, som sikrer, at der hurtigt bliver taget stilling til borgerens behov for hjælp.

17. marts 2026
Side 4 af 4

Det bemærkes endnu engang, at eftersom der ikke med lovforslaget indføres særlige frister for sagsbehandlingstiden ved kommunernes afgørelse om hjælp efter serviceloven, så er hurtig afklaring af rette (midlertidige) handlekommune ikke nødvendigvis det samme som hurtigere hjælp til borgeren.

Det er uklart, hvordan og hvornår Ankestyrelsen skal "meddele" de uenige kommuner, hvem der er fungerende midlertidig handlekommune, når Ankestyrelsen modtager en sag om uenighed. Dette bør præciseres med en klar frist i lovforslaget.

Det er desuden uklart, hvorfor det er nødvendigt for Ankestyrelsen at tage stilling til midlertidig handlekommune. Det er i praksis ikke et problem at fastlægge rette midlertidige handlekommune, idet langt de fleste sager kan afgøres alene ud fra borgerens registrering i Folkeregistret. De ganske få sager, hvor det ikke har været muligt, har Ankestyrelsen også i dag taget stilling til efter en konkret og individuel vurdering.

Det fremgår af lovforslaget, at en kommune kan (skal) indbringe en sag på vegne af en borger. Det er uklart, hvorfor borgerne i netop denne målgruppe skal tildeles en ret til at kunne rejse mellemkommunale sager ved Ankestyrelsen. Det er således tydeligt efter de nuværende regler, at borgerne ikke er parter i sager på det mellemkommunale område, idet der vil være en midlertidig fungerende handlekommune efter § 9, stk. 8. Det er uklart, hvorfor der er et ønske om at indføre en ny retstilstand for de borgere, der søger hjælp ved Gadens Hus.

Fritagelse for strafforfølgelse og konfiskation af stoffer

Aarhus Kommune bakker op om, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke straffes og ikke fører til konfiskation, når besidderen er særligt socialt udsat og stærkt afhængig af stofferne.

Til: Udsatte Voksne (udsattevoksne@sm.dk)
Cc: Kasper Waale (kw@weshelter.dk)
Fra: Ole Mikkelsen (OM@weshelter.dk)
Titel: Høringssvar fra WeShelter vedrørende værdighedsreformen
Sendt: 21-08-2026 17:51
Bilag: WeShelters høringssvar vedr. værdighedsreformen, 21.08.2026.pdf;

Kære gode mennesker på Kontor for Udsatte Voksne

Vedhæftet fremsendes WeShelters høringssvar til lovforslaget om gennemførelse af initiativerne i værdighedsreformen.

Vi støtter reformens grundlæggende retning og håber, at vores erfaringer og anbefalinger kan bidrage til det videre arbejde med lovforslaget og den kommende udmøntning.

Bekræft gerne modtagelsen.

Stor hilsen
Ole

Med venlig hilsen

Ole Abildgaard Mikkelsen
Direktør
Direkte tlf. 51926100

WeShelter

Fonden Missionen blandt Hjemløse
Slotsgade 2, 1. sal
2200 København N
Tlf. 36161113
CVR-nummer 80968515
www.hjemloes.dk

[LinkedIn](#) [Facebook](#) [Instagram](#)

Virker linket ikke? [Klik her](#)

Til Socialministeriet, Kontor for Udsatte Voksne

21. august 2026

Høringssvar vedr. gennemførelse af værdighedsreformen

WeShelters bemærkninger til udkast til ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven og lov om euforiserende stoffer

Overordnet vurdering

WeShelter takker for muligheden for at afgive høringssvar. Vi støtter værdighedsreformens grundlæggende retning: Hjælpen skal være tilgængelig d r, hvor mennesker i de mest udsatte positioner befinder sig, og tage afsæt i deres konkrete livssituation. Vi ser særligt positivt på forsøgsordningen Borger i Danmark, den hurtigere afkl ring af handlekommune og ambitionen om at samle kommunale, regionale og civilsamfundsbase ede indsatser.

Værdighed skabes først, når de nye muligheder også kan bruges af dem, der i dag har størst afstand til hjælpesystemet. Det kræver lokal fleksibilitet, stærk retssikkerhed, sammenhængende sundheds- og socialhjælp samt blik for de minoritetserfaringer, der kan gøre et tilbud utrygt eller utilgængeligt.

WeShelters bemærkninger retter sig især mod Gadens Huse, de mobile udsatte-enheder og forsøgsordningen Borger i Danmark.

Sammenfatning af WeShelters anbefalinger

1. Det bør fremgå tydeligt af lovbemærkningerne og puljekriterierne, at større kommuner kan etablere flere Gadens Huse, satellitter og mobile enheder, n r lokale forhold taler for det.
2. Gadens Huse skal supplere og forbinde eksisterende tilbud og samtidig skabe en tydelig vej videre til bolig, Housing First, behandling, sundhedshjælp og fællesskaber.
3. M lgruppeafgr nsningen må ikke blive en ny dokumentationsbarriere. Basal hjælp, vejledning og hjælp videre skal være tilgængelig, mens en persons situation afklares.
4. Migranternes adgang og rettigheder skal præciseres. Personer med dansk statsborgerskab, der er tilrejst fra Grønland, må ikke behandles, som om deres opholdsgrundlag var uafklaret, selv om adresseregistreringen er uklar.

5. LGBT+ kompetencer skal bygges ind fra begyndelsen i Gadens Huse og mobile udsatte-enheder, så mennesker ikke fravælger hjælpen af frygt for diskrimination, chikane eller vold.
6. Afslag på adgang eller på at være omfattet af forsøgsordningen skal kunne efterprøves. Kapacitetsmangel skal holdes tydeligt adskilt fra vurderingen af, om en person tilhører målgruppen.
7. Brugere og brugerorganisationer skal inddrages og honoreres gennem hele forløbet, og der skal ansættes lønnede peer-medarbejdere med relevante levede erfaringer.
8. Sundhedsindsatserne skal være reelt integrerede, herunder med adgang til læge, substitutionsbehandling og hurtig hjælp ved akutte abstinenser.

Lokal organisering: flere indgange i de store byer

Lovbemærkningerne beskriver Gadens Huse som én samlet indgang, hvor hjælpen samles ét sted. I en by som København kan  n adresse i sig selv blive en tærskel. Store afstande, nedsat mobilitet, konflikter i bestemte miljøer, tidligere voldserfaringer og utryghed ved enkelte kvarterer eller tilbud har betydning for, hvor et menneske kan opsøge hjælp.

 n fysisk placering vil derfor kunne udelukke grupper, selv om huset formelt er åbent for alle i målgruppen. WeShelter anbefaler, at det udtrykkeligt fremgår af lovbe rkningerne og de kommende puljekriterier, at en kommune kan etablere flere Gadens Huse eller en satellitstruktur. Den lokale model bør kunne bestå af mindre enheder med forskellige faglige profiler og åbningstider.

Mobile udsatte-enheder b r også kunne indgå i de store byer og knyttes til Gadens Huse. En kombination af faste adresser, satellitter, opsøgende enheder og transportmuligheder kan skabe adgang på tværs af byen og n  mennesker, som i perioder ikke kan møde op. Organiseringen bør bygge på lokale behov og på viden fra mennesker, der selv bruger tilbuddene.

Gadens Huse som indgang til eksisterende og varige løsninger

København og andre større byer har allerede velfungerende kommunale, regionale og civilsamfundsaserede tilbud. Gadens Huse b r skabe overblik, koordinering og lettere adgang til denne tilbudsvifte. De b r ikke fortrænge eksisterende indsatser eller føre til, at midler flyttes fra tilbud, hvor tillid og relationer er opbygget gennem mange år.

Det bør skrives tydeligt ind i formålet og puljekriterierne, at Gadens Huse skal samarbejde med og bygge bro til blandt andet herberger, væresteder, sundhedsklinikker, rusmiddelbehandling, psykiatri, opsøgende indsatser og specialiserede civilsamfundstilbud. Civilsamfundet skal indgå som faglig og strategisk partner med tydelig rolle, indflydelse og finansiering.

Finansieringen b r være flerårig og omfatte den koordinering, oplæring og supervision, som frivillige og peeraserede indsatser kræver. Kontinuitet skaber tillid, og tillid er ofte forudsætningen for, at mennesker overhovedet tager imod hjælpen.

Basal og akut hjælp er et første skridt. Indsatsen skal samtidig have et tydeligt boligperspektiv og skabe forbindelse til Housing First, permanent bolig og den støtte, der g r det muligt at fastholde boligen. En bolig bliver ikke automatisk et hjem. Derfor skal indsatsen sikre kontinuitet i relationerne og en sammenhængende overgang til fleksibel social støtte, hjælp til økonomi og gæld samt adgang til frivillige relationer og lokale fællesskaber.

Borgeren b r så vidt muligt kunne følges af en kendt medarbejder eller peer gennem overgangen. Gadens Huse må ikke udvikle sig til et varigt parallelt system for mennesker, som har brug for en bolig og sammenhængende hjælp.

Adgang uden nye tærskler

Lovforslaget afgrænser målgruppen til personer uden ordinær beskæftigelse, som opfylder mindst to af tre kriterier: 1) Personen har særlige sociale problemer og har ikke eller kan ikke opholde sig i egen bolig, 2) personen har et stofmisbrug eller et alkoholmisbrug, eller 3) personen har en psykisk lidelse.

Mennesker i akut udsathed kan sjældent m de frem med papirer, diagnoser eller et fuldt overblik over deres handlekommune. Den første kontakt bør derfor bruges til at åbne hjælpen og afdække behovene. WeShelter anbefaler, at dokumentationskravene beskrives lempeligt, og at basal hjælp, vejledning og hjælp videre altid kan ydes, mens målgruppevurderingen foretages.

WeShelter anbefaler, at der indføres en udtrykkelig undtagelsesmulighed, s  mennesker i særlig alvorlig udsathed efter en konkret og individuel socialfaglig vurdering kan omfattes, selv om de kun opfylder ét af de tre kriterier.

Retssikkerhed, klageadgang og kapacitet

WeShelter er bekymret over, at afgørelser om, hvorvidt en person tilhører målgruppen, ikke kan påklages til en anden administrativ myndighed. Målgruppen omfatter mennesker, der ofte har meget begrænsede muligheder for selv at forfølge deres rettigheder. Det g r behovet for efterprøvelse særligt stort.

At behovet er akut, kalder efter en hurtig klagevej. WeShelter anbefaler en enkel og fremskyndet adgang til at få afgørelsen prøvet. Hvis en egentlig klageadgang ikke indføres, bør der som minimum være krav om hurtig genvurdering ved en anden beslutningstager, skriftlig begrundelse, registrering af afslag og adgang til bisidder eller partsrepræsentant.

WeShelter anbefaler, at to spørgsmål holdes tydeligt adskilt: om en person tilhører målgruppen, og om der er ledig kapacitet. Manglende plads b r aldrig føre til en afgørelse om, at personen står uden for målgruppen. Ved kapacitetsafslag skal personen registreres som omfattet, have en konkret forklaring og hjælpes direkte videre til anden relevant hjælp. Afslag og henvisninger b r følges systematisk, s  kapacitetsproblemer ikke skjules i målgruppevurderinger.

Fælles nationale retningslinjer er nødvendige for at modvirke, at kommuner udvikler forskellige definitioner og praksisser. Ellers risikerer mennesker i udsathed at skulle bevæge sig mellem byer og tilbud for at finde en åben d r.

Migranter, personer fra Grønland samt sprog- og kulturforståelse

I København og andre større byer lever en gruppe migranter i hjemløshed eller anden alvorlig udsathed. Gruppen omfatter blandt andet nordiske migranter, EU-migranter med forskelligt opholdsgrundlag, personer med ophold i et andet EU-land, asylansøgere og personer uden registreret opholdsstatus. Uklare regler og forskellig kommunal praksis efterlader både mennesker og tilbud i tvivl om, hvilken hjælp der kan gives.

WeShelter anbefaler, at det præciseres, hvilke grupper der har adgang til Gadens Huse, mobile udsatte-enheder og indsætterne under Borger i Danmark. Gadens Huse bør have et formaliseret samarbejde med migrantinds tser og adgang til rådgivning om opholdsgrundlag og sociale rettigheder. Uafklaret status må ikke blokere for basal, sundhedsmæssig eller akut hjælp og for en ansvarlig henvisning videre.

Migranternes adgang og rettigheder skal præciseres. Personer med dansk statsborgerskab, der er tilrejst fra Grønland, må ikke behandles, som om deres opholdsgrundlag var uafklaret, selv om adresseregistreringen er uklar. Der bør gives tydelig vejledning om adgangen til hjælp, også når den enkelte ikke har været adresseregistreret i Danmark eller mangler dokumentation.

Sprog- og kulturforståelse b r være et gennemgående kvalitetskrav. Det indebærer adgang til kvalificeret tolkning, letforståelig information, kulturformidling og medarbejdere med viden om, hvordan diskrimination, racisme, traumer og myndighedserfaringer kan påvirke tilliden til hjælpen. Formålet er, at mennesker bliver mødt som enkeltpersoner og ikke gennem stereotype forestillinger om deres baggrund.

LGBT+ kompetencer fra begyndelsen

Socialt udsatte LGBT+ personer kan have erfaringer med vold, diskrimination, trusler og utryghed på grund af seksuel orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk. Nogle skjuler dele af sig selv for at beskytte sig. Andre undgår herberger, væresteder eller behandlingstilbud, fordi de tidligere er blevet chikaneret eller ikke tror, at der er plads til dem.

Hvis hjælpen skal tage afsæt i det enkelte menneskes liv, kræver det LGBT+ faglighed. WeShelter anbefaler, at LGBT+ kompetencer indgår som et krav i ansøgning, etablering, drift og evaluering af Gadens Huse og mobile udsatte-enheder. Kompetencel ftet bør omfatte både ledere, myndighedsmedarbejdere, social- og sundhedsfaglige medarbejdere, peer-medarbejdere og frivillige.

Den nødvendige faglighed handler blandt andet om tryk modtagelse, respekt for navn og pronomen, forebyggelse og håndtering af chikane, vurdering af risiko for vold samt adgang til specialiseret rådgivning og trykke LGBT+ fællesskaber. I de større byer bør der kunne etableres enheder, åbningstider eller funktioner med en tydelig LGBT+ profil, når behovet lokalt tilsiger det.

Brugerinddragelse, peer-medarbejdere og frivillige

Mennesker med egne erfaringer fra hjemløshed, psykisk sygdom, rusmiddelproblemer og andre former for udsathed skal have indflydelse fra begyndelsen. Inddragelsen bør omfatte ansøgningsfasen, den konkrete indretning, valg af åbningstider og indsatser samt den løbende drift og evaluering.

Der er en indbygget skævhed, når professionelle deltagere får løn for møder og forberedelse, mens brugerne forventes at bidrage gratis og håndtere store mængder materiale. WeShelter anbefaler, at puljekriterierne stiller krav om honorering af brugerinddragelse, eksempelvis via det sociale frikort, samt dækning af transport og andre praktiske udgifter. Der bør oprettes formaliserede brugerråd med adgang til relevante oplysninger og tydelig tilbagemelding på, hvordan deres anbefalinger er behandlet.

Gadens Huse og mobile udsatte-enheder bør ansætte lønnede peer-medarbejdere med egne levede erfaringer. Det kan være erfaringer med hjemløshed, psykisk sygdom, rusmiddelproblemer, migration eller LGBT+ udsathed. Peer-medarbejdere skal have ordentlige ansættelsesvilkår, faglig sparring og supervision og indgå som ligeværdige kolleger.

Frivillige indsatser kan supplere den professionelle hjælp med tid, relationer og kontinuitet. For mange består udsatheden også i manglen på mennesker at følges med. Frivillige og peers kan skabe tillid og sammenhæng på tværs af skiftende sagsbehandlere og tilbud. De skal være et supplement til tilstrækkelig offentlig bemanding og tydelig myndighedskompetence.

Evalueringen bør ikke kun handle om antal henvendelser og afgørelser. Den bør også undersøge, hvem der ikke får adgang, om borgerne oplever tryghed, om hjælpen hænger sammen, og om flere fastholder egen bolig. Resultaterne bør så vidt muligt belyses for blandt andre LGBT+ personer, migranter og mennesker med grønlandsk baggrund, med stærk beskyttelse af følsomme personoplysninger.

Integrerede sundheds- og socialindsatser

Mange i målgruppen lever med alvorlige og samtidige sociale, somatiske og psykiske problemer. En samling af tilbud på samme adresse er ikke i sig selv en integreret indsats. Der skal være fælles arbejdsgange, hurtige overgange og mulighed for at handle ved den første henvendelse.

WeShelter anbefaler, at Gadens Huse har adgang til læge og relevante sundhedsfaglige medarbejdere, og at de mobile enheder kan trække på samme kompetencer. Samarbejdet med region, psykiatri, praktiserende læger, rusmiddelbehandling og opsøgende sundhedsindsatser skal være forpligtende. I København bør der blandt andet være tæt forbindelse til Sociolancen og andre udgående sundhedstilbud.

Sundhedsindsatserne skal være integrerede i praksis, herunder med adgang til læge og lægelig stofmisbrugsbehandling, herunder substitutionsbehandling, samt hurtig hjælp ved akutte abstinenser.

Afrundende bemærkninger

Værdighed skabes, når døren til hjælpen åbnes, og relationen og støtten varer ved, også når et menneske flytter i egen bolig.

Det kræver flere lokale indgange, klare rettigheder, stærke minoritetskompetencer, integreret sundhedshjælp og en ligeværdig rolle til civilsamfundet og mennesker med levede erfaringer.

WeShelter bidrager gerne med erfaringer fra arbejdet med mennesker i hjemløshed, psykisk sygdom og andre former for social udsathed samt fra vores arbejde for socialt udsatte LGBT+ personer.

Med venlig hilsen

Ole Abildgaard Mikkelsen
Direktør, WeShelter (Fonden Missionen blandt Hjemløse)

Telefon 5192 6100
om@weshelter.dk